Nina Pielacińska ◇ Adriana Prizel-Kania ◇ Adrianna Seniów

Polski? ¡Sí, dale!

Podręcznik do nauczania
języka polskiego
i kultury polskiej w Argentynie

Nina Pielacińska
Adriana Prizel-Kania
Adrianna Seniów

Polski? ¡Sí, dale!

Podręcznik do nauczania języka polskiego i kultury polskiej w Argentynie

Publikacja została sfinansowana przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej w ramach programu „Promocja języka polskiego", nazwa projektu: *Polski głos w Argentynie. Edukacja – kultura – literatura*, nr projektu: BJP/PJP/2025/1/00015.

Szczecin 2026

Rada Wydawnicza

Anna Cedro, Urszula Chęcińska, Katarzyna Jaworska-Biskup, Rafał Klóska
Maciej Kowalewski, Ewa Mazur-Wierzbicka, Jarosław Nadobnik
Grzegorz Wejman, Renata Ziemińska, Magdalena Zioło

Andrzej Skrendo – przewodniczący Rady Wydawniczej
Elżbieta Zarzycka – dyrektor Wydawnictwa Naukowego

Recenzent
dr Piotr Kajak

Redakcja językowa
Elżbieta Blicharska

Korekta językowa wersji hiszpańskiej
Adriana Lamoso

Skład i opracowanie graficzne
Magdalena Ziółkowska

Projekt okładki
Magdalena Ziółkowska

Nina Pielacińska ORCID: 0000-0002-4839-9335
Adriana Prizel-Kania ORCID 0000-0001-6072-5482
Adrianna Seniów ORCID 0000-0003-0952-3759

Wersja elektroniczna publikacji dostępna na licencji CC BY-SA 4.0
© Copyright by Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2026

DOI 10.18276/978-83-8419-175-0
ISBN 978-83-8419-175-0 (online)
ISBN 978-83-8419-174-3 (print)

WYDAWNICTWO NAUKOWE UNIWERSYTETU SZCZECIŃSKIEGO
Wydanie I | Ark. wyd. 11,0 | Ark. druk 15,0 | Format 195/280

OD AUTOREK
De las Autoras

Oddajemy w Państwa ręce pierwszy podręcznik do nauki języka polskiego przygotowany specjalnie z myślą o osobach uczących się polszczyzny w Argentynie. Jest on skierowany zarówno do potomków polskich emigrantów, którzy poprzez język chcą zbliżyć się do historii swoich rodzin i kraju przodków, jak i do Argentyńczyków, którzy nie mają polskich korzeni, ale interesują się Polską, jej językiem i kulturą. Chcemy bowiem pokazać polszczyznę nie tylko jako język dziedziczony, lecz także jako język osobistego wyboru – język, którego warto się uczyć z ciekawości, zainteresowania, z powodów edukacyjnych, zawodowych czy po prostu z chęci poznania innej kultury.

Współczesna Polska jest nowoczesnym europejskim krajem, odgrywającym istotną rolę w życiu politycznym, gospodarczym, naukowym i kulturalnym Europy. Znajomość języka polskiego może więc otwierać dostęp do nowych możliwości studiowania, pracy, podróżowania i nawiązywania kontaktów, a w środowisku hiszpańskojęzycznym stanowi rzadką i wyróżniającą się kompetencję. Mamy nadzieję, że podręcznik zachęci do odkrywania polszczyzny także tych, dla których Polska do tej pory była krajem odległym i mało znanym.

Podręcznik składa się z 10 rozbudowanych modułów obejmujących poziomy od A1 do B2, które mogą być włączane do kursów języka polskiego na różnych etapach nauki i wykorzystywane w zależności od poziomu, potrzeb oraz zainteresowań uczących się. Publikacja została pomyślana jako materiał wzbogacający naukę języka polskiego oraz praktyczne wsparcie dla nauczycieli pracujących w Argentynie. Poszczególne moduły zawierają zagadnienia gramatyczne i leksykalne, aktywności wspierające rozwój działań językowych oraz różnorodne zadania komunikacyjne, charakterystyczne dla współczesnych materiałów do nauczania języka polskiego jako obcego. W publikacji znalazły się również karty pracy przeznaczone do nauki indywidualnej, w parach lub grupach, obejmujące m.in. bardziej rozbudowane ćwiczenia komunikacyjne oraz zadania i projekty, które pozwalają pogłębić wiedzę na temat kultury polskiej, Polaków, którzy odegrali ważną rolę w rozwoju Argentyny oraz podobieństw i różnic między oboma krajami. Każdy z modułów zakończony jest kartą do autoewaluacji, która pozwala utrwalać i praktycznie wykorzystywać poznane treści, rozwijać samodzielność uczących się, a także skłania do refleksji nad postępami w nauce.

Tym, co wyróżnia niniejszą publikację, jest jednak przede wszystkim konsekwentne osadzenie nauki języka w kontekście polsko-argentyńskim. Z myślą o potrzebach osób uczących się polszczyzny w Argentynie zarówno wszystkie polecenia do ćwiczeń, jak i objaśnienia gramatyczne przedstawiono w dwóch wersjach językowych – polskiej i hiszpańskiej. Dwujęzyczność materiału ma ułatwiać samodzielne korzystanie z podręcznika, szczególnie na początkowych etapach nauki, a jednocześnie wspierać stopniowe oswajanie się z polską terminologią i językiem poleceń.

Choć Polskę i Argentynę dzieli odległość kilkunastu tysięcy kilometrów, łączy je znacznie więcej niż mogłoby się początkowo wydawać. Punktem wyjścia do nauki stają się historie ludzi, miejsca, wydarzenia, codzienne sytuacje oraz zjawiska kulturowe związane z obydwoma krajami.

Ucząc się polskiego, czytelnik odkrywa jednocześnie mniej znane związki między Polską a Argentyną.

Szczególne miejsce zajmuje historia polskiej emigracji oraz dorobek polskiej diaspory w Argentynie, której dzieje nie są jednak przedstawiane wyłącznie jako historia przyjazdów, osiedlania się i podtrzymywania tradycji. Pokazujemy również wkład Polaków i ich potomków w rozwój Argentyny oraz ich obecność w różnych obszarach życia społecznego, gospodarczego, artystycznego i kulturalnego. Dzięki temu potomkowie polskich emigrantów mogą lepiej poznać dorobek poprzednich pokoleń, a pozostali argentyńscy odbiorcy odkryć często mało znaną część historii swojego kraju.

Nie chciałyśmy jednak zatrzymywać się wyłącznie na przeszłości. Ważną częścią podręcznika są realia współczesnej Polski i Argentyny. Uczniowie spotykają się z sytuacjami, miejscami i tematami bliskimi codziennemu doświadczeniu, mogą je porównywać, odnosić do własnego otoczenia i mówić o nich po polsku. Dzięki temu nauka przestaje dotyczyć abstrakcyjnej rzeczywistości, a staje się bliższa konkretnemu uczniowi, jego doświadczeniom i miejscu, w którym żyje.

Takie podejście znajduje odzwierciedlenie również w sposobie wprowadzania gramatyki i słownictwa. Poszczególne zagadnienia językowe wbudowano w treści, ukazując relacje między Polską i Argentyną, dzięki czemu nowe formy i konstrukcje pojawiają się w znaczącym dla ucznia kontekście. Język nie jest więc celem samym w sobie, lecz narzędziem pozwalającym poznawać, opisywać, porównywać, pytać, opowiadać i wyrażać swoje zdanie. Ważnym elementem każdego modułu są także projekty, które wykraczają poza tradycyjne ćwiczenia językowe i zachęcają uczniów do samodzielnych poszukiwań, rozmów, odkrywania lokalnych historii, korzystania z różnych źródeł, współpracy oraz tworzenia własnych materiałów. Łączą naukę języka z treściami kulturowymi, a jednocześnie otwierają przestrzeń dla indywidualnych doświadczeń i refleksji nad własną tożsamością oraz relacją z językiem i kulturą. Nie dają jednej gotowej odpowiedzi. Mają inspirować do zadawania pytań, odkrywania i dzielenia się tym, co dla każdego ucznia może być ważne z innego powodu.

Publikacja ma zatem służyć nie tylko nauce polskiej gramatyki i słownictwa. Chcemy, aby była również zaproszeniem do odkrywania Polski z perspektywy Argentyny i Argentyny z perspektywy Polski. Dla jednych będzie to okazja do poznania języka i kultury przodków, dla innych pierwszy kontakt z polszczyzną, a dla jeszcze innych możliwość rozwijania swoich kompetencji. Niezależnie od punktu wyjścia, wszystkich może łączyć ciekawość języka i świata, który dzięki niemu staje się dostępny.

Mamy nadzieję, że zaprezentowane moduły będą inspiracją i praktycznym wsparciem dla nauczycieli języka polskiego w Argentynie. Pokazują one, jak nauczanie polszczyzny można łączyć z lokalnym kontekstem, historią, kulturą i doświadczeniami uczniów. Jest to propozycja otwarta, którą można rozwijać, uzupełniać o kolejne lokalne historie i dostosowywać do potrzeb konkretnej grupy.

Ponemos en sus manos el primer manual para aprender polaco elaborado específicamente para quienes estudian este idioma en Argentina. Está dirigido tanto a los descendientes de inmigrantes polacos que, a través de la lengua, desean acercarse a la historia de sus familias y al país de sus antepasados, como a los argentinos que no tienen raíces polacas, pero se interesan por Polonia, su idioma y su cultura. Queremos mostrar que el polaco, además de ser una lengua de herencia, puede convertirse en una lengua de elección personal. Vale la pena aprenderlo por curiosidad o interés, por razones educativas o profesionales, o simplemente por el deseo de conocer otra cultura.

Hoy, Polonia es un país europeo moderno que desempeña un papel importante en el panorama político, económico, científico y cultural del continente. Por lo tanto, saber polaco puede abrir las puertas a nuevas oportunidades para estudiar, trabajar, viajar y establecer vínculos, tanto personales como profesionales. En el ámbito hispanohablante, además, se trata de una competencia poco común que permite destacarse. Esperamos que este manual también anime a descubrir la lengua polaca a quienes, hasta ahora, veían a Polonia como un país lejano y poco conocido.

El manual consta de diez módulos amplios que abarcan desde el nivel A1 hasta el B2 y pueden incorporarse a cursos de lengua polaca en distintas etapas del aprendizaje y utilizarse de acuerdo con el grado de dominio, las necesidades y los intereses de los estudiantes. La publicación fue concebida como un material complementario para enriquecer el aprendizaje del polaco y como un apoyo práctico para los docentes que trabajan en Argentina. Los distintos módulos incluyen contenidos gramaticales y léxicos, actividades que favorecen el desarrollo de las competencias lingüísticas y diversas tareas comunicativas propias de los textos actuales para la enseñanza del polaco como lengua extranjera. También contiene fichas de trabajo destinadas al uso individual, en parejas o en grupos. Estas incluyen, entre otras propuestas, actividades comunicativas más elaboradas, tareas y proyectos que permiten profundizar los conocimientos sobre la cultura polaca, los polacos que desempeñaron un papel importante en el desarrollo de Argentina, así como las semejanzas y diferencias entre ambos países. Cada módulo concluye con una ficha de autoevaluación que permite afianzar y aplicar en la práctica los contenidos trabajados, favorece la autonomía de los estudiantes y los invita a reflexionar sobre sus propios progresos.

Lo que hace singular a esta publicación es, sobre todo, su manera de vincular el aprendizaje de la lengua con el contexto polaco-argentino. Teniendo en cuenta las necesidades de quienes estudian esta lengua en Argentina, tanto las consignas de todos los ejercicios como las explicaciones gramaticales se presentan en polaco y en español. El carácter bilingüe del material busca facilitar el uso autónomo del manual, especialmente en los niveles iniciales, y, al mismo tiempo, favorecer la familiarización gradual con la terminología y el lenguaje de las consignas en polaco.

Aunque más de diez mil kilómetros separan a Polonia de Argentina, ambos países tienen mucho más en común de lo que podría parecer a primera vista. Las historias de distintas personas, los lugares, los acontecimientos, las situaciones cotidianas y los fenómenos culturales relacionados con ambos países se convierten en el punto de partida para trabajar con la lengua. Al aprender polaco, quienes utilizan este manual descubren también vínculos menos conocidos entre Polonia y Argentina.

La historia de la inmigración polaca y el legado de de esta colectividad en Argentina ocupan

un lugar especial en esta publicación. Su historia no se presenta únicamente como un relato de la llegada, el asentamiento y la preservación de las tradiciones. Mostramos también el aporte de los polacos y sus descendientes al desarrollo de Argentina, así como su presencia en distintos ámbitos de la vida social, económica, artística y cultural. De este modo, quienes tienen raíces polacas pueden conocer mejor el legado de las generaciones anteriores, mientras que otros lectores argentinos pueden descubrir una parte a menudo poco conocida de la historia de su propio país.

Nuestra mirada no se limita al pasado. El presente de Polonia y Argentina constituye asimismo una parte fundamental del manual. Los estudiantes trabajan con situaciones, lugares y temas cercanos a su vida cotidiana; pueden compararlos, relacionarlos con su propio entorno y hablar sobre ellos en polaco. Así, el aprendizaje deja de girar en torno a una realidad abstracta y se relaciona directamente con las experiencias de cada estudiante y con el lugar donde vive.

Este enfoque también se refleja en la manera de presentar la gramática y el vocabulario. Los distintos contenidos lingüísticos se integran en temas que muestran los vínculos entre Polonia y Argentina, de modo que las nuevas formas y construcciones aparecen en un contexto significativo para el estudiante. La lengua no es, por lo tanto, un fin en sí misma, sino una herramienta que permite conocer, describir, comparar, formular preguntas, contar historias y expresar la propia opinión.

Los proyectos, que van más allá de los ejercicios lingüísticos tradicionales, constituyen otro componente central de cada módulo. Invitan a los estudiantes a investigar por su cuenta, conversar, descubrir historias locales, consultar distintas fuentes, colaborar y elaborar sus propios materiales. Combinan el aprendizaje de la lengua con contenidos culturales y, a la vez, abren un espacio para las experiencias individuales, la reflexión sobre la propia identidad y la relación personal con la lengua y la cultura. No ofrecen respuestas cerradas. Buscan animarlos a formular preguntas, seguir explorando y compartir aquello que, por distintas razones, puede ser importante para cada uno.

En definitiva, esta publicación no se limita a la enseñanza de la gramática y el vocabulario del polaco. Queremos que sea también una invitación a descubrir Polonia desde la perspectiva de Argentina y Argentina desde la perspectiva de Polonia. Para algunos, será una oportunidad de conocer la lengua y la cultura de sus antepasados; para otros, un primer contacto con el polaco; y para quienes ya tienen conocimientos del idioma, la posibilidad de seguir desarrollando sus competencias.. Sea cual sea el punto de partida, todos pueden compartir la curiosidad por la lengua y por el mundo que, gracias a ella, se vuelve accesible.

Esperamos que los módulos presentados inspiren y acompañen la labor de los docentes de polaco en Argentina. Muestran cómo la enseñanza de esta lengua puede vincularse con el contexto local, la historia, la cultura y las experiencias de los estudiantes. Se trata de una propuesta abierta que puede desarrollarse, enriquecerse con nuevas historias locales y adaptarse a las necesidades de cada grupo.

SPIS TREŚCI

POZIOM A1

1. GOMBROWICZ, SZYCHOWSKI, WOSZCZYNIN… JAK TO WYMÓWIĆ PO POLSKU?
Gombrowicz, Szychowski, Woszczynin… ¿Cómo pronunciarlo en polaco?

1. **W świecie polskich dźwięków** 16
   En el mundo de los sonidos polacos
2. **Witold czy Witoldo? Poznajemy polskie imiona i nazwiska** 22
   ¿Witold o Witoldo? Conocemos los nombres y apellidos polacos
3. **Gimnastyka języka – liczymy po polsku** 25
   A mover la lengua: contamos en polaco
4. **To już umiem! Autoewaluacja** 27
   ¡Ya lo aprendí!

Zagadnienia językowe:
zasady polskiej wymowy, dźwięki typowe dla polszczyzny, ćwiczenia polskiej wymowy na podstawie przykładowych wyrazów, nazwisk, nazw miejscowości i liczb

Zagadnienia kulturowe:
nazwiska pierwszych polskich osadników, którzy przybyli do Argentyny, historię ich podróży oraz nazwiska Polaków związanych z Argentyną

2. HOLA znaczy CZEŚĆ!
¡HOLA significa CZEŚĆ!

1. **Dzień dobry! To będzie dobry dzień** 30
   ¡Buenos días! Va a ser un buen día
2. **Ten, ta czy to? On, ona czy ono?** 35
   ¿Ten, ta o to? ¿On, ona u ono?
3. **Jaki jest język polski? Interesujący!** 38
   ¿Cómo es el idioma polaco? ¡Interesante!
4. **To już umiem! Autoewaluacja** 44
   ¡Ya lo aprendí!

Zagadnienia gramatyczne:
zasady podziału rzeczowników na rodzaje, rodzaj przymiotnika, podstawowe czasowniki i zasady ich odmiany przez osoby

Zagadnienia kulturowe:
zagadnienia kulturowe: podstawowe wyrażenia związane z codziennymi sytuacjami komunikacyjnymi w Polsce i w Argentynie; zasady witania się; podstawowe informacje na temat organizacji polonijnych w Buenos Aires

3. VÍCTOR JEST ARGENTYŃCZYKIEM, ALE INTERESUJE SIĘ POLSKĄ KULTURĄ
Víctor es argentino, pero le interesa la cultura polaca

1. **Mam polskie korzenie** 48
   Tengo raíces polacas
2. **Lata lecą. Ile masz lat?** 53
   Los años pasan. ¿Cuántos años tenés?
3. **On jest inżynierem i poetą. A ty? Kim chcesz być?** 58
   Él es ingeniero y poeta. ¿Y vos? ¿Qué querés ser?
   PROJEKT: Znani Polacy 65
   PROYECTO: Polacos famosos
4. **To już umiem! Autoewaluacja** 66
   ¡Ya lo aprendí!

Zagadnienia gramatyczne:
formy narzędnika w liczbie pojedynczej i mnogiej oraz zasady ich użycia, odmiana podstawowych czasowników przez osoby, użycie liczebników w podawaniu danych teleadresowych oraz określaniu wieku

Zagadnienia kulturowe:
miejsca w Argentynie, w których osiedlali się Polacy i do dziś mieszkają osoby polskiego pochodzenia; dane teleadresowe polskich instytucji działających w Argentynie; sylwetki Argentyńczyków, którzy mają polskie korzenie, takich jak Martín Caparrós, Paulo Dybala

POZIOM A2

4. LUBIĘ PIEROGI I EMPANADAS
Me gustan los pierogi y las empanadas

1. **Na śniadanie lubię jeść medialunas!** 70
   ¡Para el desayuno me gusta comer medialunas!
2. **Co kraj, to obyczaj!** 78
   Cada país tiene sus costumbres
3. **Mam ochotę na coś polskiego!** 84
   ¡Tengo ganas de comer algo polaco!
   PROJEKT: Organizujemy polsko-argentyńską kolację! 89
   PROYECTO: ¡Organizamos una cena polaco-argentina!
4. **To już umiem! Autoewaluacja** 90
   ¡Ya lo aprendí!

Zagadnienia gramatyczne:
zasady tworzenia i stosowania form biernika, powtarzamy formy narzędnika w konstrukcjach typu *bułka z masłem*, odmiana czasowników: *lubić, jeść, pić*

Zagadnienia kulturowe:
produkty i dania typowe dla kuchni polskiej i argentyńskiej; dania popularne w obu krajach; styl odżywiania się Polaków i Argentyńczyków; zasady zachowania się w kawiarni i restauracji

5. W GRONIE NAJBLIŻSZYCH
Entre los más cercanos

1. **Moi dziadkowie pochodzą z Polski** 94
   Mis abuelos son de origen polaco
2. **Historia pewnej rodziny** 99
   La historia de una familia
3. **Z rodziną najlepiej (nie tyko na zdjęciu)** 103
   Con la familia, mejor (y no solo en las fotos)
   - **PROJEKT: Moje korzenie – historia mojej rodziny** 107
     PROYECTO: Mis raíces: la historia de mi familia
4. **To już umiem! Autoewaluacja** 108
   ¡Ya lo aprendí!

Zagadnienia gramatyczne:
zasady tworzenia i stosowania form dopełniacza w różnych funkcjach

Zagadnienia kulturowe:
historia rodziny o polskich korzeniach; idiomy i wyrażenia związane z rodziną i domem; projekt dotyczący własnych korzeni

POZIOM B1

6. MARYSIEŃKA GOTUJE PO POLSKU
Marysieńka cocina a lo polaco

1. **Kuchnia polsko-argentyńska** 112
   Cocina polaco-argentina
2. **Zróbmy pierogi!** 120
   ¡Hagamos pierogi!
3. **Argentyńskie smaki w Polsce** 129
   Sabores argentinos en Polonia
   - **PROJEKT: Otwieramy restaurację!** 132
     PROYECTO: ¡Abrimos un restaurante!
4. **To już umiem! Autoewaluacja** 133
   ¡Ya lo aprendí!

Zagadnienia gramatyczne:
tryb rozkazujący i zasady jego użycia w różnych sytuacjach

Zagadnienia kulturowe:
związki pomiędzy kuchnią polską i argentyńską; kultura jedzenia w obu krajach; polskie smaki w Argentynie – przepisy na dania polskie; ambasadorzy kuchni polskiej w Argentynie i kuchni argentyńskiej w Polsce; promowanie rodzimych tradycji kulinarnych

7. ROK POLSKI W ARGENTYNIE. ŚWIĘTUJEMY!
Año polaco en Argentina. ¡Celebramos!

1. **Co świętujemy 8 czerwca?** 136
   ¿Qué celebramos el 8 de junio?
2. **Kiedy to będzie? Czytamy daty w języku polskim** 145
   ¿Cuándo va a ser? Leemos las fechas en polaco
3. **Życzę Ci wszystkiego najlepszego!** 148
   ¡Te deseo todo lo mejor!
   - **PROJEKT: Świętujemy po polsku i argentyńsku** 155
     PROYECTO: Festejamos a la polaca y a la argentina
4. **To już umiem! Autoewaluacja** 156
   ¡Ya lo aprendí!

Zagadnienia gramatyczne:
powtórzenie form dopełniacza w konstrukcjach związanych z życzeniami, liczebniki porządkowe, podawanie dat, konstrukcja bezosobowa typu: *mówi się, robi się*

Zagadnienia kulturowe:
cykl roku w Polsce i Argentynie; różnice klimatyczne; święta, wydarzenia i uroczystości ważne w życiu obu narodów i sposoby ich obchodzenia; nazwy świąt religijnych i państwowych oraz najważniejsze wydarzenia historyczne w dziejach Polski i Argentyny; tradycje i obyczaje związane z Bożym Narodzeniem i Świętami Wielkanocnymi; składanie życzeń w stylu oficjalnym i nieoficjalnym dostosowanych do różnych okazji

8. BUENOS AIRES znaczy POMYŚLNE WIATRY
BUENOS AIRES quiere decir VIENTOS FAVORABLES

1. **Wszystkie drogi prowadzą do… Argentyny** 160
   ¡Todos los caminos llevan a... Argentina!
2. **Początki zwykle są trudne** 167
   Los comienzos siempre son difíciles
3. **„Boskie Buenos”** 171
   "Divino Buenos Aires”
   - **PROJEKT: Śladami polskich emigrantów w Argentynie** 175
     PROYECTO: Tras las huellas de los inmigrantes polacos en Argentina
4. **To już umiem! Autoewaluacja** 176
   ¡Ya lo aprendí!

Zagadnienia gramatyczne:
liczba mnoga rzeczownika w rodzaju męskoosobowym, powtórzenie czasu przeszłego z uwzględnieniem podziału na rodzaj niemęskoosobowy i męskoosobowy, zastosowanie liczebników porządkowych w określaniu wieków

Zagadnienia kulturowe:
historia migracji z Polski do Argentyny i jej najważniejsze etapy (pierwsi osadnicy, migracje w okresie międzywojennym oraz po drugiej wojnie światowej); wybrane postacie (Witold Gombrowicz i Mieczysław Najdorf), instytucje i teksty kultury związane z polską obecnością w Argentynie

POZIOM B2

9. POLAK POTRAFI! POLSKIE ŚLADY W KULTURZE ARGENTYŃSKIEJ
¡Los polacos sí que pueden! Huellas polacas en la cultura argentina

1. **Polak, który pokochał yerba mate. Jan Szychowski i „Amanda”** 180
   Un polaco que se enamoró de la yerba mate. Jan Szychowski y "Amanda”
2. **Dobry ruch! Historia przy szachownicy** 186
   ¡Buena jugada! Una historia frente al tablero
3. **Polska w rytmie tanga i w kolorach fileteado** 196
   Polonia al ritmo del tango y a todo color con el fileteado
   - **PROJEKT: Polska w Argentynie – odkryjcie nieznaną historię!** 202
     PROYECTO: Polonia en Argentina – ¡descubran una historia desconocida!
4. **To już umiem! Autoewaluacja** 203
   ¡Ya lo aprendí!

Zagadnienia gramatyczne:
rozróżnianie czasowników dokonanych i niedokonanych oraz ich właściwe użycie; zasady tworzenia par aspektowych

Zagadnienia kulturowe:
mniej oczywiste związki między Polską i Argentyną oraz wkład Polaków w rozwój uprawy yerba mate i marki „Amanda”; historia szachów, tanga i fileteado porteño; biografie Polaków związanych z Argentyną – Jana Szychowskiego, Mieczysława Najdorfa, Jerzego Petersburskiego i Leona Untroiba oraz miejsc, w których możemy przypomnieć sobie ich dokonania

10. ŻYCIA ZAPISANE W SŁOWACH. POLSCY PISARZE W ARGENTYNIE
Vidas escritas en palabras. Escritores polacos en Argentina

1. ***Wyżej niż kondory*. Polacy na mapie Andów** 206
   Mas alto que los cóndores. Polacos en el mapa de los Andes
2. **Między dwoma światami. Pisarze polonijni w Argentynie** 217
   Entre dos mundos. Escritores polacos en Argentina
3. **I Gombrowicz! Bo wielkim pisarzem jest!** 224
   ¡Y Gombrowicz! ¡Porque es un gran escritor!
   - **PROJEKT: Walizka pełna historii** 233
     PROYECTO: Una valija llena de historias
4. **To już umiem! Autoewaluacja** 234
   ¡Ya lo aprendí!

Zagadnienia gramatyczne:
zasady tworzenia form imiesłowów przymiotnikowych biernych oraz zasad ich użycia w stronie biernej, podawanie dat przy użyciu form dopełniacza i miejscownika

Zagadnienia kulturowe:
historia pierwszej polskiej wyprawy w Andy oraz życie i twórczość Wiktora Ostrowskiego; losy i dorobek wybranych pisarzy polonijnych w Argentynie – Floriana Czarnyszewicza, Józefy Radzymińskiej, Jerzego Woszczynina; życie i twórczość Witolda Gombrowicza

1

GOMBROWICZ, SZYCHOWSKI, WOSZCZYNIN... JAK TO WYMÓWIĆ PO POLSKU?

Gombrowicz, Szychowski, Woszczynin...
¿Cómo pronunciarlo en polaco?

W TYM MODULE

- poznamy dźwięki polskiego alfabetu i charakterystyczne cechy wymowy polskiej;
- nauczymy się rozpoznawać i wymawiać polskie dźwięki;
- poznamy zasady wymowy polskiej;
- poznamy typowe polskie nazwiska i sposób ich wymowy;
- będziemy czytać nazwy polskich miast i miejscowości;
- nauczymy się liczyć od 1 do 10;
- dowiemy się, co oznacza idiom „trzymać język za zębami".

EN ESTE MÓDULO

- conoceremos los sonidos del alfabeto polaco y las características de la pronunciación polaca;
- aprenderemos a reconocer y pronunciar los sonidos del polaco;
- estudiaremos las reglas de la pronunciación polaca;
- conoceremos apellidos polacos típicos y su pronunciación;
- leeremos nombres de ciudades y localidades polacas;
- aprenderemos a contar de 1 a 10;
- descubriremos qué significa la expresión „trzymać język za zębami".

POZIOM A1

1

W ŚWIECIE POLSKICH DŹWIĘKÓW

En el mundo de los sonidos polacos

1.1 | Poznajemy alfabet. Posłuchaj i powtórz.

Conocemos el alfabeto. Escuchá y repetí.

Aa

Argentyna

Bb

banan

Cc

cytryna

Dd

dom

Ee

eukaliptus

Ff

foka

Gg

góra (Giewont)

Hh

herbata

Ii

imię

Jj

jabłko

Kk

kawa

Ll

lampa

Mm

muzyka

Nn

nazwisko

Oo

oliwki

Pp

Polska

Rr

rower

Ss

statek

Tt

tango

Uu

ulica

Ww

woda

Yy

Yeti

Zz

zupa

1.2

Przeczytaj te słowa, a następnie posłuchaj i sprawdź.
Leé estas palabras. A continuación, escuchá y revisá.

ZOO
ZERO supermarket telewizja
teatr PARK paszport GITARA lama
mama Europa komputer jogurt lekcja
RADIO internet MAGIA CUKIER
HOTEL NUMER ananas biblioteka FIOLETOWY
opera ALPAKA BANK centrum zebra
energia doktor RESTAURACJA
SPORT

1.3

Posłuchaj i napisz.
Escuchá y escribí.

1.4

W języku polskim mamy też litery (i dźwięki), które nie występują w języku hiszpańskim. Posłuchaj i powtórz.
En el idioma polaco tenemos letras (y sonidos) que no existen en el idioma español. Escuchá y repetí.

ą

mąka

ę
ręka

ł **ł**
łyżka

ó
ósemka

ć
ćma

ci
ciasto

ń
koń

ni
niebo

ś
śnieg

si
siedem

ź
źrebak

zi
zima

ż
żurek

rz
rzeka

Zasadniczą różnicą między wymową polską i hiszpańską jest to, że podczas wymawiania polskich dźwięków język zawsze pozostaje za zębami. Można zatem powiedzieć, że Polacy trzymają język za zębami nie tylko wtedy, gdy chcą zachować sekret, ale także wtedy, gdy mówią po polsku. A w Argentynie?

UWAGA!
¡ATENCIÓN!

Una diferencia fundamental entre la pronunciación polaca y la española es que, al pronunciar los sonidos del polaco, la lengua siempre permanece detrás de los dientes. Podemos decir, entonces, que los polacos mantienen la lengua detrás de los dientes no solo cuando quieren guardar un secreto, sino también cuando hablan polaco. ¿Y qué pasa en Argentina?

1.5

Przeczytaj te wyrazy, a następnie posłuchaj i powtórz.
Leé estas palabras y, a continuación, escuchá y repetí.

łąka, ławka, małpa, mięso, księżyc, mąka, gołąb, pączek, książka, ząb, zęby, dąb, pająk, łosoś, łoś, siedem, świat, śniadanie, osiem, ósemka, góra, król, cień, ciepło, pociąg, miś, nić, nic, rzeka, żubr, morze, zielony, kozioł, źle, żel, żaba.

1.6 | **Podpisz ilustracje. Użyj wyrazów z ćwiczenia 1.5.**
Completá las ilustraciones. Usá las palabras del ejercicio 1.5.

1. ..... **2.** ..... **3.** ..... **4.** ..... **5.** .....

6. ..... **7.** ..... **8.** ..... **9.** ..... **10.** .....

1.7 | **Uzupełnij polski alfabet.**
Completá el alfabeto polaco.

a	ą			ć		e		f	g				k		ł
		ń		ó				ś	t	u				ź	ż

1.8 | **Napisz 10 polskich wyrazów, które już znasz.**
Escribí diez palabras polacas que ya conozcas.

1.9 | **Dziadka szafka czy czapka? Polskie dwuznaki. Posłuchaj i powtórz.**
Dziadka szafka czy czapka? Los dígrafos polacos. Escuchá y repetí.

cz	***dź***	***dzi***	***dż***	***drz***	***sz***
					
czapka	**dźwig**	**dziewięć**	**dżem**	**drzewo**	**szafa**

UWAGA!
¡ATENCIÓN!

Litery **h** i **ch** wymawiamy tak samo. Ich wymowa jest podobna do hiszpańskiego **j** w wyrazach **j**amón, **J**osé czy o**j**alá.

Las letras **h** y **ch** se pronuncian igual. Su pronunciación es parecida a la de la **j** española en palabras como **j**amón, **J**osé u o**j**alá.

1.10 | **Gimnastyka buzi i języka. Przeczytaj, a następnie posłuchaj i powtórz.**

Ejercitación de la boca y la lengua.
Leé y, a continuación, escuchá y repetí.

DZI/DŹ

dziadek, dzik, dziecko, dzień, dziennik, śledź, październik, rodzina, urodziny, ludzie, łódź, odpowiedź

Ź/ZI

źródło, zima, ziemniak, zielony, poziom, więź, gałąź

Ś/SI

śliwka, ślimak, świat, świeca, siostra, jaśmin, Basia, cześć, gość, miś, wieś

DZ

dzwon, dzban, między, koledzy, widz, ksiądz

RZ/Ż

żółw, żona, żarówka, warzywa, grzyby, orzechy, wieża, plaża, podróż, nóż, mąż, lekarz, pisarz, talerz

SZ

szaszłyk, szkoła, szarlotka, szalik, szynka, msza, koszula, maszyna, kasza, gruszka, proszę, groszek, mysz, kosz

Ń/NI

koń, leń, niebo, dłoń, jesień, niedziela, nic, słoń, słonie, niebieski, konie

Ć/CI

ćwiczenie, ciasto, ciocia, pociąg, być, kwiecień, cześć, pięć

chleb, herbata, hotel, ucho, mucha, hamak, hulajnoga, dach, druh, chmura, bohater

H/CH

cześć, czekolada, czas, czajnik, mecz, początek, płacz, nauczyciel, oczy, wieczór, uczelnia

CZ

DRZ

drzewo, drzwi, drzemka

dżungla, drożdżówka, dżem, gadżet

DŻ

1.11 | Zaznacz słowo, które słyszysz.

Marcá la palabra que escuchás.

1.	☐	kasa / kasza	☑		
2.	☐	półka / bułka	☐		
3.	☐	dama / tama	☐		
4.	☐	las / raz	☐		
5.	☐	szyć / żyć	☐		
6.	☐	zamki / sanki	☐		
7.	☐	koza / kosa	☐		
8.	☐	Tomek / domek	☐		
9.	☐	paczka / taczka	☐		
10.	☐	noc / moc	☐		
11.	☐	kąpie / kapie	☐		
12.	☐	Kasia / kasza	☐		
13.	☐	ławka / wałka	☐		
14.	☐	wózki / łuski	☐		
15.	☐	kasa / kaca	☐		
16.	☐	maca / macza	☐		
17.	☐	wyjście / wejście	☐		
18.	☐	kurka / kółka	☐		
19.	☐	but / buty	☐		
20.	☐	przeszłość / przyszłość	☐		

1.12 | Przeczytaj pary wyrazów.

Leé los pares de palabras.

1. sok – szok
2. sala – szala
3. ser – sierp
4. siano – sanie
5. suma – szum
6. pas – pasza
7. kasa – kasza
8. bas – Basia
9. capy – czapy
10. car – czary
11. ciało – cało
12. taca – taczka
13. maca – macza
14. czesać – cieszyć
15. czuć – cucić
16. cześć – część
17. morze – muszę
18. drzewo – dżem
19. dzwonek – dzionek
20. dźwig – dziwne
21. mądry – mądrze
22. dzień – dżem
23. dziura – ciura
24. drzemy – idziemy

1.13 | Wyzwanie! Spróbuj przeczytać.

¡Desafío! Intentá leer.

2

WITOLD CZY WITOLDO? POZNAJEMY POLSKIE IMIONA I NAZWISKA

¿Witold o Witoldo? Conocemos los nombres y apellidos polacos

2.1

To są popularne polskie imiona. Przeczytajcie je, a następnie dopiszcie ich argentyńskie odpowiedniki.
Estos son nombres polacos populares. Léanlos y, a continuación, escriban sus equivalentes argentinos.

Witold to imię znanego polskiego pisarza, który część życia spędził w Argentynie. Ponoć jego argentyńscy przyjaciele nazywali go Witoldo albo Gombro. Czy wiesz, jak ten pisarz ma na nazwisko? Tak, to Witold Gombrowicz!

Witold Gombrowicz, 1904–1969.
Fot. Bohdan Paczowski / Wikimedia Commons.

Witold es el nombre de un famoso escritor polaco que pasó parte de su vida en Argentina. Se dice que sus amigos argentinos lo llamaban Witoldo o Gombro. ¿Sabés cuál es su apellido?
¡Sí! Es Witold Gombrowicz.

2.2 | **Spróbuj przeczytać polskie nazwiska.**
Intentá leer los apellidos polacos.

Kowalski	Nowak	Mazur	Kaczmarek	WÓJCIK
KUREK	Lewandowski	KAMIŃSKI	Piotrowski	BAJDA
Wiśniewski	ZIELIŃSKI	BORKOWSKI	Banasik	Adamczyk
ANTONIEWICZ	Kruk	Kozioł	Baran	DUDA

CZY WIESZ, ŻE...
¿SABÍAS QUE...?

Mieszkańcy Misiones na początku XX wieku.
Źródło: fot. Guillermo Hassel / Wikimedia Commons.

Parowiec na rzece w miejscowości Posadas.
Źródło: fot. E.C. Moody / „Revista Geográfica Americana" (1935).

Pierwsza grupa osadników przybyła do Argentyny 27 sierpnia 1897 roku. Było to 14 polskich rodzin, łącznie 69 osób. W następnych latach dołączyli do nich kolejni Polacy. Zamieszkali w Misiones. Spróbuj przeczytać ich nazwiska:

El primer grupo de colonos polacos llegó a Argentina el 27 de agosto de 1897. Estaba formado por 14 familias, en total 69 personas. En los años siguientes se les unieron más polacos. Se establecieron en Misiones. Intentá leer sus apellidos:

Kocur, Dominików, Domski, Maksymowicz, Król, Opychany, Dutka, Kucy, Biały, Kozaczek, Winnik, Benczarski, Zubrzycki, Pałaszewski, Śmiechowski, Szychowski, Świderski, Brzęczka, Tuzinkowicz, Tarnowski, Dąbrowski, Kalafarski, Skupień.

Rok 1897 jest uważany za początek polskiej emigracji do Argentyny.

El año 1897 se considera el comienzo de la emigración polaca a Argentina.

2.3

To jest mapa Polski.
Dopasuj nazwy miast do numerów na mapie.
Este es el mapa de Polonia.
Numerá las ciudades según su ubicación en el mapa.

Warszawa .....
Szczecin.....
Kraków .....
Łódź .....
Wrocław .....
Gdańsk.....
Poznań.....
Białystok .....
Lublin.....
Katowice .....

2.4

Nazwy polskich miejscowości doskonale nadają się do ćwiczenia wymowy. Przeczytaj je starannie.
Los nombres de las localidades polacas son ideales para practicar la pronunciación. Leélos atentamente.

3

GIMNASTYKA JĘZYKA – LICZYMY PO POLSKU

A mover la lengua: contamos en polaco

3.1

Do ćwiczenia polskiej wymowy bardzo dobrze nadają się też polskie liczby. Jaka to liczba?

Los números polacos también son muy útiles para practicar la pronunciación. ¿Qué número es?

SIEDEM
JEDEN
ZERO
CZTERY
DZIESIĘĆ
OSIEM
PIĘĆ
SZEŚĆ
~~DZIEWIĘĆ~~
DWA
TRZY

0	.....	4	.....	8	.....
1	.....	5	.....	9	DZIEWIĘĆ .....
2	.....	6	.....	10	.....
3	.....	7	.....		

3.2

Przeczytaj działania i zapisz wynik.

Leé las operaciones y escribí el resultado.

1. 2 + 4 = ...
2. 6 + 4 = ...
3. 9 – 7 = ...
4. 10 – 3 = ...
5. 3 + 2 = ...
6. 8 – 7 = ...

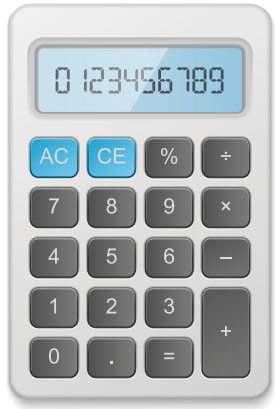
3.3

Przeczytaj i zapisz cyframi. Zaznacz poprawne wyniki.

Leé y escribí con cifras. Marcá los resultados correctos.

PRZYKŁAD: dwa plus dwa jest cztery 2 + 2 = 4 ✓

1. Trzy plus sześć jest dziewięć .....
2. Osiem minus dwa jest pięć .....
3. Cztery plus trzy jest siedem .....
4. Jeden minus jeden jest dwa .....
5. Dziewięć minus siedem jest jeden .....
6. Pięć minus trzy jest dwa .....
7. Sześć plus trzy jest dziesięć .....
8. Cztery minus trzy jest siedem .....
9. Siedem minus jeden jest pięć .....
10. Dziesięć minus dziewięć jest jeden .....

3.4 | **Posłuchaj i zapisz liczby.**
Escuchá y escribí los números.

3.5 | **Quiz matematyczny.**
Zapytaj koleżankę/kolegę: ile to jest?
Examen matemático.
Preguntale a un/a compañero/a: ¿cuánto es?

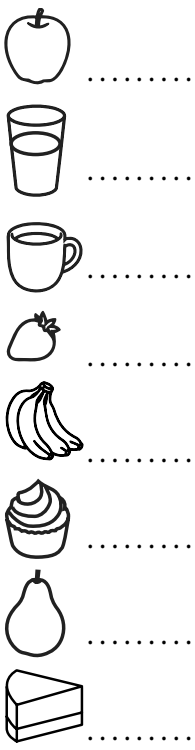
ILE TO JEST CZTERY PLUS TRZY?

CZTERY PLUS TRZY JEST SIEDEM.

ILE TO JEST SIEDEM MINUS DWA?

SIEDEM MINUS DWA JEST PIĘĆ.

3.6 | **Policz i wpisz liczbę.**
Contá y escribí el número.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TO JUŻ UMIEM! AUTOEWALUACJA

¡YA LO APRENDÍ!

1. **Jakie znasz typowe polskie dźwięki?**
   ¿Qué sonidos típicos del polaco conocés?

   .....

   .....

2. **Spróbuj przeczytać te słowa.**
   Intentá leer estas palabras.

szafa	czapka	drzewo	śnieg	ręka	mąka

3. **Napisz trzy polskie imiona żeńskie i trzy męskie.**
   Escribí tres nombres polacos femeninos y tres masculinos.

   .....

   .....

4. **Napisz nazwy pięciu polskich miast.**
   Escribí nombres de cinco ciudades polacas.

   .....

   .....

   .....

5. **Napisz trzy polskie nazwiska.**
   Escribí tres apellidos polacos.

   .....

   .....

6. **Uzupełnij brakujące liczby.**
   Completá los números que faltan.

   1. Trzy plus ..... jest osiem.
   2. Dwa plus ..... jest dziesięć.
   3. Jeden plus ..... jest siedem.
   4. Dziesięć minus ..... jest sześć.
   5. Siedem minus ..... jest trzy.
   6. Trzy minus ..... jest dwa.

7. **Które polskie dźwięki są dla Ciebie najłatwiejsze, a które najtrudniejsze do wymówienia? Zapisz kilka słów, w których występują.**
   ¿Qué sonidos del polaco te resultan más fáciles de pronunciar y cuáles más difíciles? Escribí algunas palabras en las que aparecen.

   .....

   .....

W TYM MODULE

- poznamy formy przywitania i pożegnania;
- nauczymy się podstawowych struktur związanych z przedstawianiem się;
- będziemy używać podstawowych zwrotów w różnych sytuacjach komunikacyjnych;
- zapytamy o imię i nazwisko;
- poznamy podstawowe rzeczowniki i przymiotniki;
- poznamy zasady podziału rzeczowników na rodzaje;
- poznamy podstawowe czasowniki i zasady ich odmiany.

EN ESTE MÓDULO

- conoceremos las formas de saludo y despedida;
- aprenderemos las estructuras básicas para presentarnos;
- utilizaremos expresiones básicas en diferentes situaciones comunicativas;
- preguntaremos por el nombre y el apellido;
- conoceremos los sustantivos y adjetivos básicos;
- aprenderemos las reglas de clasificación de los sustantivos según su género;
- identificaremos los verbos básicos y las reglas de su conjugación.

1

DZIEŃ DOBRY! TO BĘDZIE DOBRY DZIEŃ

¡Buenos días! Va a ser un buen día

1.1

Przeczytaj krótkie dialogi i zdecyduj, która sytuacja jest
• formalna • nieformalna • uniwersalna.
Leé los diálogos breves y decidí cuál de las situaciones es:
• formal • informal • universal.

Przykład:
Dzień dobry. Jak się pan nazywa?
Nazywam się Jan Czuchowski.

Sytuacja formalna ✓

Sytuacje formalne

Sytuacje uniwersalne

Sytuacje nieformalne

CZY WIESZ, ŻE...
¿SABÍAS QUE...?

W Polsce podczas pierwszego spotkania najczęściej witamy się słowami „**Dzień dobry**" i **podaniem ręki**. Pocałunek w policzek jest zwykle zarezerwowany dla rodziny i bliskich znajomych, inaczej niż w Argentynie.

En Polonia, durante un primer encuentro, lo más habitual es saludarse diciendo „**Dzień dobry**" (Buenos días) y dándose la mano. El beso en la mejilla suele reservarse para la familia y los amigos cercanos, a diferencia de lo que ocurre en Argentina.

1.2 | Uzupełnij dialogi.
Completá los diálogos.

1. Dobry .....
Dobry wieczór.

2. ..... dobry !
Dzień .....!

3. Jak ma ..... na imię?
Mam na imię Ana.

4. ..... się nazywasz?
Nazywam ..... Antoni López.

5. ..... ! Co słychać?
U mnie wszystko ok. A u ciebie?
Też .....

6. .....
Dobranoc. Miłych snów.

7. Jak się ..... nazywa?
Nazywam się Michał Nowak.

8. .....
Nie ma za co.

9. Cześć! Jak masz na ..... ?
Cześć, mam na imię Carlos.

10. Dzień dobry! Jak się pani ..... ?
Nazywam się Maria Martinez.

11. .....
Nic nie szkodzi. Nie ma .....

12. Do widzenia.
Do .....

13. Co słychać?
Dziękuję, wszystko .....

14. Cześć!
..... !

15. Przepraszam, jak ma pan na imię?
Mam na imię Juan.
..... się Jan Romero.

16. Dzień dobry! Jak się pan .....?
Nazywam się Juan Kowalski.
Skąd pan .....?
Jestem z Argentyny.
Bardzo mi miło.
.....

17. ..... ?
Mam na imię Anna.
Skąd ..... ?
Jestem z Polski.

POWTARZAMY!
¡REPASAMOS!

Nieformalnie:
Situación informal:

Jak masz na imię?
Jak się nazywasz?
Jak się masz?
Co słychać?

Mam na imię Carlos.
Nazywam się Carlos Kowalski.
Bardzo dobrze / dobrze / tak sobie / źle.
Wszystko w porządku / wszystko ok.

Formalnie:
Situación formal:

Jak ma pan / pani na imię?
Jak się pan / pani nazywa?
Jak się pan / pani ma?
Co u pana / pani słychać?

1.3 | Dopasuj obrazki do zaimków.
Relacioná las imágenes con los pronombres personales.

☐ JA	☐ MY
☐ TY	☐ WY
☐ ON	☐ ONI
☐ ONA	☐ ONE
☐ ONO	☐ PAŃSTWO
☐ PAN	
☐ PANI	

Jakie widzisz podobieństwa lub różnice między zaimkami osobowymi w języku polskim i hiszpańskim?
¿Qué similitudes o diferencias observás entre los pronombres personales en polaco y en español?

1.4 | Porozmawiaj z koleżanką/kolegą i uzupełnij dialogi.
Conversá con tu compañero/a y completá los diálogos.

A: Dzień dobry. Jak się ..... nazywa?
B: Nazywam się .....
A: Jak się ..... ma?
B: Bardzo .....
A ..... ?
A: ..... . Dziękuję.

A: Cześć! Jak masz na .....?
B: Mam na imię ..... A ty?
A: Mam na imię ..... .
B: Jak się ..... ?
A ..... , dziękuję.

1.5 | Napisz odpowiedzi na pytania.
Escribí las respuestas a las siguientes preguntas:

1. Jak masz na imię?

.....

2. Jak się nazywasz?

.....

3. Co słychać?

.....

1.6 | **Połącz w pary.**
Relacioná los elementos.

A.	Dziękuję.
B.	Przepraszam.
C.	Dobranoc.
D.	Co słychać?
E.	Jak ona ma na imię?
F.	Jak się nazywasz?
G.	Do widzenia.
H.	Jak masz na imię?
I.	Cześć.
J.	Smacznego.

1.	Proszę.
2.	Dobranoc.
3.	Nazywam się Anna Gomez.
4.	Do zobaczenia.
5.	Nie ma za co.
6.	Mam na imię Ana.
7.	Ona ma na imię Hanna.
8.	Wszystko w porządku.
9.	Dziękuję.
10.	Cześć.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J

1.7 | **Znajdź formuły przywitania i pożegnania w języku polskim. Przetłumacz je na język hiszpański.**
Encontrá las fórmulas de saludo y despedida en polaco. Traducilas al español.

D	Z	I	E	Ń	D	O	B	R	Y	Q	W	E	R	T	Y	U	I	O	P
A	S	D	F	G	K	L	Z	X	C	V	B	N	M	C	Z	E	Ś	Ć	Z
X	C	V	B	N	M	Q	W	E	R	T	Y	U	I	O	P	H	E	J	K
C	V	B	N	M	D	O	B	R	Y	W	I	E	C	Z	Ó	R	A	S	D
J	K	L	Z	X	C	V	B	N	M	D	O	B	R	A	N	O	C	Z	E
W	E	R	D	O	Z	O	B	A	C	Z	E	N	I	A	T	Y	U	I	O	P
G	H	J	K	L	P	A	Z	X	C	V	M	I	Ł	E	G	O	D	N	I	A

2

TEN, TA CZY TO? ON, ONA CZY ONO?

¿Ten, ta o to? ¿On, ona u ono?

2.1

Czy znasz te słowa? Przetłumacz na język hiszpański.
¿Conocés estas palabras? Traducilas al español.

1. autobus .....
2. telefon .....
3. hotel .....
4. radio .....
5. profesor .....
6. kultura .....
7. uniwersytet .....
8. muzyka .....
9. biblioteka .....
10. numer .....
11. restauracja .....
12. minuta .....
13. moment .....
14. grupa .....
15. problem .....
16. energia .....
17. język .....
18. gramatyka .....

Ten Polak	Ta Polka	To dziecko

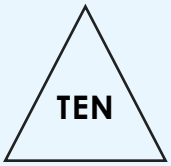
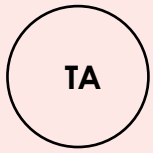
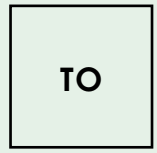

2.2

W języku polskim w liczbie pojedynczej są trzy rodzaje: męski, żeński i nijaki. Jaki rodzaj mają te wyrazy?
Wstaw je w odpowiednie miejsca w tabeli.
En polaco hay tres géneros gramaticales en singular: masculino, femenino y neutro. ¿Qué género tienen estas palabras?
Colocá estas palabras en el lugar correspondiente de la tabla:

telefon • pizza • radio • sok • lampa • kawa • jogurt • zebra • film • muzyka gitara • mapa • śnieg • imię • hotel • profesor • kultura • jajko • uniwersytet biblioteka • restauracja • moment • minuta • student • studentka • rower • tata mama • wino • Argentyna • artysta • artystka • fotografia • Argentyńczyk • Polka Polak • adres • numer • szkoła • piwo • jabłko • tango • ocean • Argentynka poeta • poetka • poezja • literatura

		
spółgłoska	**a**	**o, e, ę, um**
dom, autobus,	Polska, kobieta, Argentyna,	dziecko, muzeum, słońce,
a		
mężczyzna!		

POZNAJEMY POLSKĄ GRAMATYKĘ
CONOCEMOS LA GRAMÁTICA POLACA

W języku polskim w liczbie pojedynczej mamy TRZY RODZAJE:

męski, **żeński** i **nijaki**.

Rzeczowniki rodzaju **męskiego** zakończone są zwykle **na spółgłoskę**.
Wyjątkiem są takie wyrazy jak np.: mężczyzna, artysta, dentysta, tenisista.

Rzeczowniki rodzaju **żeńskiego** zakończone są zwykle na **-a**.
Wyjątkiem są takie wyrazy jak np.: pani, gospodyni, noc, dłoń, miłość.

Rzeczowniki rodzaju **nijakiego** mają kilka końcówek: **-o**, **-e**, **-ę** i **-um**.

En polaco existen TRES GÉNEROS GRAMATICALES en singular:

masculino, **femenino** y **neutro**.

Los sustantivos de género **masculino** suelen terminar **en consonante**.
Una excepción son palabras como, por ejemplo, mężczyzna (hombre), artysta (artista), dentysta (dentista), tenisista (tenista).

Los sustantivos de género **femenino** suelen terminar en **-a**.
Una excepción son palabras como, por ejemplo, pani (señora), gospodyni (anfitriona), miłość (amor), noc (noche), dłoń (mano).

Los sustantivos de género **neutro** pueden terminar en **-o**, **-e**, **-ę** o **-um**.

2.3 | **Kto to jest? Co to jest? Podziel wyrazy z zadania 2.2 na dwie kategorie.**
¿Quién es? ¿Qué es? Clasificá las palabras del ejercicio 2.2 en dos categorías.

KTO to jest?	**CO to jest?**
To jest mężczyzna, kobieta i dziecko.	To jest kot, dom, lampa i słońce.

2.4 | **W każdym rzędzie jeden wyraz ma inny rodzaj niż pozostałe. Podkreśl go.**
En cada fila, una palabra tiene un género diferente al de las demás. Subrayala.

PRZYKŁAD: student – lekarz – komputer – szkoła

1. kawa – herbata – lemoniada – jabłko
2. dziecko – muzeum – jajko – samochód
3. kobieta – książka – lampa – telefon
4. pani – cytryna – okno – Polka
5. komputer – telefon – książka – dom
6. piwo – mleko – wino - woda

2.5 | **Uzupełnij zdania i zwróć uwagę na końcówki przymiotników.**
Completá las oraciones y prestá atención a las terminaciones de los adjetivos.

PRZYKŁAD: *Ten* kot jest czarn**y**.

1. ..... dom jest nowy.
3. .....kobieta jest niska.
5. .....student jest wysoki.

4. ..... kawa jest gorąca.
2. .....dziecko jest wesołe.
6. ..... okno jest duże.

3

JAKI JEST JĘZYK POLSKI? INTERESUJĄCY!

¿Cómo es el idioma polaco? ¡Interesante!

3.1 | **Co pasuje? Połącz w pary. Zwróć uwagę na końcówki.**

¿Qué palabra combina con otra? Relacioná los elementos.
Prestá atención a las terminaciones.

argentyński	wino
czerwone	artysta
polskie	imię
popularny	poezja
argentyńska	literatura
popularne	dom
argentyńskie	tango
polski	język
hiszpański	biblioteka
polska	
nowa	

W Buenos Aires znajduje się **Dom Polski**, który od wielu lat jest ważnym miejscem spotkań Polonii argentyńskiej. Organizowane są tam wydarzenia kulturalne, lekcje języka polskiego i uroczystości związane z polskimi tradycjami.
https://upranet.com.ar/

CZY WIESZ, ŻE...
¿SABÍAS QUE...?

Fot.: Nina Pielacińska

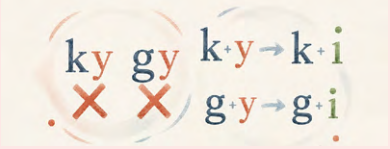
En Buenos Aires se encuentra **la Casa Polaca** (Dom Polski), que desde hace muchos años es un importante lugar de encuentro para la comunidad polaca en Argentina.
Allí se organizan actividades culturales, clases de lengua polaca y celebraciones relacionadas con las tradiciones de este país.
https://upranet.com.ar/

3.2 | **Przeanalizuj przykłady i uzupełnij regułę gramatyczną.**
Analizá los ejemplos y completá la regla gramatical.

1. To jest popularn**y** polsk**i**/argentyńsk**i**: pisarz, artysta, film.
2. To jest dobr**a** polsk**a**/argentyńsk**a**: literatura, muzyka, firma.
3. To jest typow**e** argentyńsk**ie**/polsk**ie**: wino, piwo, muzeum.

UWAGA! ¡ATENCIÓN!

W języku polskim prawie nie istnieją połączenia „**ky**" i „**gy**". Dlatego po **k** i **g** końcówkę **-y** zastępuje końcówka **-i**.

En polaco casi no existen las combinaciones „**ky**" ni „**gy**". Por eso, después de las letras **k** y **g**, la terminación **-y** se reemplaza por **-i**.

POZNAJEMY POLSKĄ GRAMATYKĘ
CONOCEMOS LA GRAMÁTICA POLACA

W języku polskim przymiotnik również ma TRZY RODZAJE:

męski, **żeński** i **nijaki**.

Forma przymiotnika musi pasować do rodzaju rzeczownika.

En polaco, el adjetivo también tiene TRES GÉNEROS:

masculino, **femenino** y **neutro**.

La forma del adjetivo debe concordar con el género del sustantivo.

Przymiotnik w rodzaju męskim ma dwie końcówki: …… lub ……. .
Po spółgłoskach **-k** i **-g** zawsze występuje końcówka ……. .
Końcówka …… występuje po spółgłoskach innych niż **-k** , **-g**.

El adjetivo en género masculino tiene dos terminaciones: ……o …… .
Después de las consonantes **-k** y **-g** siempre aparece la terminación ……. .
La terminación …… aparece después de consonantes distintas a **-k** y **-g**.

Przymiotnik w rodzaju żeńskim ma końcówkę ……. .

El adjetivo en género femenino tiene la terminación ……. .

Przymiotnik w rodzaju nijakim ma dwie końcówki: **-e** lub **-ie**.
Po spółgłoskach **-k** i **-g** zawsze występuje końcówka ……. .
Końcówka …… występuje po spółgłoskach innych niż **-k** , **-g**.

El adjetivo en género neutro tiene dos terminaciones: **-e** o **-ie**.
Después de las consonantes **-k** y **-g** siempre aparece la terminación ……. .
La terminación …… aparece después de consonantes distintas a **-k** y **-g**.

3.3 Zaznacz poprawną formę.
Marcá la forma correcta.

PRZYKŁAD: To jest (dobry, dobra, dobre) studentka.

1. To jest (dobry, dobra, dobre) student.
2. To jest (dobry, dobra, dobre) kawa.
3. To muzeum jest (interaktywny, interaktywna, interaktywne).
4. To jest (polski, polska, polskie) piwo.
5. Język polski jest (łatwa, łatwy, łatwe).
6. Yerba mate to (argentyński, argentyńska, argentyńskie) napój.
7. Ten kot jest (czarny, czarna, czarne).
8. To jest (czerwony, czerwona, czerwone) wino.
9. Witold Gombrowicz to (polski i argentyński, polska i argentyńska, polskie i argentyńskie) pisarz.
10. Ten mężczyzna jest (wysoki, wysoka, wysokie).

3.4 Uzupełnij zdania.
Completá las oraciones.

PRZYKŁAD: Ten mężczyzna jest *niski* (niski).

1. Ta kobieta jest ..... (miły).
2. Ten dzień jest ..... (dobry).
3. Ten kot jest ..... (mały).
4. To okno jest ..... (duży).
5. To piwo jest ..... (hiszpański).
6. Ta kawa jest ..... (brazylijski).
7. Ten język nie jest .....(łatwy).
8. Ten film jest ..... (interesujący).
9. To dziecko jest ..... (mały).
10. Ta kobieta jest ..... (wysoki).

3.5 Jaki on jest? Jaka ona jest? Jakie jest to muzeum? Przeanalizuj przykłady i uzupełnij regułę.
¿Cómo es él? ¿Cómo es ella? ¿Cómo es este museo?
Analizá los ejemplos y completá la regla.

Jaka jest ta kobieta?

Ona jest wysoka i sympatyczna.

JAKI JEST TEN MĘŻCZYZNA?

ON JEST WYSOKI, MIŁY I SYMPATYCZNY.

Jakie jest to wino?
To wino jest argentyńskie, czerwone i bardzo dobre.

Jaki?	miły, niski, dobry.	rodzaj .....
.....	miła, niska, dobra.	rodzaj żeński.
.....	miłe, niskie, dobre.	rodzaj nijaki.

3.6

Napisz pytania do zdań z zadania 3.4.
Escribí las preguntas para las oraciones del ejercicio 3.4.

PRZYKŁAD: Jaki jest ten mężczyzna?

1. .....

2. .....

3. .....

4. .....

5. .....

6. .....

7. .....

8. .....

9. .....

10. .....

3.7

Jaki, jaka czy jakie?
Połącz rzeczowniki z odpowiednimi przymiotnikami.
¿Jaki, jaka o jakie?
Relacioná los sustantivos con los adjetivos correspondientes.

student	kawa	muzeum	kobieta	dziecko
dobra	interesujące	małe	sympatyczna	wysoki

1. .....

2. .....

3. .....

4. .....

5. .....

3.8 | Podpisz ilustracje.
Describí cada ilustración con las palabras adecuadas.

wesoły / smutny • młody / w średnim wieku / stary • szczupły / gruby • wysoki / średniego wzrostu / niski

1. .....

2. .....

3. .....

4. .....

3.9 | Znajdź błędy i popraw zdania.
Encontrá los errores y corregí las oraciones.

1. Ta student jest z Polski. .....

2. To kobieta jest bardzo miły. .....

3. Ten muzeum jest interesujące. .....

4. To dziecko jest wysoka. .....

5. Ta telefon jest nowa. .....

6. Język polska jest łatwe. .....

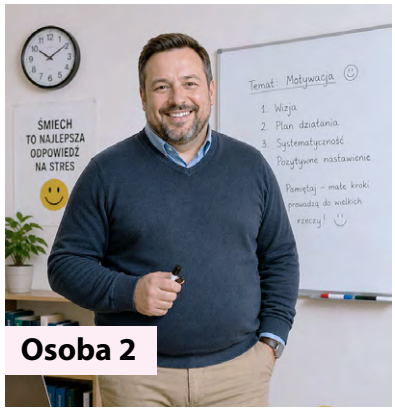
7. To mężczyzna jest w średnim wieku. .....

8. Ta studentka jest smutne. .....

3.10 | **Przeczytaj informacje i odpowiedz na pytania.**
Leé la información y respondé las preguntas.

Osoba 1

Ona ma na imię Anna. Anna to studentka z Polski. Jest młoda, wysoka i wysportowana. Anna jest też inteligentna i aktywna.

Osoba 2

On ma na imię Marek. Marek to nauczyciel z Polski. On jest w średnim wieku. Jest wysoki, trochę gruby i bardzo zabawny. Marek jest pracowity, spokojny i miły.

Osoba 3

Julia to uczennica z Buenos Aires. Jest szczupła i niska. Jest trochę nieśmiała i leniwa, ale bardzo sympatyczna i wesoła.

1. Kto jest aktywny? .....

2. Kto jest nieśmiały? .....

3. Czy Marek jest młody? .....

4. Czy Anna jest pracowita? .....

5. Kto jest wysoki, a kto niski? .....

3.11 | **Opisz osoby ze zdjęć.**
Describí a las personas de las fotos.

Osoba 1

Osoba 2

Osoba 3

3.12 | **Jaka jesteś? Jaki jesteś? Napisz krótki tekst o sobie.**
¿Cómo sos? Escribí un texto breve sobre vos.

.....

.....

TO JUŻ UMIEM! AUTOEWALUACJA

¡YA LO APRENDÍ!

1. Zaznacz ✓, co potrafisz.
Marcá ✓ lo que sabés hacer:

1. ☐ **Przywitać się oficjalnie i nieoficjalnie.** Saludar de manera formal e informal.
2. ☐ **Przedstawić się i podać swoje imię oraz nazwisko.** Presentarme y decir mi nombre y apellido.
3. ☐ **Zapytać inną osobę o imię i nazwisko.** Preguntar a otra persona cómo se llama.
4. ☐ **Powiedzieć, skąd jestem.** Decir de dónde soy.
5. ☐ **Użyć zwrotów: „Dzień dobry", „Cześć", „Do widzenia", „Dobranoc".**
   Usar expresiones como: „Dzień dobry", „Cześć", „Do widzenia", „Dobranoc".
6. ☐ **Rozróżnić pytania „Kto to jest?" i „Co to jest?".**
   Diferenciar las preguntas „Kto to jest?" y „Co to jest?".
7. ☐ **Rozpoznać rodzaj męski, żeński i nijaki rzeczownika.**
   Reconocer el género masculino, femenino y neutro de un sustantivo.
8. ☐ **Poprawnie użyć zaimków: „ten", „ta", „to".**
   Usar correctamente los pronombres „ten", „ta", „to".
9. ☐ **Dopasować przymiotnik do rodzaju rzeczownika.**
   Concordar el adjetivo con el género del sustantivo.
10. ☐ **Opisać wygląd osoby (np. wysoki, niski, szczupły).**
    Describir el aspecto físico de una persona (por ejemplo: wysoki, niski, szczupły).
11. ☐ **Opisać charakter osoby (np. miły, sympatyczny, pracowity).**
    Describir el carácter de una persona (por ejemplo: miły, sympatyczny, pracowity).
12. ☐ **Zadać pytanie: „Jaki jest...?", „Jaka jest...?", „Jakie jest...?".**
    Formular las preguntas: „Jaki jest...?", „Jaka jest...?", „Jakie jest...?".
13. ☐ **Napisać kilka zdań o sobie i innej osobie.**
    Escribir algunas oraciones sobre mí y sobre otra persona.

2. Napisz 10 rzeczowników po polsku i określ ich rodzaj.
Escribí diez sustantivos en polaco e indicá su género.

.....

.....

.....

3. Napisz pięć przymiotników.
Escribí cinco adjetivos.

.....

.....

NOTATKI

VÍCTOR JEST ARGENTYŃCZYKIEM, ALE INTERESUJE SIĘ POLSKĄ KULTURĄ

Víctor es argentino, pero le interesa la cultura polaca

W TYM MODULE

- powtórzymy formy przywitania, pożegnania i podstawowe struktury związane z przedstawianiem się;
- poznamy liczebniki od 10 do 100;
- nauczymy się, jak pytać o wiek, pochodzenie i zainteresowania;
- nauczymy się podawać i odczytywać podstawowe dane teleadresowe;
- odmienimy podstawowe czasowniki w czasie teraźniejszym;
- poznamy formy narzędnika w liczbie pojedynczej i mnogiej;
- poznamy sylwetki znanych Polaków;
- nauczymy się używać narzędnika; mówiąc o narodowościach, zawodach i zainteresowaniach.

EN ESTE MÓDULO

- repasaremos las formas de saludo y despedida, así como las estructuras básicas para presentarnos;
- conoceremos los números de 10 a 100;
- aprenderemos a preguntar por la edad, el origen y los intereses;
- aprenderemos a dar y leer datos básicos de contacto;
- conjugaremos los verbos básicos en presente;
- conoceremos las formas del caso instrumental en singular y plural;
- conoceremos a algunos polacos famosos;
- aprenderemos a usar el caso instrumental para hablar de nacionalidades, profesiones e intereses.

POZIOM A1

1 MAM POLSKIE KORZENIE

Tengo raíces polacas

1.1 | **Przeczytaj tekst i uzupełnij formy w tabelach.**

Leé el texto y completá las formas en las tablas.

Nazywam się Pablo Czuchowski. Jestem z Argentyny, ale moja rodzina jest z Polski. Mam polskie korzenie. Moja mama ma na imię Renata, a mój tata ma na imię Pedro.
Moi dziadkowie są Polakami. Teraz mieszkam w Buenos Aires, ale moja mama i mój tata mieszkają w Santa Fe.

To jest Teresa – moja kuzynka. Ona jest z Polski. A to jest Franek – on też jest z Polski. Franek mieszka w Krakowie, a Teresa mieszka w Szczecinie. Teresa i Franek są z Polski, a ja, moja mama i mój tata jesteśmy z Argentyny. Uczę się języka polskiego. Mój nauczyciel ma na imię Víctor. On nie jest Polakiem, ale mówi dobrze po polsku.

mój ojciec	**mój** kuzyn	**mój** dom
moja mama	**moja** kuzynka	**moja** rodzina

BYĆ	
ja	
ty	**jesteś**
on/ona/ono pan/pani	
my	
wy	jesteś**cie**
oni/one państwo	są

MIESZKAĆ	
ja	
ty	mieszka**sz**
on/ona/ono pan/pani	
my	mieszka**my**
wy	mieszka**cie**
oni/one państwo	

NAZYWAĆ SIĘ	
ja	
ty	nazywa**sz** się
on/ona/ono pan/pani	
my	nazywa**my** się
wy	nazywa**cie** się
oni/one państwo	nazywa**ją** się

MIEĆ	
ja	
ty	ma**sz**
on/ona/ono pan/pani	
my	
wy	ma**cie**
oni/one państwo	maj**ą**

UCZYĆ SIĘ	
ja	
ty	uczy**sz (się)**
on/ona/ono pan/pani	
my	uczy**my** (się)
wy	uczy**cie** (się)
oni/one państwo	ucz**ą** (się)

UCZYĆ ≠ UCZYĆ SIĘ

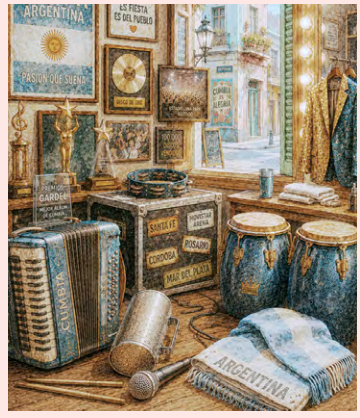
CZY WIESZ, ŻE...
¿SABÍAS QUE...?

Polskie korzenie mają również znane osoby z Argentyny.

También tienen raíces polacas algunas personas famosas de Argentina.

MARTÍN CAPARRÓS
Jest jednym z najbardziej znanych współczesnych pisarzy i dziennikarzy hiszpańskojęzycznych. Napisał wiele książek i reportaży, które zostały przetłumaczone na wiele języków i nagrodzone w kraju i za granicą.

Es uno de los escritores y periodistas más reconocidos del mundo hispanohablante. Ha publicado numerosos libros y reportajes, traducidos a muchos idiomas y premiados en Argentina y en el exterior.

PAULO DYBALA
Jest piłkarzem występującym w czołowych klubach Europy. Grał w reprezentacji Argentyny i brał udział w wielu ważnych turniejach międzynarodowych. Znany jest z techniki, szybkości i skuteczności na boisku.

Es un futbolista que ha jugado en importantes clubes de Europa. Formó parte de la selección argentina y disputó torneos internacionales. Se destaca por su técnica, velocidad y efectividad en la cancha.

EL POLACO (EZEQUIEL CWIRKALUK)
Jest gwiazdą muzyki cumbia. Zyskał popularność dzięki swojemu charakterystycznemu głosowi i stylowi. Ma wielu fanów, a jego piosenki są często grane w mediach i podczas imprez w całym kraju.

Es una estrella de cumbia. Ganó popularidad gracias a su voz y estilo únicos. Tiene muchos seguidores y sus canciones suenan en fiestas y en los medios de comunicación de todo el país.

1.2 | Wpisz formy odpowiednich czasowników.
Escribí las formas correctas de los verbos.

PRZYKŁAD: Oni *są* z Argentyny.

1. Ona .....na imię Helena.
2. To ..... mój tata.
3. Mam na imię Adriana i ..... z Polski.
4. Wy .....w Santa Fe.
5. Oni ..... polskie korzenie.
6. Ty ..... Wanda Łęcka.
7. My ..... z Polski.
8. (Ja) ..... w Buenos Aires.
9. Czy (wy) .....z Polski?
10. Nie, (my) .....z Argentyny, ale..... polskie korzenie.

1.3 | Połącz w pary.
Uní en parejas.

A.	Skąd pan jest?
B.	Gdzie państwo mieszkają?
C.	Jak ona ma na imię?
D.	Jak się pan nazywa?
E.	Kto to jest?
F.	Co słychać?
G.	Co to jest?
H.	Gdzie mieszkasz?
I.	Czy masz polskie korzenie?
J.	Skąd jesteście?

1.	Mieszkamy w Warszawie.
2.	Nazywam się Franciszek Długosz.
3.	To jest moja mama.
4.	Jestem z Argentyny.
5.	Ona ma na imię Kasia.
6.	To jest mój rower.
7.	Wszystko w porządku.
8.	Tak, moja mama jest z Polski.
9.	Jesteśmy z Polski.
10.	Mieszkam w Buenos Aires.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J

1.4 | Wpisz odpowiednie wyrazy.
Escribí las palabras correspondientes.

1. ..... masz na imię?
2. ..... się nazywasz?
3. ..... jesteś?
4. .....mieszkasz?
5. ..... to jest? To jest mój tata.
6. ..... to jest? To jest mapa Polski.
7. ..... ona jest z Argentyny? Nie, ona jest z Brazylii.

W Argentynie mieszka wiele osób polskiego pochodzenia. Pierwsi polscy osadnicy przybyli tam pod koniec XIX wieku, głównie z terenów południowej Polski. Wielu z nich osiedliło się w prowincji Misiones, gdzie zakładali gospodarstwa rolne oraz budowali polskie szkoły i domy kultury. Ważne skupiska Polonii powstały także w Berisso, Buenos Aires, Rosario, Santa Fe, Córdobie, Comodoro Rivadavia, Posadas i Wandzie. Polscy emigranci pielęgnowali swoje tradycje, język i kulturę, a ich potomkowie do dziś pamiętają o swoich polskich korzeniach.

CZY WIESZ, ŻE...
¿SABÍAS QUE...?

En Argentina viven muchas personas de origen polaco. Los primeros colonos polacos llegaron a fines del siglo XIX, principalmente desde el sur de Polonia. Muchos de ellos se establecieron en la provincia de Misiones, donde fundaron explotaciones agrícolas y construyeron escuelas polacas y centros culturales. También se formaron importantes comunidades polacas en Berisso, Buenos Aires, Rosario, Santa Fe, Córdoba, Comodoro Rivadavia, Posadas y Wanda. Los inmigrantes polacos conservaron sus tradiciones, su lengua y su cultura, y sus descendientes aún hoy recuerdan con orgullo sus raíces polacas.

1.5 | Uzupełnij dialogi.
Completá los diálogos.

Dialog 1
A: Cześć! Ja ..... (być) Marta. A ty?
B: Cześć! Ja ..... (być) Carlos.
A: Jak ty się ..... (nazywać się)?
B: Ja się ..... (nazywać się) Carlos Gómez.

Dialog 2
A: Dzień dobry! Jak pan..... (mieć) na imię?
B: Dzień dobry! Ja ..... (mieć) na imię Juan.
A: A jak pani ..... (nazywać się)?
C: (Ja) ..... (nazywać się) López.
A: Czy..... (mieszkać) państwo tutaj?
B: Tak,..... (mieszkać) tutaj niedaleko.

Dialog 3
A: Gdzie (państwo) ..... (mieszkać)?
B: (my) ..... (mieszkać) w Krakowie.
A: A ty, Ana?
C: Ja też ..... (mieszkać) w Szczecinie.

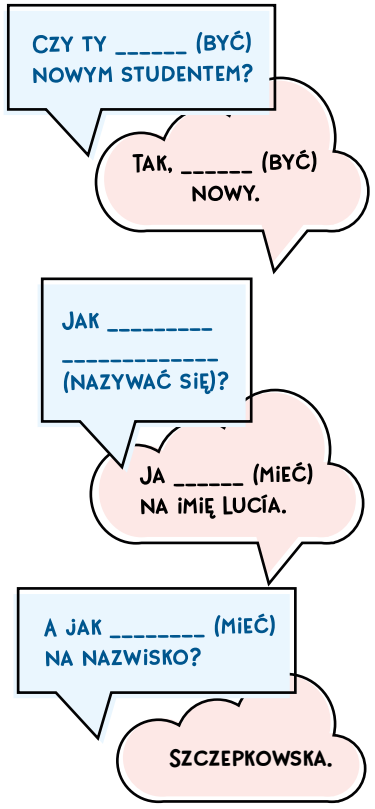

Dialog 4
A: Czy (wy) ..... (być) z Argentyny?
B: Tak, my ..... (być) z Argentyny.
A: Jak (wy) .....(nazywać się)?
C: My .....(nazywać się) Martín i Sofía.

Dialog 5
A: Gdzie pan ..... (mieszkać)?
B: (Ja) ..... (mieszkać) w Buenos Aires.
A: A pani?
C: (Ja) ..... (mieszkać) w Córdobie.

Dialog 6
A: Kim (ty) ..... (być)?
B: (Ja) ..... (być) studentem.
A: Jak (ty) ..... (mieć na imię)?
C: (Ja) ..... (mieć na imię) Diego.

Dialog 7
A: Jak oni .....(nazywać się)?
B: Oni ..... (nazywać się) Pérez.
A: Gdzie oni .....(mieszkać)?
B: Oni ..... (mieszkać) w Polsce.

1.6 Gdzie chcesz mieszkać? Połącz zdjęcia z miastami i powiedz, gdzie chciałbyś/chciałabyś mieszkać.

¿Dónde te gustaría vivir? Relacioná las fotos con las ciudades y decí dónde te gustaría vivir.

w Krakowie
w Rzymie
w Warszawie
w Szczecinie
w Paryżu
w Gdańsku

2

LATA LECĄ. ILE MASZ LAT?

Los años pasan. ¿Cuántos años tenés?

2.1 | Powtarzamy! Napisz, ile to jest.

¡Repasamos! Escribí los números con palabras.

0	.....	4	.....	8	.....
1	.....	5	.....	9	.....
2	.....	6	.....	10	DZIESIĘĆ .....
3	TRZY	7	SIEDEM		

2.2 | Przeczytajcie teksty z podziałem na role.

Lean los textos por roles.

@ małpa | . kropka | _ podkreślnik

1.
Cześć Ana! Jaki masz numer telefonu?
Mój numer to +54 11 1324 7867.
A czy masz konto na Instagramie?
Tak, oczywiście: anaana.mari
Super.

2.
Pan Marcin Grul, tak?
Tak.
Jaki jest pana numer telefonu?
+48 606 383 256
Dziękuję.

3.
Mam na imię Jan.
Nazywam się Jan Wyszyński.
Mój numer telefonu to +48 657893256.
Adres e-mail: jan.wyszyński@poczta.pl

4.
Nazywam się Wanda Rybicka.
Mój numer telefonu to +54 65 3900 5430.
Mam też polski numer: +48 453 209 745.
Mój adres e-mail to: rybik1989@gmail.com.

2.3

Na podstawie informacji na wizytówkach napiszcie dialogi, a następnie przeczytajcie je z podziałem na role.
A partir de la información de las tarjetas, escriban los diálogos y luego léanlos por roles.

2.4

Spróbuj uzupełnić. Jak tworzymy liczby od 11do 19?
Intentá completar. ¿Cómo formamos los números del 11 al 19?

11	jede**naście**	14	czter**naście**	17	
12		15	pięt**naście**	18	
13		16	szes**naście**	19	dziewięt**naście**

2.5 | **Przeczytaj adresy ważnych instytucji i ich dane kontaktowe.**
Leé las direcciones y los datos de contacto de instituciones importantes.

ul. – ulica | **Pl.** – plac | **Al.** – aleja

AMBASADA ARGENTYNY W POLSCE

ul. Brukselska 9
03-973 Warszawa
Polska

+48 22 617 60 28

epol@mrecic.gov.ar

WYDZIAŁ KONSULARNY I POLONII AMBASADY RP W BUENOS AIRES

Alejandro María de Aguado 2870
C1425CEB Buenos Aires
Argentyna

+54 11 4808 1700

buenosaires.konsul@msz.gov.pl

DOM POLSKI W BUENOS AIRES

Jorge Luis Borges 2076
C1425FFB Buenos Aires
Argentyna

+54 11 4774 7621

CZY WIESZ, ŻE... ¿SABÍAS QUE...?

Dom Polski w Buenos Aires znajduje się przy ulicy Jorge Luis Borges 2076.

Jest siedzibą **Związku Polaków w Argentynie (UPRA).**

Mieści się tu **Biblioteka im. Ignacego Domeyki,** największa polska biblioteka w Ameryce Łacińskiej.

To ważne miejsce spotkań Polonii i promocji kultury polskiej.

Fot.: Nina Pielacińska

La Casa Polaca en Buenos Aires se encuentra en la calle Jorge Luis Borges 2076.

Es la sede de **la Unión de los Polacos en la República Argentina (UPRA).**

Allí funciona **la Biblioteca Ignacio Domeyko**, la biblioteca polaca más grande de América Latina.

Es un importante lugar de encuentro de la comunidad polaca y de promoción de la lengua y la cultura polacas.

2.6 | Czas na większe liczby. Dopasuj.

¡Ahora, números más grandes! Relacionalos.

20	.....	50	.....	80	.....
30	.....	60	.....	90	.....
40	.....	70	.....	100	.....

STO

osiemdziesiąt

pięćdziesiąt

dziewięćdziesiąt

dwadzieścia

trzydzieści

czterdzieści

siedemdziesiąt

sześćdziesiąt ___

2.7 | Przeczytaj numery.

Leé los números.

60, 20, 12, 50, 15, 100, 120, 40, 45, 70, 77, 90, 98, 19, 9, 165, 101, 189.

2.8 | Ile masz lat?

¿Cuántos años tenés?

UWAGA! ¡ATENCIÓN!

1 **rok**
2, 3, 4, 22, 23, 24, 32, 33, 34… **lata**
5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 25, 26… **lat**
Formy **lata** używamy, gdy liczba kończy się na 2, 3 lub 4 (z wyjątkiem liczb 12, 13 i 14).
We wszystkich pozostałych przypadkach używamy formy **lat**.

1 **rok**
2, 3, 4, 22, 23, 24, 32, 33, 34… **lata**
5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 25, 26… **lat**
Usamos la forma **lata** cuando el número termina en 2, 3 o 4 (excepto los números 12, 13 y 14).
En todos los demás casos usamos la forma **lat**.

2.9

Uzupełnij i przeczytaj zdania.
Completá y leé las oraciones.

1. To jest Anastazja Król. Ona ma 26 *lat*.
2. On nazywa się Wojciech Pałaszewski i ma 56 …… .
3. To jest Anna i Jan Kozaczkowie. Oni mieszkają w Argentynie.
   Anna ma 78 …… , a Jan jest dwa lata starszy – ma …… .
4. On nazywa się Antoni Zubrzycki. Antoni ma 62 …… .
5. Ona ma na imię Maria. Nazywa się Maria Brzęczek i ma 35 …… .

2.10

Gramy w Lotto. Zaznacz swoje szczęśliwe numery na kuponie z lewej strony. Wymień się nimi z koleżanką/kolegą. Zanotuj jej/jego szczęśliwe numery na kuponie z prawej strony.
Jugamos al loto. Marcá tus números de la suerte en el cupón de la izquierda. Intercambialos con los de tu compañero/a, anotando los suyos en el cupón de la derecha.

LOTTO GRAJ W **LOTTO** I SPEŁNIAJ MARZENIA!
WYBIERZ 6 SWOICH LICZB

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

1	
2	
3	
4	
5	
6	

LOTTO GRAJ W **LOTTO** I SPEŁNIAJ MARZENIA!
WYBIERZ 6 SWOICH LICZB

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

1	
2	
3	
4	
5	
6	

3

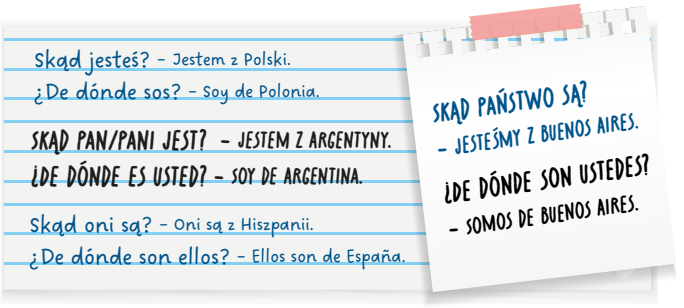
ON JEST INŻYNIEREM I POETĄ. A TY? KIM CHCESZ BYĆ?

Él es ingeniero y poeta. ¿Y vos? ¿Qué querés ser?

3.1 | **Przeczytaj dialogi i uzupełnij brakujące wyrazy.**

Leé los diálogos y completá con las palabras que faltan.

Dialog 1
Anna: Dzień dobry. …… się pan nazywa?
Pan Kowalski: Nazywam się Jan Kowalski.
Anna: Skąd …… jest?
Pan Kowalski: Jestem z Polski.
Anna: Kim pan jest?
Pan Kowalski: Jestem inżynierem. I poetą.
Anna: O! To bardzo ……!

Dialog 2
Anna: Cześć! Mam na …… Anna. A ty?
Víctor: Cześć! Mam na imię Víctor.
Anna: Skąd jesteś?
Víctor: Jestem z …… A ty?
Anna: Jestem z Polski.
Víctor: Jesteś studentką?
Anna: Tak, jestem studentką. A ty?
Víctor: Nie, …… nauczycielem języka polskiego.

Dialog 3
Anna: …… to jest?
Carlos: To jest Maria.
Anna: Skąd ona jest?
Carlos: Ona jest z Francji.
Anna: Kim ona jest?
Carlos: Jest popularną francuską aktorką.
Anna: …… jest?
Carlos: Jest miła i utalentowana.

Dialog 4
Anna: …… są Paolo i Valentina?
Carlos: Oni są z Włoch.
Anna: A skąd jest Ursula?
Carlos: …… jest z Niemiec.
Anna: A skąd ty jesteś?
Carlos: Jestem z Chile.

W większości języków nazwa tego kraju brzmi podobnie: **Italia**, **Italy**. Tylko w języku polskim mówimy **Włochy**. Nazwa Włochy pochodzi od dawnego słowiańskiego określenia ludów romańskojęzycznych. W języku polskim zaczęto nim nazywać mieszkańców Półwyspu Apenińskiego, stąd polska nazwa Włochy, podczas gdy sami Włosi nazywają swój kraj Italia.

CZY WIESZ, ŻE...
¿SABÍAS QUE...?

En la mayoría de los idiomas, el nombre de este país suena de forma parecida: **Italia**, **Italy**. Solo en polaco decimos **Włochy**: El nombre Włochy proviene de una antigua denominación eslava para los pueblos de habla romance. En polaco, este término comenzó a utilizarse para designar a los habitantes de la península itálica. De ahí viene el nombre polaco Włochy, mientras que los propios italianos llaman a su país Italia.

3.2 | **Odpowiedz na pytania do dialogów.**
Respondé las preguntas sobre los diálogos.

Dialog 1
1. Jak nazywa się mężczyzna? .....
2. Skąd jest pan Kowalski? .....
3. Kim jest pan Kowalski? .....
4. Czy rozmowa jest oficjalna? .....

Dialog 2
1. Jak ma na imię mężczyzna? .....
2. Skąd on jest? .....
3. Skąd jest Anna? .....
4. Czy Víctor jest studentem? .....
5. Czy Anna jest studentką? .....

Dialog 3
1. Kto to jest? .....
2. Skąd jest Maria? .....
3. Kim jest Maria? .....
4. Jaka jest Maria? .....

Dialog 4
1. Skąd są Paolo i Valentina? .....
2. Skąd jest Ursula? .....
3. Skąd jest Carlos? .....
4. Czy Paolo i Valentina są z Brazylii? .....

	Skąd on/ona jest?	Z...	On jest...	Ona jest...
	?	Z **Argentyny**.	On jest **Argentyńczykiem**.	Ona jest **Argentynką**.
	?	Z **Polski**.	On jest **Polakiem**.	Ona jest **Polką**.
	?	Z **Francji**.	On jest **Francuzem**.	Ona jest **Francuzką**.
	?	Z **Hiszpanii**.	On jest **Hiszpanem**.	Ona jest **Hiszpanką**.
	?	Z **Brazylii**.	On jest **Brazylijczykiem**.	Ona jest **Brazylijką**.
	?	Z **Chile**.	On jest **Chilijczykiem**.	Ona jest **Chilijką**.
	?	Z **Włoch**.	On jest **Włochem**.	Ona jest **Włoszką**.
	?	Z **Niemiec**.	On jest **Niemcem**.	Ona jest **Niemką**.

CZAS NA TROCHĘ GRAMATYKI! POZNAJEMY SIĘ Z NARZĘDNIKIEM ☺

¡Es hora de un poco de gramática!
¡Conozcamos el (caso) instrumental!

3.3 | **Kim jesteś? Zwróć uwagę na wyróżnione formy.**

¿Quién sos? Prestá atención a las formas resaltadas.

José jest z Argentyny.
On jest Argentyńczykiem.

Cristina jest z Córdoby.
Ona jest Argentynką.

Oni są Argentyńczykami.

JOSÉ JEST INŻYNIEREM, A CRISTINA JEST STUDENTKĄ.

Anna jest z Polski.
Ona jest Polką.
Ona jest nauczycielką.

Andrzej jest z Krakowa i też jest Polakiem.
On nie jest nauczycielem.
– Andrzej jest informatykiem.

Wyróżnione słowa to rzeczowniki w formie narzędnika.

Las palabras resaltadas son sustantivos en caso instrumental.

Narzędnik odpowiada na pytania:

kim? czym?

El caso instrumental responde a las preguntas polacas:

kim? y **czym?**

i ma wiele ważnych funkcji.

y tiene muchas funciones importantes.

Używamy go, kiedy mówimy o narodowościach, zawodach lub kiedy opisujemy osoby.

Lo usamos cuando hablamos de nacionalidades, profesiones o cuando describimos a una persona.

Inną funkcją narzędnika jest odpowiadanie na pytanie: ***Czym się interesujesz?***

Otra función del caso instrumental es responder a preguntas como: ***Czym się interesujesz?*** (¿Qué te interesa?).

Używamy go również po przyimku „***z***" np.:

También lo usamos después de la preposición ***z*** («con»), por ejemplo:

*kanapka **z** serem* (sándwich con queso), *herbata **z** cytryną i cukrem* (té con limón y azúcar).

To będziemy ćwiczyć w rozdziale 4.

Esto lo vamos a practicar en la Unidad 4.

MIANOWNIK / NOMINATIVO
Kto? Co?

Kto to jest?
To jest znany architekt.
To jest moja mama.
To jest sympatyczny Polak.

Co to jest?
To jest sport ekstremalny.
To jest literatura francuska.

NARZĘDNIK / INSTRUMENTAL
Kim? Czym?

Kim on/ona jest?
On jest znanym architektem.
Ona jest moją mamą.

Z kim się spotykasz?
Spotykam się z sympatycznym Polakiem.

Czym się interesujesz?
Interesuję się sportem ekstremalnym.
Interesuję się literaturą francuską.

Rzeczowniki w narzędniku mają następujące końcówki:
Los sustantivos en caso instrumental tienen las siguientes terminaciones:

		NARZĘDNIK – LICZBA POJEDYNCZA			
		PRZYMIOTNIK Jakim? Jaką? Jakim?		RZECZOWNIK Kim? Czym?	
[m]	Mateusz jest Spotykam się z To jest kanapka z	wysok**im** mił**ym** żółt**ym**	**-ym/-im**	chłopaki**em**. student**em**. ser**em**.	**-em/-iem**
[f]	Ursula jest To jest sałatka z	sympatyczn**ą** czerwon**ą**	**-ą**	kobiet**ą**. paprык**ą**.	**-ą**
[n]	Emilka jest Interesuję się	wesoł**ym** francusk**im**	**-ym/-im**	dziecki**em**. kin**em**.	**-em**

Rzeczowniki rodzaju męskiego zakończone na **-a** mają w narzędniku końcówkę jak rzeczowniki rodzaju żeńskiego **-ą**, ale przymiotnik ma końcówkę **-ym**/**-im**.

Na przykład:
Anna spotyka się z przystojnym mężczyzną.
Antek jest fajnym kolegą.
W liczbie mnogiej rzeczowniki i przymiotniki mają zawsze taką samą końcówkę – niezależnie od rodzaju.

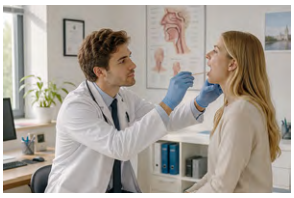
UWAGA!
¡ATENCIÓN!

Los sustantivos masculinos terminados en **-a** llevan en el caso instrumental la misma terminación que los sustantivos femeninos: **-ą**. Sin embargo, el adjetivo conserva la terminación masculina **-ym** o **-im**.
Ejemplos:
Anna spotyka się z przystojnym mężczyzną.
(Anna sale con un hombre atractivo.)
Antek jest fajnym kolegą.
(Antek es un compañero simpático.)
En plural, los sustantivos y los adjetivos tienen siempre la misma terminación, independientemente del género.

		NARZĘDNIK – LICZBA MNOGA			
		PRZYMIOTNIK Jakimi?		RZECZOWNIK Kim? Czym?	
Wszystkie rodzaje	Interesuję się Jesteśmy	staryMI szybkIMI sympatycznYMI	-ymi/-imi	filmAMI. samochodAMI. PolakAMI.	-ami

3.4 | Kim oni są? Dopasuj podpisy do zdjęć.
¿Quiénes son? Emparejá las fotos con los nombres correspondientes.

lekarz • lekarka • nauczyciel • nauczycielka • urzędnik • urzędniczka • pisarz • pisarka • policjant policjantka • sprzedawca • sprzedawczyni • psycholog • psycholożka • kelner • kelnerka

1. ..... **2.** ..... **3.** ..... **4.** .....

5. ..... **6.** ..... **7.** ..... **8.** .....

9. .....

10. .....

11. .....

12. .....

13. .....

14. .....

15. .....

16. .....

3.5 | Dokończ zdania zgodnie z przykładem.
Completá las oraciones según el ejemplo.

PRZYKŁAD: On jest *lekarzem*, ona jest *lekarką*. Oni są *lekarzami*.

1. On jest ....., ona jest ..... . Oni są policjantami.
2. On jest ....., ona jest ..... . Oni są studentami.
3. On jest ....., ona jest urzędniczką. Oni są ..... .
4. On jest ....., ona jest ..... . Oni są aktorami.
5. On jest kelnerem, ona jest ..... . Oni są ..... .
6. On jest ....., ona jest ..... . Oni są poetami.

3.6 | Napisz, kim on/ona jest i czym się interesuje.
Escribí quién es (él o ella) y qué le interesa.

PRZYKŁAD: student / sport
Jestem studentem. Interesuję się sportem.

1. (on) nauczyciel / muzyka
.....
2. (my) lekarz / podróże
.....
3. (ty) informatyczka / film
.....
4. (on) kierowca / fotografia
.....
5. (one) studentka / taniec
.....
6. (ty) kucharz / literatura
.....

3. On jest inżynierem i poetą. A ty? Kim chcesz być?

7. (one) pielęgniarka / języki obce

.....

8. (on) inżynier / historia

.....

9. (ona) sekretarka / moda

.....

10. (oni) fryzjer / sport

.....

3.7 | Porozmawiaj z kolegą/koleżanką. Zapytaj.

Conversá con un/a compañero/a. Preguntale.

1. Jak masz na imię?
2. Skąd jesteś?
3. Czym się interesujesz?
4. Kim jesteś?
5. Kim chcesz być?
6. Jak się masz?

CIEKAWOSTKA! ¡CURIOSIDAD!

Kto był inżynierem i poetą?
¿Quién fue ingeniero y poeta?

Jerzy Woszczynin

Wizualizacja fikcyjna: stylizowany portret Jerzego Woszczynina w scenerii Buenos Aires z lat 50. XX wieku. Opracowanie graficzne i generowanie AI: M. Ziółkowska (ChatGPT).

Jerzy Woszczynin (1907–1976) był polskim pisarzem, poetą i inżynierem.
Po II wojnie światowej wyemigrował do Argentyny, gdzie pracował jako inżynier przy budowie mostów i projektach związanych z gospodarką wodną.
Jednocześnie był pisarzem i poetą – pisał o wojnie, emigracji oraz o życiu Polaków mieszkających w Argentynie.

Jerzy Woszczynin (1907–1976) fue un escritor, poeta e ingeniero polaco.
Después de la Segunda Guerra Mundial emigró a Argentina. En este país trabajó como ingeniero, participando en la construcción de puentes y en proyectos relacionados con la gestión de recursos hídricos. Al mismo tiempo fue escritor y poeta. Escribió sobre la guerra, el exilio y la vida de los polacos que vivían en Argentina.

pisarz i poeta
escritor y poeta

inżynier
ingeniero

budowa mostów
construcción de puentes

gospodarka wodna
gestión de recursos hídricos

PROJEKT
PROYECTO

Znani Polacy
Polacos famosos

Wybierzcie pięciu znanych Polaków.
Niech będą to osoby wykonujące różne zawody, np. lekarz, sportowiec, piosenkarz, naukowiec i pisarz.

Przy każdej osobie podajcie:

- imię i nazwisko,
- zawód,
- skąd pochodzi,
- najważniejsze informacje o tej osobie.

Dodajcie zdjęcia i krótkie ciekawostki.
Możecie korzystać z informacji znalezionych w internecie.

Na końcu prezentacji powiedzcie, która osoba podoba Wam się najbardziej i dlaczego.

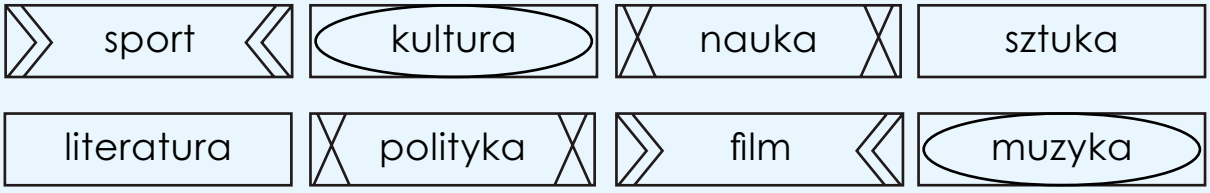
Elijan a cinco polacos famosos.
Procuren que representen distintas profesiones, por ejemplo: un médico, un deportista, un cantante, un científico y un escritor.

De cada persona incluyan:

- nombre y apellido,
- profesión,
- lugar de origen,
- la información más importante sobre esa persona.

Agreguen fotografías y curiosidades breves.
Pueden usar información encontrada en Internet.

Al final de la presentación, digan cuál de estas personas les resulta más interesante y expliquen por qué.

TO JUŻ UMIEM! AUTOEWALUACJA

¡YA LO APRENDÍ!

1. Zaznacz ✓, co potrafisz.
Marcá ✓ lo que sabés hacer:

1. ☐ **Przedstawić siebie i inne osoby.** Presentarme y presentar a otras personas.
2. ☐ **Zapytać o imię, nazwisko, wiek i miejsce zamieszkania.** Preguntar el nombre, el apellido, la edad y el lugar de residencia.
3. ☐ **Powiedzieć, gdzie mieszkam.** Decir dónde vivo.
4. ☐ **Powiedzieć, skąd jestem.** Decir de dónde soy.
5. ☐ **Liczyć od 1 do 1000.** Contar de 1 a 1000.
6. ☐ **Podać numer telefonu i adres e-mail.** Dar mi número de teléfono y mi dirección de correo electrónico.
7. ☐ **Powiedzieć, ile mam lat.** Decir cuántos años tengo.
8. ☐ **Mówić o swojej rodzinie.** Hablar de mi familia.
9. ☐ **Opisać wygląd i charakter osoby.** Describir el aspecto físico y el carácter de una persona.
10. ☐ **Odmieniać czasowniki: być, mieć, mieszkać, nazywać się.** Conjugar los verbos być, mieć, mieszkać y nazywać się.

2. Dokończ zdania.
Completá las oraciones.

1. **Dzisiaj nauczyłem/am się** (Hoy aprendí) .....
2. **Najłatwiejsze było** (Lo más fácil fue) .....
3. **Najtrudniejsze było** (Lo más difícil fue) .....
4. **Chcę jeszcze ćwiczyć** (Todavía quiero practicar) .....

3. Opisz siebie i swoją najbliższą rodzinę. Napisz tekst na ok. 80 wyrazów.
Describite a vos mismo/a y a tu familia más cercana. Escribí un texto de aproximadamente 80 palabras.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

NOTATKI

4

LUBIĘ PIEROGI I EMPANADAS

Me gustan los pierogi y las empanadas

W TYM MODULE

- poznamy nazwy podstawowych produktów spożywczych, typowych polskich i argentyńskich potraw, posiłków oraz godziny ich spożywania;
- poznamy formy biernika i narzędnika oraz zasady ich tworzenia;
- nauczymy się stosować przysłówki związane z określaniem czasu np. *często*, *zwykle*, *nigdy*;
- nauczymy się składać zamówienie w kawiarni i zamawiać posiłki w restauracji;
- poznamy zastosowanie form biernika w konstrukcjach wyrażających preferencje np. *lubię*, *uwielbiam* oraz po czasownikach *jeść* i *pić*;
- poznamy zastosowanie form narzędnika w konstrukcjach z przyimkiem *z* np. kanapka *z* szynką.

EN ESTE MÓDULO

- conoceremos los nombres de los alimentos básicos, los platos típicos polacos y argentinos, las comidas y los horarios en que se realizan;
- conoceremos las formas del acusativo y del instrumental y las reglas para formarlas;
- aprenderemos a usar adverbios relacionados con la frecuencia, como *często*, *zwykle* y *nigdy*;
- aprenderemos a hacer un pedido en una cafetería y a pedir comida en un restaurante;
- conoceremos el uso del acusativo en construcciones que expresan preferencias, como *lubię* y *uwielbiam*, y después de los verbos *jeść* y *pić*;
- conoceremos el uso del instrumental en construcciones con la preposición *z* (con), por ejemplo: kanapka *z* szynką.

POZIOM A2

1

NA ŚNIADANIE LUBIĘ JEŚĆ MEDIALUNAS!

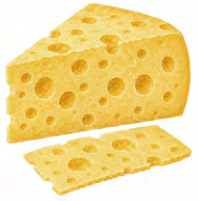
¡Para el desayuno me gusta comer medialunas!

1.1 | Co Polacy lubią jeść na śniadanie? Dopasuj nazwy do ilustracji.

¿Qué les gusta comer a los polacos en el desayuno?
Uní los nombres con las ilustraciones.

kukurydza • czekolada • dżem • mięso: wołowina, wieprzowina, drób • ogórek • mleko • ryż
ziemniaki • herbata • jabłko • masło • cukierki • płatki / musli • ser biały (twaróg) • banan • chleb
pomidor • makaron • ser żółty • kiełbasa • słodkie rogaliki • yerba mate • kawa • woda • szynka
fasola • jogurt • ciastka • jajka • truskawki

1. ..... 2. ..... 3. ..... 4. ..... 5. .....

6. ..... 7. ..... 8. ..... 9. ..... 10. .....

11. ..... 12. ..... 13. ..... 14. ..... 15. .....

16. ..... 17. ..... 18. ..... 19. ..... 20. .....

21. ..... **22.** ..... **23.** ..... **24.** ..... **25.** .....

26. ..... **27.** ..... **28.** ..... **29.** ..... **30.** .....

1.2

Przeczytaj nazwy produktów i zdecyduj, które z nich są typowo polskie, typowo argentyńskie lub popularne w obu krajach.
Leé los nombres de los productos y decidí cuáles son típicos de Polonia, cuáles son típicos de Argentina y cuáles son populares en ambos países.

1.3

Zaznacz serduszkiem (♡) produkty, które lubisz.
Marcá con un corazón (♡) los productos que te gustan.

CZY WIESZ, ŻE...
¿SABÍAS QUE...?

Polacy często przywożą z Polski **kabanosy**, **ptasie mleczko** i **pierniki** jako prezenty dla rodziny i przyjaciół mieszkających za granicą. Kabanosy to cienkie, suszone kiełbaski. Ptasie mleczko to słodycze z delikatnej pianki pokrytej czekoladą. Pierniki to aromatyczne ciastka z miodem i przyprawami korzennymi.

Polska słynie z tych produktów, tak jak Argentyna słynie z yerba mate i dulce de leche.

Los polacos suelen llevar de Polonia **kabanosy**, **ptasie mleczko** y **pierniki** como regalos para sus familiares y amigos que viven en el extranjero.
Los kabanosy son salchichas finas y secas. Ptasie mleczko es un dulce de suave espuma cubierto de chocolate.
Los pierniki son galletas aromáticas preparadas con miel y especias.
Polonia es famosa por estos productos, del mismo modo que Argentina es famosa por la yerba mate y el dulce de leche.

1.4 | **Znajdź nazwy polskich produktów.**
Encontrá los nombres de los productos polacos.

K	A	N	A	P	K	A	G	H	J	Ł	I
Y	Z	I	E	M	N	I	A	K	I	U	Y
N	S	Z	Y	N	K	A	U	I	O	P	A
P	O	M	I	D	O	R	A	S	D	F	A
G	H	J	K	L	Z	U	P	A	Z	X	I
A	S	D	F	G	H	J	K	R	Y	Ż	C
B	N	M	T	W	A	R	Ó	G	C	V	
Z	X	C	S	E	R	Ż	Ó	Ł	T	Y	R
O	G	Ó	R	E	K	Y	U	I	O	P	A
F	G	I	J	A	B	Ł	K	O	P	A	S	D
A	S	D	F	C	H	L	E	B	G	H	J

1.5 | **Co lubisz, co jesz, co pijesz? Uzupełnij tabelę.**
¿Qué te gusta, qué comés y qué tomás? Completá la tabla.

	LUBIĆ	JEŚĆ	PIĆ
ja	lubi**ę**	je**m**	pij**ę**
ty	lubi**sz**		pij**esz**
on/ona/ono pan/pani	lubi	je	
my		je**my**	
wy	lubi**cie**		pije**cie**
oni/one państwo		jedz**ą**	pij**ą**

1.6 | Uzupełnij zdania odpowiednimi formami czasowników.
Completá las oraciones con las formas correspondientes de los verbos.

1. Ja ..... sok pomarańczowy.
2. Marta i Anna ..... sushi.
3. Czy ty ..... kawę?
4. My bardzo ..... polską kuchnię.
5. Tomek ..... kanapki na śniadanie.
6. Wy ..... herbatę czy kawę?
7. Oni nie ..... mleka.
8. Ja ..... czekoladę.
9. Czy ona ..... pizzę?
10. My ..... wodę mineralną po treningu.

1.7 | Wybierz dobrą opcję.
Elegí la opción correcta.

KIEDY?

RANO	W POŁUDNIE	PO POŁUDNIU	WIECZOREM	W NOCY
				

1. Rano jemy śniadanie / obiad / kolację.
2. W południe jemy drugie śniadanie / kolację / śniadanie.
3. Po południu jemy obiad / kolację / śniadanie.
4. Wieczorem jemy śniadanie / lunch / obiad / kolację.
5. W nocy jemy śniadanie / obiad / nic nie jemy.

1.8 | Przeczytaj ten tekst i wybierz właściwe odpowiedzi.
Leé el texto y elegí las respuestas correctas.

Karolina jest z Polski, a Carlos jest z Argentyny. Oni bardzo lubią jeść.

Karolina na śniadanie je ciemny chleb, jajko i warzywa – na przykład ogórki albo pomidory. Pije wodę, a potem herbatę albo kawę. Na obiad zawsze je zupę albo kurczaka, ziemniaki i sałatkę. Na kolację je jogurt lub owoce, ale jeśli jest głodna to je kanapkę. Od czasu do czasu je także chipsy lub ciastka. Lubi też bardzo polskie truskawki.

Carlos na śniadanie pije yerba mate i je słodkie rogaliki lub argentyńskie drożdżówki – facturas. Lubi też pić kawę. Na obiad je empanady albo makaron. Kolację je późno. Lubi pizzę, ryby i mięso z grilla. Od czasu do czasu wieczorem pije piwo. Carlos lubi też argentyńskie czerwone wino z Mendozy. Pije je do kolacji.

PRZYKŁAD:
Skąd jest Karolina?
a) z Argentyny b) z Polski c) z Hiszpanii

1. Co Karolina je na śniadanie?
a) kanapkę i jajko
b) pizzę i rybę
c) empanady i makaron

2. Co Karolina pije rano?
a) sok
b) mleko
c) herbatę albo kawę

3. Co Carlos pije na śniadanie?
a) kawę z mlekiem
b) yerba mate
c) wodę

4. Co Carlos lubi pić wieczorem?
a) mleko
b) yerba mate
c) piwo lub wino

5. Co Carlos je na obiad?
a) rosół i pierogi
b) makaron lub empanady
c) naleśniki i sałatkę

6. Co Karolina je na kolację?
a) jogurt albo kanapki
b) sushi i owoce morza
c) hamburgery i frytki

CZAS NA TROCHĘ GRAMATYKI!
LUBIĘ BIERNIK ☺
¡Es hora de un poco de gramática!
Me gusta… ¡el acusativo!

Kiedy używamy czasowników takich jak np.: Después de verbos como:

— **lubić** (gustar) — **jeść** (comer) — **pić** (beber) —
— **mieć** (tener) — **kupować** (comprar) — **czytać** (leer) —
— **gotować** (cocinar) — **pisać** (escribir) — **robić** (hacer) —

używamy form biernika. usamos el caso acusativo.
Biernik odpowiada na pytania: El caso acusativo responde a las preguntas polacas:

— **kogo? co?** —

Przeczytaj przykłady w tabeli. Co zauważasz?
Leé los ejemplos de la tabla. ¿Qué observás?

MIANOWNIK / NOMINATIVO Kto? Co?	BIERNIK / ACUSATIVO Kogo? Co?
Kto to jest? To jest starszy brat. To jest moja mała siostra. **Co to jest?** To jest mały kot. To jest ciemny chleb i żółty ser. To jest ciekawa książka. To jest zielona herbata i duże piwo.	**Kogo masz?** Mam starszego brata. Mam małą siostrę. **Co jesz?** Jem ciemny chleb i żółty ser. **Co lubisz?** Lubię żółty ser. **Co czytasz?** Czytam ciekawą książkę. **Co pijesz?** Piję zieloną herbatę i duże piwo.

Na pewno widzisz, że kiedy używamy form biernika, zmieniają się **końcówki przymiotników** i **rzeczowników.**
Seguramente ya notaste que, en el caso acusativo, cambian las terminaciones de **los adjetivos** y **los sustantivos**.

1.9

Zaznacz w tekście z ćwiczenia 1.8 wszystkie przymiotniki i rzeczowniki w formie biernika i wpisz je w odpowiednie miejsca. Następnie dodaj przykłady z tabelki powyżej.
Marcá en el texto de la actividad 1.8 todos los sustantivos y adjetivos en caso acusativo. Luego completá la tabla con esas palabras y agregá también los ejemplos de la tabla anterior.

		BIERNIK / ACUSATIVO	
		PRZYMIOTNIK Jakiego? Jaki? Jaką? Jakie?	RZECZOWNIK Kogo? Co?
rodzaj męski	Kogo? Co?	ciemny starszego	chleb brata
rodzaj żeński			
rodzaj nijaki			
liczba mnoga		polskie	truskawki

Czy zauważyłaś/zauważyłeś, że w **rodzaju męskim** są **dwie różne końcówki**?
¿Notaste que en **el género masculino** hay **dos terminaciones diferentes**?

W bierniku w rodzaju męskim są inne końcówki dla **rzeczowników żywotnych** (np. ludzi, zwierząt) i **nieżywotnych**. Większość nazw owoców i warzyw rodzaju męskiego przyjmuje w bierniku końcówkę -**a**.

En el caso acusativo, los sustantivos masculinos tienen terminaciones diferentes para **los sustantivos animados** (por ejemplo, personas, animales) y para **los inanimados**. La mayoría de los nombres de frutas y verduras de género masculino llevan la terminación -**a** en acusativo.

ŻYWOTNE

chłopak

kot

pies

Mam **chłopaka**. Mam **kota**. Widzę **psa**.

NIEŻYWOTNE

podręcznik

telefon

samochód

Widzę **telefon**. Mam **komputer**.

Na szczęście liczba mnoga rzeczowników i przymiotników w bierniku ma takie same formy, jak w mianowniku.

Por suerte, en plural los sustantivos y los adjetivos en caso acusativo tienen las mismas formas que en el caso nominativo.

BIERNIK / ACUSATIVO

		PRZYMIOTNIK Jakiego? Jaki? Jaką? Jakie?		RZECZOWNIK Kogo? Co?	
[m] żywotne 	Mam Kupuję	starsz**ego** małe**go** świeże**go**	**-ego**	brat**a**. kot**a**. pomidor**a**.	**-a**
[m] nieżywotne 	Jem Lubię	ciemny żółty	=	chleb. ser.	=
[f]	Piję Czytam	zielon**ą** ciekaw**ą**	**-ą**	herbat**ę**. książk**ę**.	**-ę**
[n]	Piję Mam	duże nowe	=	piwo. auto.	=

1.10 | Ćwiczymy biernik. Wpisz poprawne formy.
Practicamos el caso acusativo. Completá con las formas correctas.

PRZYKŁAD: Mam (kawa) ▷ Mam kawę

1. Lubię (polska zupa) .....
2. Jem (duże jabłko) .....
3. Mam (mały pies) .....
4. Piję (gorąca herbata) .....
5. Gotuję (smaczny obiad) .....
6. Piszę (krótki e-mail) .....
7. Jem (pieczony kurczak) .....
8. Lubię (włoski makaron) .....
9. Mam (nowa książka) .....
10. Piję (zimny sok) .....

1.11 | Napisz zdania.
Escribí las oraciones.

PRZYKŁAD: (kawa / pić) ▷ Piję kawę.

1. (herbata / lubić / Barbara) .....
2. (smaczny obiad / gotować / moja babcia) .....
3. (kanapka / jeść / Paweł) .....
4. (mały kot / mieć / my) .....
5. (krótki list / pisać / Andreas) .....
6. (zupa pomidorowa / lubić / mój tato) .....
7. (zimny sok / pić / Alicja) .....
8. (dobra pizza / jeść / lubić / Argentyńczycy) .....
9. (nowa książka / mieć / oni) .....
10. (ryż z warzywami / gotować / wy) .....

1.12 | Uzupełnij zdania odpowiednim czasownikiem.
Completá las oraciones con la forma correcta del verbo.

PRZYKŁAD: Lubię pić herbatę.

robić • pić • jeść • pisać • mieć • lubić • czytać • kupić

1. Anna ..... zakupy.
2. Rano zawsze ..... kawę z mlekiem, a po południu yerba mate.
3. Babcia często ..... zupę pomidorową z ryżem.
4. Wieczorem lubię ..... książki i e-maile.
5. W restauracji często (my) ..... rybę i sałatkę.

2

CO KRAJ, TO OBYCZAJ

Cada país tiene sus costumbres

2.1 | **Przeczytaj tekst i zdecyduj, które zdania są prawdziwe, a które nieprawdziwe.**

Leé el texto y decidí cuáles de las oraciones son verdaderas y cuáles son falsas.

W Argentynie układ posiłków jest dość charakterystyczny i różni się od polskiego – szczególnie godzinami jedzenia. Kuchnia argentyńska jest mocno inspirowana kuchnią włoską i hiszpańską, ale ma też własne tradycje. Śniadanie jest zwykle lekkie i słodkie. Argentyńczycy raczej nie jedzą dużych śniadań. Rano najczęściej jedzą rogaliki medialunas (podobne do małych croissantów), tosty z masłem i dżemem, ciastka lub słodkie pieczywo. Wiele osób w ciągu dnia pije yerba mate – narodowy napój Argentyny i kawę oraz je empanady. Obiad jest zwykle wcześniej niż w Polsce. Popularne są wołowina, asado (grillowane mięso), makarony i pizza, empanady i sałatki. Podwieczorek (merienda) to bardzo ważny element dnia. Najczęściej je się wtedy medialunas, tostados (grillowane kanapki) oraz ciasta i słodycze. Kolacja jest bardzo późno wieczorem. To często najważniejszy posiłek, który je się razem z rodziną lub przyjaciółmi.

W Polsce ludzie zwykle jedzą 4–5 posiłków dziennie. Na śniadanie Polacy jedzą kanapki z żółtym serem lub szynką, jajecznicę, parówki, owsiankę. Piją herbatę, kawę albo sok. Drugie śniadanie jest lekkie. W pracy lub w szkole ludzie jedzą kanapki, jogurt, owoce. Bardzo popularne są drożdżówki – na przykład z serem, dżemem lub owocami. Obiad to najważniejszy posiłek dnia. Polacy jedzą go zwykle po południu. Popularne dania to: rosół, żurek, barszcz lub inna zupa, a potem kotlet schabowy albo kurczak z ziemniakami, pierogi i surówki (sałatki z surowych warzyw). Piją wodę, soki owocowe lub inne napoje. Kolacja jest zwykle lekka. Polacy chętnie jedzą kanapki, sałatki, twaróg lub po prostu owoce.

TAK / NIE

1. W Argentynie śniadanie jest zwykle duże i ciężkie. ☐
2. Argentyńczycy często piją yerba mate. ☑
3. Jajecznica to w Argentynie popularne danie na śniadanie. ☐
4. Merienda to znaczy śniadanie. ☐
5. Kolacja w Argentynie jest ważnym posiłkiem rodzinnym. ☐
6. W Polsce ludzie zwykle jedzą tylko dwa posiłki dziennie. ☐
7. Polacy często jedzą na śniadanie kanapki i jajecznicę. ☐
8. Drugie śniadanie w Polsce jest zwykle bardzo ciężkie. ☐
9. Rosół i pierogi to popularne dania w Polsce. ☐
10. Kolację w Argentynie je się zwykle późnym wieczorem. ☐

POLSKA OD KUCHNI
Polonia a la mesa

1 CHLEB ZE SMALCEM I OGÓRKIEM KISZONYM

Chleb ze smalcem i ogórkiem kiszonym to tradycyjna polska przekąska. Często można ją zjeść podczas festynów i wydarzeń regionalnych.

El pan con manteca de cerdo y pepino encurtido es un aperitivo tradicional polaco. Se puede probar con frecuencia en fiestas populares y eventos regionales.

2 ZUPY W POLSCE

Zupy są bardzo ważnym elementem polskiej kuchni. Popularne są między innymi rosół, pomidorowa, ogórkowa, kalafiorowa.

Las sopas son una parte muy importante de la cocina polaca. Entre las más populares están el rosół (caldo de pollo), la sopa de tomates, la sopa de pepinos fermentados y la sopa de coliflor.

3 ŻUREK

Żurek to tradycyjna polska zupa przygotowywana na zakwasie żytnim. Często podaje się ją z kiełbasą i jajkiem.

El żurek es una sopa tradicional polaca preparada con masa fermentada de centeno. A menudo se sirve con salchicha y huevo.

4 BARSZCZ

Barszcz to jedna z najbardziej znanych polskich zup. Przygotowuje się go z buraków. Może być podawany z uszkami lub krokietami.

El barszcz es una de las sopas polacas más conocidas. Se prepara con remolacha y puede servirse con pequeñas empanaditas o croquetas.

5 TRADYCYJNY POLSKI OBIAD

Tradycyjny polski obiad często składa się z dwóch dań. Najpierw je się zupę, a potem danie główne, na przykład mięso z ziemniakami i surówką.

El almuerzo tradicional polaco suele consistir en dos platos. Primero se toma una sopa y después un plato principal, por ejemplo carne con papas y ensalada.

6 BIGOS

Bigos jest jedną z najbardziej charakterystycznych potraw kuchni polskiej. Przygotowuje się go z kapusty, mięsa i kiełbasy. Często dodaje się do niego także grzyby i suszone śliwki.

Bigos es uno de los platos más representativos de la cocina polaca. Se prepara con repollo, carne y salchicha. A menudo también lleva hongos y ciruelas secas.

2.2 | **Podpisz dania i napoje, które są na zdjęciach.**
Escribí los nombres de los platos y las bebidas que aparecen en las fotos.

1. ..... **2.** ..... **3.** ..... **4.** ..... **5.** .....

6. ..... **7.** ..... **8.** ..... **9.** ..... **10.** .....

CZAS NA TROCHĘ GRAMATYKI!
POWTARZAMY NARZĘDNIK! ☺
¡Es hora de un poco de gramática!
¡Repasamos el caso instrumental!

Zwróć uwagę na te formy:
Prestá atención a estas formas:

– **kawa z mlekiem** – **empanady z wołowiną** –
– **herbata z cukrem i cytryną** – **zupa pomidorowa z ryżem** –
– **pierogi z mięsem** – **rogaliki z czekoladą** –

z + **narzędnik**

W tych przykładach używamy innego przypadka – narzędnika. Używamy go zawsze z przyimkiem **z** w konstrukcjach typu:

En estos ejemplos aparece otro caso gramatical: el instrumental. Lo usamos siempre después de la preposición **z** («con») en construcciones como:

—— bułka **z** masłem, kanapka **z** szynką, tost **z** dżemem. ——

PRZEANALIZUJ PRZYKŁADY W PONIŻSZEJ TABELI.

Analizá los ejemplos de la siguiente tabla.

		NARZĘDNIK / INSTRUMENTAL			
		PRZYMIOTNIK Jakim? Jaką? Jakim?		RZECZOWNIK Kim? Czym?	
rodzaj męski	To jest kanapka z	żółt**ym** hiszpańsk**im**	-ym/-im	ser**em**. pomidor**em**.	-em/-iem
rodzaj żeński	To jest kanapka z	polsk**ą** czerwon**ą**	-ą	szynk**ą**. papryk**ą**.	-ą
rodzaj nijaki	To jest bułka z	ugotowan**ym** polsk**im**	-ym/-im	jajk**iem**. masł**em**.	-em
liczba mnoga	To są pierogi z To jest ciasto ze	polsk**imi** śwież**ymi**	-ymi/-imi	truskawk**ami**. owoc**ami**.	-ami

BUŁKA Z MASŁEM
PAN CON MANTECA

TRUDNE ZADANIE?
¿UN EJERCICIO DIFÍCIL?

O, TO BARDZO ŁATWE!
¡AH, ES MUY FÁCIL!

TO BUŁKA Z MASŁEM!
¡ ESTO ES PAN CON MANTECA!

„**Bułka z masłem**" to coś bardzo łatwego.
«**Bułka z masłem**» significa que algo es muy fácil.

POMYŚL!
Czy w języku hiszpańskim używa się podobnego wyrażenia?

¡PENSÁ!
¿Conocés una expresión parecida en el español de Argentina?

2.3 | Utwórz poprawne formy.
Escribí las formas correctas.

PRZYKŁAD: bułka + ser ▷ bułka z serem

1. Pierogi + mięso .....
2. Żurek + jajko + kiełbasa .....
3. Sałatka + ser mozzarella + pomidory .....
4. Pierogi + kapusta + grzyby .....
5. Makaron + cukier + truskawki .....
6. Zupa + makaron .....
7. Frytki + majonez .....
8. Pizza + szynka + oliwki .....
9. Empanady + szynka + ser .....
10. Lody + bita śmietana .....

2.4 | Uzupełnij.
Completá.

MAM OCHOTĘ NA...
TO ZNACZY
TERAZ CHCiAŁABYM/CHCiAŁBYM ZJEŚĆ ...
„MAM OCHOTĘ NA...” (TENGO GANAS DE...)
SiGNiFiCA:
„AHORA ME GUSTARÍA COMER O TOMAR...”.

1. Mam ochotę na pierogi z... .....

mięso

ser

ziemniaki

2. Mam ochotę na pizzę z... .....

szynka

ananas

pieczarki

3. Mam ochotę na empanady z... .....

wołowina

kurczak

ser

4. Mam ochotę na rogaliki z.... .....

czekolada

dżem

jabłko

5. Mam ochotę na makaron z... .....

pomidory

ser

kurczak

6. Mam ochotę na naleśniki z... .....

dżem

czekolada

jabłko

7. Mam ochotę na kurczaka z... .....

ryż

ziemniaki

sałatka

8. Mam ochotę na sałatkę z... .....

pomidor

ogórek

kukurydza

2.5 | **Porozmawiaj z koleżanką/kolegą. Zapytaj:**

Conversá con un/a compañero/a. Preguntale.

1. Co lubi jeść na śniadanie, obiad i kolację?
2. Co często kupuje?
3. Jaką kawę lubi?
4. Jak często pije herbatę z cytryną?
5. Jakie kanapki lubi?
6. Czy język polski to „bułka z masłem”?

2.6 | **Victor je trzy posiłki dziennie. Napisz, co on je i pije rano, po południu i wieczorem.**

Víctor come tres comidas diarias. Escribí qué come y qué toma por la mañana, al mediodía y por la noche.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.7 | **A Ty? Co lubisz jeść? Odpowiedz na pytania.**

¿Y a vos? ¿Qué te gusta comer? Respondé las preguntas.

1. Co lubisz jeść i pić na śniadanie?.....

.....

2. Co lubisz jeść i pić na obiad? .....

.....

3. Co lubisz jeść i pić na kolację? .....

.....

3

MAM OCHOTĘ NA COŚ POLSKIEGO

¡Tengo ganas de comer algo polaco!

3.1

Przeczytajcie kartę dań w restauracji „U babci Aliny" i zanotujcie, na które dania macie ochotę.

Lean el menú del restaurante «En lo de la abuela Alina» y anoten qué platos tienen ganas de probar.

RESTAURACJA

U babci Aliny

DOMOWE SMAKI JAK U BABCI

ZUPY

Rosół z makaronem	16 zł
Żurek z jajkiem i kiełbasą	18 zł
Barszcz czerwony z uszkami	16 zł
Zupa pomidorowa z ryżem	15 zł

DANIA GŁÓWNE

Kotlet schabowy z ziemniakami i mizerią	34 zł
Pierogi ruskie z cebulką	28 zł
Gołąbki w sosie pomidorowym z ziemniakami	30 zł
Bigos staropolski z pieczywem	28 zł
Placki ziemniaczane z gulaszem i śmietaną	32 zł
Filet z kurczaka z ziemniakami i surówką	32 zł

DANIA WEGETARIAŃSKIE

Pierogi z kapustą i grzybami	26 zł
Placki ziemniaczane ze śmietaną	26 zł
Naleśniki z twarogiem i śmietaną	24 zł

DESERY

Szarlotka na ciepło z lodami	16 zł
Sernik domowy	15 zł
Naleśniki z dżemem i bitą śmietaną	16 zł

NAPOJE

Kompot domowy	6 zł
Woda niegazowana 0,5 l	5 zł
Woda gazowana 0,5 l	5 zł
Lemoniada domowa 0,4 l	9 zł

DODATKI

Ziemniaki opiekane	7 zł
Kasza gryczana	6 zł
Surówka dnia	6 zł

Mam ochotę na .....

.....

W kuchni polskiej jednym z podstawowych produktów są ziemniaki, które trafiły z Ameryki Południowej do Europy dzięki Hiszpanom. Na początku ziemniaki były uprawiane nie w celach spożywczych, ale jako rośliny ozdobne. Mają bardzo ładne białe kwiaty.

Obecnie królują na polskich i argentyńskich stołach. Mogą być gotowane, podsmażane lub serwowane w formie frytek. W Polsce bardzo popularne są również placki ziemniaczane.

CZY WIESZ, ŻE...
¿SABÍAS QUE...?

En la cocina polaca, uno de los productos básicos son las papas, que llegaron de América del Sur a Europa gracias a los españoles. Al principio no se cultivaban para comer, sino como plantas ornamentales. Tienen unas flores blancas muy bonitas.

Hoy en día, las papas son muy populares tanto en Polonia como en Argentina. Se comen hervidas, salteadas o en forma de papas fritas. En Polonia también son muy populares los placki ziemniaczane, unas tortitas de papa rallada.

3.2 | **Uzupełnij dialog wybranymi daniami i napojami, na które masz ochotę.**
Completá el diálogo con los platos y las bebidas que tengas ganas de comer o de tomar.

Kelner: Dzień dobry.
Klient: Dzień dobry. Poproszę menu.
Kelner: Proszę bardzo.
Klient: Dziękuję.

Kelner: Co pan chce zamówić?
Klient: Poproszę

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Kelner: Coś do picia?
Klient: Tak, poproszę . . . . . .

. . . . . .

Kelner: Dobrze. Czy to wszystko?
Klient: Tak, dziękuję.

Kelner: Smacznego!
Klient: Dziękuję.

Klient: Poproszę rachunek.
Kelner: Proszę bardzo.
Płaci pan kartą czy gotówką?
Klient: Kartą.
Kelner: Oczywiście.

Klient: Dziękuję. Do widzenia
Kelner: Do widzenia.

3.3 | Sernik czy szarlotka? Idziemy do kawiarni! Przeczytajcie dialogi z podziałem na role.

¿Sernik o szarlotka? ¡Vamos a una cafetería! Lean los diálogos por turnos.

KAWIARNIA

Krokus

ZAPRASZAMY 08:00–20:00 CODZIENNIE

KAWY

Espresso 8 zł
(małe, mocne espresso)

Americano 9 zł
(espresso + gorąca woda)

Cappuccino
(espresso, mleko, pianka mleczna)
- małe 12 zł
- duże 14 zł

Latte 14 zł
(espresso + dużo mleka)

Flat White 13 zł
(podwójne espresso + mleko)

WYBIERZ MLEKO:
• zwykłe • owsiane • bez laktozy + 2 zł

DESERY

Sernik 14 zł
(klasyczny, aksamitny)

Szarlotka 14 zł
(na ciepło, z lodami waniliowymi)

Brownie 13 zł
(czekoladowe z maliną)

Tarta cytrynowa 15 zł
(z bezą włoską)

Ciasto marchewkowe 15 zł
(z kremem śmietankowym)

Muffinka czekoladowa 10 zł
(z kawałkami czekolady)

Rogaliki maślane 8 zł
(z dżemem)

HERBATY

Herbata **czarna** 10 zł
Herbata **zielona** 10 zł
Herbata **owocowa** 11 zł
Herbata **ziołowa** 11 zł

NAPOJE DODATKOWE

Woda mineralna 6 zł
(niegazowana / gazowana)
Lemoniada domowa 12 zł
(cytrynowa / malinowa)

DODATKI

Dodatkowe espresso 3 zł
Syrop smakowy 2 zł
(wanilia / karmel / orzech / czekolada)
Bita śmietana 2 zł
Słodzik (stewia) 2 zł

Dziękujemy
i zapraszamy ponownie!

Dialog 1

Barista: Dzień dobry, słucham.
Klientka: Poproszę herbatę zieloną i muffinkę czekoladową.
Barista: Niestety, muffinki już się skończyły. Mamy szarlotkę, sernik i rogaliki.
Klientka: To poproszę sernik. I jeszcze małą wodę mineralną.
Barista: Gazowaną czy niegazowaną?
Klientka: Niegazowaną.
Barista: Razem będzie 41 złotych.
Klientka: Dziękuję bardzo.
Barista: Proszę, zamówienie będzie gotowe za chwilę.

Dialog 2

Baristka: Dzień dobry, co podać?
Klientka: Dzień dobry. Poproszę cappuccino i sernik.
Baristka: Małe czy duże cappuccino?
Klientka: Duże, proszę.
Baristka: Na miejscu czy na wynos?
Klientka: Na miejscu.
Baristka: Czy coś jeszcze?
Klientka: Nie, dziękuję. Ile płacę?
Baristka: 24 złote.
Klientka: Proszę bardzo.
Baristka: Dziękuję. Smacznego!
Klientka: Dziękuję!

Dialog 3

Klientka: Dzień dobry, co pani poleca?
Baristka: Dzisiaj mamy pyszne ciasto marchewkowe. Polecam też tartę cytrynową.
Klientka: To poproszę tartę i flat white.
Baristka: Oczywiście. Z mlekiem zwykłym czy owsianym?
Klientka: Owsianym.
Baristka: Na miejscu?
Klientka: Tak.
Baristka: Razem 28 złotych.
Klientka: Można kartą?
Baristka: Tak, oczywiście.

3.4 | Połącz pytania z odpowiedziami.
Relacioná las preguntas con las respuestas.

Co podać?	Małe czy duże?	Na miejscu czy na wynos?	Czy coś jeszcze?
Na miejscu.	Cappuccino i makowiec, proszę.	Duże, proszę.	Nie, dziękuję.

3.5 | Wstaw brakujące słowa.
Completá con las palabras que faltan.

duże • poproszę • na wynos • jeszcze • dzień dobry

Barista: ..... ! Co podać?
Klient: ..... latte i szarlotkę.
Barista: Małe czy ..... latte?
Klient: Duże, proszę.

Barista: Na miejscu czy ..... ?
Klient: Na wynos.
Barista: Czy coś ..... ?
Klient: Nie, dziękuję.

3.6

Idziecie do kawiarni. Napiszcie dialog. Wykorzystajcie menu z ćwiczenia 3.3. Pracujcie w parach.
Van a una cafetería. Escriban un diálogo. Utilicen el menú de la actividad 3.3. Trabajen en parejas.

W Polsce zwyczajowo zostawia się **napiwek** w wysokości około 10% wartości rachunku, jeśli obsługa była dobra. Nie jest to obowiązkowe, ale jest wyrazem zadowolenia i podziękowaniem za dobrą obsługę. W niektórych restauracjach opłata za obsługę jest już doliczona do rachunku. Słowo „**napiwek**" pochodzi od wyrażenia „**na piwo**". Dawniej goście dawali kelnerowi niewielką kwotę „na piwo", czyli jako dodatkowe wynagrodzenie. Z czasem wyrażenie to przekształciło się w dzisiejsze słowo „**napiwek**".

CZY WIESZ, ŻE...
¿SABÍAS QUE...?

En Polonia se suele dejar una propina de aproximadamente el 10 % del valor de la cuenta cuando el servicio fue bueno. No es obligatoria, pero es una forma de agradecer la atención recibida. En algunos restaurantes el servicio ya está incluido en la cuenta. La palabra **napiwek** proviene de la expresión **na piwo** («para una cerveza»). Antiguamente los clientes dejaban una pequeña cantidad de dinero al camarero «para una cerveza», como muestra de agradecimiento por el servicio. Con el tiempo, esa expresión dio origen a la palabra **napiwek**, que hoy significa «propina».

PROJEKT
PROYECTO

Organizujemy polsko-argentyńską kolację!
¡Organizamos una cena polaco-argentina!

Zaplanujcie kolację, która łączy kuchnię polską i argentyńską.

1. Ustalcie menu kolacji.
Wybierzcie:

- jedno danie polskie,
- jedno danie argentyńskie,
- jeden deser,
- napoje.

2. Zróbcie listę zakupów.
3. Podzielcie obowiązki. Ustalcie, kto co robi.
4. Napiszcie krótki plan:

- o której godzinie zaczyna się kolacja,
- gdzie się odbywa,
- co podajecie na początku,
- co jest daniem głównym,
- co jest na deser.

5. Przedstawcie grupie swój pomysł.
Powiedzcie:

- jakie dania wybraliście,
- dlaczego,
- jakie produkty trzeba kupić,
- kto będzie gotować,
- co będzie do picia.

Planifiquen una cena que combine la cocina polaca y la argentina.

1. Decidan el menú de la cena.
Elijan:

- un plato polaco,
- un plato argentino,
- un postre,
- las bebidas.

2. Hagan la lista de compras.
3. Repartan las tareas. Decidan quién hace qué.
4. Escriban un plan breve. Indiquen:

- a qué hora empieza la cena,
- dónde se realiza,
- qué sirven como entrada,
- cuál es el plato principal,
- qué hay de postre.

5. Presenten su proyecto al grupo.
Expliquen:

- qué platos eligieron,
- por qué los eligieron,
- qué productos hay que comprar,
- quién va a cocinar,
- qué van a beber.

Przydatne zwroty
- Przygotujemy...
- Trzeba kupić...
- Do picia będzie...
- Ja ugotuję...
- Ty przygotujesz...
- Potrzebujemy...
- Na deser podamy...
- Nasza kolacja będzie polsko-argentyńska, ponieważ...

Expresiones útiles
- Vamos a preparar...
- Hay que comprar...
- Para tomar habrá...
- Yo voy a cocinar...
- Vos vas a preparar...
- Necesitamos...
- De postre vamos a servir...
- Nuestra cena será polaco-argentina porque...

TO JUŻ UMIEM! AUTOEWALUACJA

¡YA LO APRENDÍ!

1. Zaznacz ✓, co potrafisz.
Marcá ✓ lo que sabés hacer:

1. ☐ **Powiedzieć, co lubię jeść i pić.** Decir qué me gusta comer y tomar.
2. ☐ **Nazwać typowe polskie i argentyńskie potrawy i napoje.** Nombrar platos y bebidas típicos de Polonia y de Argentina.
3. ☐ **Powiedzieć, co jem na śniadanie, obiad i kolację.** Decir qué como en el desayuno, el almuerzo y la cena.
4. ☐ **Używać czasowników: *lubić, jeść, pić*.** Usar los verbos: *lubić, jeść, pić.*
5. ☐ **Używać biernika po czasownikach lubić, jeść, pić.** Usar el caso acusativo después de los verbos lubić, jeść y pić.
6. ☐ **Używać narzędnika z przyimkiem z (np. kawa z mlekiem).** Usar el caso instrumental con la preposición z (por ejemplo: kawa z mlekiem).
7. ☐ **Powiedzieć, na co mam ochotę.** Decir qué tengo ganas de comer o tomar.
8. ☐ **Złożyć zamówienie w kawiarni lub restauracji.** Hacer un pedido en una cafetería o en un restaurante.
9. ☐ **Czytać ze zrozumieniem proste teksty dotyczące kuchni polskiej i argentyńskiej.** Leer y comprender textos sencillos sobre la cocina polaca y argentina.

2. Dokończ zdania.
Completá las oraciones.

1. **Dzisiaj nauczyłem/am się** (Hoy aprendí) .....
2. **Najbardziej lubię** (Lo que más me gusta es) .....
3. **Najtrudniejsze słowo to** (La palabra más difícil es) .....
4. **Mam ochotę na** (Tengo ganas de) .....
5. **Chciał(a)bym spróbować** (Me gustaría probar) .....

3. Przeczytaj zdania i zaznacz, które z nich są prawdziwe.
Leé las oraciones y marcá cuáles son verdaderas.

	TAK	NIE
1. W Argentynie ludzie często piją yerba mate.	✓	
2. Typowe polskie śniadanie to często kanapki i jajka.		
3. Kolację w Argentynie są zwykle bardzo wcześnie.		
4. Pierogi są typowym daniem w Polsce.		
5. W Argentynie ludzie lubią jeść makarony i pizzę.		
6. Polacy zwykle jedzą tylko dwa posiłki dziennie.		
7. Żurek i barszcz to popularne polskie zupy.		
8. Argentyńczycy często jedzą wołowinę.		
9. W Polsce popularna jest kawa z mlekiem i medialunas na śniadanie.		
10. W Argentynie kolacja jest często ważnym posiłkiem rodzinnym.		

NOTATKI

5

W GRONIE NAJBLIŻSZYCH

Entre los más cercanos

W TYM MODULE

- poznamy nazwy członków rodziny i stopnie pokrewieństwa;
- nauczymy się mówić o relacjach rodzinnych;
- opiszemy członków rodziny;
- przeczytamy historie rodzinne;
- poznamy funkcje dopełniacza i zasady tworzenia jego form;
- nauczymy się używać dopełniacza w różnych funkcjach;
- poznamy polskie powiedzenia związane z rodziną i domem;
- stworzymy własne drzewo genealogiczne;
- odkryjemy historię i korzenie swojej rodziny;
- przygotujemy prezentację o swojej rodzinie.

EN ESTE MÓDULO

- conoceremos los nombres de los miembros de la familia y los grados de parentesco;
- aprenderemos a hablar sobre las relaciones familiares;
- describiremos a los miembros de la familia;
- leeremos historias familiares;
- Conoceremos las funciones del caso genitivo y aprenderemos cómo se construyen sus formas;
- aprenderemos a usar el genitivo en diferentes funciones;
- conoceremos dichos polacos relacionados con la familia y el hogar;
- crearemos nuestro propio árbol genealógico;
- descubriremos la historia de nuestra familia y nuestros orígenes;
- prepararemos una presentación sobre nuestra familia.

POZIOM A2

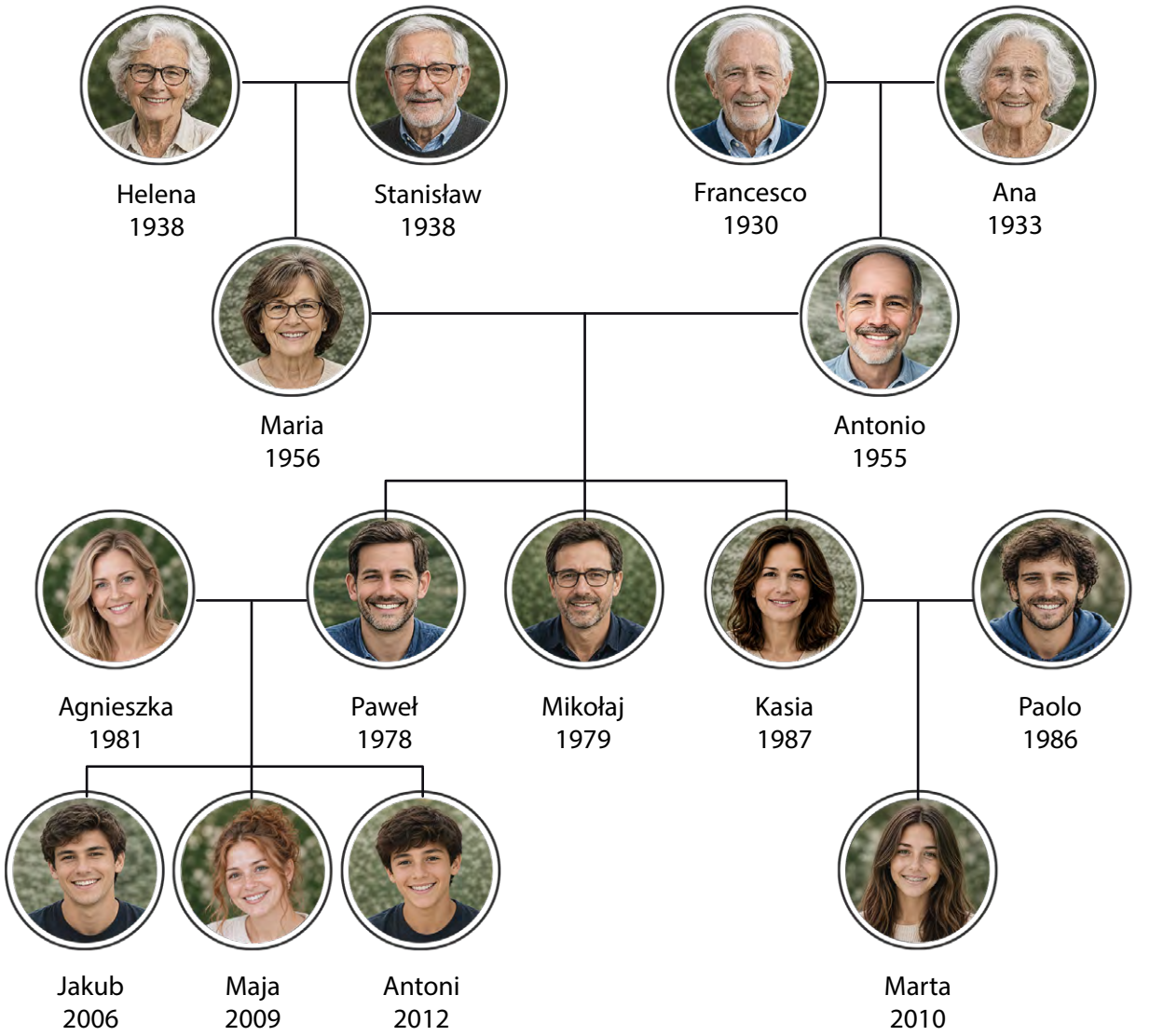
1 MOI DZIADKOWIE POCHODZĄ Z POLSKI

Mis abuelos son de origen polaco

1.1 **Przeanalizuj drzewo genealogiczne i odpowiedz na pytania.**

Analizá el árbol genealógico y respondé las preguntas.

DRZEWO GENEALOGICZNE

mama • tata • babcia • dziadek • ciocia • wujek • teściowa • teść • kuzynka • kuzyn
synowa • zięć • szwagierka • szwagier • bratanica • bratanek • siostrzenica • siostrzeniec

1. Jak ma na imię mama Antonia?.....
2. Kto jest mężem Marii? .....
3. Kto jest żoną Antonia? .....
4. Jak ma na imię młodszy brat Mai? .....
5. Kim jest Paolo dla Marty? .....
6. Kim jest Maria dla Marty? .....
7. Kim jest Mikołaj dla Mai? .....
8. Kim jest Jakub dla Agnieszki? .....
9. Kim jest Stanisław dla Mai? .....
10. Kim jest Helena dla Marty? .....
11. Kim jest Agnieszka dla Marty? .....
12. Kim jest Marta dla Mai? .....
13. Kim jest Mikołaj dla Kasi? .....
14. Kim jest Maja dla Jakuba? .....
15. Kto jest teściową Marii? .....
16. Kto jest teściem Agnieszki? .....
17. Kto jest siostrzenicą Mikołaja? .....
18. Kto jest bratanicą Mikołaja? .....

CZY WIESZ, ŻE... ¿SABÍAS QUE...?

W Polsce kobiety po ślubie najczęściej przyjmują nazwisko męża. Nazwiska, które mają formę przymiotnikową zmieniają się w zależności od rodzaju (męski, żeński).

En Polonia, muchas mujeres adoptan el apellido de su esposo después del matrimonio. Los apellidos que tienen forma adjetival cambian según el género (masculino o femenino).

PRZED ŚLUBEM. ANTES DEL MATRIMONIO

Anna **Kowalska** (forma żeńska, forma femenina) Jan **Malicki** (forma męska, forma masculina)

PO ŚLUBIE. DESPUÉS DEL MATRIMONIO

Anna Mali**cka** (forma żeńska, forma femenina) Jan **Malicki** (forma męska, forma masculina)

PRZYKŁADY: **EJEMPLOS:**

Kowalski ▷ Kowalska • Wiśniewski ▷ Wiśniewska • Grodzki ▷ Grodzka • Nowicki ▷ Nowicka

Zwróć uwagę na końcówki! ¡Prestá atención a las terminaciones!

CZAS NA TROCHĘ GRAMATYKI!
DOPEŁNIACZ

¡Es hora de un poco de gramática!
El caso genitivo

Kiedy opisujemy rodzinę, często używamy form dopełniacza. Dopełniacz odpowiada na pytania:

kogo? czego?
oraz:
czyj? czyja? czyje? czyi? czyje?

Cuando describimos a la familia, usamos con frecuencia las formas del caso genitivo. El genitivo responde a las preguntas:

kogo? czego?
también:
czyj? czyja? czyje? czyi? czyje?

Kogo szukasz? Szukam swojego **starszego brata.**
Kogo unikasz? Unikam **niemiłych ludzi.**
Czego słuchasz? Słucham **muzyki latynoamerykańskiej.**
Czego potrzebujesz? Potrzebuję **pomocy.**
Czyj to jest brat? To jest brat **pani Anny**.
Czyja to jest babcia? To jest babcia **Zosi**.
Czyje to jest dziecko? To jest dziecko **Katarzyny** i **Marka**.
Czyi to są rodzice? To są rodzice **Agnieszki** i **Roberta**.
Czyje to są dzieci? To są dzieci **naszych sąsiadów**.

Dopełniacza używamy także w negacji form biernika.
También usamos el genitivo cuando negamos las formas del caso acusativo.

BIERNIK / ACUSATIVO Kogo? Co?	DOPEŁNIACZ / GENITIVO Kogo? Czego?
Kogo masz? Mam starszego brata. Mam małą siostrę. **Kogo lubisz?** Lubię twojego wujka i twoją ciocię. **Co masz?** Mam duży dom i nowy samochód. **Co kupiłaś?** Kupiłam białą sukienkę i czarne buty.	**Kogo nie masz?** Nie mam starszego brata. Nie mam małej siostry. **Kogo nie lubisz?** Nie lubię twojego wujka i twojej cioci. **Czego nie masz?** Nie mam dużego domu i nowego samochodu. **Czego nie kupiłaś?** Nie kupiłam białej sukienki i czarnych butów.

		DOPEŁNIACZ – LICZBA POJEDYNCZA			
		PRZYMIOTNIK Jakiego? Jakiej? Jakiego?		RZECZOWNIK Kogo? Czego?	
[m] żywotne	To jest samochód	mojego	-ego	brata.	-a
[m] nieżywotne	Nie używam Nie lubię	tego zimnego	-ego	komputera. soku.	-a/-u
[f]	To jest córka	znanej sympatycznej	-ej	aktorki. kobiety.	-y/-i
[n]	Nie mam	małego nowego	-ego	dziecka. auta.	-a

		DOPEŁNIACZ – LICZBA MNOGA			
		PRZYMIOTNIK Jakiego? Jakiej? Jakiego?		RZECZOWNIK Kogo? Czego?	
[m]	Nie lubię Nie chcę	tych niemiłych tych hiszpańskich	-ych/-ich	panów. pomidorów.	-ów
[f, n]	Nie lubię Nie noszę	nieświeżych długich	-ych/-ich	jajek. spódnic.	0 (brak końcówki)

Uwaga: Jeżeli w rzeczowniku liczby mnogiej rodzaju żeńskiego lub nijakiego w zakończeniu występują dwie spółgłoski, to między nimi wstawiamy samogłoskę **e** np.: jaj**e**k, sukien**e**k, jabł**e**k, grusz**e**k.
Atención: Si un sustantivo femenino o neutro en plural termina con dos consonantes, agregamos la vocal **e**- entre ellas. Por ejemplo: jaj**e**k, sukien**e**k, jabł**e**k, grusz**e**k.

1.2 | Uzupełnij zdania odpowiednimi imionami. Wykorzystaj drzewo genealogiczne z ćwiczenia 1.1. Użyj form dopełniacza.

Completá las oraciones con los nombres correspondientes. Usá el árbol genealógico del ejercicio 1.1. Utilizá las formas del caso genitivo.

Przykład: Marta jest córką *Kasi* i *Paola*.

1. Jakub jest synem ..... i ..... .
2. Maria jest mamą ..... , ... i ..... .
3. Antoni jest bratem ..... i ..... .
4. Paolo jest mężem ..... .
5. Agnieszka jest żoną ..... .

1.3 | Uzupełnij zdania odpowiednim wyrazem. Użyj form narzędnika.

Completá las oraciones con la palabra correspondiente. Utilizá las formas del caso instrumental.

mama • tata • syn • brat • ~~babcia~~ • wnuczka • ciocia • wujek • kuzynka

Przykład: Maria jest *babcią* Jakuba.

1. Paweł jest ..... Mai.
2. Marta jest ..... Marii.
3. Kasia jest ..... Jakuba.
4. Mikołaj jest ..... Marty.
5. Antoni jest ..... Pawła.
6. Agnieszka jest ..... Antoniego.
7. Jakub jest ..... Mai.
8. Marta jest ..... Jakuba.

1.4 | Uzupełnij zdania. Użyj form dopełniacza.

Completá las oraciones. Usá las formas del genitivo.

Przykład: To jest dom *znanego pisarza*.

1. To jest córka ..... (moja przyjaciółka)
2. To jest syn ..... (twój nauczyciel)
3. To jest brat ..... (mój kolega)
4. To są rodzice ..... (mój mąż)
5. To jest babcia ..... (pan Jan)
6. To jest dziadek ..... (mój uczeń)
7. To jest żona ..... (ten piłkarz)

1.5 | Odpowiedz na pytania.

Respondé las preguntas.

1. Czy masz starszego brata? .....
2. Czy masz młodszą siostrę? .....
3. Czy lubisz swoją ciocię? .....
4. Czy masz polskich kuzynów? .....

2

HISTORIA PEWNEJ RODZINY

La historia de una familia

2.1 | **Przeczytaj tekst i zaznacz, które zdania są prawdziwe, a które nieprawdziwe.**

Leé el texto y marcá cuáles de las siguientes oraciones son verdaderas y cuáles son falsas.

Maria i Antonio mieszkają w Buenos Aires i są już na emeryturze. Rodzice Marii pochodzą z Polski, natomiast rodzina Antonia ma włoskie korzenie. Oboje urodzili się jednak w Argentynie. Maria pochodzi z Berisso, a Antonio z Córdoby. Poznali się w Buenos Aires, kiedy byli młodzi. Maria studiowała architekturę na uniwersytecie, a Antonio pracował w kawiarni, żeby zarobić na swoje utrzymanie. Po kilku latach Antonio założył własną firmę. Dziś zajmuje się eksportem argentyńskiej wołowiny do różnych krajów Europy.

Maria i Antonio pobrali się, gdy Maria miała 20 lat, a Antonio 21 lat. Na początku mieszkali w niewielkim wynajętym mieszkaniu w dzielnicy Villa Urquiza. Po wielu latach pracy kupili własny dom w Palermo, gdzie mieszkają do dziś.

Mają troje dorosłych dzieci: Pawła, Mikołaja i Kasię. Najstarszy syn, Paweł, poznał swoją przyszłą żonę podczas szkoły letniej języka polskiego w Krakowie. Agnieszka była opiekunką grupy studentów i jednocześnie studiowała prawo. Po ślubie młode małżeństwo mieszkało przez kilka lat w Polsce, ponieważ Agnieszka chciała skończyć studia. Później wspólnie zdecydowali, że ich dom będzie w Argentynie.

Paweł i Agnieszka mają troje dzieci: Jakuba, Maję i Antoniego. W ich domu często mówi się po polsku, ponieważ rodzice chcą, aby dzieci znały język swoich przodków.
Rodzina regularnie uczestniczy w wydarzeniach organizowanych przez Dom Polski i aktywnie działa w środowisku polonijnym. Maja tańczy w zespole „Nasz Balecik", a jej bracia należą do harcerstwa.

Mikołaj nie założył jeszcze rodziny. Pracuje jako pilot w Aerolíneas Argentinas i bardzo lubi swoją pracę. Kiedy ma wolny czas, wyjeżdża w Andy, gdzie uprawia wspinaczkę górską.

Kasia jest żoną Paola, który również ma europejskie korzenie, ponieważ jego rodzina pochodzi z Włoch. Mają córkę Martę. W ich domu rozmawia się głównie po hiszpańsku, dlatego Marta nie mówi płynnie po polsku, chociaż rozumie wiele słów i prostych rozmów. Ostatnio zaczęła uczyć się języka polskiego bardziej intensywnie, ponieważ marzy o studiach w Warszawie. Kasia bardzo wspiera córkę, ale Paolo uważa, że dobrym pomysłem byłyby także studia we Włoszech.

Kilka razy w roku wszyscy spotykają się w domu Marii i Antonia. Są to ważne chwile dla całej rodziny, ponieważ mogą razem spędzić czas i porozmawiać. Rodzice Marii mieszkają z córką i zięciem, ponieważ potrzebują trochę pomocy na co dzień. Ojciec Antonia już nie żyje, a jego mama mieszka obecnie w domu spokojnej starości. Choć członkowie rodziny mają różne zainteresowania, zawody i plany na przyszłość, wszyscy czują silny związek zarówno z Argentyną, jak i z krajem swoich przodków. Dzięki temu w ich domu spotykają się polskie, włoskie i argentyńskie tradycje.

TAK / NIE

1. Antonio założył własną firmę jeszcze przed poznaniem Marii. ☐
2. Paweł i Agnieszka mieszkali przez pewien czas w Polsce po ślubie. ☑
3. W domu Pawła i Agnieszki mówi się tylko po hiszpańsku. ☐
4. Mikołaj często podróżuje i lubi aktywnie spędzać wolny czas. ☐
5. Marta chce studiować we Włoszech, ponieważ lepiej zna język włoski niż polski. ☐
6. Paolo i Kasia mają inne zdanie na temat przyszłych studiów Marty. ☐
7. Rodzice Marii mieszkają razem z Marią i Antoniem. ☐
8. W rodzinie Marii i Antonia obecne są wyłącznie tradycje polskie i argentyńskie. ☐

2.2 | Odpowiedz na pytania.
Respondé las preguntas.

Przykład: Gdzie pracują Maria i Antonio?
Oni nie pracują, są już na emeryturze.

1. Gdzie poznali się Maria i Antonio?

.....

2. Dlaczego Antonio pracował w kawiarni, kiedy był młody?

.....

3. Czym zajmuje się firma Antonia?

.....

4. Dlaczego Paweł i Agnieszka mieszkali przez kilka lat w Polsce?

.....

5. W jaki sposób rodzina Pawła i Agnieszki pielęgnuje polskie tradycje?

.....

6. Jakie zainteresowania ma Mikołaj?

.....

2.3 | Utwórz zwroty.
Formá expresiones.

1.	być
2.	znać
3.	należeć
4.	zarobić
5.	poznać
6.	założyć
7.	mówić
8.	czuć
9.	uprawiać
10.	pielęgnować
11.	wspierać
12.	mieszkać

A.	własną firmę
B.	na swoje utrzymanie
C.	przyszłą żonę/przyszłego męża
D.	na emeryturze
E.	wspinaczkę górską
F.	język przodków
G.	silny związek z Polską
H.	kogoś
I.	płynnie po polsku
J.	polskie tradycje
K.	w wynajętym mieszkaniu
L.	do harcerstwa

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

2.4 | **Wybierz sześć zwrotów z poprzedniego ćwiczenia i utwórz z nimi zdania.**
Elegí seis expresiones del ejercicio anterior y formá oraciones con ellas.

Przykład: W przyszłości bardzo chciałabym założyć własną firmę.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.5 | **Opowiadamy o swojej rodzinie.**
Hablamos de nuestra familia.

1. **Narysuj swoje drzewo genealogiczne. Dodaj imiona i napisz, kto jest kim dla Ciebie.**
   Dibujá tu árbol genealógico. Agregá los nombres y escribí quién es cada persona para vos.

2. **Opowiedz o swojej rodzinie koledze lub koleżance. Nie pokazuj rysunku.**
   Contale a un compañero o a una compañera cómo es tu familia. No le muestres el dibujo.

3. **Zadaniem koleżanki/kolegi jest narysowanie Twojego drzewa genealogicznego na podstawie informacji, które przekazujesz. Można zadawać dodatkowe pytania. Na końcu porównajcie swoje rysunki.**
   La tarea de tu compañero o compañera es dibujar tu árbol genealógico a partir de la información que le das. Puede hacer preguntas adicionales. Al final, comparen sus dibujos.

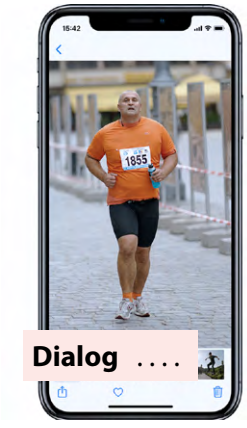
3

Z RODZINĄ NAJLEPIEJ (NIE TYLKO NA ZDJĘCIU)

Con la familia, mejor (y no solo en las fotos)

3.1 | **Przeczytaj dialogi i dopasuj je do zdjęć.**

Leé los diálogos y relacionalos con las fotos.

Dialog 1
- Kto jest na tym zdjęciu?
- To moja siostra.
- Młodsza czy starsza?
- Młodsza o dwa lata.
- W którym miesiącu ciąży jest?
- To zdjęcie jest z marca. Tydzień temu urodziła córkę.
- Gratulację, czyli masz teraz siostrzeńca i siostrzenicę.

Dialog 2
- A to mój Piotruś z żoną!
- Naprawdę? Już się ożenił?! Ale ten czas leci.
- Ma już 25 lat, najwyższy czas.
- Ale przystojniak! A jego żona, czym się zajmuje?
- Robi doktorat na uniwersytecie w Szczecinie. Z biologii.
- Piękna z nich para!

Dialog 3
- To my na urodzinach u Waldka.
- A to Basia?
- Tak!
- Świetnie wygląda! Za to Waldek się postarzał. Może przez tę brodę.
- Trochę ostatnio chorował, ale teraz już wszystko w porządku. W przyszłym roku mają okrągłą rocznicę ślubu i planują wycieczkę do Meksyku.

Dialog 4
- Zobacz. To jest właśnie Franek. Opowiadałam ci już o nim.
- To ten nowy chłopak ze szkoły?
- Tak. W tym roku zdaje maturę.
- Wygląda na starszego. A fajny jest?
- Jest trochę nieśmiały i małomówny, ale ma super pomysły i jest świetny z matmy.
- Nie wygląda na kujona.
- To prawda, jest po prostu megazdolny. Patrz jaki ma fajny tatuaż, sam go zaprojektował.
- A dlaczego ma na głowie twoją czapkę z daszkiem?

Dialog 5
- Poznajesz?
- To Paweł? Biega?
- Tak, już od kilku lat. Ostatnio nawet biegł w półmaratonie.
- To musi być w świetnej formie. Widzę, że dużo schudł. Jest na jakiejś diecie?
- Nie, po prostu zmienił tryb życia, mniej czasu spędza przed telewizorem, biega i chodzi na siłownię.
- No i widać efekty.

3.2 | Wybierz poprawne znaczenia zwrotów i wyrażeń.
Elegí el significado correcto de las expresiones.

1. Ale ten czas leci!
a) Czas płynie bardzo szybko.
b) Zegar jest zepsuty.
c) Ktoś podróżuje samolotem.

2. Zdawać maturę
a) Kończyć szkołę podstawową.
b) Przystępować do egzaminu kończącego szkołę średnią.
c) Rozpoczynać studia.

3. Być małomównym
a) Nie mówić dużo.
b) Mieć wielu znajomych.
c) Mówić bardzo szybko.

4. Kujon
a) Osoba, która bardzo dużo się uczy.
b) Osoba, która lubi sport.
c) Osoba, która dużo podróżuje.

5. Megazdolny
a) Bardzo wysoki.
b) Bardzo utalentowany.
c) Bardzo bogaty.

6. Okrągła rocznica ślubu
a) Rocznica obchodzona co roku.
b) Ważna rocznica (np. 20, 25, 30 lat).
c) Pierwsza rocznica ślubu.

7. Najwyższy czas
a) Jest już trochę za późno i trzeba coś zrobić.
b) Jest bardzo wcześnie.
c) Jest dużo wolnego czasu.

8. Być w świetnej formie
a) Być zdrowym i sprawnym fizycznie.
b) Być dobrze ubranym.
c) Być w dobrym humorze.

9. Biec w półmaratonie
a) Uczestniczyć w biegu na dystansie około 21 km.
b) Trenować na siłowni.
c) Jeździć na rowerze.

10. Zmienić tryb życia
a) Przeprowadzić się do innego miasta.
b) Zmienić codzienne nawyki.
c) Zmienić pracę.

11. Widać efekty
a) Nie ma żadnych zmian.
b) Ktoś jest zmęczony.
c) Można zauważyć rezultaty.

12. Postarzał się
a) Wygląda młodziej.
b) Wygląda na starszego niż wcześniej.
c) Zmienił fryzurę.

13. Schudnąć
a) Przytyć.
b) Stracić na wadze.
c) Urosnąć.

14. Wyglądać na starszego
a) Sprawiać wrażenie starszego niż w rzeczywistości.
b) Być najstarszym w rodzinie.
c) Mieć starszego brata.

3.3 | Przeczytaj dialogi jeszcze raz i odpowiedz na pytania.
Leé los diálogos una vez más y respondé las preguntas.

1. Kiedy urodziła się córka siostry?
.....

2. Dlaczego Franek nie wygląda na kujona?
.....

3. Czym zajmuje się żona Piotra?
.....

4. Dlaczego Paweł jest w dobrej formie?
.....

5. Z jakiej okazji Basia i Waldek planują podróż?
.....

6. Dokąd pojadą Basia i Waldek?
.....

3.4

Znajdź w internecie lub wybierz jedno ze zdjęć w swoim telefonie. Pokaż je koleżance/koledze i ułóżcie dialog, który pasuje do tej fotografii.
Buscá una foto en internet o elegí una de las fotos de tu celular. Mostrásela a un/a compañero/a y preparen un diálogo que se adapte a esa fotografía.

Przydatne zwroty:

to jest...	to moja...	jest...	ma... lat
wygląda na...	interesuje się...	lubi...	obecnie...

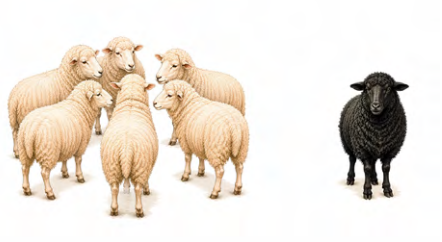
Opowiedz o osobie ze zdjęcia.

1. Jak ma na imię?
2. Ile ma lat?
3. Jak wygląda?
4. Jaki/jaka jest?
5. Czym się interesuje?
6. Co robi?

3.5 | **Czy znacie te powiedzenia? Zastanówcie się, co mogą znaczyć i w jakich sytuacjach możemy ich użyć.**

¿Conocen estos refranes? Piensen qué pueden significar y en qué situaciones podemos usarlos.

Być **czarną owcą** w rodzinie

Niedaleko pada jabłko od jabłoni

Być **głową** rodziny

Mieć cały dom **na głowie**

3.6 | **Ułóżcie dialogi, w których można użyć tych powiedzeń.**

Escriban diálogos en los que puedan usar estos refranes.

PROJEKT

PROYECTO

Moje korzenie – historia mojej rodziny
Mis raíces: la historia de mi familia

Poznaj historię swojej rodziny. Dowiedz się, skąd pochodzą Twoi przodkowie, gdzie mieszkali oraz jakie były ich losy.

1. Porozmawiaj z najstarszymi członkami swojej rodziny (np. dziadkami, pradziadkami, ciociami, wujkami). Spróbuj zebrać jak najwięcej informacji o swoich przodkach. Zapytaj między innymi:

- Jak nazywali się Twoi przodkowie?
- Kiedy i gdzie się urodzili?
- Gdzie mieszkali?
- Jakie wykonywali zawody?
- Jakie ważne wydarzenia miały miejsce w ich życiu?
- Czy ktoś z rodziny mieszkał za granicą lub wyemigrował?

2. Przygotuj jak najbardziej szczegółowe drzewo genealogiczne swojej rodziny. Uwzględnij:

- imiona i nazwiska,
- stopień pokrewieństwa,
- daty urodzenia (jeśli są znane),
- miejsca urodzenia,
- zdjęcia (jeśli je posiadasz).

3. Napisz krótki tekst (150–300 słów) opisujący historię Twojej rodziny.

4. Przedstaw swoje drzewo genealogiczne grupie. W czasie prezentacji:

- pokaż drzewo genealogiczne,
- opowiedz o wybranych członkach rodziny,
- wskaż najciekawsze informacje, które udało Ci się odkryć.

5. Zróbcie miniwystawę klasową pt. „Nasze korzenie".

Conocé la historia de tu familia. Descubrí de dónde provienen tus antepasados, dónde vivieron y cómo fueron sus vidas.

1. Hablá con los miembros más grandes de tu familia (por ejemplo, con tus abuelos, bisabuelos, tías o tíos). Tratá de reunir la mayor cantidad posible de información sobre tus antepasados. Preguntales, entre otras cosas:

- ¿Cómo se llamaban tus antepasados?
- ¿Cuándo y dónde nacieron?
- ¿Dónde vivían?
- ¿A qué se dedicaban?
- ¿Qué acontecimientos importantes marcaron sus vidas?
- ¿Algún miembro de tu familia vivió en el extranjero o emigró?

2. Prepará un árbol genealógico de tu familia lo más completo posible. Incluí:

- los nombres y apellidos,
- el grado de parentesco,
- las fechas de nacimiento (si las conocés),
- los lugares de nacimiento,
- fotografías (si las tenés).

3. Escribí un texto breve (de 150 a 300 palabras) en el que describas la historia de tu familia.

4. Presentá tu árbol genealógico al grupo.

- mostrá tu árbol genealógico,
- hablá sobre algunos miembros de tu familia,
- señalá la información más interesante que hayas descubierto.

5. Organicen una pequeña exposición en la clase titulada „Nuestras raíces".

TO JUŻ UMIEM! AUTOEWALUACJA

¡YA LO APRENDÍ!

1. Zaznacz ✓, co potrafisz.
Marcá ✓ lo que sabés hacer:

1. ☐ **Nazwać członków rodziny.** Nombrar a los miembros de la familia.
2. ☐ **Powiedzieć, kim są dla siebie członkowie rodziny.** Decir qué parentesco tienen entre sí los miembros de la familia.
3. ☐ **Opowiedzieć o swojej rodzinie.** Hablar sobre mi familia.
4. ☐ **Powiedzieć o zainteresowaniach innych osób.** Hablar sobre los intereses de otras personas.
5. ☐ **Tworzyć dialogi sytuacyjne.** Crear diálogos situacionales.
6. ☐ **Używać dopełniacza.** Usar el caso genitivo.
7. ☐ **Czytać ze zrozumieniem teksty o historii rodziny.** Leer y comprender textos sobre la historia de una familia.
8. ☐ **Wyjaśnić znaczenie poznanych powiedzeń.** Explicar el significado de los refranes aprendidos.
9. ☐ **Przygotować drzewo genealogiczne swojej rodziny.** Preparar el árbol genealógico de mi familia.

2. Najłatwiejsze było dla mnie:
Lo más fácil para mí fue:

.....

.....

.....

3. Najtrudniejsze było dla mnie:
Lo más difícil para mí fue:

.....

.....

.....

4. Chcę jeszcze poćwiczyć:
Todavía quiero practicar:

.....

.....

.....

NOTATKI

6

MARYSIEŃKA GOTUJE PO POLSKU

Marysieńka cocina a lo polaco

W TYM MODULE

- poznamy nazwy podstawowych produktów używanych w kuchni polskiej i argentyńskiej;
- poznamy polskie tradycje kulinarne oraz typowe potrawy obu kuchni;
- poznamy czasowniki związane z przygotowywaniem potraw;
- poznamy nazwy przedmiotów potrzebnych do gotowania;
- nauczymy się czytać ze zrozumieniem przepisy kulinarne i teksty dotyczące kuchni polskiej;
- porozmawiamy o swoich preferencjach kulinarnych;
- nauczymy się opowiadać o tym, jak przygotować ulubioną potrawę;
- poznamy tryb rozkazujący oraz zasady jego tworzenia i użycia w różnych sytuacjach komunikacyjnych;
- poznamy ambasadorów kuchni polskiej w Argentynie i kuchni argentyńskiej w Polsce.

EN ESTE MÓDULO

- conoceremos los productos básicos que se usan en la cocina polaca y argentina;
- conoceremos las tradiciones culinarias polacas y los platos típicos de ambas cocinas;
- aprenderemos los verbos relacionados con la preparación de los platos;
- conoceremos los nombres de los utensilios de cocina;
- aprenderemos a leer y comprender recetas de cocina y textos sobre la cocina polaca;
- hablaremos sobre nuestras preferencias culinarias;
- aprenderemos a explicar cómo preparar nuestro plato favorito;
- estudiaremos el modo imperativo y las reglas para formarlo y usarlo en diferentes situaciones comunicativas;
- conoceremos a los embajadores de la cocina polaca en Argentina y de la cocina argentina en Polonia.

POZIOM B1

1 KUCHNIA POLSKO-ARGENTYŃSKA
Cocina polaco-argentina

1.1 | Odpowiedz na pytania.
Respondé las preguntas.

1. Czy lubisz gotować? Dlaczego?

.....

.....

2. Jaka jest Twoja ulubiona potrawa?

.....

3. Jakie dania kuchni argentyńskiej i polskiej umiesz przygotować?

.....

.....

4. Co zwykle jesz na śniadanie?

.....

5. Jakie produkty zawsze masz w domu?

.....

.....

1.2 | Sprawdź, co wiesz o kuchni polskiej.
Comprobá cuánto sabés sobre la cocina polaca.

KONKURS WIEDZY NA TEMAT KUCHNI POLSKIEJ

1. Głównym składnikiem barszczu czerwonego są:
a) pomidory
b) buraki
c) marchewki

2. Bigos przygotowuje się przede wszystkim z:
a) kapusty i mięsa
b) ziemniaków i sera
c) makaronu i warzyw

3. Co najczęściej podaje się z kotletem schabowym?
a) ryż i fasolę
b) frytki i sałatkę grecką
c) ziemniaki i surówkę

4. Oscypek to:
a) rodzaj chleba
b) tradycyjny ser góralski
c) słodkie ciasto

5. Z czego robi się placki ziemniaczane?
a) z mąki kukurydzianej
b) z ryżu
c) z ziemniaków

6. Podstawowy składnik szarlotki to:
a) twaróg
b) śmietana
c) jabłka

7. Co jest podstawowym składnikiem gołąbków?
a) naleśniki
b) liście kapusty i ryż
c) makaron i ser

8. Makowiec to ciasto z:
a) jabłkami
b) makiem
c) mięsem

9. Żurek to zupa:
a) z kiełbasą i jajkiem
b) z rybą
c) na mleku kokosowym

PODLICZ SWOJE PUNKTY
PYTANIE 1. .....
PYTANIE 2. .....
PYTANIE 3. .....
PYTANIE 4. .....
PYTANIE 5. .....
PYTANIE 6. .....
PYTANIE 7. .....
PYTANIE 8. .....
PYTANIE 9. .....
.....

1.3 | Na podstawie quizu napisz, jakie produkty musisz kupić, żeby przygotować polskie potrawy.

Basándote en el cuestionario, hacé una lista de los productos que tenés que comprar para preparar platos polacos.

✓ kapusta

1.4 | Przygotujcie analogiczną listę produktów spożywczych, które są najczęściej używane w kuchni argentyńskiej. Pracujcie w parach lub małych grupach.

Preparen una lista similar de los productos alimenticios que se usan con más frecuencia en la cocina argentina. Trabajen en parejas o en grupos pequeños.

1.5

Przygotujcie krótki quiz na temat kuchni argentyńskiej. Pracujcie w parach lub małych grupach.
Preparen un cuestionario breve sobre la cocina argentina. Trabajen en parejas o en grupos pequeños.

1. .....
.....
a) .....
b) .....
c) .....

2. .....
.....
a) .....
b) .....
c) .....

3. .....
.....
a) .....
b) .....
c) .....

4. .....
.....
a) .....
b) .....
c) .....

5. .....
.....
a) .....
b) .....
c) .....

6. .....
.....
a) .....
b) .....
c) .....

1.6

Przeprowadźcie konkurs wiedzy o kuchni argentyńskiej. Użyjcie przygotowanych pytań.
Organicen un concurso sobre la cocina argentina. Usen las preguntas que prepararon.

1.7

Jakie widzicie podobieństwa i różnice między produktami używanymi w kuchni polskiej i argentyńskiej. Wypiszcie po dwa przykłady.
¿Qué similitudes y diferencias ven entre los productos que se usan en la cocina polaca y en la cocina argentina? Escriban dos ejemplos de cada una.

RÓŻNICE DIFERENCIAS	PODOBIEŃSTWA SIMILITUDES
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

1.8

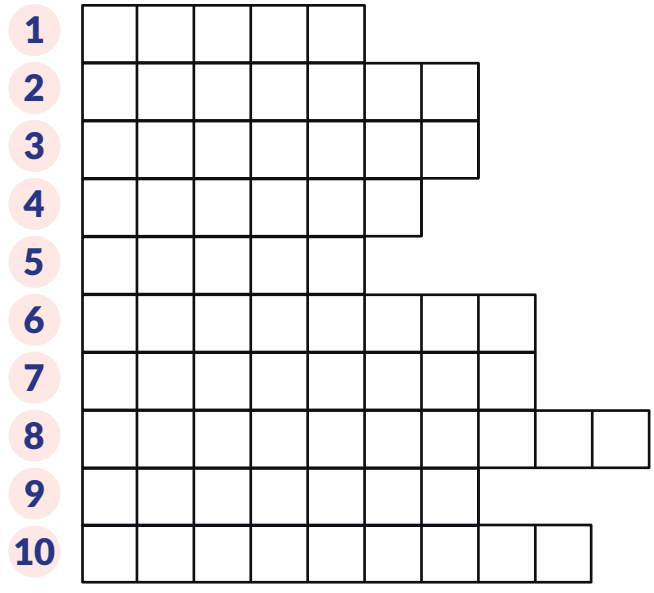
Wpisz nazwy polskich potraw i deserów do krzyżówki.
Escribí los nombres de los platos y postres polacos en el crucigrama.

KRZYŻÓWKA
POLSKIE POTRAWY

Rozwiąż krzyżówkę. Wpisz nazwy polskich potraw.
Resolvé el crucigrama. Escribí los nombres de los platos polacos.

1. Tradycyjna zupa z zakwasu żytniego, często podawana z kiełbasą.
2. Danie z ciasta z nadzieniem, bardzo popularne w Polsce.
3. Czerwona zupa przygotowywana z buraków.
4. Słodkie ciasto z serem.
5. Kapusta gotowana z mięsem i grzybami.
6. Tradycyjne ciasto z makiem, często przygotowywane na święta.
7. Tradycyjny kotlet.
8. Słodka bułka drożdżowa z kruszonką.
9. Wędzony ser z mleka owczego pochodzący z Podhala.
10. Ciasto z jabłkami, bardzo popularny polski deser.

1.9 | Przeczytaj informacje o Marii Zeman – ambasadorce polskiej kuchni w Argentynie i wstaw podane słowa w odpowiednie miejsca.

Leé la información sobre María Zeman, embajadora de la cocina polaca en Argentina, y colocá las palabras dadas en los espacios correspondientes.

~~obcokrajowców~~ • danie • oceanem • przepisy • kucharskiej • pierogi • ciasta • smaków • internecie

Większość *obcokrajowców* pytanych o kuchnię polską odpowiada chętnie: ..... ! Najbardziej znane są ruskie, których nazwa pochodzi od Rusi, obejmującej niegdyś północno-zachodnią Ukrainę i południowo-wschodnią Polskę. To właśnie od tej historycznej krainy wzięło nazwę sztandarowe polskie ..... .

Maria Zeman mieszka w Argentynie i to właśnie tam, w odległości ponad 12 tysięcy kilometrów od ojczyzny przodków, stała się ambasadorką polskich ..... .

Wśród znajomych, ale również w ..... znana jest jako Marysieńka, a swoją działalność rozpoczęła wiele lat temu. Wszystko zaczęło się od potrzeby. Polacy odwiedzający Dom Polski chcieli mieć miejsce, w którym mogą spotkać się przy kawie i kawałku pysznego polskiego ..... . To dlatego Marysieńka założyła Kawiarenkę Polską, w której można kupić polskie specjały.

Kolejnym kamieniem milowym było rozszerzenie działalności o promocję polskich smaków za ..... , a w czasie pandemii przeniesienie „kuchni" do sieci. Dziś swoją działalność promuje na Instagramie, a także na YouTube, gdzie regularnie pojawiają się kolejne ..... na polskie dania. Marysieńka Zeman jest autorką książki ..... „Smak na opak".

Na podst. https://polonia.tvp.pl/rozmowapolonii-marysienka-odkrywa-polska-kuchnie-w argentynie,65555421

Maria Zeman. Fot. z archiwum prywatnego Marii Zeman (ze zbiorów autorek).

Warsztaty kulinarne. Fot. z archiwum autorek.

Wizualizacja koncepcyjna: makieta publikacji książki kucharskiej „Smak na opak" Marii Zeman. Generowanie AI: M. Ziółkowska (ChatGPT).

1.10 | **Przeczytaj wywiad z Marią Zeman i dopasuj pytania do odpowiedzi.**

Leé la entrevista con María Zeman y relacioná las preguntas con las respuestas.

1. Jakie danie masz w głowie, kiedy ktoś rzuci hasło „polska kuchnia”?	**A.** Jestem tu bardzo znana dzięki mojemu makowcowi. I to nie tylko na święta, ale w ciągu całego roku. W okresie Bożego Narodzenia mam bardzo dużo zamówień na to ciasto. Popularna jest też szarlotka.
2. Z jakim nadzieniem?	**B.** W internecie znajdziemy polskie przepisy po polsku czy angielsku, ale jest bardzo mało treści w języku hiszpańskim. Pierogi były już wcześniej znane w Argentynie, ale w innej formie. Tutaj przyrządza się empanadas. To też są pierogi, ale smażone albo pieczone. Ciasto do nich jest podobne, dlatego wiele osób kupuje gotowe ciasto i robi z niego polskie pierogi. Mimo wszystko moim zdaniem nie jest to to samo.
3. Które z Twoich dań smakuje najbardziej Argentyńczykom?	**C.** Z ziemniakami, cebulką, serem. Takie tradycyjne, ruskie. Potem są już inne rodzaje pierogów. Z mięsem, grzybami, kapustą. Jednak najbardziej lubię właśnie te „klasyczne”. U nas w Argentynie nie ma twarogu. W kuchni zastępuję go ricottą.
4. W Twoich mediach społecznościowych widać, że przygotowujesz dania codzienne, typowo świąteczne, ale też sezonowe, jak na przykład chrusty, zwane też faworkami. Czy cieszą się one popularnością?	**D.** Kiedy przyszła pandemia Kawiarenka Polska też musiała zostać zamknięta i wszystko przeniosło się do sieci. W tym czasie, ludzie wiedząc, że promujemy polskie produkty, zaczęli prosić nas o przepisy, a w szczególności na pierogi. Pomyśleliśmy, że dla naszych odbiorców łatwiej będzie, jeśli zobaczą jak przyrządzać pierogi. Wtedy właśnie postanowiliśmy założyć kanał kuchni polskiej po hiszpańsku. „Smak na opak. Polska kuchnia w Argentynie”/„Mes a mes sabor polonés” mówi o polskich potrawach, które możemy przyrządzać w każdym miesiącu. Opowiadamy w niej też o polskich tradycjach w Argentynie, ale i argentyńskich zwyczajach ważnych dla Polaków mieszkających tutaj.
5. Jak pojawił się pomysł na książkę „Smak na opak”?	**E.** Pierogi. Zdecydowanie.
6. Dlaczego po hiszpańsku?	**F.** Jestem dumna, że dzięki kuchni polskiej mogę promować nasz kraj w Argentynie. Zainteresowane książką są nie tylko osoby o polskich korzeniach, ale też sami Argentyńczycy czy kucharze ciekawi polskich smaków. To wielki zaszczyt, bo gotowanie jest moją pasją. Z zawodu jestem inżynierem. Argentyna znana jest ze swojej kuchni mięsnej, jednak mi bardzo podoba się to, że polskie potrawy bazują na warzywach. Dzisiejszy świat odchodzi od mięsa, dlatego według mnie jest to wielka szansa na docenienie polskiej kuchni.
7. Jak Argentyńczycy reagują na polską kuchnię i skąd pomysł na jej promowanie?	**G.** Tak, zdecydowanie. Wspomniane przez Ciebie chrusty, faworki świetnie współgrają tutaj z mate, którą wiele osób pije. Dużo osób lubi też pączki, choć te są bardzo czasochłonne. Polacy w Argentynie czasem przygotowują na swoje spotkania takie smakołyki.

1	2	3	4	5	6	7

Wywiad na podst. https://polonia.tvp.pl/rozmowa-polonii-marysienka-odkrywa-polska-kuchnie-w-argentynie,65555421 (wersja skrócona, z niewielkimi modyfikacjami).

1.11 | Z rozmowy z Marysieńką wypisz nazwy polskich potraw.

De la entrevista con Marysieńka, escribí los nombres de los platos polacos.

1.12 | Uzupełnijcie listę swoimi propozycjami. Pracujcie w parach lub małych grupach.

Completen la lista con sus propias propuestas. Trabajen en parejas o en grupos pequeños.

1.13 | Podpisz te potrawy. Skorzystaj ze słownictwa z poprzednich ćwiczeń.

Escribí los nombres de estos platos. Usá el vocabulario de los ejercicios anteriores.

1. .....
.....

2. .....
.....

3. .....
.....

4. .....
.....

5. .....
.....

6. .....
.....

7. .....
.....

8. .....
.....

1.14 | Zapytaj koleżankę/kolegę.
Preguntale a un/a compañero/a.

1. Które potrawy zna?

.....

.....

2. Której z tych potraw chciałby/chciałaby spróbować i dlaczego?

.....

.....

3. Które chciałby/chciałaby ugotować?

.....

.....

1.15 | Wypisz z tekstów nowe słowa, które chcesz zapamiętać. Przetłumacz je na język hiszpański lub napisz ich definicje w języku polskim.
Escribí las palabras nuevas que quieras recordar. Traducilas al español o escribí su definición en polaco.

1.

2.

3.

4. .....

.....

.....

5. .....

.....

.....

.....

6. .....

.....

7. .....

.....

.....

8. .....

.....

.....

9.

10.

2

ZRÓBMY PIEROGI!

¡Hagamos pierogi!

2.1 | Czy znasz te czasowniki? Spróbuj połączyć czynności z ich opisem.

¿Conocés estos verbos? Tratá de relacionar las acciones con sus descripciones.

1.	kroić /pokroić
2.	smażyć/usmażyć
3.	gotować/ugotować
4.	piec/upiec
5.	obierać/obrać
6.	wyrabiać/wyrobić

A.	przygotowywać/przygotować jedzenie w gorącym oleju lub oliwie
B.	ugniatać ciasto
C.	dzielić/podzielić na kawałki
D.	przygotowywać/przygotować jedzenie w piekarniku
E.	przygotowywać/przygotować produkty w gorącej wodzie
F.	usuwać/usunąć skórkę

1	2	3	4	5	6

2.2 | Odpowiedz na pytania.

Respondé las preguntas.

1. Co można obrać? .....

2. Co można upiec? .....

3. Co można usmażyć? .....

4. Co można pokroić? .....

5. Co można ugotować? .....

6. Co można pomieszać? .....

2.3 | Dopasuj słowa do opisów.
Relacioná las palabras con las descripciones.

garnek	służy do krojenia
patelnia	używamy go do pieczenia
nóż	pijemy z niego kawę lub herbatę
talerz	używamy jej do smażenia
kubek	jemy z niego obiad
deska do krojenia	gotujemy w nim zupę
piekarnik	używamy jej do mieszania
łyżka	kroimy na niej warzywa

2.4 | Uzupełnij zdania odpowiednim czasownikiem.
Completá las oraciones con el verbo correspondiente.

1. Najpierw trzeba ..... cebulę.
2. Mama często ..... pierogi w dużym garnku.
3. W Argentynie ludzie często ..... mięso.
4. Czy możesz ..... ziemniaki?
5. Tomek ..... jajka na patelni.
6. Trzeba dobrze ..... składniki.

2.5

Robimy pierogi!
Obejrzyj materiał wideo, na którym Marysieńka pokazuje krok po kroku, jak przygotować jedno z najbardziej popularnych polskich dań – pierogi ruskie.
Następnie ponumeruj zdjęcia w odpowiedniej kolejności.

¡Hagamos pierogi!
Mirá el video en el que Marysieńka muestra paso a paso cómo preparar uno de los platos más populares de Polonia: los pierogi ruskie. Después, numerá las imágenes en el orden correcto.

Nakładamy farsz.

Gotujemy pierogi w gorącej wodzie.

Podajemy z cebulką.

Wyrabiamy ciasto.

Wycinamy kółka.

Lepimy pierogi.

Mieszamy mąkę z gorącą wodą.

https://www.youtube.com/watch?v=9DcgczBCnDc&t=444s

2.6 | **Przeczytaj przepis w języku polskim i wykonaj ćwiczenia.**
Leé la receta en polaco y hacé los ejercicios.

Pierogi

120 min · 6 porcji · Średnia

SKŁADNIKI

Ciasto

Mąka pszenna: 350 g

Ciepła woda: 150 ml

Olej słonecznikowy lub kukurydziany: 1 łyżka stołowa

Sól: szczypta

Nadzienie do pierogów ruskich

Ziemniaki: 3 duże

Ser biały – twaróg ricotta: 400 g

Sól i pieprz: do smaku

Cebula: 1

Sos

Cebula: 2 średnie

Wędzony boczek: 250 g

Masło: 20 g

KROKI PRZYGOTOWANIA

1. **Ciasto:** przesianą mąkę, szczyptę soli, gorącą wodę (o temperaturze takiej jak woda do **yerba** mate, nie musi być wrząca) włóż do miski, wymieszaj, a następnie wyrabiaj aż do uzyskania jednolitego, gładkiego i elastycznego ciasta. Odstaw na 30 minut.
2. **Nadzienie:** ugotuj ziemniaki (będą smaczniejsze, jeśli ugotujesz je z łupinami i obierzesz po ugotowaniu), następnie utłucz je na purée i odstaw do ostygnięcia. Cebulę pokrój w kostkę i podsmaż na oleju. Połącz purée, podsmażoną cebulę i biały ser ricotta. Dopraw do smaku solą i pieprzem.
3. **Sos:** cebulę i boczek pokrój w kostkę. Podsmaż oba składniki na maśle. Dopraw do smaku solą i pieprzem.
4. Odłożone ciasto podziel na cztery części. Każdą część rozwałkuj i wytnij z niej krążki o średnicy około 6 cm. Wlej do garnka wodę z odrobiną soli i doprowadź ją do wrzenia.
5. Weź krążek, nałóż łyżkę nadzienia, złóż na pół, szczelnie zamknij brzegi i uformuj pieróg. W ten sam sposób postępuj ze wszystkimi krążkami i z resztą nadzienia.
6. W partiach po 8–10 sztuk wrzucamy nasze pierogi do gotującej się wody i zostawiamy na kilka minut. Jak tylko zaczną pływać, wyjmij je łyżką cedzakową i przełóż do wysmarowanego masłem naczynia. Każdą porcję należy podawać ze zrumienioną cebulą i boczkiem.

WSKAZÓWKI KAWIARENKI

- Ugotowane pierogi przed podaniem można podsmażyć na maśle.
- Jeśli lubisz bardziej kremowy sos, zanim cebula i wędzony boczek całkowicie się zrumienią, dodaj do nich odrobinę śmietany.

49

2.7 **Połącz w pary.**

Relacioná los elementos de cada columna.

szczypta	wędzony	gorąca	elastyczne
woda	soli	boczek	ciasto

wymieszać	w kostkę
pokroić	ciasto
wyrobić	składniki
ugotować	na oleju
podsmażyć	ziemniaki

CZAS NA TROCHĘ GRAMATYKI!
POZNAJ TRYB ROZKAZUJĄCY! ☺

¡Es hora de un poco de gramática!
¡Conocé el modo imperativo!

2.8 **Zwróć uwagę na te formy gramatyczne. Wpisz do tabelki czasowniki, od których pochodzą, a następnie wspólnie zastanówcie się, jakie to są formy gramatyczne i kiedy ich używamy.**

Prestá atención a estas formas gramaticales. Escribí en la tabla los verbos de los que provienen y, después, identificá de qué formas gramaticales se trata y cuándo se usan.

PRZYKŁAD: włóż ▷ *włożyć*

1.	wymieszaj	**6.**	połącz
2.	wyrabiaj	**7.**	dopraw
3.	ugotuj	**8.**	podziel
4.	pokrój	**9.**	wlej
5.	podsmaż	**10.**	włóż

2.9 | Jaka jest różnica między poniższymi strukturami?
¿Cuál es la diferencia entre las siguientes estructuras?

Siadaj! ▷ Proszę siadać! • Kup! ▷ Proszę kupić! • Zobacz! ▷ Proszę zobaczyć!
Zachowuj się ciszej! ▷ Proszę zachowywać się ciszej! • Powiedz! ▷ Proszę powiedzieć!

Tryb rozkazujący dla 2. osoby liczby pojedynczej (**ty**) tworzymy – w zależności od typu koniugacji – od formy 2. lub 3. osoby liczby pojedynczej. W koniugacjach z końcówkami -**ę**, -**esz** oraz -**ę**, -**isz** / -**ysz** powstaje on przez odcięcie końcówki osobowej.

El imperativo de la 2.ª persona del singular (**ty**) se forma – según el tipo de conjugación – a partir de la forma de la 2.ª o de la 3.ª persona del singular. En las conjugaciones con las terminaciones -**ę**, -**esz** y -**ę**, -**isz**/-**ysz**, se forma eliminando la terminación personal.

Np.: gotować ▷ **on gotuje** ▷ **gotuj!**
próbować ▷ **on próbuje** ▷ **próbuj!**
myć ▷ **on myje** ▷ **myj!**
pisać ▷ **on pisze** ▷ **pisz!**
chodzić ▷ **on chodzi** ▷ **chodź!**
uczyć się ▷ **on uczy się** ▷ **ucz się!** (polskiego ☺)

W przypadku koniugacji -**m**, -**sz** formy trybu rozkazującego tworzymy od **3. osoby liczby mnogiej**.

En la conjugación -**m**, -**sz**, el imperativo se forma a partir de la **3.ª persona del plural**.

Np.: czytać ▷ **oni czytają** ▷ **czytaj!**
wstawać ▷ **oni wstają** ▷ **wstawaj!**
grać ▷ **oni grają** ▷ **graj!**

Tryb rozkazujący można tworzyć od **czasowników niedokonanych** i **dokonanych**:

El modo imperativo puede formarse tanto a partir de **verbos imperfectivos** como de **verbos perfectivos**.

ugotować ▷ **ugotuj!**
spróbować ▷ **spróbuj!**
umyć ▷ **umyj!**
nauczyć się ▷ **naucz się!**
wstać ▷ **wstań!**
zagrać ▷ **zagraj!**

UWAGA! W przeczeniach w trybie rozkazującym używamy **czasowników niedokonanych**.

¡Atención! En las formas negativas del imperativo usamos **verbos imperfectivos.**

Np. **gotuj**, **ugotuj** ▷ **nie gotuj!** (nie możemy stworzyć formy ~~**nie ugotuj!**~~)
(no podemos formar la expresión **nie ugotuj!**)
próbuj, **spróbuj** ▷ **nie próbuj!** (nie możemy stworzyć formy ~~**nie spróbuj!**~~)
(no podemos formar la expresión **nie spróbuj!**)

2.10 | Zamień zdania według wzoru.
Transformá las oraciones según el modelo.

PRZYKŁAD: Proszę do mnie zadzwonić. ▷ *Zadzwoń do mnie.* ▷ *Proszę do mnie nie dzwonić.*

1. Proszę dać mi znać.

. . . . . .

2. Proszę wejść.

. . . . . .

3. Proszę wyłączyć muzykę.

. . . . . .

4. Proszę zamknąć okno.

. . . . . .

5. Proszę otworzyć drzwi.

. . . . . .

6. Proszę poczekać chwilę.

. . . . . .

7. Proszę wysłać e-mail na ten adres.

. . . . . .

8. Proszę usiąść tutaj.

. . . . . .

9. Proszę napisać wiadomość.

. . . . . .

10. Proszę przyjść jutro wcześniej.

. . . . . .

Tryb rozkazujący można tworzyć także dla 1. i 2. osoby liczby mnogiej:

El modo imperativo también puede formarse para la primera y la segunda persona del plural:

—— Np.: **chodźmy, chodźcie** ——

Jest to bardzo łatwe – wystarczy dodać końcówki:

Es muy fácil: solo hay que agregar las terminaciones:

-**my** (dla 1. osoby liczby mnogiej): -**my** (para la primera persona del plural):

—— Np.: **my róbmy/zróbmy, włączajmy/włączmy, dzwońmy/zadzwońmy** ——

-**cie** (dla 2. osoby liczby mnogiej): -**cie** (para la segunda persona del plural):

—— Np.: **wy piszcie/napiszcie, patrzcie/zobaczcie, kupujcie/kupcie.** ——

2.11 | **Napisz formę trybu rozkazującego dla podanych czasowników.**
Escribí la forma del modo imperativo de los siguientes verbos.

PRZYKŁAD: czytać ▷ (ty) *czytaj*! (my) *czytajmy!* (wy) *czytajcie!*

BEZOKOLICZNIK	TY	MY	WY
powiedzieć			
pisać			
iść			
pić			
wypić			
jeść			
uczyć się			
czekać			
słuchać			
brać			
wziąć			
wypłacić			
zamknąć			

2.12 | **Uzupełnij tekst odpowiednimi formami trybu rozkazującego.**
Completá el texto con las formas correspondientes del modo imperativo.

Jutro jedziecie w góry. Tomek, ... (spakować) plecak dziś wieczorem i ..... (pamiętać) o ciepłej kurtce. Aniu i Kasiu ..... (przygotować) kanapki i ..... (wziąć) wodę. A teraz wszyscy ..... (słuchać) uważnie! ..... (wyjść) z domu o szóstej rano i ..... (nie spóźnić się). Kiedy dojedziecie na miejsce, Leo, ... (sprawdzić) mapę, a wy .... (nie oddalać się) od grupy. Jeśli będzie zimno, ... (zrobić) przerwę i ..... (napić się) herbaty. Na szlaku ..... (być) ostrożni i ..... (uważać) na śliskie kamienie.

A teraz ..... (odpocząć) chwilę, żeby jutro mieć dużo energii!

2.13 | Przeanalizuj te formy. Powiedz, jak je tworzymy i kiedy możemy ich użyć.

Analizá estas formas. Explicá cómo se construyen y cuándo podemos usarlas.

Niech Antek przeczyta tę książkę.
Niech Kasia nie wychodzi tak późno.
Niech pan mi pomoże!
Niech pani upiecze to pyszne ciasto!
Niech (oni) skontaktują się ze mną w tej sprawie.
Niech państwo się częstują.
Niech państwo do nas przyjdą!

Tworzenie trybu rozkazującego dla trzeciej osoby liczby pojedynczej i mnogiej jest najłatwiejsze. Wystarczy dodać wyraz **niech** przed formą **on**, **ona**, **pan**, **pani**, **oni**, **one**, **państwo**, a następnie dodać czasownik w 3. osobie w odpowiedniej liczbie.

Formar el modo imperativo para la tercera persona del singular y del plural es muy fácil. Solo hay que añadir la palabra **niech** delante de las formas **on**, **ona**, **pan**, **pani**, **oni**, **one**, **państwo** y, después, usar el verbo en la tercera persona del singular o del plural, según corresponda.

2.14 | Wpisz czasowniki w odpowiedniej formie trybu rozkazującego.

Escribí los verbos en la forma correspondiente del modo imperativo.

Jutro organizujemy spotkanie w sali konferencyjnej. .... (przyjść, pani) trochę wcześniej i .... (otworzyć, pani) salę konferencyjną. Potem ..... (przynieść, oni) projektor i ..... (ustawić, oni) krzesła.

Podczas prezentacji ..... (nie rozmawiać państwo) głośno i ....(słuchać, państwo) uważnie. Jeśli ktoś będzie miał pytania, ... (zadać) je na końcu spotkania.

Po prezentacji ..... (podpisać, wszyscy) listę obecności, a potem ..... (zostać, oni) jeszcze chwilę na kawę. Jeśli Anna będzie zmęczona, ... (odpocząć, ona) przez kilka minut.

Na koniec ..... (wyłączyć, pan Jacek) światło, a pani ..... (zamknąć) drzwi.

3

ARGENTYŃSKIE SMAKI W POLSCE

Sabores argentinos en Polonia

3.1

Maria Zeman promuje kuchnię polską w Argentynie, a kto wprowadza smaki argentyńskie w Polsce? Martin Gimenez Castro. Przeczytaj informacje na temat jednego z najbardziej popularnych szefów kuchni w Polsce i zdecyduj, które zdania są zgodne z tekstem, a które nie.
María Zeman promueve la cocina polaca en Argentina. ¿Y quién difunde los sabores argentinos en Polonia? ¡Martín Gimenez Castro! Leé la información sobre uno de los chefs más populares de Polonia y decidí cuáles de las siguientes oraciones son verdaderas y cuáles son falsas.

Scena programu „Top Chef. Gwiazdy od kuchni". Fot. Serecki / Wikimedia Commons.

Zwycięzca pierwszej polskiej edycji programu kulinarnego Top Chef nie zakończył swojej przygody z telewizją na tym sukcesie. Znany jest również z takich programów jak „Zamiana szefów", „Zawód szef kuchni" oraz „Hell's Kitchen", które były pokazywane w polskiej telewizji. Martin Gimenez Castro pochodzi z Argentyny z regionu Mendoza. Pasję do gotowania zawdzięcza rodzicom. Od 16 lat mieszka w Polsce z żoną Martą, którą poznał podczas pracy w Stanach Zjednoczonych. Mają dwie córki, które często gotują razem z tatą.

Po przyjeździe do Polski wziął udział w pierwszej edycji programu Top Chef Polska, którą wygrał. Już w trakcie trwania programu otrzymał propozycję stworzenia i poprowadzenia autorskiej restauracji Salto w hotelu Rialto, która po paru miesiącach trafiła do przewodnika Michelin, a w 2015 roku wygrała w plebiscycie Poland 100 Best Restaurants! Martin otrzymał nagrodę Warsaw Insider – Szef Obcokrajowiec i inne prestiżowe wyróżnienia.

W 2015 roku założył słynną już autorską restaurację – Ceviche Bar, serwującą ceviche i dania kuchni latynoamerykańskiej. W 2022 roku otworzył kolejne wyjątkowe miejsce na kulinarnej mapie Polski – restaurację Tuna z autorskim menu, składającym się z najlepszej jakości ryb i owoców morza. W czerwcu 2023 roku powstał w Warszawie jego nowy lokal – Buenos Restobar, w którym serwuje dania argentyńskie z miksem smaków włoskich i hiszpańskich. Obecnie Martin Gimenez Castro jest kulinarnym doradcą na najważniejszych i najbardziej prestiżowych wydarzeniach w kraju i na świecie.

Na podst. https://akademia-inspiracji-makro.pl/trenerzy/martin-gimenez-castro/

TAK / NIE

1. Martin Gimenez Castro pochodzi z Argentyny, ale ma polskie korzenie. ☑
2. Martin poznał swoją żonę Martę podczas pracy w Polsce. ☐
3. Restauracja Salto została wyróżniona w przewodniku Michelin. ☐
4. Ceviche Bar został otwarty przez Martina w 2022 roku. ☐
5. Restauracja Tuna specjalizuje się w rybach i owocach morza. ☐
6. Buenos Restobar to restauracja inspirowana wyłącznie kuchnią włoską. ☐

3.2

Znajdźcie w internecie informacje na temat jednej z restauracji wspomnianych w tekście. Przeczytajcie menu i wybierzcie dania dla siebie. Uzasadnijcie swoje wybory. Zapiszcie nazwy dań, które wybraliście.

Busquen en internet información sobre uno de los restaurantes mencionados en el texto. Lean el menú y elijan los platos que pedirían. Expliquen por qué los eligieron. Escriban los nombres de los platos seleccionados.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.3

Podzielcie się swoimi wyborami z koleżankami i kolegami z grupy.

Compartan sus elecciones con el resto del grupo.

3.4

Czas na deser! Razem z koleżankami i kolegami z grupy przygotujcie przepis na swój ulubiony deser. Użyjcie form trybu rozkazującego.

¡Es hora del postre! Junto con tus compañeros y compañeras de grupo, preparen la receta de su postre favorito. Utilicen formas del modo imperativo.

Mój ulubiony deser

.....

 .....minut .....porcji

SKŁADNIKI	KROKI PRZYGOTOWANIA
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

PROJEKT
PROYECTO

Otwieramy restaurację!
¡Abrimos un restaurante!

Planujecie otworzyć restaurację, w której będzie można zjeść dania kuchni polskiej i argentyńskiej.
Pracujcie w kilkuosobowych grupach.

1. Wymyślcie nazwę restauracji.

2. Ustalcie podstawowe informacje na jej temat, np.:

   • kim będą klienci restauracji,
   • jaki będzie miała wystrój,
   • jakiego typu dania będą serwowane.

3. Przygotujcie menu. Uwzględnijcie:

   • przystawki,
   • zupy,
   • dania główne,
   • desery,
   • napoje.

Do każdej potrawy dopiszcie krótką informację (1–2 zdania).
Przykład:
   • Pierogi ruskie – tradycyjne polskie pierogi z ziemniakami i twarogiem.
   • Empanady – argentyńskie pierożki z mięsem i warzywami.

4. Przygotujcie plakat lub infografikę promującą restaurację.
Na plakacie powinny znaleźć się:

   • nazwa restauracji,
   • logo lub ilustracja,
   • zdjęcia lub rysunki potraw,
   • hasło reklamowe,
   • najważniejsze informacje o restauracji.

5. Zaprezentujcie grupie swoją restaurację i powiedzcie, dlaczego warto ją odwiedzić.

Planean abrir un restaurante donde se puedan comer platos de la cocina polaca y argentina.
Trabajen en grupos de varias personas.

1. Inventen un nombre para el restaurante.

2. Decidan las características principales del restaurante, por ejemplo:

   • quiénes serán sus clientes;
   • cómo será la decoración;
   • qué tipo de platos se servirán.

3. Preparen el menú. Incluyan:

   • entradas,
   • sopas,
   • platos principales,
   • postres,
   • bebidas.

Escriban una breve descripción (1–2 oraciones) de cada plato.
Ejemplo:
   • Pierogi ruskie – tradicionales pierogi polacos rellenos de papa y queso blanco.
   • Empanadas – tradicionales empanadas argentinas rellenas de carne y verduras.

4. Preparen un afiche o una infografía para promocionar el restaurante. Debe incluir:

   • el nombre del restaurante;
   • el logo o una ilustración;
   • fotos o dibujos de los platos;
   • un eslogan publicitario;
   • la información más importante sobre el restaurante.

5. Presenten su restaurante al resto del grupo y cuenten por qué vale la pena visitarlo.

TO JUŻ UMIEM! AUTOEWALUACJA

¡YA LO APRENDÍ!

1. Zaznacz ✓, co potrafisz.
Marcá ✓ lo que sabés hacer:

1. ☐ **Nazwać polskie produkty spożywcze.**
   Nombrar productos alimenticios polacos.
2. ☐ **Powiedzieć, jak przygotować wybraną potrawę.**
   Decir cómo preparar un plato.
3. ☐ **Przeczytać ze zrozumieniem przepis kulinarny.**
   Leer y comprender una receta de cocina.
4. ☐ **Używać czasowników związanych z gotowaniem.**
   Usar verbos relacionados con la cocina.
5. ☐ **Używać form trybu rozkazującego.**
   Usar las formas del modo imperativo.
6. ☐ **Powiedzieć, jakie potrawy lubię i dlaczego.**
   Decir qué platos me gustan y por qué.
7. ☐ **Opowiedzieć o polskiej i argentyńskiej kuchni.**
   Hablar sobre la cocina polaca y la cocina argentina.
8. ☐ **Nazwać typowe polskie i argentyńskie dania.**
   Nombrar platos típicos de Polonia y de Argentina.

2. Dokończ zdania.
Completá las oraciones.

1. **Moja ulubiona polska potrawa to:**

   .....

2. **Moja ulubiona argentyńska potrawa to:**

   .....

3. **W domu najczęściej gotuję**:

   .....

4. **W przyszłości chciał(a)bym spróbować:**

   .....

NIE SAMYM CHLEBEM CZŁOWIEK ŻYJE.

GDZIE KUCHAREK SZEŚĆ, TAM NIE MA CO JEŚĆ.

PRZEZ ŻOŁĄDEK DO SERCA.

7

ROK POLSKI W ARGENTYNIE ŚWIĘTUJEMY!

Año polaco en Argentina ¡Celebramos!

W TYM MODULE

- powtórzymy nazwy miesięcy;
- poznamy nazwy świąt, wydarzeń i uroczystości ważnych w życiu Polaków i Argentyńczyków;
- nauczymy się słownictwa związanego ze świętowaniem;
- powtórzymy i utrwalimy formy dopełniacza;
- nauczymy się podawać daty;
- nauczymy się składać życzenia;
- nauczymy się dopasowywać życzenia do konkretnej okazji;
- poznamy konstrukcje typu: *mówi się*, *robi się*, *obchodzi się*;
- porozmawiamy i przeczytamy o ważnych świętach i wydarzeniach w życiu Polaków i Argentyńczyków oraz o związanych z nimi zwyczajach.

EN ESTE MÓDULO

- repasaremos los nombres de los meses;
- conoceremos los nombres de las fiestas, los acontecimientos y las celebraciones importantes para los polacos y los argentinos;
- aprenderemos vocabulario relacionado con las celebraciones;
- repasaremos y consolidaremos las formas del genitivo (dopełniacz);
- aprenderemos a decir las fechas;
- aprenderemos a felicitar a las personas;
- aprenderemos a elegir las felicitaciones adecuadas a cada contexto;
- conoceremos construcciones como: *mówi się*, *robi się*, *obchodzi się*;
- conversaremos y leeremos sobre las fiestas, los acontecimientos importantes en la vida de los polacos y los argentinos, así como sobre las costumbres relacionadas con ellos.

POZIOM B1

1

CO ŚWIĘTUJEMY 8 CZERWCA?

¿Qué celebramos el 8 de junio?

1.1 | **Przyjrzyj się zdjęciom, które przedstawiają święta, uroczystości oraz ważne wydarzenia i podpisz je następującymi wyrazami.**

Observá las imágenes que representan fiestas, celebraciones y acontecimientos importantes. Después, escribí las palabras correspondientes.

urodziny • imieniny • ślub • narodziny dziecka / chrzest • Boże Narodzenie • Wielkanoc • Karnawał • Dzień Polskiego Osadnika • Dzień / Święto Niepodległości • Dzień Rewolucji Majowej • Dzień Kobiet • Dzień Szacunku dla Różnorodności Kulturowej

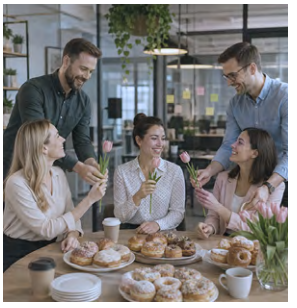
1. .....

2. .....

3. .....

4. .....

5. .....

6. .....

7. .....

8. .....

9. .....

10. .....

11. .....

12. .....

1.2 **Odszukaj nazwy miesięcy i napisz je we właściwej kolejności.**
Encontrá los nombres de los meses y escribilos en el orden correcto.

M	Z	I	E	T	D	L	I	P	I	E	C	N	E	R	T	Y	U	I	O	P
A	S	D	P	A	Ź	D	Z	I	E	R	N	I	K	C	Z	M	I	Ś	Ć	Z
X	C	V	B	N	M	Q	W	E	S	T	Y	C	Z	E	Ń	H	E	J	K	
C	V	B	N	M	A	R	Z	E	C	W	I	A	T	Z	Ó	P	A	S	D	
J	K	L	Z	X	C	V	B	N	M	C	Z	E	R	W	I	E	C	P	A	E
W	L	U	T	Y	Z	O	B	A	C	N	E	N	I	A	T	Y	U	I	O	P
G	H	J	K	L	P	A	Z	S	I	E	R	P	I	E	Ń	O	L	N	E	A
M	Z	I	E	T	D	L	I	P	I	E	M	W	R	Z	E	S	I	E	Ń	P
X	C	V	B	N	M	I	Q	W	E	K	W	I	E	C	I	E	Ń	E	J	K
G	H	J	K	L	P	A	Z	L	I	S	G	R	U	D	Z	I	E	Ń	E	A
J	K	L	Z	M	A	J	V	B	N	M	N	Z	E	R	S	I	E	C	A	E
G	H	J	K	L	P	A	Z	L	I	S	T	O	P	A	D	O	L	M	E	A

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....
7. .....
8. .....
9. .....
10. .....
11. .....
12. .....

1.3 **Wpisz nazwy miesięcy, które pasują do tych opisów.**
Escribí los nombres de los meses que corresponden a estas descripciones.

1. To miesiąc, w którym kwitną kwiaty .....
2. W tym miesiącu stary rok styka się z nowym rokiem .....
3. W tym miesiącu zwykle odbywają się żniwa. Dawniej do koszenia zboża używano sierpów i stąd nazwa tego miesiąca .....
4. W tym miesiącu liście opadają z drzew .....
5. Nazwa tego miesiąca jest krótka i podobna w wielu językach, ponieważ pochodzi z języka łacińskiego .....
6. W tym miesiącu w Polsce kwitną lipy .....
7. Ten miesiąc wziął swoją nazwę od kwitnących wrzosów .....
8. W tym miesiącu ziemia jest zwykle zamarznięta i twarda. Powstają z niej grudy .....

1.4 **Przeczytaj opisy pór roku w Polsce. Napisz, jak wyglądają one w Argentynie.**
Leé las descripciones de las estaciones del año en Polonia y escribí cómo son en Argentina.

Pamiętaj, że Polska i Argentyna leżą na różnych półkulach, dlatego pory roku przypadają w innych miesiącach.

Recordá que Polonia y Argentina están en hemisferios diferentes. Por eso las estaciones del año ocurren en meses distintos.

W POLSCE	W ARGENTYNIE
Wiosna zaczyna się w marcu. Jest w kwietniu, maju i czerwcu.	....
Lato zaczyna się pod koniec czerwca. Jest w lipcu, sierpniu i kończy się we wrześniu.	....
Jesień zaczyna się pod koniec września. Jest w październiku, listopadzie i grudniu.	....
Kalendarzowa zima zaczyna się 21 lub 22 grudnia i trwa w styczniu i lutym, aż do 21 marca.	....

UWAGA! ¡ATENCIÓN!

Kiedy?

wiosną • latem / w lecie • jesienią • zimą / w zimie

w styczniu, w lutym, w marcu, w kwietniu… **w + miejscownik / locativo**

1.5 Przeczytaj teksty i napisz, którego miesiąca dotyczą. Możecie też podzielić się lekturą tekstów – jedna osoba referuje wybrany tekst, a pozostali zgadują miesiąc.

Leé los textos y escribí a qué mes se refiere cada uno. También pueden repartirse la lectura de los textos: una persona presenta uno y el resto adivina el mes.

W Polsce na uniwersytetach i uczelniach wyższych rozpoczyna się rok akademicki, a 14. dnia tego miesiąca obchodzony jest Dzień Edukacji Narodowej, nazywany także Dniem Nauczyciela. To czas jesieni - drzewa zmieniają kolory, a dni stają się coraz krótsze. W Argentynie 12. dnia tego miesiąca obchodzony jest Dzień Szacunku dla Różnorodności Kulturowej (Día del Respeto a la Diversidad Cultural), który podkreśla znaczenie wielokulturowości w historii kraju. W wielu miastach odbywają się festiwale i koncerty na świeżym powietrzu.

.....

W Polsce rozpoczyna się nowy rok szkolny dla uczniów i nauczycieli. Jest to również rocznica wybuchu II wojny światowej w 1939 roku, dlatego w wielu miejscach odbywają się uroczystości upamiętniające to wydarzenie. W Argentynie zaczyna się wiosna. Pierwszego dnia wiosny obchodzony jest również Dzień Studenta, a młodzi ludzie spotykają się w parkach i na różnych wydarzeniach plenerowych, a 11. dnia tego miesiąca przypada Dzień Nauczyciela, jedno z ważniejszych świąt związanych z edukacją. W obu krajach miesiąc ten jest czasem powrotu do nauki.

.....

Ilustracja koncepcyjna: symboliczna wizualizacja uroczystości upamiętniających rocznicę wybuchu II wojny światowej przed pomnikiem na Westerplatte. Opracowanie graficzne i generowanie AI: M. Ziółkowska (ChatGPT)

To miesiąc karnawału, który jest obchodzony zarówno w Polsce, jak i w Argentynie, chociaż wygląda trochę inaczej. W Polsce jest to święto związane z kalendarzem świąt katolickich. Czas karnawału zaczyna się 6. dnia tego miesiąca w Święto Trzech Króli (jest to w Polsce dzień wolny od pracy), a kończy się w Środę Popielcową. W okresie karnawału ludzie często chodzą na różnego rodzaju imprezy. Ostatni czwartek przed wielkim postem nazywany jest tłustym czwartkiem. W tym dniu są najdłuższe kolejki do cukierni i kawiarni. Wiele osób decyduje się na przygotowanie pączków i innych słodkości w domu. Niektórzy mówią nawet, że jeśli ktoś nie zje pączka w tłusty czwartek, będzie miał pechowy rok. W Argentynie trudno kupić pączki, dlatego wielu potomków Polaków zastępuje je berlińskimi drożdżówkami, które są nadziewane dulce de leche lub je churrosy z czekoladą. Polacy też polubili churrosy – jest coraz więcej miejsc, gdzie można je kupić. Pączki przypominają bułki drożdżowe, które smaży się w głębokim tłuszczu. Często są nadziewane marmoladą z dzikiej róży, dżemem, czekoladą lub czymś innym.

.....

W Polsce robi się zielono, kwitną kwiaty i drzewa owocowe, a w Argentynie zaczyna się jesień i trwają zbiory owoców cytrusowych. W tym miesiącu zwykle wypada Wielkanoc – choć daty świąt wielkanocnych są zmienne. Święta wielkanocne to dla katolików najważniejszy czas w roku. Wielki Piątek jest czasem zadumy i refleksji. W sobotę Polacy idą do kościoła z koszykami wypełnionymi jedzeniem, aby poświęcić pokarmy. Są w nich także kolorowe jajka – pisanki.

Jak farbować pisanki?
Tradycyjne pisanki można zafarbować bez sztucznych barwników. Wystarczy ugotować jajka razem z naturalnymi składnikami.

Składnik	Kolor jajka	Przykładowy efekt
łupiny cebuli	brązowy	
czerwona kapusta	niebieski	
buraki	różowy	
kurkuma	żółty	
szpinak	zielony	
łupiny orzechów	jasnobrązowy	

To miesiąc ważnych świąt narodowych w obu krajach. W Polsce w pierwszy dzień tego miesiąca obchodzone jest Święto Pracy, w kolejny – Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej oraz Dzień Polonii i Polaków za Granicą, a w kolejny – rocznica uchwalenia pierwszej polskiej konstytucji z 1791 roku. Święto Pracy jest obchodzone również w wielu innych krajach świata. W Argentynie świętuje się rocznicę rewolucji z 1810 roku, która zapoczątkowała proces prowadzący do uzyskania niepodległości. W obu krajach odbywają się uroczystości państwowe, parady i wydarzenia kulturalne upamiętniające ważne wydarzenia historyczne.

CZY WIESZ, ŻE...
¿SABÍAS QUE...?

Pierwsze dni maja w Polsce nazywamy „majówką". Ponieważ 1 i 3 maja są dniami wolnymi od pracy, a 2 maja wiele osób bierze urlop, Polacy często wyjeżdżają na krótki odpoczynek. To czas pikników, spacerów, grillowania i spotkań z rodziną oraz przyjaciółmi.

W Argentynie rozpoczyna się rok szkolny i nadchodzi jesień. Argentyńczycy powoli wracają do codziennych obowiązków.
W Polsce powoli kończy się zima – a dokładnie 21. dnia tego miesiąca zaczyna się kalendarzowa wiosna. W tym dniu dzieci robią marzanny (kukły z różnych materiałów). Kiedyś kukły te podpalano i rzucano do wody, ale dziś ze względów ekologicznych tradycja ta została zmieniona. Jest to symboliczne pożegnanie zimy. Uczniowie obchodzą dzień wagarowicza – dzień, w którym zamiast na lekcje wybierają się na spacery, a nauczyciele zwykle nie są z tego powodu zadowoleni.

.....

W Polsce trwa lato, a uczniowie i studenci mają wakacje. W wielu miastach odbywają się festiwale, koncerty oraz wydarzenia plenerowe. W Argentynie to środek zimy. Najważniejszym świętem jest Dzień Niepodległości upamiętniający ogłoszenie niepodległości kraju w 1816 roku. Tego dnia organizowane są uroczystości państwowe, parady i wydarzenia patriotyczne.

.....

Ilustracja koncepcyjna: symboliczna rekonstrukcja obchodów Dnia Niepodległości Argentyny. Opracowanie graficzne i generowanie AI: M. Ziolkowska (ChatGPT)

To wyjątkowy miesiąc w wielu katolickich krajach. W Polsce najważniejszym wydarzeniem są święta Bożego Narodzenia. Przygotowania rozpoczynają się już wcześniej – ludzie dekorują domy, ubierają choinki i kupują prezenty. Ważnym dniem jest także Wigilia, kiedy rodziny spotykają się przy wspólnej kolacji, dzielą się opłatkiem i składają sobie życzenia. Pod koniec miesiąca obchodzony jest również sylwester, czyli ostatni dzień roku. W Argentynie to początek lata. Podobnie jak w Polsce, obchodzone jest Boże Narodzenie, jednak ze względu na pogodę sposób obchodzenia tego święta jest zupełnie inny. Rodziny spotykają się na wspólnych posiłkach, a wiele osób świętuje na świeżym powietrzu. Ważnym wydarzeniem jest także Nowy Rok, witany pokazami sztucznych ogni.

Puste nakrycie
W wielu polskich domach podczas kolacji wigilijnej zostawia się jedno dodatkowe nakrycie dla niespodziewanego gościa. To symbol gościnności i pamięci o tych, którzy nie mogą być z rodziną.

.....

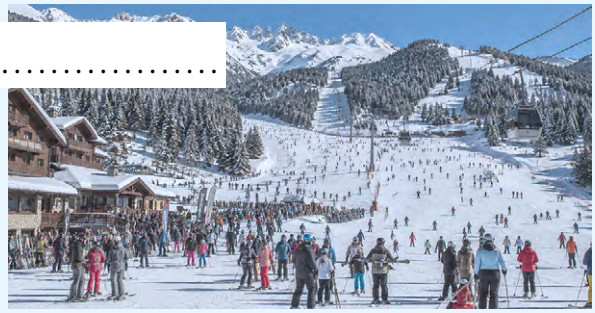
W Polsce ten miesiąc zaczyna się od Dnia Dziecka. Obchodzone jest także Boże Ciało – święto religijne, podczas którego organizowane są uroczyste procesje. Jest to także miesiąc zakończenia roku szkolnego i początku wakacji. W Argentynie obchodzony jest Dzień Flagi, upamiętniający twórcę argentyńskiej flagi, generała Manuela Belgrano. Jest to ważne święto państwowe, podczas którego odbywają się uroczystości patriotyczne. Dla Polonii argentyńskiej ważny jest 8. dzień tego miesiąca. To właśnie wtedy, w 1897 roku, do Misiones przypłynęli pierwsi polscy imigranci, dając początek rozwojowi kultury polskiej w Argentynie. Do dzisiaj w tym dniu świętuje się Dzień Polskiego Osadnika.

.....

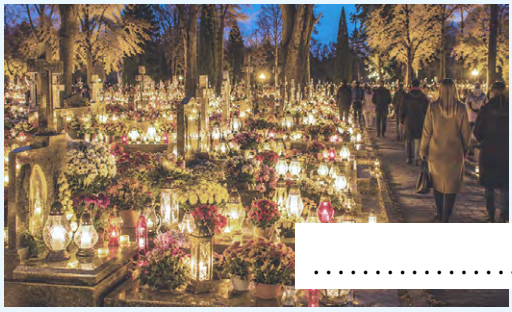
Ilustracja koncepcyjna: symboliczna wizualizacja procesji z okazji uroczystości Bożego Ciała. Opracowanie graficzne i generowanie AI: M. Ziółkowska (ChatGPT)

.....

Rozpoczyna się rok. To najcieplejszy miesiąc w Argentynie i jeden z najzimniejszych w Polsce. W Polsce trwa zima i zaczynają się ferie – przerwa zimowa w szkołach. Wiele osób wyjeżdża wtedy w góry na narty lub snowboard, lub korzysta z lodowisk w miastach, żeby jeździć na łyżwach. A ci, którzy nie lubią zimna, wyjeżdżają do ciepłych krajów – takich jak Argentyna.

W Polsce miesiąc ten zaczyna się od dnia Wszystkich Świętych. Wiele osób odwiedza wtedy cmentarze, zapala znicze i wspomina zmarłych. Z kolei 11. dnia tego miesiąca przypada Święto Niepodległości, upamiętniające odzyskanie przez Polskę niepodległości w 1918 roku. W wielu miastach odbywają się uroczystości państwowe, koncerty i parady. Około 20. dnia tego miesiąca w Argentynie obchodzony jest Dzień Suwerenności Narodowej (Día de la Soberanía Nacional), który upamiętnia bitwę z 1845 roku pod Vuelta de Obligado i podkreśla znaczenie niezależności państwa.

.....

W Polsce trwają wakacje. W tym miesiącu obchodzone są ważne święta państwowe i religijne – 15. dnia tego miesiąca przypada Święto Wojska Polskiego oraz Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny. Pierwszego dnia tego miesiąca obchodzimy rocznicę Powstania Warszawskiego z 1944 roku. W Argentynie trwa zima. Jednym z najważniejszych wydarzeń jest Dzień Generała José de San Martína, bohatera walk o niepodległość Argentyny i innych krajów Ameryki Południowej.

.....

1.6 Połącz wyrazy tak, aby powstały nazwy świąt lub wydarzeń.
Uní las palabras para formar nombres de fiestas o eventos.

1.	Święto
2.	święta
3.	Dzień Szacunku dla
4.	Wszystkich
5.	tłusty
6.	Wielki
7.	Dzień
8.	rocznica wybuchu
9.	Boże
10.	śmigus

A.	wielkanocne
B.	Pracy
C.	Piątek
D.	Narodzenie
E.	II (drugiej) wojny światowej
F.	Różnorodności Kulturowej
G.	czwartek
H.	Niepodległości
I.	dyngus
J.	Świętych

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1.7 W tekstach w zadaniu 1.5 jest kilka dat. Napisz, których wydarzeń dotyczą.
En los textos del ejercicio 1.5 hay varias fechas. Escribí a qué acontecimientos se refiere cada una.

Przykład: 1791 – *uchwalenie pierwszej polskiej konstytucji (3 maja)*

1. 1845 .....

2. 1897 .....

3. 1918 .....

4. 1939 .....

5. 1944 .....

1.8 Wypisz z tekstów 5 informacji, które są dla Ciebie nowe lub ważne.
Escribí cinco datos de los textos que sean nuevas o importantes para vos.

.....

.....

.....

.....

.....

2

KIEDY TO BĘDZIE? CZYTAMY DATY W JĘZYKU POLSKIM

¿Cuándo va a ser? Leemos las fechas en polaco

2.1

Zróbcie listę najważniejszych świąt państwowych w Polsce i w Argentynie. Podajcie ich daty. Pracujcie w małych grupach.
Hagan una lista de las fiestas nacionales más importantes de Polonia y de Argentina. Escriban sus fechas. Trabajen en grupos pequeños.

Który dzisiaj jest?
Dzisiaj jest piętnasty maja.
Dzisiaj jest dwudziesty pierwszy marca.
Dzisiaj jest dziesiąty czerwca.

¿Qué fecha es hoy?
Hoy es quince de mayo.
Hoy es veintiuno de marzo.
Hoy es diez de junio.

Który dzisiaj jest? Dzisiaj jest pierwszy września.	**Kiedy dzieci idą do szkoły?** Dzieci zaczynają rok szkolny pierwszego września.
Który dzisiaj jest? Dzisiaj jest pierwszy października.	**Kiedy zaczyna się rok akademicki?** Studenci zaczynają rok akademicki pierwszego października.

2.2 | **Uzupełnij tabelę.**
Completá la tabla.

	KTÓRY?	KTÓREGO?
jeden	pierwszy	pierwszego
dwa		
trzy	trzeci	
cztery		
pięć		piątego
sześć	szósty	
siedem		siódmego
osiem	ósmy	
dziewięć		
dziesięć		
jedenaście	jedenasty	
dwanaście		
dwadzieścia		dwudziestego
dwadzieścia pięć		
trzydzieści	trzydziesty	
trzydzieści jeden		

2.3 | **Przeczytaj tekst i podkreśl daty. Zastanów się, w jakim przypadku jest nazwa miesiąca.**
Leé el texto y subrayá las fechas. Pensá en qué caso gramatical está el nombre del mes.

Dzień Babci obchodzony jest w Polsce dwudziestego pierwszego stycznia, a Dzień Dziadka następnego dnia – dwudziestego drugiego stycznia. Ósmego marca obchodzimy Dzień Kobiet, a od niedawna dziesiątego marca coraz bardziej popularny jest Dzień Mężczyzny. Dwudziestego szóstego maja obchodzimy Dzień Matki. Pierwszego czerwca obchodzimy Dzień Dziecka. W tym samym miesiącu jest jeszcze Dzień Ojca – dwudziestego trzeciego czerwca.

Nazwa miesiąca w podawaniu dat jest w ..... .

2.4 | Połącz daty z najważniejszymi świętami państwowymi i religijnymi, które obchodzi się w Polsce.

Uní las fechas con las fiestas nacionales y religiosas más importantes que se celebran en Polonia.

1.	1 stycznia
2.	24 grudnia
3.	1 maja
4.	1 listopada
5.	11 listopada
6.	3 maja
7.	25 grudnia
8.	6 stycznia

A.	Boże Narodzenie
B.	Nowy Rok
C.	Wigilia
D.	Wszystkich Świętych
E.	Święto Niepodległości
F.	Święto Konstytucji 3 maja
G.	Święto Pracy
H.	Święto Trzech Króli

1	2	3	4	5	6	7	8

2.5 | Napisz te daty słownie.

Escribí estas fechas con palabras.

Przykład: 15.05 – *piętnasty maja*

1. 24.03 .....

2. 02.04 .....

3. 17.08 .....

4. 01.01 .....

5. 30.11 .....

6. 14.02 .....

2.6 | Przygotuj kalendarz świąt i ważnych wydarzeń w kulturze argentyńskiej.

Prepará un calendario con las fiestas y los acontecimientos culturales más importantes de Argentina.

3

ŻYCZĘ CI WSZYSTKIEGO NAJLEPSZEGO!

¡Te deseo todo lo mejor!

3.1

Jest wiele okazji do świętowania. Święta mogą być państwowe, religijne i okolicznościowe. W Polsce najważniejsze święta religijne to Boże Narodzenie i Wielkanoc. Przeczytaj teksty i odpowiedz na pytania.

Hay muchas ocasiones para celebrar. Las fiestas pueden ser nacionales, religiosas o tradicionales. En Polonia, las fiestas religiosas más importantes son la Navidad y la Pascua. Leé los textos y respondé las preguntas.

Boże Narodzenie to jedno z najważniejszych świąt w Polsce. Jest obchodzone na pamiątkę narodzin Jezusa Chrystusa. Święta zaczynają się 24 grudnia, czyli w Wigilię, i trwają do 26 grudnia.

W Wigilię rodzina spotyka się przy wspólnej kolacji. Na stole znajduje się wiele tradycyjnych potraw. Zwykle jest ich dwanaście. Najczęściej są to barszcz z uszkami, pierogi z kapustą i grzybami, ryby, śledzie oraz kompot z suszonych owoców. Potrawy mają znaczenie symboliczne, na przykład ryby symbolizują dostatek, a zboża i mak oznaczają pomyślność.

Ważnym symbolem świąt jest choinka. Ozdabia się ją bombkami, światełkami i innymi dekoracjami. Zielona choinka symbolizuje życie i nadzieję.

Przed rozpoczęciem kolacji wszyscy dzielą się opłatkiem. Składają sobie życzenia zdrowia, szczęścia i sukcesów. Ten zwyczaj pokazuje, jak ważne są życzliwość, zgoda i dobre relacje z innymi ludźmi.

Po kolacji wiele rodzin otwiera prezenty. Są one wyrazem miłości i pamięci o bliskich. Dzieci szczególnie czekają na ten moment. Prezenty sprawiają radość i pomagają tworzyć wyjątkową świąteczną atmosferę.

Boże Narodzenie to czas odpoczynku oraz wspólnego świętowania z rodziną. Dzięki tradycjom święta mają wyjątkowy i radosny charakter.

TAK / NIE

1. Święta Bożego Narodzenia w Polsce zaczynają się w Wigilię. ☑
2. Podczas kolacji wigilijnej spożywa się ulubione potrawy wszystkich członków rodziny. ☐
3. Tradycyjnie na wigilijnym stole znajduje się dwanaście potraw. ☐
4. Choinka jest symbolem związanym z życiem i nadzieją. ☐
5. Dzielenie się opłatkiem ma związek z budowaniem dobrych relacji między ludźmi. ☐
6. W Polsce otwiera się prezenty dopiero 25 grudnia rano. ☐
7. Boże Narodzenie jest świętem o charakterze rodzinnym. ☐
8. Obecność ryb na stole wigilijnym jest związna z ich symbolicznym znaczeniem. ☐

3.2 | Wypiszcie z tekstu symbole świąt Bożego Narodzenia. Dodajcie własne skojarzenia.

Escriban los símbolos de la Navidad que aparecen en el texto. Agreguen sus propias asociaciones.

3.3 | Drugim ważnym świętem jest Wielkanoc. Przeczytaj tekst na temat sposobu obchodzenia świąt wielkanocnych w Polsce i uzupełnij tekst brakującymi wyrazami.

Otra fiesta religiosa importante es la Pascua. Leé el texto sobre cómo se celebra en Polonia y completalo con las palabras que faltan.

~~chrześcijańskich~~ • śniadaniu • koszyczek • symbolikę • zmartwychwstanie • pomyślności pisanki • zwyczaj • charakter

Wielkanoc to jedno z najważniejszych świąt *chrześcijańskich*. Upamiętnia ..... Jezusa Chrystusa. Święta rozpoczynają się w Wielką Sobotę i trwają przez Niedzielę Wielkanocną oraz Poniedziałek Wielkanocny.

Przed Wielkanocą wiele osób przygotowuje ..... ze święconką. W Wielką Sobotę zanosi się go do kościoła. W koszyczku znajdują się między innymi jajka, chleb, sól, kiełbasa i ciasto. Każdy z tych produktów ma swoją ..... . Jajko oznacza nowe życie, chleb symbolizuje dostatek, a sól chroni przed złem.

W Niedzielę Wielkanocną rodziny spotykają się przy świątecznym ..... . Na stole często pojawiają się jajka, wędliny, żurek, biała kiełbasa oraz różne ciasta, na przykład mazurek i babka wielkanocna. Wiele osób dzieli się poświęconym jajkiem i składa sobie życzenia zdrowia oraz ..... Ważnym symbolem Wielkanocy są ....., czyli kolorowo ozdobione jajka. Symbolizują one nowe życie i odrodzenie. Domy często dekoruje się także gałązkami bazi oraz wiosennymi kwiatami.

W Poniedziałek Wielkanocny obchodzony jest śmigus dyngus. Tego dnia ludzie polewają się wodą dla zabawy. Jest to stary ..... związany z nadejściem wiosny.

Wielkanoc to czas spotkań rodzinnych, radości i nadziei. Dzięki tradycjom święta mają wyjątkowy i uroczysty ..... .

3.4

Napisz tekst (około 120–150 wyrazów) na temat sposobu obchodzenia świąt w Argentynie. Użyj form z ramki.
Escribí un texto (aproximadamente entre 120 y 150 palabras) sobre cómo se celebran las fiestas en Argentina. Usá las expresiones del recuadro.

je się	pije się	obchodzi się	spotyka się	chodzi się

Formy typu: Las formas como:

robi się (se hace), **obchodzi się** (se celebra), **mówi się** (se dice), **gotuje się** (se cocina), etc.,

tworzymy, dodając **się** do czasownika w **3. osobie liczby pojedynczej**. Używamy ich, kiedy chcemy opowiedzieć o rzeczach, które się zdarzają bez dodawania informacji o osobach, które je wykonują. Bardzo często używamy ich do opisywania zwyczajów i tradycji. Na przykład:

se forman agregando **się** al verbo en la **tercera persona del singular**. Se usan cuando queremos hablar de cosas que ocurren sin agregar información sobre las personas que realizan la acción. Muy a menudo se usan para describir costumbres y tradiciones. Por ejemplo:

W Argentynie je się dużo wołowiny. = Ludzie w Argentynie jedzą dużo wołowiny.
En Argentina se come mucha carne vacuna. = La gente en Argentina come mucha carne vacuna.

W Wigilię je się 12 potraw. = W Wigilię ludzie jedzą 12 potraw.
En Nochebuena se comen doce platos típicos. = En Nochebuena la gente come doce platos típicos.

3.5 | Okazji do świętowania jest jednak więcej. Połącz rzeczowniki z definicjami.

Hay muchas más ocasiones para celebrar. Uní los sustantivos con sus definiciones.

1.	prezent
2.	tort
3.	życzenia
4.	goście
5.	uroczystość

A.	osoby zaproszone na spotkanie
B.	miłe słowa z okazji święta
C.	oficjalne lub rodzinne wydarzenie
D.	podarunek
E.	ciasto na specjalne okazje

1	
2	
3	
4	
5	

3.6 | Uzupełnij zdania podanymi wyrazami.

Completá las oraciones con las palabras dadas.

zaproszenie • świeczki • prezenty • świętować • toast

1. Na urodzinach dzieci zdmuchują .....

2. Rodzina lubi razem ..... ważne wydarzenia.

3. Dostałem piękne .....

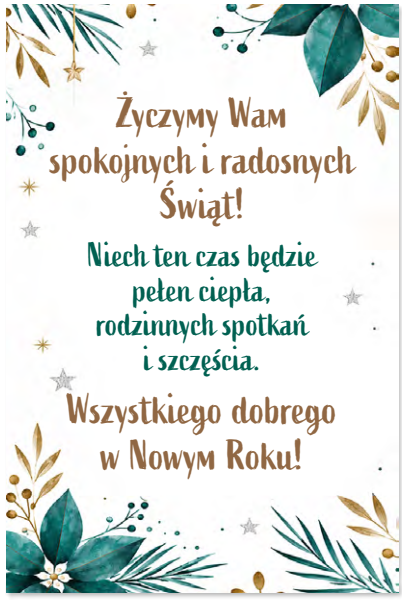
4. Napisałam ..... na wesele.

5. Podczas kolacji wznosimy .....

3.7 | Podczas różnego rodzaju świąt i uroczystości rodzinnych wysyła się kartki (lub wiadomości) z życzeniami. Przeczytaj przykładowe życzenia i zastanów się, do jakich okazji pasują.

En distintas fiestas y celebraciones familiares se envían tarjetas o mensajes de felicitación. Leé los ejemplos y pensá para qué ocasiones son adecuados.

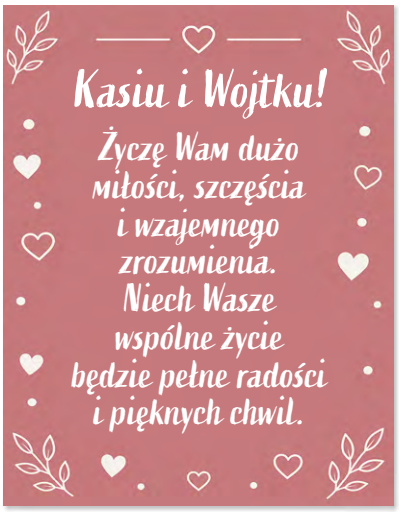

1. ..... **2.** ..... **3.** .....

4. ..... **5.** ..... **6.** .....

3.8 | Przeczytaj teksty życzeń jeszcze raz i napisz, czego możemy życzyć. Uzupełnij listę swoimi propozycjami.

Leé otra vez los mensajes de felicitación y escribí qué le podemos desear a alguien. Completá la lista con tus propias propuestas.

Życzę Ci/Wam: *wszystkiego najlepszego, zdrowia, szczęścia* .....
.....
.....
.....

Uwaga: Czasownik **życzyć** łączy się z dopełniaczem. Dopełniacz odpowiada na pytania: **kogo? czego?** i ma wiele ważnych funkcji w języku polskim.
Atención: El verbo **życzyć** (desear) se construye con el caso genitivo (dopełniacz). El genitivo responde a las preguntas **kogo? czego?** y tiene muchas funciones importantes en la lengua polaca.

		DOPEŁNIACZ – LICZBA POJEDYNCZA			
		PRZYMIOTNIK Jakiego? Jakiej? Jakiego?		RZECZOWNIK Kogo? Czego?	
[m]	Życzę Ci / Wam	dobr**ego** szczęśliw**ego** miłe**go**	**-ego**	dni**a**. rok**u**. weekend**u**.	**-a/-u**
[f]		udan**ej** szeroki**ej** dobr**ej**	**-ej**	podróż**y**. drog**i**. zabaw**y**.	**-y/-i**
[n]		dobr**ego** długi**ego**	**-ego**	zdrowi**a**. życi**a**.	**-a**

		DOPEŁNIACZ – LICZBA MNOGA			
		PRZYMIOTNIK Jakich?		RZECZOWNIK Kogo? Czego?	
[m] [f], [n]	Życzę Ci / Wam	kolorow**ych** wesoł**ych** dalek**ich**	**-ych/-ich**	snów. świąt. podróży.	**0 (brak końcówki)**

Uwaga: jeżeli w rzeczowniku liczby mnogiej rodzaju żeńskiego lub nijakiego w zakończeniu występują dwie spółgłoski, to między nimi wstawiamy samogłoskę -**e**.
Atención: Si un sustantivo femenino o neutro en plural termina con dos consonantes, entre ellas agregamos la vocal -**e**.
Na przykład / Por ejemplo: jajka ▷ jaj**e**k • sukienki ▷ sukien**e**k • jabłka ▷ jabł**e**k

3.9 | Przeanalizuj formy w tabeli i zapisz, co powiesz:
Analizá las formas de la tabla y escribí qué dirías en estas situaciones:

1. koleżankom i kolegom w pracy w piątek po południu: .....
2. bliskiej osobie przed snem: .....
3. znajomym, którzy idą wieczorem na imprezę: .....
4. przyjaciołom, którzy wyjeżdżają na wakacje .....

3.10 | Uzupełnij zdania odpowiednią formą dopełniacza wyrazu podanego w nawiasie.
Completá las oraciones con la forma correcta del genitivo (dopełniacz) de la palabra que aparece entre paréntesis.

Przykład: Życzę Ci dużo *zdrowia*. (zdrowie)

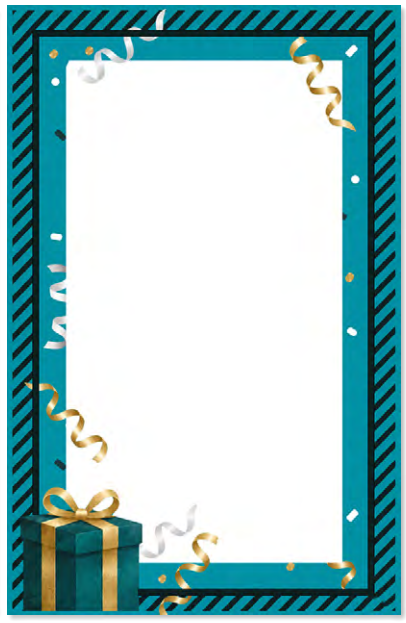
1. Z okazji urodzin życzę Ci dużo ..... . (szczęście)
2. Życzymy Państwu wielu ..... chwil. (radosna)
3. Z okazji ślubu życzę Wam dużo .....i wzajemnego zrozumienia. (miłość)
4. Życzę Ci spełnienia wszystkich ..... . (marzenie)
5. Na Boże Narodzenie życzymy Państwu zdrowia i ..... rodzinnego. (ciepło)
6. Z okazji narodzin dziecka życzę Wam wiele ..... . (radość)
7. Życzę Ci powodzenia i wielu ..... zawodowych. (sukces)
8. Z okazji Wielkanocy życzę Ci dużo ..... i optymizmu. (nadzieja)
9. Życzymy Państwu spokojnych..... świątecznych. (dzień)
10. Z okazji Nowego Roku życzę Ci realizacji wszystkich ..... . (plan)

3.11

Napisz własne życzenia, które złożysz:
Escribí un mensaje de felicitación para cada una de estas personas:

1. **przyjaciółce/przyjacielowi z okazji urodzin** / una amiga o un amigo por su cumpleaños;
2. **sąsiadce z okazji świąt Bożego Narodzenia** / una vecina por Navidad;
3. **dyrektorowi z okazji imienin** / el director por su santo.

3.12

Zaprojektuj kartkę, którą można wysłać do znajomych z Polski. Wybierz okazję i zdecyduj, które elementy znajdą się na kartce. Nazwij je po polsku.
Diseñá una tarjeta que puedas enviarles a tus amigos de Polonia. Elegí la ocasión y decidí qué elementos vas a incluir en la tarjeta. Nombralos en polaco.

PROJEKT
PROYECTO

Świętujemy po polsku i argentyńsku
Celebramos al estilo polaco y argentino

1. W parach lub małych grupach wybierzcie jedno wydarzenie, które chcecie wspólnie świętować.

- Boże Narodzenie
- Wielkanoc
- Wszystkich Świętych
- tłusty czwartek
- andrzejki
- Narodowe Święto Niepodległości
- Dzień Dziecka
- imieniny
- wesele
- urodziny
- inne święto lub uroczystość

2. Przygotujcie plan obchodów. Uwzględnijcie następujące elementy:
- nazwa święta lub wydarzenia.
- data – kiedy jest obchodzone?
- liczba uczestników – kto bierze udział w uroczystości? Ile osób zaprosicie?
- miejsce – gdzie odbędzie się spotkanie?
- typowe potrawy i napoje – co będzie na stole? Dlaczego właśnie te potrawy?
- zwyczaje i tradycje – jak wygląda świętowanie? Jakie są charakterystyczne obrzędy?
- życzenia – jakie życzenia składa się podczas tego święta? Przygotujcie co najmniej trzy przykłady.
- porównanie z Argentyną – czy w Argentynie istnieje podobne święto? Jakie są podobieństwa i różnice?

3. Przygotujcie krótką prezentację i wspólnie ją przedstawcie w grupie.

1. En parejas o en grupos pequeños, elijan una celebración que quieran festejar juntos:

- Boże Narodzenie
- Wielkanoc
- Wszystkich Świętych
- tłusty czwartek
- andrzejki
- Narodowe Święto Niepodległości
- Dzień Dziecka
- imieniny
- wesele
- urodziny
- inne święto lub uroczystość

2. Preparen el plan de la celebración. Incluyan los siguientes elementos:
- nombre de la fiesta o del acontecimiento.
- fecha: ¿cuándo se celebra?
- participantes: ¿quiénes asisten a la celebración? ¿A cuántas personas van a invitar?
- lugar: ¿dónde se va a realizar la celebración?
- comidas y bebidas típicas: ¿qué va a haber en la mesa? ¿Por qué eligieron esas comidas?
- costumbres y tradiciones: ¿cómo se celebra? ¿Cuáles son las costumbres o rituales característicos?
- felicitaciones: ¿qué se suele desear en esta celebración? Preparen al menos tres ejemplos. Preparen por lo menos tres ejemplos.
- comparación con Argentina: ¿existe una celebración parecida en Argentina? ¿Cuáles son las semejanzas y las diferencias?

3. Preparen una presentación breve y expónganla juntos ante la clase.

TO JUŻ UMIEM! AUTOEWALUACJA

¡YA LO APRENDÍ!

1. Zaznacz ✓, co potrafisz.
Marcá ✓ lo que sabés hacer:

1. ☐ **Nazwać wszystkie miesiące po polsku.** Nombrar todos los meses en polaco.
2. ☐ **Podać datę po polsku (np. 11 listopada, 3 maja).** Decir la fecha en polaco (por ejemplo: 11 de noviembre, 3 de mayo).
3. ☐ **Opowiedzieć o najważniejszych świętach w Polsce.** Hablar sobre las fiestas más importantes de Polonia.
4. ☐ **Wymienić najważniejsze święta w Argentynie.** Mencionar las fiestas más importantes de Argentina.
5. ☐ **Złożyć życzenia z różnych okazji.** Expresar buenos deseos para distintas ocasiones.
6. ☐ **Używać czasownika „życzyć" z dopełniaczem.** Usar el verbo „życzyć" con el genitivo.
7. ☐ **Opowiedzieć o tradycjach Bożego Narodzenia.** Hablar sobre las tradiciones de la Navidad.
8. ☐ **Opowiedzieć o tradycjach wielkanocnych.** Hablar sobre las tradiciones de la Pascua.
9. ☐ **Porównać zwyczaje polskie i argentyńskie.** Comparar las costumbres polacas y argentinas.
10. ☐ **Napisać krótkie życzenia oficjalne i nieoficjalne.** Escribir deseos breves, formales e informales.

2. Uzupełnij brakujące informacje.
Completá la información que falta.

1. Boże Narodzenie obchodzimy .....grudnia.
2. Święto Niepodległości przypada ..... listopada.
3. Rok szkolny w Polsce zaczyna się .....września.
4. Dzień Flagi obchodzimy .....maja.

3. Co to za miesiąc?
¿Qué mes es?

1. W Polsce zaczyna się rok szkolny. .....
2. Obchodzimy Boże Narodzenie. .....
3. Świętujemy Dzień Matki. .....
4. W Argentynie obchodzony jest Dzień Flagi .....

4. Do jakiej okazji pasują te życzenia?
¿Para qué ocasión son apropiadas estas felicitaciones?

1. Wesołego Alleluja! .....
2. Wszystkiego najlepszego! .....
3. Dużo szczęścia na nowej drodze życia! .....
4. Spokojnych i radosnych świąt!. .....

NOTATKI

BUENOS AIRES znaczy POMYŚLNE WIATRY

BUENOS AIRES quiere decir VIENTOS FAVORABLES

W TYM MODULE

- poznamy historię migracji z Polski do Argentyny i jej najważniejsze etapy;
- nauczymy się słownictwa związanego z migracją, osadnictwem i rolnictwem;
- poszerzymy słownictwo związane z zawodami i narodowościami;
- nauczymy się tworzyć liczbę mnogą rzeczowników rodzaju męskoosobowego;
- powtórzymy czas przeszły;
- nauczymy się określać czas za pomocą wieków;
- będziemy rozwijać umiejętność czytania tekstów o charakterze historycznym, wspomnieniowym i reportażowym;
- poznamy wybrane postacie, instytucje i teksty kultury związane z polską obecnością w Argentynie.

EN ESTE MÓDULO

- conoceremos la historia de la migración de Polonia a Argentina y sus principales etapas;
- aprenderemos vocabulario relacionado con la migración, el asentamiento y la agricultura;
- ampliaremos nuestro vocabulario relacionado con las profesiones y las nacionalidades;
- aprenderemos a formar el plural de los sustantivos masculinos personales;
- repasaremos el tiempo pasado;
- aprenderemos a expresar el tiempo utilizando los nombres de los siglos;
- desarrollaremos la comprensión lectora a partir de textos históricos, testimoniales y periodísticos;
- conoceremos algunas figuras, instituciones y manifestaciones culturales vinculadas con la presencia polaca en Argentina.

POZIOM B1

WSZYSTKIE DROGI PROWADZĄ DO… ARGENTYNY!

¡Todos los caminos llevan a… Argentina!

1.1 | Co to znaczy? Dopasuj definicje do wyrazów.

¿Qué significa? Relacioná las definiciones con las palabras.

1.	emigracja
2.	powstanie
3.	osiedlić się
4.	rzemieślnik
5.	przemysł
6.	uprawiać ziemię
7.	przedsiębiorstwo
8.	tradycja

A.	pracować na roli, sadzić rośliny
B.	zwyczaj przekazywany z pokolenia na pokolenie
C.	zamieszkać na stałe w nowym miejscu
D.	wyjazd z kraju do innego państwa
E.	osoba wykonująca pracę ręczną, np. stolarz
F.	fabryki i produkcja różnych towarów
G.	firma lub zakład pracy
H.	walka przeciwko władzy lub okupantowi

1	2	3	4	5	6	7	8

1.2 | Uzupełnij zdania wyrazami z ramki. Uwaga – jeden wyraz nie pasuje do żadnego zdania.

Completá las frases con las palabras del recuadro. Atención, hay una palabra que no corresponde a ninguna frase.

ziemię • osadnicy • biedy • fabrykach • kulturę • przemysł • inteligencji • lasy • tradycję • rzemieślnik

1. Wielu emigrantów wyjeżdżało z Polski z powodu ..... .

2. Rząd argentyński dawał emigrantom ..... do uprawy.

3. Polscy ..... przyjeżdżali do Argentyny razem z całymi rodzinami.

4. Emigranci musieli wycinać ..... i budować domy.

5. W Buenos Aires Polacy pracowali między innymi w .....

6. Po wojnie do Argentyny przyjeżdżali także przedstawiciele ..... .

7. Polonia w Argentynie starała się zachować polską ..... i .....

8. Jest to czas, kiedy dynamicznie rozwijały się ..... i handel.

1.3 | **Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem.**
Completá la tabla siguiendo el ejemplo.

	KTÓRY TO WIEK?	KIEDY? W KTÓRYM WIEKU?
X w.	dziesiąty	w dziesiątym wieku
XVI w.		
XVIII w.		
XIX w.		
XX w.		
XXI w.		
I poł. XX w.	pierwsza połowa dwudziestego wieku	w pierwszej połowie dwudziestego wieku
II poł. XVIII w.		

1.4 | **Przeczytaj tekst na temat emigracji Polaków do Argentyny i uzupełnij go poniższymi wyrazami.**
Leé el texto sobre la emigración polaca a Argentina y completalo con las palabras que aparecen a continuación.

tradycje • inżynierowie • portach • przemysł • wieku • początek • stowarzyszenia • domy • Polacy osoby • jedzenia

Emigracja Polaków do Argentyny przebiegała w kilku etapach. Była związana z trudną sytuacją polityczną i gospodarczą w Polsce. Pierwsi ..... przyjechali tam w XIX wieku po upadku powstań narodowych. Byli to głównie żołnierze, nauczyciele i osoby walczące o niepodległość Polski. Wielu z nich pracowało później jako lekarze, ... lub urzędnicy. Największa fala emigracji rozpoczęła się pod koniec XIX wieku. W 1897 roku do prowincji Misiones przyjechało czternaście polskich rodzin z Galicji. Datę tę uważa się za ..... masowej emigracji polskiej do Argentyny. Większość emigrantów wyjeżdżała z Polski z powodu biedy i braku ziemi do uprawy. Rząd argentyński dawał rodzinom ziemię, ale trzeba było samodzielnie budować ..... i przygotowywać pola do pracy. Początki były bardzo trudne. Emigranci zamieszkiwali dzikie tereny i często brakowało im ..... Uprawiali kukurydzę, fasolę i yerba mate. Na początku XX ..... do Argentyny zaczęli przyjeżdżać także robotnicy i rzemieślnicy. Wielu Polaków osiedliło się w Buenos Aires, gdzie rozwijał się ..... i handel. Wśród emigrantów byli również lekarze, artyści i inżynierowie. Polacy pracowali w fabrykach, ... i różnych przedsiębiorstwach. Kolejna fala emigracji miała miejsce po II wojnie światowej. Do Argentyny przyjeżdżali żołnierze oraz ....., które nie chciały wracać do Polski rządzonej przez komunistyczne władze. Wielu z nich było dobrze wykształconych. Zakładali polskie szkoły, organizacje i ..... . Dzięki temu Polacy mieszkający w Argentynie mogli zachować język, kulturę i ..... swojego kraju.

1.5 | Odpowiedz na następujące pytania.
Respondé las siguientes preguntas:

1. Jakie przyczyny emigracji są wymienione w tekście? .....
.....
2. Kiedy do Argentyny przybyli pierwsi Polacy? .....
.....
3. Kim byli przedstawiciele pierwszej fali emigracji? .....
.....
4. Kiedy do Argentyny przybyli pierwsi migranci chłopscy z Galicji? .....
.....
5. Co uprawiali pierwsi osadnicy? .....
.....
6. Kto przybywał do Argentyny na początku XX wieku? .....
.....

1.6 | Znajdź w tekście rzeczowniki rodzaju męskoosobowego w liczbie mnogiej i wpisz je do tabeli. Następnie dopisz ich formy w liczbie pojedynczej.
Buscá en el texto los sustantivos masculinos personales en plural y escribilos en la tabla. Después, escribí sus formas en singular.

LICZBA POJEDYNCZA	LICZBA MNOGA
Argentyńczyk	*Argentyńczycy*
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

1.7 | **Oni czy one? Podziel wyrazy na dwie grupy.**
Dividí las palabras en dos grupos.

Polacy • Argentynki • emigranci • osoby • ludzie • nauczycielki • dzieci • rodzice • artystki • goście • przewodnicy • przewodniki • Polki • babcie • koledzy

CZAS NA TROCHĘ GRAMATYKI!
LICZBA MNOGA RZECZOWNIKÓW MĘSKOOSOBOWYCH
El plural de los sustantivos masculinos personales

Rzeczowniki i przymiotniki w liczbie mnogiej dzielą się na dwa rodzaje:

— **niemęskoosobowy** i **męskoosobowy**. —

Do rodzaju niemęskoosobowego należą rzeczowniki rodzaju

żeńskiego, **nijakiego** i **męskie nieosobowe**.

W liczbie mnogiej rodzaju męskoosobowego dodajemy końcówki:

—— **-owie**, **-i**, **-y**, **-e**. ——

Czasami konieczna jest alternacja, czyli zmiana głoski przed dodaniem końcówki.

Los sustantivos y los adjetivos en plural se dividen en dos grupos:

— **masculino personal** y **no masculino personal**. —

El grupo no masculino personal incluye

los sustantivos femeninos, **neutros** y **masculinos no personales**.

Para formar el plural masculino personal, usamos las terminaciones:

—— **-owie**, **-i**, **-y**, **-e**. ——

A veces también se produce una alternancia, es decir, un cambio de la última consonante de la palabra antes de agregar la terminación.

KOŃCÓWKA TERMINACIÓN	ALTERNACJE ALTERNANCIA	PRZYKŁADOWE FORMY EJEMPLOS
-**owie**		pan – panowie syn – synowie ojciec – ojcowie król – królowie
-**i**	**t** : **c** **d** : **dz**	emigrant – emigranci Szkot – Szkoci pilot – piloci Szwed – Szwedzi
-**y**	**k** : **c**	osadnik – osadnicy Polak – Polacy Argentyńczyk – Argentyńczycy rolnik – rolnicy
	r : **rz**	aktor – aktorzy autor – autorzy inżynier – inżynierzy
	ec : **c**	chłopiec – chłopcy cudzoziemiec – cudzoziemcy obcokrajowiec – obcokrajowcy
-**e** (*po* rz, cz, sz, l) -**e** (*después* de rz, cz, sz, l)		lekarz – lekarze poszukiwacz – poszukiwacze smakosz – smakosze nauczyciel – nauczyciele
Rzeczowniki zakończone w liczbie pojedynczej na -**a** przyjmują końcówkę -**i** lub -**y**. Los sustantivos que en singular terminan en -**a** forman el plural con las terminaciones -**i** o -**y**.		mężczyzna – mężczyźni artysta – artyści poeta – poeci kierowca – kierowcy kolega – koledzy

Niektóre rzeczowniki rodzaju męskoosobowego mają dwie poprawne formy liczby mnogiej:
Algunos sustantivos pueden tener dos formas en plural masculino personal:
np./por ejemplo: profesor ▷ profesorzy / profesorowie
inżynier ▷ inżynierzy / inżynierowie

1.8 | W każdej grupie jeden wyraz nie należy do rodzaju męskoosobowego. Skreśl go.

En cada grupo hay una palabra que no es del género masculino personal. Tachala.

Przykład: studenci – nauczyciele – lekarze – pielęgniarki
▷ *pielęgniarki*, ponieważ to rodzaj niemęskoosobowy

1. aktorzy – muzycy – artyści – piosenkarki
2. koleżanki – koledzy – sąsiedzi – przyjaciele
3. policjanci – karetki – strażacy – ratownicy
4. sportowcy – zawodnicy – trenerzy – drużyny
5. politycy – ustawy – ministrowie – posłowie
6. naukowcy – badacze – profesorowie – uczelnie

1.9 | Uzupełnij wiadomości odpowiednimi rzeczownikami w rodzaju męskoosobowym. Każdy rzeczownik możesz wykorzystać tylko raz.

Completá los mensajes con los sustantivos correspondientes en masculino personal. Podés usarlos sólo una vez.

aktor • ~~strażak~~ • piłkarz • nauczyciel • muzyk • policjant • student • lekarz

Przykład: Wczoraj *strażacy* uratowali rodzinę z płonącego domu.

1. ..... zorganizowali koncert charytatywny.
2. ..... przygotowują się do sesji egzaminacyjnej.
3. ..... wygrali ważny mecz.
4. ..... zatrzymali sprawców włamania.
5. ..... rozpoczęli strajk.
6. ..... wystąpili w nowym serialu.
7. ..... opracowali nową metodę leczenia.

1.10 | W każdym zdaniu znajduje się błąd związany z rodzajem męskoosobowym. Popraw go.

En cada frase hay un error relacionado con el masculino personal. Corregilo.

Przykład: Studenci przyszły na wykład. ▷ Studenci *przyszli* na wykład.

1. Lekarze pracowały przez całą noc. .....
2. Strażacy wróciły do remizy. .....
3. Piłkarze były bardzo zmęczone. .....
4. Nauczyciele przygotowały test. .....
5. Policjanci znalazły zgubiony rower. .....
6. Aktorzy występowały na scenie. .....

1.11 **Przeczytaj tekst i zmień formę wyrazów w nawiasach na liczbę mnogą.**
Leé el texto y pasá las palabras entre paréntesis al plural.

Pod koniec XIX wieku i na początku XX wieku wielu Polaków wyjechało do Argentyny w poszukiwaniu lepszego życia. Wśród nich byli ..... , ... i ..... (rolnik, rzemieślnik i robotnik). Osiedlali się głównie w prowincji Misiones, gdzie zakładali gospodarstwa i uprawiali ziemię. Pierwsi ..... (osadnik) musieli zmierzyć się z trudnymi warunkami życia. Budowali domy, karczowali lasy i tworzyli nowe społeczności. Wielu mężczyzn pracowało od świtu do zmroku, aby utrzymać swoje rodziny. Z czasem ..... (Polak) zakładali szkoły, stowarzyszenia i biblioteki. Dzięki ich wysiłkom kolejne pokolenia mogły pielęgnować polską kulturę i język.
Dziś ..... (potomek) polskich emigrantów nadal mieszkają w Argentynie. Wielu z nich interesuje się historią swoich przodków i uczestniczy w wydarzeniach organizowanych przez polonijne organizacje.

1.12 **Które zdania są prawdziwe, a które fałszywe?**
¿Qué oraciones son verdaderas y cuáles son falsas?

	TAK / NIE
1. Polacy przyjechali do Argentyny głównie jako turyści.	☐
2. Wielu osadników pracowało w rolnictwie.	☑
3. Migranci z Polski zakładali szkoły i stowarzyszenia.	☑
4. Potomkowie emigrantów całkowicie zapomnieli języka polskiego.	☐
5. Wielu emigrantów było robotnikami i rzemieślnikami.	☑
6. Polacy osiedlali się między innymi w prowincji Misiones.	☑

1.13 **Zanotuj słowa, które chcesz zapamiętać.**
Anotá las palabras que quieras recordar.

2

POCZĄTKI ZWYKLE SĄ TRUDNE

Los comienzos siempre son difíciles

2.1 | **Podpisz ilustracje.**

Escribí el nombre de cada ilustración.

wóz • zboże • fasola • barka • makaron • wół • kamień • mąka • kukurydza • maniok

1. .....

2. .....

3. .....

4. .....

5. .....

6. .....

7. .....

8. .....

9. .....

10. .....

2.2 | **Przeczytaj fragment wspomnień emigranta, który przybył do Argentyny w 1900 roku. Zaznacz, które zdania są zgodne z tekstem, a które nie.**

Leé un fragmento de las memorias de un inmigrante que llegó a Argentina en 1900. Marcá cuáles de las siguientes afirmaciones coinciden con el texto y cuáles no:

Przyjechałem do Argentyny wraz z rodziną w wieku dziesięciu lat. Przybyliśmy do Buenos Aires pośród tysiąca innych rodzin. Następnie płynęliśmy barką aż do Posadas. Stamtąd wozami ciągniętymi przez woły jechaliśmy jakieś cztery dni, aż w końcu dotarliśmy do celu, do Apóstoles.
Od rządu argentyńskiego emigranci dostawali ziemię, 25 hektarów na rodzinę i trochę więcej dla każdego dziecka. Mój ojciec otrzymał 50 hektarów.
To był zupełnie dziki teren. Nie było nic do jedzenia i żadnego miejsca, w którym moglibyśmy coś kupić – nawet gdybyśmy mieli za co.

W pierwszym roku – zanim urosło zboże, maniok czy fasola, rząd dostarczał nam czarną fasolę, mąkę i makaron.
Ale wszyscy emigranci odczuwali głód. Pamiętam, kiedy doczekaliśmy się w drugim roku pobytu pierwszego zbioru kukurydzy. Ręcznie za pomocą kamieni robiliśmy mąkę, a mama upiekła pierwszy świeży chleb. Cała rodzina oderwała się od pracy w polu i przyszła do domu, aby skosztować ciepłego chleba. Nic dotychczas nie było tu tak pyszne. Musiały minąć cztery lata, żebyśmy mieli wystarczającą ilość jedzenia.

(cyt. Za M. Guillermo-Sajdak).

TAK / NIE

1. Autor przyjechał do Argentyny jako dorosły człowiek. ☐ ☑
2. Rodzina autora dotarła do Apóstoles po kilku dniach podróży powozami ciągniętymi przez woły.
3. Ojciec autora otrzymał od rządu argentyńskiego 25 hektarów ziemi. ☐ ☐
4. Na początku emigranci mieli trudności ze zdobyciem jedzenia. ☐ ☐
5. W pierwszym roku pobytu rodzina mogła kupować jedzenie w pobliskim sklepie. ☐ ☐
6. Pierwszy świeży chleb mama upiekła z mąki zrobionej ręcznie z kukurydzy. ☐ ☐
7. Rodzina potrzebowała czterech lat, aby mieć wystarczającą ilość jedzenia. ☐ ☐
8. Migranci dostawali nowe domy i gospodarstwa. ☐ ☐
9. Umiejętności stolarskie były bardzo przydatne. ☐ ☐

2.3 | Dopasuj wyrazy do odpowiednich definicji.
Relacioná las palabras con las definiciones correspondientes:

emigranci • barka • zbiory • maniok • głód • woły • hektar • mąka

1. Zwierzęta wykorzystywane dawniej do ciągnięcia wozów i pracy w polu – .....
2. Ludzie, którzy wyjeżdżają z ojczyzny do innego kraju – .....
3. Duża płaska łódź służąca do przewozu ludzi lub towarów – .....
4. Bardzo silna potrzeba jedzenia – .....
5. Roślina uprawna, z której robi się m.in. mąkę – .....
6. Produkt otrzymywany ze zmielonego zboża lub kukurydzy – .....
7. Jednostka powierzchni używana do mierzenia ziemi – .....
8. Owoce pracy rolników, np. kukurydza czy fasola zebrane z pola –.....

CZAS NA TROCHĘ GRAMATYKI! POWTARZAMY CZAS PRZESZŁY

¡Ahora, un poco de gramática! Repasamos el tiempo pasado

2.4

We fragmentach wspomnień zaznacz wszystkie czasowniki w czasie przeszłym. Wpisz je w odpowiednich miejscach w tabeli, a następnie uzupełnij pozostałe formy tych czasowników.
En los fragmentos de las memorias, marcá todos los verbos en pasado. Escribilos en el lugar correspondiente de la tabla y, después, completá la conjugaciones.

Rodzaj męskoosobowy El masculino personal	
ja	przyjechałem, ...
ty	przyjechałeś, ...
on	przyjechał, ...
my	przyjechaliśmy, ...
wy	przyjechaliście, ...
oni	przyjechali, ...

Rodzaj niemęskoosobowy El masculino no personal	
ja	przyjechałam, ...
ty	przyjechałaś, ...
ona	przyjechała, ...
my	przyjechałyśmy, ...
wy	przyjechałyście, ...
one	przyjechały, ...

2.5

Zaznacz kolorem końcówki typowe dla czasu przeszłego.
Marcá con un color las terminaciones características del tiempo pasado.

2.6

Jakie widzicie podobieństwa i różnice między językiem polskim i hiszpańskim w odmianie czasowników w czasie przeszłym. Porozmawiajcie o tym w parach lub małych grupach.
¿Qué similitudes y diferencias encuentran entre el polaco y el español en la conjugación de los verbos en pasado?
Conversen sobre esto en parejas o en grupos pequeños.

3

„BOSKIE BUENOS"

"Divino Buenos Aires"

3.1 | Przeczytaj tekst o migracjach w okresie międzywojennym i wpisz czasowniki w czasie przeszłym.

Leé el texto sobre las migraciones durante el período de entreguerras y escribí los verbos en pasado.

OKRES MIĘDZYWOJENNY (1919–1939)

Kolejna fala polskiej emigracji do Argentyny *miała* **(mieć)** miejsce w okresie międzywojennym, po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Większość emigrantów to ..... **(być)** ubodzy mieszkańcy wsi, którzy nie ..... **(móc)** znaleźć pracy ani utrzymać swoich rodzin. Do wyjazdu ..... **(skłonić)** ich także bezrobocie oraz trudna sytuacja gospodarcza w kraju.

Wielu Polaków ..... **(myśleć)** o emigracji jako rozwiązaniu tymczasowym. ..... **(chcieć)** zarobić pieniądze i po kilku latach wrócić do Polski. Władze polskie również ..... **(pomagać)** emigrantom, tworząc instytucje, które ..... **(organizować)** wyjazdy. Publikowano również informacje o możliwościach życia i pracy w Ameryce Południowej.

Po przyjeździe do Argentyny wielu emigrantów ..... **(osiedlać się)** się w prowincji Misiones, gdzie ..... **(być)** już duża społeczność polska. W latach 30. XX wieku ..... **(powstać)** tam nowe osady – między innymi Colonia Wanda i Colonia Gobernador Juan José Lanusse. Polscy osadnicy ..... **(zajmować się)** głównie rolnictwem i stopniowo ..... **(rozwijać)** lokalne społeczności.

Polscy robotnicy często ..... **(wybierać)** także duże miasta, zwłaszcza Buenos Aires oraz okolice. ..... **(Pracować)** w budownictwie, rolnictwie, przemyśle mięsnym i skórzanym. Niektórzy ..... **(znaleźć)** pracę w przemyśle naftowym w Patagonii, w okolicach miasta Comodoro Rivadavia.

Podczas wielkiego kryzysu gospodarczego pod koniec lat 20. wielu emigrantów ..... **(stracić)** pracę i znalazło się w trudnej sytuacji. Mimo to Polacy aktywnie ..... **(organizować)** życie społeczne. ..... **(Powstawać)** liczne stowarzyszenia i organizacje polonijne. W 1926 roku utworzono „Związek Polaków w Argentynie". W 1922 roku zaczęto wydawać gazetę „Głos Polski", która ukazuje się do dziś. Dzięki tym instytucjom emigranci ..... **(podtrzymywać)** język, kulturę i więzi z ojczyzną.

3.2 Zaznacz, które zdania są prawdziwe, a które fałszywe.
Marcá cuáles de las siguientes afirmaciones son verdaderas y cuáles son falsas.

		TAK / NIE
1.	Druga fala emigracji była większa niż pierwsza.	☑
2.	Większość emigrantów stanowili bogaci przedsiębiorcy.	☐
3.	Wielu Polaków planowało wrócić do ojczyzny.	☐
4.	Władze polskie nie interesowały się emigracją.	☐
5.	Wielu emigrantów osiedliło się w prowincji Misiones.	☐
6.	Polacy pracowali między innymi w budownictwie i rolnictwie.	☐
7.	Kryzys gospodarczy poprawił sytuację emigrantów.	☐
8.	„Głos Polski” był gazetą polonijną.	☐

CZY WIESZ, ŻE...
¿SABÍAS QUE...?

„Głos Polski” to najstarsza gazeta polonijna wydawana w Argentynie. Powstała w 1922 roku, a od 1927 roku jest oficjalnym pismem Związku Polaków w Argentynie. Przez wiele lat była głównym źródłem informacji dla miejscowej społeczności. Publikowano w niej wiadomości z kraju i z Argentyny, relacje z działalności organizacji, zapowiedzi wydarzeń, ogłoszenia oraz artykuły poświęcone historii, kulturze i literaturze. Na jej łamach ukazywały się również utwory pisarzy emigracyjnych, wspomnienia, listy czytelników oraz kącik dla dzieci. Do dziś gazeta ukazuje się regularnie, dokumentuje życie Polonii i pomaga kolejnym pokoleniom zachować język i polskie tradycje.

Więcej informacji: https://www.upranet.com.ar/page7_glos.php

3.3 Dokończ zdania. Pamiętaj o odpowiedniej formie gramatycznej.
Completá las oraciones. Prestá atención a la forma gramatical correspondiente.

1. Ludzie pracujący na roli to .....

2. Osoby mieszkające w miastach i pracujące fizycznie to .....

3. Ludzie, którzy założyli nowe osady w Misiones to .....

4. Osoby należące do organizacji polonijnych to .....

5. Ludzie, którzy przyjechali do Argentyny z Polski w okresie międzywojennym to.....

6. Osoby pracujące przy wydobyciu ropy naftowej to .....

7. Ludzie mieszkający poza krajem swojego pochodzenia to .....

8. Osoby tworzące stowarzyszenia i organizacje to .....

CZY WIESZ, ŻE...
¿SABÍAS QUE...?

W 1980 roku zespół Maanam po raz pierwszy wykonał piosenkę pod tytułem „Boskie Buenos (Buenos Aires)". To zdecydowanie najbardziej rozpoznawalny polski utwór związany z Buenos Aires. Muzykę skomponował Marek Jackowski, tekst napisała Kora. Powstał on pod wpływem argentyńskiej powieści „Żeby cię lepiej zjeść" Eduardo Gudiño Kieffera i stał się jednym z największych przebojów polskiego rocka. Kora Jackowska, właściwie Olga Aleksandra Sipowicz, była jedną z najbardziej charyzmatycznych polskich wokalistek i przez wiele lat liderką zespołu Maanam.

Kora (Olga Jackowska) podczas koncertu zespołu Maanam w Karlsruhe (1985). Fot. Herrzipp / Wikimedia Commons.

3.4 | Zapoznaj się z informacją na temat powojennej migracji Polaków i wpisz wyrazy w odpowiednie miejsca. Dopasuj formę gramatyczną do kontekstu.

Leé la información sobre la migración de los polacos después de la Segunda Guerra Mundial y completá los espacios con las palabras correspondientes. Adaptá la forma gramatical al contexto.

~~Polak~~ • emigrant • mężczyzna • szachista • pisarz • żołnierz • Polak

POLACY W ARGENTYNIE PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

W czasie II wojny światowej do Argentyny przyjechało niewielu Polaków. Niektórzy znaleźli się tam przypadkowo i zdecydowali się nie wracać do Europy. Do takich osób należeli między innymi ..... Witold Gombrowicz oraz ..... Mieczysław Najdorf.

Największa powojenna fala emigracji do Argentyny miała miejsce w latach 1946–1950. Tworzyli ją ..... , którzy po zakończeniu wojny pozostali na Zachodzie i nie chcieli wracać do kraju rządzonego przez władze komunistyczne. W przeciwieństwie do wcześniejszych ..... wyjeżdżali głównie z powodów politycznych, a nie ekonomicznych. Wśród nowych przybyszy było wielu ..... , byłych ..... , specjalistów i osób z wykształceniem technicznym.

3.5

Poszukaj w internecie lub innych źródłach informacji o Witoldzie Gombrowiczu i Mieczysławie Najdorfie. Przygotuj krótkie informacje na ich temat.
Buscá en internet o en otras fuentes información sobre Witold Gombrowicz y Mieczysław Najdorf. Prepará una breve nota sobre cada uno de ellos.

WITOLD GOMBROWICZ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

MIECZYSŁAW NAJDORF

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3.6

Zaznacz na mapie i wypisz miejsca, do których przybywali polscy osadnicy.
Marcá en el mapa y escribí los lugares donde se establecieron los colonos polacos.

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....
7. .....

PROJEKT
PROYECTO

Śladami polskich emigrantów w Argentynie
Tras las huellas de los inmigrantes polacos en Argentina

Przygotujcie przewodnik pokazujący najważniejsze miejsca i ślady obecności Polaków w Argentynie. Pracujcie w parach lub małych grupach.

1. Przygotujcie prezentację multimedialną zatytułowaną „**Polskie ślady w Argentynie**"

2. Wybierzcie **jedno miasto**, **region** lub **osobę** związaną z polską emigracją (np. Misiones, Apóstoles, Wanda, Buenos Aires, Witold Gombrowicz, Mieczysław Najdorf, Dom Polski, Głos Polski).

Wasza prezentacja powinna zawierać:
- krótką historię wybranego miejsca (lub osoby),
- kiedy i dlaczego pojawili się tam Polacy,
- czym zajmowali się emigranci,
- jakie polskie ślady można tam zobaczyć dzisiaj,
- ciekawostkę, która może zainteresować turystów,
- zdjęcia, mapy lub ilustracje,
- własną opinię: **dlaczego warto odwiedzić to miejsce lub poznać historię tej osoby?**

4. Przedstawcie grupie swoją prezentację.

Preparen una guía que muestre los principales lugares y las huellas de la presencia polaca en Argentina. Trabajen en parejas o en grupos pequeños.

1. Preparen una presentación multimedia titulada "**Huellas polacas en Argentina**".

2. Elijan **una ciudad**, **una región** o **una persona** vinculada con la inmigración polaca (por ejemplo: Misiones, Apóstoles, Wanda, Buenos Aires, Witold Gombrowicz, Mieczysław Najdorf, Dom Polski o Głos Polski).

La presentación debe incluir:
- una breve historia del lugar (o de la persona elegida);
- cuándo y por qué llegaron allí los polacos;
- a qué se dedicaban los inmigrantes;
- qué huellas de la presencia polaca se puede ver hoy;
- una curiosidad que pueda resultar interesante para los turistas;
- fotos, mapas o ilustraciones;
- una opinión personal: **¿por qué vale la pena visitar este lugar o conocer la historia de esta persona?**

4. Presenten una guía al resto del grupo.

4

TO JUŻ UMIEM! AUTOEWALUACJA

¡YA LO APRENDÍ!

1. Zaznacz ✓, co potrafisz.
Marcá ✓ lo que sabés hacer:

1. ☐ **Opowiedzieć o przyczynach emigracji Polaków do Argentyny.**
   Hablar sobre las causas de la emigración de los polacos a Argentina.
2. ☐ **Wymienić najważniejsze etapy polskiej emigracji do Argentyny.**
   Mencionar las principales etapas de la emigración polaca a Argentina.
3. ☐ **Powiedzieć, gdzie osiedlali się polscy emigranci.**
   Decir dónde se establecieron los inmigrantes polacos.
4. ☐ **Opowiedzieć o życiu pierwszych osadników.**
   Hablar sobre la vida de los primeros colonos.
5. ☐ **Używać słownictwa związanego z emigracją, osadnictwem i rolnictwem.**
   Usar vocabulario relacionado con la emigración, el asentamiento y la agricultura.
6. ☐ **Poprawnie tworzyć liczbę mnogą rzeczowników rodzaju męskoosobowego.**
   Formar correctamente el plural de los sustantivos masculinos personales.
7. ☐ **Poprawnie używać czasu przeszłego.**
   Usar correctamente el tiempo pasado.
8. ☐ **Powiedzieć, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie.**
   Decir en qué siglo ocurrió un determinado acontecimiento.
9. ☐ **Opowiedzieć krótko o Witoldzie Gombrowiczu lub Mieczysławie Najdorfie.**
   Hablar brevemente sobre Witold Gombrowicz o Mieczysław Najdorf.
10. ☐ **Zrozumieć główne informacje z tekstów na temat historii emigracji.**
    Comprender la información principal de textos sobre la historia de la emigración.
11. ☐ **Porównać doświadczenia polskich emigrantów z historią imigracji w Argentynie.**
    Comparar las experiencias de los inmigrantes polacos con la historia de la inmigración en Argentina.

2. Dokończ zdania.
Completá las oraciones.

1. **Najbardziej interesujące było dla mnie...** (Lo que más me interesó fue)

   .....

   .....

2. **Najtrudniejsze było dla mnie...** (Lo que más me costó fue…)

   .....

   .....

3. **Chciał(a)bym dowiedzieć się więcej o...** (Me gustaría saber más sobre…)

   .....

   .....

NOTATKI

9

POLAK POTRAFI!
POLSKIE ŚLADY W KULTURZE ARGENTYŃSKIEJ

¡Los polacos sí que pueden!
Huellas polacas en la cultura argentina

W TYM MODULE

- poznamy biografie i osiągnięcia Polaków związanych z Argentyną;
- poszerzymy słownictwo związane z osiągnięciami w różnych dziedzinach nauki i sztuki, twórczością i zainteresowaniami;
- poznamy wkład Polaków w rozwój uprawy yerba mate, historię szachów, tanga i fileteado porteño;
- nauczymy się rozróżniać czasowniki dokonane i niedokonane oraz właściwie ich używać;
- będziemy czytać teksty popularnonaukowe i biograficzne;
- będziemy wyrażać opinie i rozmawiać o sukcesie, twórczości, inspiracjach oraz rozwijaniu własnych zainteresowań.

EN ESTE MÓDULO

- conoceremos las biografías y los logros de polacos vinculados con Argentina;
- ampliaremos el vocabulario relacionado con los logros en diferentes ámbitos de la ciencia y el arte, la creación artística y los intereses personales;
- conoceremos el aporte de los polacos al desarrollo del cultivo de la yerba mate, la historia del ajedrez, el tango y el fileteado porteño;
- aprenderemos a distinguir los verbos perfectivos e imperfectivos y a usarlos correctamente;
- leeremos textos de divulgación y biográficos;
- expresaremos opiniones y hablaremos sobre el éxito, la creación artística, las fuentes de inspiración y cómo desarrollar nuestras aficiones.

POZIOM B2

1

POLAK, KTÓRY POKOCHAŁ YERBA MATE JAN SZYCHOWSKI I „AMANDA”

Un polaco que se enamoró de la yerba mate Jan Szychowski y "Amanda"

1.1 | Czy znacie ten produkt? Porozmawiajcie w grupie o tym, co wiecie na jego temat?

¿Conocen este producto? Conversen en grupo sobre lo que saben de él.

CZY WIESZ, ŻE...
¿SABÍAS QUE...?

Opakowanie yerba mate **Amanda** nawiązuje do Polski. Jan Szychowski, polski emigrant i założyciel firmy La Cachuera, wybrał czerwono-białą kolorystykę, która przypomina barwy polskiej flagi. Dzięki temu na sklepowych półkach w Argentynie od dziesięcioleci można znaleźć produkt będący subtelnym symbolem polskich korzeni jego twórcy. To jeden z najbardziej rozpoznawalnych przykładów polskiego dziedzictwa gospodarczego w Argentynie.

1.2 | Przed przeczytaniem tekstu na temat Jana Szychowskiego porozmawiajcie w małych grupach. Zastanówcie się nad następującymi kwestiami.

Antes de leer el texto sobre Jan Szychowski, conversen en grupos pequeños. Reflexionen sobre las siguientes cuestiones.

1. Z czym kojarzy się Wam słowo wynalazca?
2. Jakie trudności mogli napotkać polscy emigranci w Argentynie na początku XX wieku?
3. Jak myślicie, dlaczego produkcja yerba mate mogła stać się dochodowym biznesem?
4. Jakie cechy charakteru pomagają odnieść sukces na emigracji?

1.3

Odkrywamy polskie korzenie yerba mate. Przeczytaj tekst o Janie (Juanie) Szychowskim, który nazywany jest polskim królem yerba mate i ułóż fragmenty tekstu we właściwej kolejności. Następnie, pracując w parach lub małych grupach, spróbujcie nadać tytuł każdemu paragrafowi.
Descubrimos las raíces polacas de la yerba mate. Leé el texto sobre Jan (Juan) Szychowski, conocido como el rey polaco de la yerba mate, y ordená los fragmentos del texto. Luego, trabajando en parejas o en grupos pequeños, intenten ponerle un título a cada párrafo.

1 ***Z Podola do Argentyny!*** lub ***Droga do sukcesu wiedzie przez ocean.***
Historia Jana Szychowskiego należy do najbardziej niezwykłych opowieści o polskich emigrantach w Ameryce Południowej. Choć Jan Szychowski urodził się na Podolu, tysiące kilometrów od Ameryki Południowej, to właśnie w Argentynie stworzył nowoczesne przedsiębiorstwo, stał się wynalazcą i zdobył sławę jako „król yerba mate". Jego życie pokazuje, że talent, pracowitość i odwaga mogą całkowicie zmienić los człowieka.

.....

.....

.....

Dziś jego nazwisko jest znane nie tylko wśród historyków emigracji, ale również wśród miłośników yerba mate. W mieście Apóstoles działa muzeum poświęcone jego życiu i wynalazkom. Można tam zobaczyć stare maszyny, fotografie i dokumenty związane z działalnością przedsiębiorcy.

.....

.....

.....

Jan już jako młody chłopak interesował się techniką. Nie zdobył formalnego wykształcenia inżynierskiego, jednak miał wyjątkowy talent do konstruowania maszyn.
Początkowo pracował jako pomocnik kowala i mechanika, nauczył się obróbki metalu oraz naprawy urządzeń. Szybko zaczął jednak tworzyć własne projekty. Potrafił budować maszyny z części, które inni uznawali za bezużyteczne.

10 .....

.....

.....

Historia Jana Szychowskiego jest przykładem tego, jak emigranci wpływali na rozwój krajów, do których przybywali. Pokazuje również, że sukces nie zawsze zależy od formalnego wykształcenia czy bogactwa, ale często od kreatywności, odwagi i determinacji. Dzięki swojej pracy polski emigrant z Podola stał się jedną z najważniejszych postaci w historii argentyńskiej yerba mate.

.....

Region ten wyglądał zupełnie inaczej niż Europa. Panował tam gorący i wilgotny klimat, a większość terenów pokrywała gęsta dżungla. Polscy emigranci mieszkali często w bardzo prostych domach i musieli samodzielnie karczować lasy pod uprawę. Brakowało dróg, szkół, lekarzy i elektryczności. Wielu ludzi nie wytrzymywało trudnych warunków i wracało do Europy, ale rodzina Szychowskich postanowiła zostać.

7 .....

.....

.....

W ten sposób powstała firma La Cachuera i marka Amanda. Firma szybko zaczęła się rozwijać i zdobywać klientów w całej Argentynie. Co ciekawe, marka Amanda istnieje do dziś i nadal należy do najbardziej znanych producentów yerba mate na świecie. Jan Szychowski nie ograniczał się jednak tylko do prowadzenia biznesu. W regionie Misiones brakowało infrastruktury, dlatego przedsiębiorca sam budował elektrownie i instalacje elektryczne.

.....

.....

.....

Jan Szychowski urodził się pod koniec XIX wieku na terenach należących wtedy do Imperium Rosyjskiego. Wiele rodzin z tych regionów żyło w biedzie i marzyło o lepszej przyszłości. Argentyna zachęcała europejskich osadników do przyjazdu, obiecując ziemię oraz możliwość rozpoczęcia nowego życia. Rodzina Szychowskich zdecydowała się więc na daleką podróż przez ocean i osiedliła się w prowincji Misiones, na północnym wschodzie Argentyny.

.....

.....

.....

Jednym z jego największych osiągnięć było skonstruowanie pierwszej tokarki wyprodukowanej w Argentynie. W czasach, gdy większość nowoczesnych urządzeń trzeba było sprowadzać z Europy lub Stanów Zjednoczonych, był to ogromny sukces. Szychowski budował także silniki, pompy wodne i maszyny rolnicze. Dzięki jego wynalazkom praca na plantacjach stawała się łatwiejsza i bardziej wydajna. Największą rolę w jego życiu odegrała jednak yerba mate.

.....

.....

.....

Jest to napój przygotowywany z liści ostrokrzewu paragwajskiego, bardzo popularny w Argentynie, Paragwaju i Urugwaju. Dla mieszkańców tych krajów picie mate jest czymś więcej niż codziennym zwyczajem – to ważny element kultury i życia towarzyskiego. Napój tradycyjnie pije się z charakterystycznego naczynia przez metalową rurkę nazywaną bombillą. Szychowski zauważył, że produkcja yerba mate może stać się nowoczesnym i dochodowym biznesem.

.....

Dzięki niemu wiele miejsc po raz pierwszy otrzymało dostęp do energii elektrycznej. Tworzył także miejsca pracy dla emigrantów z Polski i innych krajów Europy. Ludzie cenili go za uczciwość, pomysłowość i gotowość do pomocy. W Argentynie zaczęto nazywać go „Don Juanem”, co było wyrazem szacunku.

Na podstawie: https://www.onet.pl/informacje/przez-wieki-2/jan-szychowski-polak-ktoryzbudowal-imperium-yerba-mate/qb5frj8,0666d3f1

1.4 | Odpowiedz na pytania.
Respondé las preguntas.

1. Dlaczego życie emigrantów w Misiones było trudne?

.....

.....

2. Jakie cechy charakteru miał Jan Szychowski?

.....

.....

3. Dlaczego można go nazwać innowatorem?

.....

.....

4. Jak pomagał lokalnej społeczności?

.....

.....

5. Czy jego historia jest typową historią emigranta?

.....

1.5 | Dopasuj definicje do wyrazów.
Relacioná las definiciones con las palabras.

1.	osadnik
2.	karczować
3.	konstruować
4.	wynalazek
5.	sprowadzać
6.	przedsiębiorca
7.	wydajny
8.	infrastruktura

A.	urządzenie lub rozwiązanie techniczne stworzone po raz pierwszy
B.	osoba, która zakłada firmę lub prowadzi działalność gospodarczą
C.	usuwać drzewa, aby przygotować teren pod uprawę
D.	projektować i budować urządzenia
E.	osoba osiedlająca się na nowych terenach
F.	przywozić z innego kraju
G.	zespół dróg, sieci energetycznych i innych elementów potrzebnych do funkcjonowania regionu
H.	przynoszący dobre efekty przy niewielkim nakładzie pracy

1	2	3	4	5	6	7	8

1.6 | Uzupełnij zdania poniższymi wyrazami w odpowiedniej formie.
Completá las oraciones con las siguientes palabras en la forma adecuada.

determinacja	osiedlić się	osiągnięcie	dochodowy
wynalazca	prowincja	wytrzymać	pomysłowość

1. Rodzina postanowiła ..... w Argentynie.
2. Największym ..... Jana Szychowskiego było skonstruowanie pierwszej tokarki wyprodukowanej w Argentynie.
3. Firma okazała się bardzo ..... i szybko zaczęła przynosić zyski.
4. Nie każdy potrafił ..... trudne warunki życia w dżungli.
5. Misiones jest argentyńską .....
6. Jan Szychowski był nie tylko przedsiębiorcą, ale również ..... .
7. Sukces często zależy od ..... i systematycznej pracy.
8. Ludzie cenili go za ..... i umiejętność rozwiązywania problemów.

1.7 | Wybierz wyraz o najbardziej zbliżonym znaczeniu.
Elegí la palabra con el significado más similar.

PRZYKŁAD:
Konstruować
a) budować b) niszczyć c) kupować

1. Osiągnięcie
a) porażka
b) sukces
c) przeszkoda

2. Wydajny
a) efektywny
b) drogi
c) powolny

3. Pomysłowość
a) kreatywność
b) cierpliwość
c) ostrożność

4. Determinacja
a) wytrwałość
b) przypadek
c) lenistwo

1.8 | Skreśl słowo, które nie pasuje do pozostałych. Uzasadnij swój wybór.
Tachá la palabra que no pertenece al grupo. Justificá tu elección.

1. przedsiębiorca – wynalazca – osadnik – dżungla
2. plantacja – pompa – silnik – tokarka
3. infrastruktura – elektrownia – droga – bombilla
4. podróż – emigracja – wynalazek – osiedlenie się
5. wydajność – pomysłowość – determinacja – prowincja

1.9 | **Utwórz rzeczowniki od podanych czasowników.**
Formá sustantivos a partir de los verbos dados.

produkować	produkcja
wynaleźć	.....
emigrować	.....
pracować	.....
budować	.....
konstruować	.....
przeszkadzać	.....
uprawiać	.....
marzyć	.....

CZY WIESZ, ŻE...
¿SABÍAS QUE...?

Jan Szychowski początkowo chciał sprzedawać swoją yerba mate pod nazwą „Aroma". Nie zastrzegł jednak tej nazwy i została ona zarejestrowana przez inną firmę. Rodzina musiała więc znaleźć nową. Jak wspominał syn Szychowskiego, inspiracją stała się popularna wówczas argentyńska aktorka i piosenkarka Amanda Ledesma. To właśnie od jej imienia pochodzi nazwa marki Amanda.

Yerba staje się coraz popularniejsza także w Polsce. Jeszcze niedawno była produktem znanym głównie miłośnikom kultury Ameryki Południowej, a dziś można ją kupić nie tylko w specjalistycznych sklepach, ale także w wielu supermarketach. Wybór jest naprawdę duży, a wśród dostępnych marek znajduje się także Amanda, której historia rozpoczęła się dzięki polskiemu emigrantowi.

2

DOBRY RUCH! HISTORIA PRZY SZACHOWNICY

¡Buena jugada! Una historia frente al tablero

2.1 | Jak myślisz, co się wydarzyło? Wybierz najbardziej prawdopodobną odpowiedź.

¿Qué pensás que pasó? Elegí la respuesta más probable.

45 szachownic, 45 przeciwników i ani jednego spojrzenia na planszę.

a) Szachista rozegrał 45 partii jedną po drugiej.
b) Szachista grał jednocześnie z 45 osobami, nie patrząc na żadną z szachownic.
c) 45 szachistów wspólnie rozgrywało jedną partię przeciwko jednemu zawodnikowi.
d) Szachista próbował z pamięci odtworzyć układ figur na 45 szachownicach.

Co wydarzyło się naprawdę: Miguel Najdorf rozegrał jednocześnie 45 partii „na ślepo", czyli bez patrzenia na szachownice. Cała rozgrywka trwała ponad 23 godziny.
Ale dlaczego to zrobił?
Najdorf chciał, żeby o jego niezwykłym wyczynie pisały gazety na całym świecie. Nie chodziło mu jednak tylko o pobicie rekordu. Miał jeszcze jeden, bardzo osobisty cel. Jak myślicie, jaki? Porozmawiajcie w parach i przedstawcie swoje hipotezy.

2.2 | Przeczytaj tekst o Miguelu Najdorfie i uzupełnij go formami czasowników podanych w nawiasach.

Leé el texto sobre Miguel Najdorf y completalo con las formas de los verbos que aparecen entre paréntesis.

Czterdzieści pięć szachownic i jeden cel

W 1939 roku Mieczysław Najdorf, jeden z najlepszych polskich szachistów, *przyjechał* **(przyjechać)** do Buenos Aires, aby wziąć udział w olimpiadzie szachowej. W czasie, gdy trwały zawody, w Europie wybuchła II wojna światowa. Powrót do Polski stał się bardzo trudny, dlatego Najdorf ..... **(zdecydować się)** pozostać w Argentynie. Nie przypuszczał wtedy, że kraj ten z czasem ..... **(stać się)** jego nową ojczyzną.

Początki życia w Buenos Aires nie były łatwe. Musiał odnaleźć się w obcym kraju i zacząć praktycznie od zera. W ciągu dnia ..... **(pracować)** jako domokrążca, a wieczorami ..... **(grać)** w szachy za pieniądze. Z czasem zajął się ubezpieczeniami. Miał talent do interesów, jego sytuacja finansowa szybko się poprawiała i coraz więcej ..... **(zarabiać)**. Po kilku latach był już zamożnym człowiekiem, a sukces zawodowy pozwalał mu bez większych problemów realizować największą pasję.

Równie imponująco rozwijała się jego kariera sportowa. Najdorf szybko ..... **(stać się)** najlepszym szachistą w Argentynie i jednym z najwybitniejszych zawodników na świecie. Regularnie ..... **(brać)** udział w prestiżowych turniejach i wielokrotnie ..... **(wygrywać)** zawody rozgrywane w różnych krajach. W 1950 roku otrzymał tytuł arcymistrza. Przez wiele lat ..... **(reprezentować)** Argentynę na olimpiadach szachowych i zdobywał medale zarówno indywidualnie, jak i drużynowo. Był nie tylko wybitnym zawodnikiem, lecz także prawdziwą legendą argentyńskich szachów.

Jego popularność wykraczała poza środowisko sportowe. Był barwną, charyzmatyczną postacią, znaną z ogromnej energii, poczucia humoru i zamiłowania do opowiadania anegdot. Przy szachownicy ..... **(spotykać się)** z najważniejszymi postaciami swojej epoki, m.in. z Juanem Domingo Perónem, Fidelem Castro i Ernesto Che Guevarą. Przez prawie czterdzieści lat ..... **(pisać)** również o swojej dyscyplinie dla argentyńskiego dziennika „Clarín". Cieszył się ogromnym uznaniem i rozpoznawalnością, a jego nazwisko znały kolejne pokolenia Argentyńczyków. Mimo sukcesów finansowych i wysokiej pozycji społecznej nigdy nie rezygnował z rywalizacji przy szachownicy.

Za spektakularnymi osiągnięciami kryła się jednak dramatyczna historia. Przez pewien czas Najdorf ..... **(utrzymywać)** kontakt z bliskimi, którzy pozostali w Polsce, i ..... **(próbować)** dowiedzieć się, co się z nimi dzieje. Później wiadomości przestały przychodzić. Wciąż ..... **(mieć)** jednak nadzieję, że uda mu się przekazać rodzinie informację, że żyje.

Wpadł wtedy na niezwykły pomysł. Chciał dokonać czegoś tak spektakularnego, żeby jego nazwisko pojawiło się w gazetach na całym świecie. Słynął z fenomenalnej pamięci i potrafił rozgrywać partie „na ślepo", czyli bez patrzenia na szachownicę. W 1947 roku w São Paulo ..... **(rozegrać)** jednocześnie aż 45 partii, nie patrząc na żadną z szachownic. Rozgrywka ..... **(trwać)** ponad 23 godziny. Najdorf ..... **(wygrać)** 39 pojedynków, cztery ..... **(zremisować)**, a tylko dwa ..... **(przegrać)**. O tym nieprawdopodobnym osiągnięciu informowała prasa na całym świecie. Szachista ..... **(liczyć)**, że dzięki rozgłosowi wiadomość o nim dotrze również do jego rodziny w Polsce.

Tak się jednak nie stało. Po wojnie Najdorf ..... **(dowiedzieć się)**, że jego bliscy zginęli. Swoją przyszłość związał więc z Argentyną, gdzie założył rodzinę i kontynuował karierę. Z biegiem lat stał się ważną postacią tamtejszego życia sportowego, a jego dorobek na trwałe zapisał się w historii szachów. Świadczy o tym m.in. tzw. wariant Najdorfa – popularny sposób rozpoczynania partii, stosowany do dziś przez najlepszych zawodników na świecie.

Tekst na podstawie książki Liliany Najdorf pt. „Najdorf o Najdorfie", Warszawa: Wydawnictwo Penelopa, 2014.

2.3

Co mówią te liczby? Na podstawie tekstu wyjaśnij, jaki związek mają z historią Miguela Najdorfa. Uwaga! Jedna z nich nie pojawia się w tekście.
¿Qué representan estos números? Basándote en el texto, explicá qué relación tienen con la historia de Miguel Najdorf. ¡Ojo! Uno de ellos no aparece en el texto.

1939 - przyjazd do Buenos Aires na olimpiadę szachową - wybuch II wojny światowej	**1950**	**40**
45	**39**	**23**
4	**64**	**2**

CZY WIESZ, ŻE...
¿SABÍAS QUE...?

Mieczysław Najdorf pojawił się nawet w słynnym argentyńskim komiksie „**Mafalda**" Quino. W jednej z historyjek Felipe dostaje szachy i mówi Mafaldzie, że potrafi grać, choć oczywiście nie tak dobrze jak Najdorf. To krótkie nawiązanie pokazuje, jak rozpoznawalną postacią był on w Argentynie.

Fot.: Nina Pielacińska

Najdorf jest obecny także w przestrzeni Buenos Aires. W **Parque de Flora Nativa Benito Quinquela Martín** w dzielnicy La Boca, niedaleko stadionu La Bombonera, znajduje się „**La Inmortal Polaca**". To ogromna szachownica z figurami wielkości człowieka, która przedstawia **decydujący moment jednej z najsłynniejszych partii Najdorfa**, rozegranej jeszcze w Polsce. Jej niezwykły przebieg sprawił, że przeszła do historii szachów jako „**Polska nieśmiertelna**" (La Inmortal Polaca).

Wizualizacja fikcyjna: Mieczysław Najdorf na szachownicy „La Inmortal Polaca". Generowanie AI: M. Ziółkowska (ChatGPT)

2.4

Wypiszcie czasowniki, którymi uzupełniliście tekst. Postarajcie się określić, które z nich są dokonane, a które niedokonane. Pracujcie w małych grupach.

Escriban los verbos con los que completaron el texto. Intenten determinar cuáles son perfectivos y cuáles imperfectivos. Trabajen en grupos pequeños.

DOKONANE	NIEDOKONANE
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

2.5

Na pierwszą stronę! Wyobraźcie sobie, że pracujecie w argentyńskiej gazecie w 1947 roku. Napiszcie nagłówek (maksymalnie osiem słów) i jedno zdanie o rekordzie Najdorfa. Użyjcie czasownika z ćwiczenia 2.4. Wybierzcie nagłówek, który najbardziej przyciąga uwagę.

¡A primera plana! Imaginen que trabajan en un diario argentino en 1947. Escriban un titular (de ocho palabras como máximo) y una oración sobre el récord de Najdorf. Usen un verbo del ejercicio 2.4. Elijan el titular que más llame la atención.

Ilustracja ćwiczeniowa: stylizowana strona tytułowa tygodnika „Głos Polski" z 1947 roku. Opracowanie graficzne i generowanie AI: M. Ziółkowska (ChatGPT)

CZAS NA TROCHĘ GRAMATYKI! ASPEKT W GRZE

¡Es hora de un poco de gramática! El aspecto en juego

W języku polskim czasowniki mają **aspekt**, który pokazuje, w jaki sposób przedstawiamy czynność. Wyróżniamy dwa aspekty:

1. aspekt niedokonany
– kiedy zwracamy uwagę na **przebieg**, **trwanie lub powtarzanie się czynności**, np. *oglądać, pisać, robić;*

2. aspekt dokonany
– kiedy przedstawiamy czynność **jako całość lub zwracamy uwagę na jej rezultat**, np. *obejrzeć, napisać, zrobić.*

W języku polskim aspekt jest cechą czasownika, a nie czasem gramatycznym. Czasowniki dokonane i niedokonane mogą występować w czasie **przeszłym** i **przyszłym**, natomiast w czasie teraźniejszym używamy tylko czasowników niedokonanych. Formy takie jak *zrobię, przeczytam, obejrzę* odnoszą się do **przyszłości**.

En polaco, los verbos tienen **aspecto**, que indica cómo presentamos una acción. Distinguimos dos aspectos:

1. aspecto imperfectivo
– cuando nos centramos en el **desarrollo**, **la duración o la repetición de una acción**, por ejemplo: *oglądać, pisać, robić;*

2. aspecto perfectivo
– cuando presentamos la acción **como completa o destacamos su resultado**, por ejemplo: *obejrzeć, napisać, zrobić.*

En polaco, el aspecto es una característica del verbo, no un tiempo verbal. Los verbos perfectivos e imperfectivos pueden usarse en **pasado** y en **futuro**, mientras que en presente solo se usan los verbos imperfectivos. Formas como *zrobię, przeczytam, obejrzę* tienen significado de **futuro**.

	ASPEKT NIEDOKONANY	**ASPEKT DOKONANY**
Czas przeszły	Wczoraj przez cały wieczór **oglądaliśmy** film.	Wczoraj **obejrzeliśmy** film.
Czas teraźniejszy	Codziennie **oglądamy** nasz ulubiony serial.	_____
Czas przyszły	Jutro o tej porze **będziemy oglądać** telewizję.	Jutro **obejrzymy** kolejny odcinek.

Czasowniki dokonane tworzymy od czasowników niedokonanych na trzy sposoby:
Los verbos perfectivos se forman a partir de los verbos imperfectivos de tres maneras:

1. przez dodanie prefiksu: mediante la adición de un prefijo

PREFIKS u-	PREFIKS po-	PREFIKS wy-
gotować – **u**gotować myć – **u**myć słyszeć – **u**słyszeć	czuć – **po**czuć prosić – **po**prosić myśleć – **po**myśleć	pić – **wy**pić tłumaczyć - **wy**tłumaczyć
PREFIKS z-/s-	**PREFIKS za-**	**PREFIKS na-**
robić – **z**robić jeść – **z**jeść kończyć – **s**kończyć	grać – **za**grać dzwonić – **za**dzwonić pytać – **za**pytać	malować – **na**malować pisać – **na**pisać uczyć (się) – **na**uczyć (się)

2. przez zmianę tematu np.: mediante un cambio del tema verbal, por ejemplo:

powtarzać – **powtórzyć**	dawać – **dać**	dostawać – **dostać**
spotykać (się) – **spotkać (się)**	kupować – **kupić**	zwiedzać – **zwiedzić**
otwierać – **otworzyć**	wracać – **wrócić**	

3. nieregularnie – pary aspektowe tworzone przez dwa różne czasowniki np.:
de manera irregular – mediante verbos con temas diferentes, por ejemplo:

iść – **pójść**	mówić – **powiedzieć**	oglądać – **obejrzeć**	widzieć – **zobaczyć**

Uwaga: Niektóre czasowniki, występują tylko w **aspekcie niedokonanym**.
Atención: Algunos verbos solo tienen **aspecto imperfectivo**.
np./ por ejemplo: **być**, **mieć**, **móc**, **musieć**, **woleć**, **wiedzieć**.

2.6 | Jak powstała para?
¿ Cómo se formó el par?

a. Połącz czasowniki w pary aspektowe. Uní los verbos en pares aspectuales.

NIEDOKONANE

pisać | kupować | iść | gotować | wracać | mówić | dzwonić | otwierać | brać | myśleć

wrócić | powiedzieć | ugotować | napisać | kupić | pomyśleć | pójść | zadzwonić | otworzyć | wziąć

DOKONANE

b. Wpisz utworzone pary do odpowiedniej grupy.
Escribí los pares formados en el grupo correspondiente.

1. DODANIE PREFIKSU	2. ZMIANA TEMATU	3. PARA NIEREGULARNA
1.	1.	1. .....
2.	2.	2. .....
3.	3.	3. .....
4.		

2.6

Przyjrzyjcie się ilustracjom. Utwórzcie czasowniki dokonane od podanych czasowników niedokonanych. Do każdej pary ilustracji ułóżcie dwa zdania – jedno z czasownikiem niedokonanym, a drugie z dokonanym.
Observen las ilustraciones. Formen verbos perfectivos a partir de los verbos imperfectivos dados. Para cada par de ilustraciones, escriban dos oraciones: una con un verbo imperfectivo y otra con uno perfectivo.

PRZYKŁAD:

lepić ▷ *ulepić*

Ania przez dwie godziny lepiła pierogi.
Ulepiła 30 sztuk.

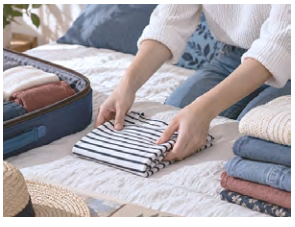
1. malować ▷ .....

.....

.....

.....

2. pakować ▷ .....

.....

.....

.....

3. gotować ▷ .....

.....

.....

.....

4. kupować ▷ .....

.....

.....

.....

5. wracać ▷ .....

.....

.....

.....

2.7 | Co wydarzyło się dalej? Przeczytaj zdania i zdecyduj, która sytuacja A czy B jest ich logiczną kontynuacją. Zwróć uwagę na aspekt czasownika.

¿Qué pasó después? Leé las oraciones y decidí qué situación (A o B) es su continuación lógica. Prestá atención al aspecto verbal.

1. **Robiliśmy** pierogi na spotkanie w Ognisku Polskim. .....
2. **Zrobiliśmy** pierogi na spotkanie w Ognisku Polskim. .....
A. Wszystkim bardzo smakowały i szybko zniknęły ze stołu.
B. Zabrakło nam mąki, więc musieliśmy dokończyć je następnego dnia.

3. **Czytałam** książkę Gombrowicza. .....
4. **Przeczytałam** książkę Gombrowicza. .....
A. Po kilkunastu stronach musiałam przerwać, bo zadzwonił telefon.
B. Teraz mogę ją oddać do biblioteki.

5. **Pisałem** e-mail do Biblioteki Polskiej im. Ignacego Domeyki. .....
6. **Napisałem** e-mail do Biblioteki Polskiej im. Ignacego Domeyki. .....
A. Teraz czekam na odpowiedź.
B. Musiałem wyjść i nie zdążyłem go skończyć.

7. **Przygotowywaliśmy** wystawę o polskich śladach w Buenos Aires. .....
8. **Przygotowaliśmy** wystawę o polskich śladach w Buenos Aires. .....
A. Nie zdążyliśmy jej skończyć przed otwarciem.
B. Można ją już oglądać w bibliotece.

9. **Tłumaczyłam** artykuł z „Głosu Polskiego" na hiszpański. .....
10. **Przetłumaczyłam** artykuł z „Głosu Polskiego" na hiszpański. .....
A. Teraz może go przeczytać moja argentyńska koleżanka.
B. Po godzinie byłam dopiero w połowie tekstu.

2.8 Dokonany czy niedokonany? Wybierz odpowiedni czasownik i uzupełnij zdania właściwą formą.

¿Perfectivo o imperfectivo? Elegí el verbo adecuado y completá las oraciones con la forma correcta.

1. Witold Gombrowicz często ..... w szachy z Mieczysławem Najdorfem w Café Rex w Buenos Aires. **(grać / zagrać)**
2. Biblioteka Polska im. Ignacego Domeyki systematycznie ..... książki, czasopisma i dokumenty związane z Polską i historią Polonii argentyńskiej. **(zbierać / zebrać)**
3. W 1947 roku Mieczysław Najdorf ..... jednocześnie 45 partii szachowych „na ślepo". **(rozgrywać / rozegrać)**
4. Na początku XX wieku imigranci przybywający do Buenos Aires często ..... w Hotelu Imigrantów, gdzie mogli otrzymać tymczasowe zakwaterowanie. **(zatrzymywać się / zatrzymać się)**
5. Podczas pobytu w Buenos Aires uczestnicy wycieczek często ..... pomnik Fryderyka Chopina w Parque Chacabuco. **(odwiedzać / odwiedzić)**
6. Dom Polski w Buenos Aires do dziś ..... członków polskiej społeczności podczas uroczystości, spotkań i wydarzeń kulturalnych. **(gromadzić / zgromadzić)**
7. Jan Szychowski często ..... własne urządzenia i maszyny, które ułatwiały pracę przy produkcji yerba mate. **(projektować / zaprojektować)**
8. W 1922 roku w Buenos Aires po raz pierwszy ..... się „Głos Polski". **(ukazywać się / ukazać się)**
9. Polskie rodziny mieszkające w Argentynie często ..... dzieci polskich słów, piosenek i zwyczajów. **(uczyć / nauczyć)**

2.9 Nie każdy ma parę! Uzupełnij zdania odpowiednimi formami podanych czasowników. Każdego czasownika użyj tylko raz. Co łączy wszystkie te czasowniki?

¡No todos tienen un par! Completá las oraciones con las formas adecuadas de los verbos dados. Usá cada verbo una sola vez. ¿Qué tienen en común todos estos verbos?

być • mieć • móc • musieć • woleć • wiedzieć

1. Czy ..... , że w 2025 roku Sanah była najczęściej streamowaną artystką w Polsce, a jej muzyki słuchano w 181 krajach na świecie?
2. Piosenkarz El Polaco ..... na swoim koncie nie tylko złotą płytę, ale także dwie nagrody Premio Gardel.
3. Natalia Oreiro ..... w Polsce prawdziwą gwiazdą dzięki serialowi „Zbuntowany anioł" (Muñeca brava). Popularność aktorki w Europie Środkowej i Wschodniej była tak duża, że zaczęto nawet mówić o „oreiromanii".
4. Kiedy Tini Stoessel dostała główną rolę w serialu „Violetta", ... nauczyć się nie tylko tekstów, ale także piosenek i choreografii.
5. Dzięki platformom streamingowym polscy fani ..... dziś odkrywać argentyńską scenę muzyczną i słuchać takich artystów jak Tini, María Becerra czy Bizarrap bez względu na to, gdzie mieszkają.
6. A ty? ..... odkrywać nową muzykę dzięki playlistom i algorytmom czy poleceniom znajomych?

2.10

Plan a rzeczywistość. Pracujcie w parach. Wybierzcie jedną sytuację i porozmawiajcie o swoich doświadczeniach. Powiedzcie, co robiliście, co zrobiliście, a czego nie udało się zrobić.

El plan y la realidad. Trabajen en parejas. Elijan una situación y conversen sobre sus experiencias. Cuenten qué estuvieron haciendo, qué hicieron y qué no lograron hacer.

podróż

impreza

projekt

weekend

PRZYKŁAD: weekend

– Co robiłaś w weekend?
– **Sprzątałam** mieszkanie, **gotowałam** i **czytałam** książkę. Byłam też na zakupach.
– A co udało ci się zrobić?
– **Posprzątałam** całe mieszkanie i **ugotowałam** obiad dla znajomych.
– A czego nie udało ci się zrobić?
– Nie **przeczytałam** książki do końca, ale **kupiłam** kolejną.

2.11

Przyszłość z niespodzianką!
Pracujcie w parach. Wybierz dwa hasła z ramki i napisz cztery zdania o życiu koleżanki lub kolegi za dziesięć lat: dwa z czasownikami niedokonanymi i dwa z dokonanymi. Przeczytaj je na głos.

¡Un futuro con sorpresas!
Trabajen en parejas. Elegí dos palabras o expresiones del recuadro y escribí cuatro oraciones sobre la vida de tu compañero o compañera dentro de diez años: dos con verbos imperfectivos y dos con perfectivos. Leelas en voz alta.

szachy • książka • podróż • yerba mate • wynalazek • język polski • film • tango • kawiarnia
pierogi • kot • szkoła • robot • kosmos • wyspa • restauracja • nagroda • piłka nożna • pieniądze

PRZYKŁAD: kawiarnia + szachy
Będziesz prowadzić kawiarnię. Goście będą grać w szachy. Zorganizujesz turniej. Wygrasz!

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3

POLSKA W RYTMIE TANGA I W KOLORACH FILETEADO

Polonia al ritmo del tango y a todo color con el fileteado

3.1

Tango i fileteado porteño to dwa charakterystyczne elementy kultury argentyńskiej. Co mogą mieć wspólnego z Polską? Porozmawiajcie w parach.

El tango y el fileteado porteño son dos elementos característicos de la cultura argentina. ¿Qué pueden tener en común con Polonia? Conversen en parejas.

3.2

Czy tango może być polskie?
Przeczytaj tekst i dokończ własnymi słowami znajdujące się pod nim zdania. Nie przepisuj całych fraz z tekstu.

Leé el texto y completá con tus propias palabras las oraciones que aparecen a continuación. No copies frases completas del texto.

Tango dotarło do Polski ponad sto lat temu i szybko podbiło serca publiczności. Po raz pierwszy zatańczono je na scenie w 1913 roku, a w kolejnych dekadach stało się prawdziwym fenomenem. Rozbrzmiewało w eleganckich lokalach i radiu, nagrywano je na płytach, a rodzimi kompozytorzy zaczęli nadawać mu własny charakter. Tak narodziła się polska odmiana tanga – zwykle wolniejsza i bardziej sentymentalna od argentyńskiego pierwowzoru. Jednym z mistrzów tego gatunku był Jerzy Petersburski, pianista, kompozytor i dyrygent.

W 1929 roku napisał „Tango Milonga", które szybko zyskało międzynarodowy rozgłos. Pod tytułem „Oh, Donna Clara" utwór trafił do szerokiej publiczności w wielu krajach Europy i w Stanach Zjednoczonych. Petersburski stworzył również utwór „To ostatnia niedziela", który na stałe wpisał się w historię polskiej muzyki rozrywkowej i do dziś pozostaje jednym z najbardziej rozpoznawalnych polskich tang.

II wojna światowa całkowicie zmieniła życie artysty. Petersburski opuścił kraj i dołączył do armii Andersa – polskich sił zbrojnych, z którymi jako muzyk przemierzył Bliski Wschód. Po wojnie wyjechał do Brazylii, a następnie osiadł w Argentynie, gdzie spędził prawie dwadzieścia lat. W Buenos Aires nawiązał współpracę z rozgłośnią Radio El Mundo. Co ciekawe, fragment jego piosenki „Wszystkie drogi prowadzą do Buenos Aires" stał się muzycznym znakiem rozpoznawczym tej stacji. Był również związany z teatrem El Nacional i współpracował z Astorem Piazzollą.

Petersburski był również związany z klubem Blue Sky, gdzie grywał na fortepianie swoje utwory. Miejsce przyciągało znane postacie świata kultury – bywali tam m.in. Jorge Luis Borges, Pablo Neruda i Artur Rubinstein. Pobyt w ojczyźnie tanga sprawił, że kompozytor zaczął inaczej patrzeć na własną twórczość. Dopiero w Argentynie zdał sobie sprawę, że polscy kompozytorzy stworzyli własną odmianę tanga, wyraźnie różniącą się od argentyńskiej. Jak sam przyznał: „Nam się zdawało, że piszemy tanga. Nie, tanga są argentyńskie. To jak nasz folklor: czy może jakiś naród napisać takiego kujawiaka jak nasz? W życiu! Tak samo jest z „tangiem".

.Na podstawie tekstu: J. Bretan, „Tytan tanga i muzyki rozrywkowej międzywojnia, skomponował wiele przebojów tamtej epoki, które z sukcesem grywano na całym świecie." https://culture.pl/pl/tworca/jerzypetersburski

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 Połącz wyrazy tak, aby utworzyć zwroty. Następnie znajdź je w tekście i sprawdź swoje odpowiedzi.

Uní las palabras para formar expresiones. Luego, buscalas en el texto y comprobá tus respuestas.

1.	podbić
2.	nadać
3.	zyskać
4.	trafić
5.	wpisać się
6.	stać się
7.	spojrzeć na coś
8.	zdać

A.	do szerokiej publiczności
B.	sobie sprawę
C.	serca publiczności
D.	z innej perspektywy
E.	własny charakter
F.	międzynarodowy rozgłos
G.	w historię
H.	znakiem rozpoznawczym

1	2	3	4	5	6	7	8

3.4 Zastąp podkreślone fragmenty zwrotami z ćwiczenia 3.3. W razie potrzeby zmień ich formę gramatyczną.

Reemplazá los fragmentos subrayados por expresiones del ejercicio 3.3. Si es necesario, modificá su forma gramatical.

1. Nowa piosenka bardzo **szybko zdobyła sympatię słuchaczy**.
Nowa piosenka szybko .....

2. Ten młody artysta **stał się znany również poza swoim krajem**.
Ten młody artysta .....

3 Dzięki platformom streamingowym jego muzyka **dotarła do bardzo wielu odbiorców**.
Dzięki platformom streamingowym jego muzyka .....

4. Ten sposób śpiewania **stał się charakterystyczną cechą artystki**.
Ten sposób śpiewania .....

5. Dopiero po kilku latach **zrozumiał, jak ważna była ta decyzja**.
Dopiero po kilku latach .....

6. Pobyt za granicą sprawił, że **zaczął patrzeć na swoją kulturę inaczej**.
Pobyt za granicą sprawił, że .....

3.5 Powiedz to na luzie!
¡Decilo tranqui!

a. W języku potocznym często używamy innych wyrażeń niż w tekstach oficjalnych. Połącz zwroty z ich znaczeniami.
En el lenguaje coloquial solemos usar expresiones diferentes de las que aparecen en textos formales. Uní las expresiones con sus significados.

być na topie	wybić się	wkręcić się w coś	stać się viralem	zrobić wrażenie
bardzo się czymś zainteresować i zaangażować się w to	osiągnąć sukces i stać się rozpoznawalnym	wywołać u kogoś silną reakcję, zwykle pozytywną	być w danym momencie bardzo popularnym	bardzo szybko zdobyć ogromną popularność w internecie

b. Napisz kilka zdań o Jerzym Petersburskim, używając co najmniej trzech zwrotów z ćwiczenia. Następnie przeczytaj swoją wersję koleżance lub koledze. Porównajcie, których zwrotów użyliście.
Escribí unas frases sobre Jerzy Petersburski usando al menos tres expresiones del ejercicio. Luego, leé tu versión a un/a compañero/a. Comparen qué expresiones usaron.

3.6 Tango ma też swoje kolory. Przyjrzyj się zdjęciom. Jak opisał(a)byś fileteado porteño? Wybierz pasujące określenia. Możesz dodać własne.
El tango también tiene sus colores. Observá las fotos. ¿Cómo describirías el fileteado porteño? Elegí las expresiones que te parezcan adecuadas. Podés agregar tus propias propuestas.

symetryczne • wielobarwne • minimalistyczne • bogato zdobione • oszczędne • pełne detali • surowe • fantazyjne • roślinne • geometryczne • przyciągające uwagę • monochromatyczne

.....

.....

3.7

Gdzie można zobaczyć fileteado porteño? Jakie miejsca lub przedmioty najczęściej się w ten sposób ozdabia? Porozmawiajcie w małych grupach.
¿Dónde se puede ver el fileteado porteño? ¿Qué lugares u objetos suelen decorarse de esta manera? Conversen en grupos pequeños.

3.8

Mistrz fileteado z Polski. Przeczytaj tekst o Leonie Untroibie. Uzupełnij luki (1–5) zdaniami A–F. Jedno zdanie zostało podane dodatkowo.
Maestro del fileteado de origen polaco. Leé el texto sobre León Untroib. Completá los espacios (1–5) con las oraciones A–F. Hay una oración de más.

León Untroib urodził się w 1911 roku w Polsce. Sztuka towarzyszyła mu od dzieciństwa. Ojciec zajmował się dekorowaniem drewnianych skrzyń, a chłopiec z zainteresowaniem przyglądał się powstającym wzorom. Wkrótce sam zaczął malować. Jeden z jego wczesnych obrazów podobno znajduje się w kościele w rodzinnej miejscowości. **(1)** …… W 1923 roku, w wieku zaledwie dwunastu lat, wyjechał wraz z rodziną do Buenos Aires. Z powodu trudnej sytuacji materialnej musiał przerwać naukę i zacząć zarabiać na życie. Znalazł pracę jako pomocnik w warsztacie samochodowym. To właśnie tam po raz pierwszy zetknął się z fileteado porteño i zaczął poznawać tajniki tej sztuki. Szybko rozwijał swoje umiejętności.

Mając zaledwie siedemnaście lat, kierował już pracą warsztatu. Z czasem Untroib stał się jednym z najbardziej cenionych twórców fileteado porteño i wypracował własny, łatwo rozpoznawalny styl. Jego prace przyciągały uwagę intensywnymi kolorami, kwiatami, ptakami, smokami, syrenami i charakterystycznymi napisami, często zapisywanymi gotyckimi literami. **(2)** …… Studiował sztuki piękne, malował portrety i interesował się surrealizmem. Miał także talent do języków. Mówił po polsku, hiszpańsku, rosyjsku i niemiecku, znał również trochę angielski.

Untroib chętnie dzielił się swoją wiedzą i doświadczeniem z młodszymi artystami. Jednym z nich był José Espinosa, który poznał mistrza w dość nietypowych okolicznościach. Pewnego dnia Untroib po prostu pojawił się w oknie jego warsztatu. Espinosa wspominał później, że poczuł się tak, jakby miłośnikowi tanga nagle ukazał się sam Carlos Gardel. **(3)** …… Uczeń odwiedzał artystę, obserwował przy pracy, słuchał jego opowieści i godzinami z nim rozmawiał. Mistrz zachęcał go, by szukał inspiracji nie tylko w innych przykładach fileteado, lecz także w otaczającym go mieście, na przykład w starych kratach, dekoracjach budynków czy kościelnych witrażach. Dzięki tym spotkaniom nauczył się inaczej patrzeć na sztukę i szukać własnych rozwiązań artystycznych.

León Untroib pozostawił po sobie wyraźny ślad w Buenos Aires. Przez wiele lat ozdabiał samochody i ciężarówki. **(4)** …… Z czasem jego prace zaczęły pojawiać się także w przestrzeni miasta, szczególnie w miejscach związanych z tangiem. Stworzył między innymi dekorację drzwi legendarnego lokalu przy Corrientes 348 oraz mural na stacji metra Carlos Gardel.

José Espinosa szczególnie zapamiętał jedną rozmowę ze swoim mistrzem. Kiedy zapytał go, ile czasu potrzeba, żeby nauczyć się fileteado, Untroib odpowiedział, że ma na to całe życie. **(5)** …… Espinosa po latach nadal podkreślał, że mimo zdobytego doświadczenia wciąż czuje się uczniem.

Na podstawie tekstu: https://fileteadoporteno.com/el-maestro-leon-untroib-por-jose-espinosa/

- ☐ **A.** Zainteresowania artysty wykraczały jednak daleko poza tę tradycyjną technikę dekoracyjną.
- ☐ **B.** Ich spotkania nie miały jednak nic wspólnego z tradycyjnymi lekcjami.
- ☐ **C.** Za tą prostą odpowiedzią kryło się przekonanie, że nawet mistrz nigdy nie przestaje się uczyć.
- ☐ **D.** Pierwsze doświadczenia artystyczne zdobywał więc jeszcze przed emigracją do Argentyny.
- ☐ **E.** Największą inspiracją pozostały dla niego jednak wzory, które pamiętał z dzieciństwa w Polsce.
- ☐ **F.** Jego twórczość zaczęła jednak wykraczać poza tradycyjne zastosowania fileteado.

3.9

Zastąp pogrubione fragmenty frazami z tekstu o Leonie Untroibie. W razie potrzeby zmień formę zdania.
Reemplazá los fragmentos en negrita por expresiones del texto sobre León Untroib. Si es necesario, modificá la estructura de la oración.

1. W warsztacie Untroib **uczył się stopniowo, na czym polega sztuka fileteado**.

.....

2. Jego kolorowe i bogato zdobione prace **zwracały na siebie uwagę**.

.....

3 Untroib chętnie **przekazywał młodszym artystom to, czego sam nauczył się przez lata**.

.....

4. Espinosa **poszukiwał nowych pomysłów** także w architekturze Buenos Aires.

.....

5. Zainteresowania Untroiba **nie ograniczały się do** fileteado porteño.

.....

3.10

Wybierz trzy pytania i zadaj je koleżance lub koledze. Spróbujcie wykorzystać w odpowiedziach frazy z poprzednich ćwiczeń.
Elegí tres preguntas y hacéselas a un/a compañero/a. Intenten usar en sus respuestas las expresiones de los ejercicios anteriores.

1. Czego chciał(a)byś się nauczyć, gdybyś miał(a) więcej czasu?

.....

2. Od kogo nauczyłeś / nauczyłaś się czegoś, co przydaje ci się do dziś?

.....

3. Co ostatnio szczególnie przyciągnęło Twoją uwagę? Dlaczego?

.....

4. Gdzie najczęściej szukasz inspiracji, kiedy chcesz zrobić coś nowego?

.....

5. Czy zgadzasz się z Untroibem, że człowiek uczy się przez całe życie? Dlaczego?

.....

PROJEKT
PROYECTO

Polska w Argentynie – odkryjcie nieznaną historię!
Polonia en Argentina: ¡descubran una historia desconocida!

W tym rozdziale poznaliście Jana Szychowskiego, Miguela Najdorfa, Jerzego Petersburskiego i Leona Untroiba. Teraz odkryjcie kolejną historię łączącą Polskę i Argentynę.

1. Pracujcie w parach lub małych grupach. Wybierzcie historię związaną z Polską lub Polakami, której nie było w tym module. Może dotyczyć człowieka, miejsca, instytucji, dzieła, przedmiotu, tradycji albo wydarzenia. Poszukajcie informacji w swoim otoczeniu, rodzinnych opowieściach, prasie, bibliotece, archiwum lub Internecie.

2. Zostańcie reporterami. Sprawdźcie:

- jak zaczęła się ta historia,
- co łączy ją z Polską i Argentyną,
- co jest w niej zaskakujące,
- co pozostało po niej do dziś.

Jeśli możecie, wykorzystajcie rozmowy, zdjęcia, dokumenty, wspomnienia lub materiały prasowe.

3. Opowiedzcie ją innym. Przygotujcie krótką prezentację, plakat, film, rolkę, podcast albo fotoreportaż. Przedstawcie historię tak, aby zachęcić innych do jej poznania.

4. Stwórzcie mapę odkryć. Zaznaczcie na wspólnej mapie miejsca związane z Waszymi historiami i dodajcie krótkie opisy.

En este módulo conocieron a Jan Szychowski, Miguel Najdorf, Jerzy Petersburski y León Untroib. Ahora descubran otra historia que una Polonia y Argentina.

1. Trabajen en parejas o en grupos pequeños. Elijan una historia relacionada con Polonia o con los polacos que no se haya presentado en este módulo. Puede tratar sobre una persona, un lugar, una institución, una obra, un objeto, una tradición o un acontecimiento. Busquen información en su entorno, en relatos familiares, en la prensa, en una biblioteca, en un archivo o en internet.

2. Conviértanse en periodistas. Averigüen:

- cómo comenzó esta historia,
- qué la vincula con Polonia y Argentina,
- qué tiene de sorprendente,
- qué huellas quedan de ella hasta hoy.

Si pueden, utilicen conversaciones, fotos, documentos, recuerdos o materiales de prensa.

3. Compartan esta historia con los demás. Preparen una presentación breve, un afiche, un video, un reel, un podcast o un reportaje fotográfico. Cuéntenla de manera que despierte en los demás el interés por conocerla.

4. Creen un mapa de descubrimientos. Marquen en un mapa compartido los lugares relacionados con sus historias y agreguen descripciones breves.

TO JUŻ UMIEM! AUTOEWALUACJA

¡YA LO APRENDÍ!

1. Zaznacz ✓, co potrafisz.
Marcá ✓ lo que sabés hacer:

1. ☐ **Powiedzieć, kim był Jan Szychowski, i wyjaśnić, jaki związek ma yerba mate Amanda z Polską.**
   Decir quién fue Jan Szychowski y explicar qué relación tiene la yerba mate Amanda con Polonia.
2. ☐ **Powiedzieć o życiu i karierze Miguela Najdorfa.**
   Hablar sobre la vida y la trayectoria de Miguel Najdorf.
3. ☐ **Rozróżnić czasowniki dokonane i niedokonane.**
   Distinguir entre verbos perfectivos e imperfectivos.
4. ☐ **Wybrać odpowiedni aspekt czasownika w zależności od sytuacji.**
   Elegir el aspecto verbal adecuado según la situación.
5. ☐ **Opowiedzieć o polskim tangu i Jerzym Petersburskim.**
   Hablar sobre el tango polaco y Jerzy Petersburski.
6. ☐ **Używać zwrotów związanych z sukcesem i popularnością, np. *wybić się, być na topie, stać się viralem, zrobić wrażenie*.**
   Usar expresiones relacionadas con el éxito y la popularidad, por ejemplo: *wybić się, być na topie, stać się viralem, zrobić wrażenie*.
7. ☐ **Wyjaśnić, czym jest fileteado porteño, i powiedzieć, kim był León Untroib.**
   Explicar qué es el fileteado porteño y decir quién fue León Untroib.
8. ☐ **Używać wyrażeń związanych z twórczością i inspiracją, np. *poznawać tajniki czegoś, przyciągać uwagę, szukać inspiracji, wykraczać poza coś.***
   Usar expresiones relacionadas con la creación artística y la inspiración, por ejemplo: *poznawać tajniki czegoś, przyciągać uwagę, szukać inspiracji, wykraczać poza coś*.

2. Dokończ zdania. Completá las oraciones.

1. **Najbardziej zaskoczyło mnie, że/** Lo que más me sorprendió fue que .....
   .....
2. **Z tego modułu najlepiej zapamiętam**/Lo que más voy a recordar de este módulo es .....
   .....
3. **Najbardziej zainteresowała mnie historia**/La historia que más me interesó fue la de .....
   .....**ponieważ**/porque
   .....
4. **Chciał(a)bym dowiedzieć się więcej o**/Me gustaría saber más sobre .....
   .....
5. **Najbardziej przydatne dla mnie nowe wyrażenie to**/La expresión nueva que me resulta más útil es ..... **ponieważ**/ porque
   .....
6. **Po tym module Polska i Argentyna kojarzą mi się również z**/Después de este módulo, también asocio Polonia y Argentina con .....
   .....

10

ŻYCIA ZAPISANE W SŁOWACH
POLSCY PISARZE W ARGENTYNIE

Vidas escritas en palabras. Escritores polacos en Argentina

W TYM MODULE

- poznamy historię pierwszej polskiej wyprawy w Andy oraz życie i twórczość Wiktora Ostrowskiego;
- poznamy losy i dorobek wybranych pisarzy polonijnych w Argentynie;
- dowiemy się, jak pobyt w Argentynie wpłynął na życie i twórczość Witolda Gombrowicza oraz poznamy jego najważniejsze utwory;
- nauczymy się tworzyć i stosować stronę bierną;
- nauczymy się poprawnie podawać daty;
- poszerzymy słownictwo związane z biografią, emigracją i literaturą;
- będziemy wyrażać opinie o książkach i tekstach literackich.

EN ESTE MÓDULO

- conoceremos la historia de la primera expedición polaca a los Andes, así como la vida y la obra de Wiktor Ostrowski;
- conoceremos las historias de vida y la obra de algunas escritoras y algunos escritores de la colectividad polaca en Argentina;
- descubriremos cómo la estadía en Argentina influyó en la vida y la obra de Witold Gombrowicz y conoceremos sus obras más importantes;
- aprenderemos a formar y usar la voz pasiva;
- aprenderemos a decir correctamente las fechas;
- ampliaremos el vocabulario relacionado con la biografía, la emigración y la literatura;
- expresaremos opiniones sobre libros y textos literarios.

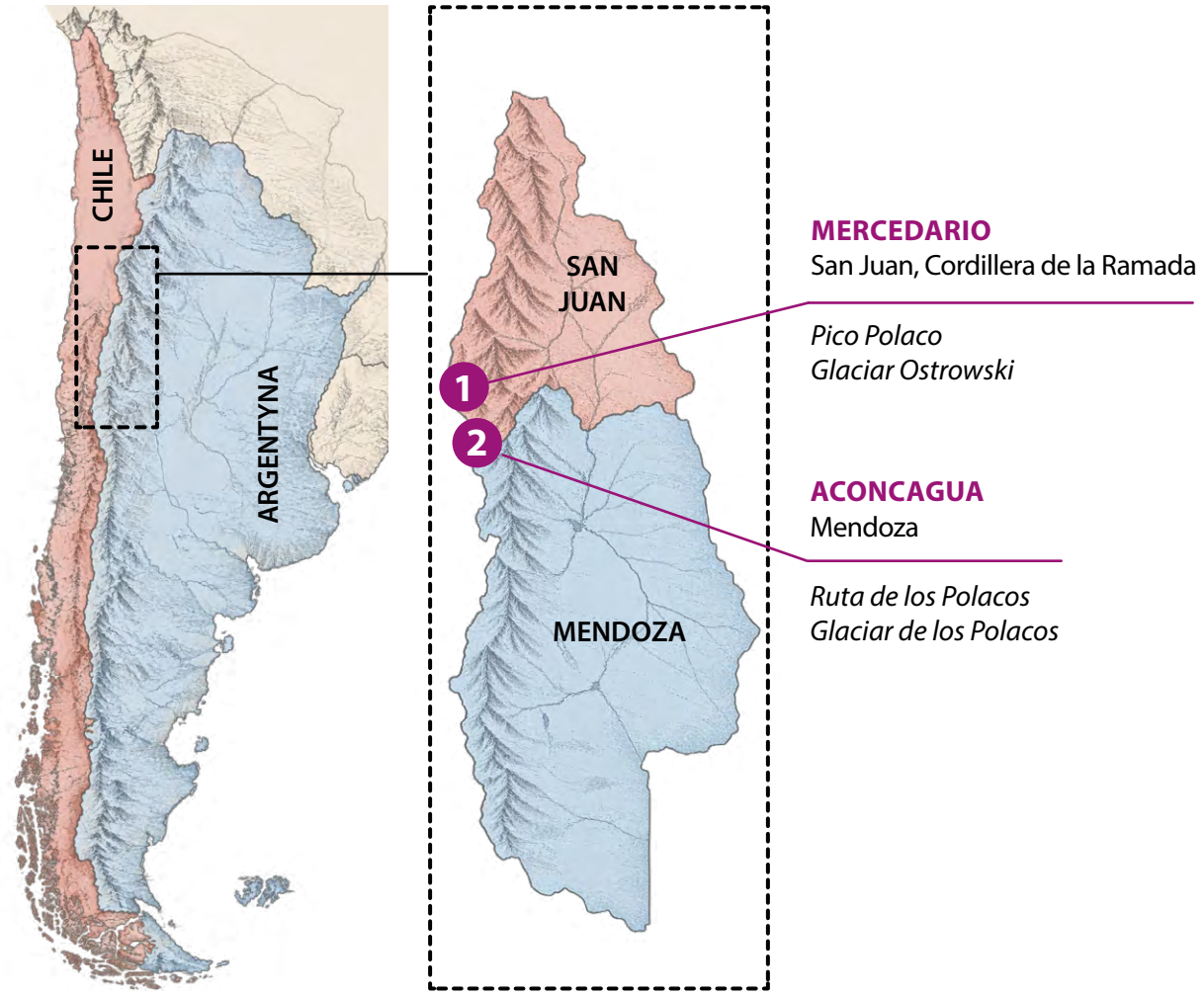
POZIOM B2

1

WYŻEJ NIŻ KONDORY
POLACY NA MAPIE ANDÓW
Más alto que los cóndores
Polacos en el mapa de los Andes

1.1 | Przyjrzyj się mapie. Czy znasz zaznaczone miejsca? Wybierz poprawną odpowiedź.

Observá el mapa. ¿Conocés los lugares señalados? Elegí la respuesta correcta.

Co upamiętniają nazwy miejsc zaznaczonych na mapie?

a. polskich osadników mieszkających w regionie Cuyo
b. polskich geografów pracujących w Argentynie
c. uczestników polskiej wyprawy wysokogórskiej
d. polskiego właściciela tych terenów

1.2 | Przeczytaj tekst i sprawdź swoją odpowiedź. Następnie uzupełnij informacje o zaznaczonych na mapie miejscach i wyjaśnij jednym zdaniem pochodzenie każdej nazwy.

Leé el texto y comprobá tu respuesta. Luego completá la información sobre los lugares señalados en el mapa y explicá en una oración de dónde viene el nombre de cada lugar.

Historia zapisana na mapie

Widok na szczyt Cerro Mercedario od strony Valle Colorado (San Juan, Argentyna). Fot. Wikimedia Commons (źródło: https://es.wikipedia.org/wiki/Cerro_Mercedario#/media/Archivo:Valle_Colorado_y_Cerro_Mercedrio,_Calingasta,_San_Juan,_Argentina.jpg

Ponad dziewięćdziesiąt lat po pierwszej polskiej wyprawie andyjskiej jej ślady wciąż można odnaleźć na mapach Argentyny. Wszystko zaczęło się w listopadzie 1933 roku, kiedy sześciu polskich wspinaczy wyruszyło statkiem Asturias do Ameryki Południowej. Zamierzali zbadać trudno dostępne pasmo Cordillera de la Ramada, wejść na jego najwyższe szczyty, a następnie spróbować zdobyć Aconcaguę. Ekspedycja miała nie tylko charakter sportowy. Jej uczestnicy prowadzili badania, wykonywali pomiary i uzupełniali mapy. Przebieg wyprawy został udokumentowany na fotografiach i taśmie filmowej.

Wiktor Ostrowski i Adam Karpiński dotarli na szczyt Mercedario (6720 m n.p.m.) 18 stycznia 1934 roku. Ich wejście zostało uznane za pierwsze udokumentowane zdobycie tego szczytu przez alpinistów. Późniejsze odkrycia archeologiczne na dużych wysokościach pokazały jednak, że przedstawiciele kultur prekolumbijskich docierali na andyjskie szczyty na długo przed pojawieniem się współczesnego alpinizmu.

Kolejnym celem Polaków była Aconcagua – najwyższy szczyt obu Ameryk. Zamiast skorzystać ze znanej już drogi, wybrali niezbadaną trasę prowadzącą przez lodowiec północno-wschodnim zboczem. Czterech uczestników wyprawy stanęło na wierzchołku 8 marca 1934 roku. Wytyczona przez nich trasa została później nazwana Ruta de los Polacos (Droga Polaków), a lodowiec, przez który prowadziła, otrzymał nazwę Glaciar de los Polacos (Lodowiec Polaków).

O działalności ekspedycji przypomina również Pico Polaco (dosł. „Polski Szczyt"), wznoszący się na wysokość 6050 m n.p.m. Argentyńscy geografowie nadali tę nazwę szczytowi, który Polacy rozpoznali i oznaczyli na swojej mapie roboczej literą „N". W ten sposób polscy wspinacze zostali uhonorowani za udział w poznawaniu i opisywaniu tej części Andów. Z kolei w 1968 roku jeden z lodowców na stokach Mercedario został nazwany przez japońskich wspinaczy Glaciar Ostrowski (Lodowiec Ostrowskiego), aby upamiętnić Wiktora Ostrowskiego i jego dokonania.

Ruta de los Polacos

Glaciar de los Polacos

Pico Polaco

Glaciar Ostrowski

1. Trasa została tak nazwana, ponieważ.....
   .....
2. Lodowiec został tak nazwany, ponieważ.....
   .....
3. Szczyt został tak nazwany, ponieważ.....
   .....
4. Lodowiec został tak nazwany, aby.....
   .....

CZY WIESZ, ŻE...
¿SABÍAS QUE...?

Góra Aconcagua. Fot. mountainandy (źródło: https://pixabay.com/photos/aconcagua-argent%C3%ADna-mountainandy-3884930/)

Lodowiec Polaków (Argentyna) na zboczach Aconcagui. Fot. Wikimedia Commons https://pl.wikipedia.org/wiki/Lodowiec_Polak%C3%B3w_(Argentyna)

W 1934 roku polscy wspinacze zdobywając najwyższy szczyt obu Ameryk wytyczyli trasę nazwaną później Ruta de los Polacos. Tymczasem we współczesnych ofertach wypraw na Aconcagę można znaleźć nazwę Falso de los Polacos („Fałszywa Droga Polaków"). Czy ktoś sfałszował historię polskiej wyprawy? Nic podobnego! Spośród trzech głównych tras prowadzących na Aconcagę aż dwie mają związek z Polakami. Oryginalna trasa przez Lodowiec Polaków jest ekstremalnie trudna. Agencje nie organizują na niej regularnych wypraw, podejmują ją głównie prywatne zespoły doświadczonych alpinistów. Znacznie popularniejszy jest oferowany komercyjnie Trawers Lodowca Polaków, czyli Falso de los Polacos. Trasa zbliża się do lodowca, lecz później go omija, dlatego otrzymała tę przekorną nazwę. Osiągnięcia polskiej wyprawy sprzed ponad dziewięćdziesięciu lat nadal wpływają więc na nazewnictwo używane przez współczesnych wspinaczy w Argentynie.

1.3 | Co zostało po wyprawie? Znajdź w tekście „Historia zapisana na mapie" podane formy i uzupełnij tabelę.

¿Qué quedó de la expedición? Buscá en el texto «Historia zapisana na mapie» las formas indicadas y completá la tabla.

CO? KTO?	FORMA Z TEKSTU	BEZOKOLICZNIK
przebieg wyprawy	został udokumentowany	udokumentować
wejście	.....	uznać
trasa	.....	nazwać
polscy wspinacze	.....	uhonorować
lodowiec	.....	nazwać

1.4 | **To samo wydarzenie – dwa spojrzenia. Połącz zdania, które przekazują tę samą informację. Co się w nich zmienia?**

El mismo acontecimiento, dos perspectivas. Uní las oraciones que transmiten la misma información. ¿Qué cambia en ellas?

Uczestnicy wyprawy udokumentowali jej przebieg.	Polscy wspinacze wytyczyli nową trasę.	Argentyńscy geografowie uhonorowali polskich wspinaczy.	Japońscy wspinacze nazwali jeden z lodowców Glaciar Ostrowski.
Polscy wspinacze zostali uhonorowani przez argentyńskich geografów.	Jeden z lodowców został nazwany przez japońskich wspinaczy Glaciar Ostrowski.	Przebieg wyprawy został udokumentowany przez uczestników wyprawy.	Nowa trasa została wytyczona przez polskich wspinaczy.

1.5 | **1.5 Porównaj połączone zdania i odpowiedz na pytania.**

Compará las oraciones que uniste y respondé las preguntas.

1. KTO LUB CO ZNAJDUJE SIĘ NA POCZĄTKU KAŻDEGO ZDANIA?

2. Które zdania podkreślają wykonawcę czynności?

3. KTÓRE ZWRACAJĄ UWAGĘ NA CZYNNOŚĆ LUB JEJ REZULTAT?

CZAS NA TROCHĘ GRAMATYKI! POZNAJEMY STRONĘ BIERNĄ!

¡Conozcamos la voz pasiva!

Aby tworzyć zdania w stronie biernej, potrzebujemy imiesłowu przymiotnikowego biernego. Jest to forma czasownika, która zachowuje się jak przymiotnik i opisuje osobę lub rzecz, której dotyczy dana czynność:

Para formar oraciones en voz pasiva, necesitamos el participio adjetival pasivo. Es una forma verbal que se comporta como un adjetivo y describe a la persona o cosa sobre la que recae una acción:

- **przeczytana książka** – ***książka, którą ktoś przeczytał*** (un libro que alguien leyó);
- **wytyczona trasa** – ***trasa, którą ktoś wytyczył*** (una ruta que alguien trazó).

Porównaj zdania: Compará las oraciones:

Wczoraj przeczytałam tę książkę. Ayer leí este libro.
Ta książka została przeze mnie przeczytana wczoraj. Este libro fue leído por mí ayer.
Polscy wspinacze wytyczyli nową trasę na Aconcaguę. Los montañistas polacos trazaron una nueva ruta al Aconcagua.
Nowa trasa na Aconcaguę została wytyczona przez polskich wspinaczy. Una nueva ruta al Aconcagua fue trazada por los montañistas polacos.

Imiesłowy przymiotnikowe bierne tworzymy zarówno od czasowników dokonanych, jak i niedokonanych. Najczęściej mają one następujące zakończenia:
Los participios adjetivales pasivos se forman tanto a partir de verbos perfectivos como imperfectivos. Sus terminaciones más frecuentes son las siguientes:

-ny	Najczęściej, gdy temat bezokolicznika kończy się na -**a** lub -**e**, np.: Generalmente, cuando el tema del infinitivo termina en -a o -e: brać ▷ ***brany*** • czytać ▷ ***czytany*** • słyszeć ▷ ***słyszany*** • grać ▷ ***grany***
-**ony**	Najczęściej, gdy temat czasownika zakończony jest na -**i**, -**y** lub na spółgłoskę (oprócz spółgłosek **r**, **l**) np.: Generalmente, cuando el tema del infinitivo termina en -**i**, -**y** o en consonante (excepto **r** y **l**), por ejemplo: robić ▷ ***robiony*** • kupić ▷ ***kupiony*** • nieść ▷ ***niesiony*** • wytyczyć ▷ ***wytyczony***
-**ty**	Najczęściej, gdy temat czasownika zakończony jest na -**i**, -**y**, -**u**, -**ą** np.: Generalmente, cuando el tema del infinitivo termina en -**i**, -**y**, -**u** o -**ą**: pić ▷ ***pity*** • umyć ▷ ***umyty*** • wykuć ▷ ***wykuty*** • wziąć ▷ ***wzięty***

Imiesłowy te odmieniają się jak przymiotniki i dopasowują swoją formę do rodzaju, liczby i przypadku rzeczownika, np. *napisany list, napisana książka*, *napisane notatk*i.
Estos participios se declinan como los adjetivos y concuerdan con el sustantivo en género, número y caso, por ejemplo: *napisany list, napisana książka*, *napisane notatk*i.

Tworząc zdania w stronie biernej, używamy czasowników **być** (dla czasowników niedokonanych) i **zostać** dla czasowników dokonanych np.

Para formar oraciones en voz pasiva, usamos los verbos **być** (con verbos imperfectivos) y **zostać** (con verbos perfectivos), por ejemplo:

• **Polskie tradycje są pielęgnowane w wielu argentyńskich domach.**
Las tradiciones polacas se mantienen vivas en muchos hogares argentinos.

• **Firma została założona przez Jana Szychowskiego.**
La empresa fue fundada por Jan Szychowski.

1.6 | Uzupełnij zdania imiesłowami utworzonymi od czasowników w nawiasach. Dopasuj formę imiesłowu do rodzaju i liczby rzeczownika.

Completá las oraciones con los participios formados a partir de los verbos entre paréntesis. Hacé concordar cada participio con el sustantivo en género y número.

1. Relacje z podróży są często ..... w formie blogów. (pisać)
2. Przewodniki górskie są chętnie ..... przez osoby planujące wyprawę. (czytać)
3. Przyroda w parkach narodowych jest ..... prawem. (chronić)
4. Nowa trasa została ..... przez doświadczonych wspinaczy. (wytyczyć)
5. Bilety na kolejkę zostały ..... przez internet. (kupić)
6. Zdjęcia na szczycie są ..... nawet w trudnych warunkach. (robić)
7. Wspinacze zostali ..... na spotkanie z młodzieżą. (zaprosić)
8. Tunel prowadzący przez górę został ..... w skale. (wykuć)
9. Tradycyjna muzyka góralska jest ..... na żywo podczas festiwali. (grać)
10. Schronisko zostało ..... z powodu złej pogody. (zamknąć)

1.7 | Przekształć zdania ze strony czynnej na bierną. Zacznij od wyróżnionego fragmentu.

Transformá las oraciones de la voz activa a la pasiva. Empezá por el fragmento resaltado.

PRZYKŁAD: Polscy emigranci zakładali w Argentynie **liczne organizacje**.
▷ Liczne organizacje **były zakładane przez polskich emigrantów** w Argentynie.

1. Witold Gombrowicz napisał w Argentynie **znaczną część swoich utworów**.
▷ Znaczna część utworów Witolda Gombrowicza .....
.....

2. Argentyńskie wydawnictwo opublikowało **hiszpańskie tłumaczenie *Ferdydurke***.

▷ Hiszpańskie tłumaczenie *Ferdydurke* .....

.....

3. Jan Szychowski zmodernizował **produkcję yerba mate w Misiones**.

▷ Produkcja yerba mate w Misiones .....

.....

4. Argentyńskie orkiestry często wykonywały **utwory Jerzego Petersburskiego**.

▷ Utwory Jerzego Petersburskiego .....

.....

5. Polskie organizacje prowadziły **szkoły, biblioteki i ośrodki kultury**.

▷ Szkoły, biblioteki i ośrodki kultury .....

.....

6. Polonia argentyńska pielęgnuje **polskie tradycje**.

▷ Polskie tradycje .....

.....

7. Wiktor Ostrowski opisał w książce *Wyżej niż kondory* **wyprawę andyjską**.

▷ Wyprawa andyjska .....

.....

8. Polscy wspinacze wytyczyli **nową trasę na Aconcagué**.

▷ Nowa trasa na Aconcagué .....

.....

9. Japońscy wspinacze nadali jednemu z lodowców **nazwę Glaciar Ostrowski**.

▷ Nazwa Glaciar Ostrowski .....

.....

10. Współcześni wspinacze nadal używają **nazw związanych z Polakami**.

▷ Nazwy związane z Polakami .....

.....

1.8 | Tablica pamiątkowa w muzeum górskim. Napisz krótką notatkę (4–5 zdań) o polskiej wyprawie andyjskiej. Użyj strony biernej oraz wybranych połączeń w co najmniej trzech zdaniach.

Una placa conmemorativa para un museo del montañismo. Escribí una nota breve (4–5 oraciones) sobre la expedición polaca a los Andes; usá la voz pasiva en por lo menos tres oraciones y algunas de las combinaciones indicadas.

wyprawa – zorganizować	szczyt – zdobyć	nazwa – nadać
mapy – uzupełnić	fotografie – wykonać	trasa – wytyczyć

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.9 | Przeczytaj fragmenty biografii jednego z uczestników wyprawy – Wiktora Ostrowskiego. Dopasuj do nich tytuły (A–E). Jeden tytuł nie pasuje.

Leé los fragmentos de la biografía de uno de los participantes de la expedición y relacioná los títulos (A–E) con los fragmentos (1–4). Sobra un título.

A. Kariera naukowa po powrocie do Polski
B. Inżynier z aparatem i czekanem
C. Przygody ocalone w literaturze
D. Niebezpieczny zakład
E. Wojna i druga ojczyzna

Głos Polski

Ilustracja ćwiczeniowa: Wiktor Ostrowski (źródło: Biblioteka im. Ignacego Domeyki w Buenos Aires). Okładka *Más alto que los cóndores* (źródło: destinosanjuan.com.ar). Opracowanie graficzne strony: M. Ziółkowska (ChatGPT).

1. .....

Wiktor Ostrowski (1905–1992) z wykształcenia był inżynierem budownictwa, jednak wiedzę techniczną od początku łączył z pasją do wspinaczki. W latach trzydziestych należał do czołowych polskich alpinistów. Podczas wyprawy w Andy w latach 1933–1934 pełnił funkcję topografa i fotografa. Wykonywał pomiary, uzupełniał mapy i dokumentował przebieg ekspedycji.

W 1935 roku jako pierwszy Polak wszedł na Dychtau – jeden z najwyższych szczytów Kaukazu. Aparat fotograficzny i przyrządy pomiarowe były dla niego niemal równie ważne jak czekan.

2. .....

Podróżnicze plany Ostrowskiego przerwał wybuch II wojny światowej w 1939 roku. Po kampanii wrześniowej trafił do sowieckich obozów, a następnie wstąpił do Korpusu Polskiego i walczył we Włoszech, między innymi pod Monte Cassino w 1944 roku. Po wojnie zamieszkał w Argentynie, którą nazywał swoją drugą ojczyzną. Od 1963 roku odwiedzał Polskę, a w 1975 roku powrócił do niej na stałe.

3. .....

Góry nie były jedynym miejscem jego wypraw. Ostrowski podróżował również po Afryce, Patagonii oraz trudno dostępnych obszarach Ameryki Południowej. Jedna z jego najbardziej niezwykłych przygód rozpoczęła się od pytania, czy można przepłynąć tysiące kilometrów rzeki Paraná niewielkim składanym kajakiem. Ostrowski postanowił to sprawdzić i przyjął zakład. Na części trasy towarzyszył mu Lalo Szychowski, syn polskiego osadnika Jana Szychowskiego. Podczas samotnego etapu Ostrowski o mało nie zderzył się ze statkiem towarowym, a wywołana przez niego fala wyrzuciła podróżnika do wody. Mimo niebezpieczeństw dotarł do Buenos Aires i wygrał zakład. Wspomnienia z tej podróży opisał w książce *Życie wielkiej rzeki*, wydanej po polsku w 1967 roku.

4. .....

Ostrowski nie tylko przeżywał przygody, lecz także potrafił o nich opowiadać. Pierwszą relację z wyprawy andyjskiej opublikował w książce *Na szczytach Kordylierów* w 1935 roku. Przed wojną ukazały się również *W skale i lodzie* z 1937 roku oraz *Na szczyt świata* z 1938 roku. Do historii Andów powrócił później: w 1954 roku w Buenos Aires wydano po hiszpańsku *Más alto que los cóndores*, a w 1959 roku w Polsce ukazało się *Wyżej niż kondory*. Jego twórczość łączy cechy reportażu, literatury wspomnieniowej i opowieści przygodowej. Autor pisał nie tylko o zdobytych szczytach, ale również o spotkanych ludziach, miejscowych zwyczajach, przyrodzie oraz emocjach towarzyszących wyprawom.

Na podstawie tekstu Centro Cultural Argentino de Montaña: https://revistadigital.culturademontania.org.ararticulo/68b492b1e1cb34cf1f4f15d7?utm_source=chatgpt.com

1.10 | **Przeczytaj fragment książki *Wyżej niż kondory*, a następnie połącz zwroty z tekstu z ich znaczeniami.**

Leé el fragmento del libro *Wyżej niż kondory* y después uní las expresiones del texto con sus significados.

Dlaczego Andy?

„Ludzi uprawiających sport wysokogórski w Andach nazywają andynistami, w Alpach – alpinistami, my nazywaliśmy się – taternikami, w Tatrach bowiem stawialiśmy nasze pierwsze kroki na ścianach i graniach* skalnych, zdobywaliśmy turnie* i szczyty, a przede wszystkim... nabawiliśmy się choroby, na którą medycyna nie zna lekarstwa, i bynajmniej nie mamy zamiaru z niej się wyleczyć. Choroba owa nazywa się miłością gór, jest potężnym magnesem kierującym w stronę gór nasze najżywsze zainteresowania i nasze kroki we wszystkich wolnych chwilach.

Tatry, Fot. Adriana Prizel-Kania

W Tatrach odkryliśmy czar przyrody górskiej, poznaliśmy, jaką radość życia daje możność* obcowania z majestatem przyrody górskiej, zaznaliśmy smaku walki z tą surową potęgą. Pokonać ścianę skalną uciekającą stromizną setek metrów aż hen! wysoko w niebo, przejść niezdobyte dotąd zerwy* granitowe, urzekające swym pięknem, a jednocześnie odpychające grozą niedostępności i sączące w serce człowieka, maleńkiego robaczka u ich stóp, uczucie strachu, zwyciężyć trudności i zwyciężyć właśnie ten strach, stanąć potem na szczycie nietkniętym dotąd ludzką stopą – to są sprawy i uczucia trudne do wytłumaczenia. Trzeba samemu spróbować, trzeba połknąć bakcyla gór."

Fragment z książki W. Ostrowskiego,
Wyżej niż kondory, s. 14

Wyżej niż kondory W. Ostrowski, prywatne zbiory Autorek.

Słowniczek:
turnia – skalisty szczyt o stromych zboczach
grań – wąski grzbiet łączący górskie szczyty
zerwa – bardzo stroma ściana skalna
możność – możliwość

1.	stawiać pierwsze kroki
2.	nabawić się czegoś
3.	odkryć czar czegoś
4.	obcować z czymś
5.	zaznać smaku czegoś
6.	zwyciężyć strach
7.	stanąć na szczycie
8.	połknąć bakcyla czegoś

A.	doświadczyć czegoś
B.	zacząć się czymś zajmować
C.	zacząć bardzo się czymś interesować
D.	dostrzec piękno lub atrakcyjność czegoś
E.	pokonać własny lęk
F.	pozostawać z czymś w bliskim kontakcie
G.	dotrzeć na wierzchołek góry
H.	zacząć cierpieć z powodu choroby lub dolegliwości

1	2	3	4	5	6	7	8

1.11 | **Odpowiedz na pytania.**
Respondé las preguntas.

1. Co, zdaniem Ostrowskiego, przyciąga ludzi w góry?

.....

.....

.....

.....

2. Dlaczego autor porównuje miłość do gór do choroby?

.....

.....

.....

.....

3. Jakie emocje towarzyszą wspinaczom?

.....

.....

.....

.....

1.12 | **Dokończ zdania.**
Completá las oraciones.

1. Pierwsze kroki w ..... stawiałem/stawiałam

.....

2. Kiedyś udało mi się zwyciężyć strach przed

.....

3. Połknąłem/połknęłam bakcyla

.....

2

MIĘDZY DWOMA ŚWIATAMI
PISARZE POLONIJNI W ARGENTYNIE

Entre dos mundos. Escritores polacos en Argentina

2.1

Trzy życia zapisane w liczbach.
Przyjrzyj się portretom i hasłom na kartach. Połącz wydarzenia w trzy historie i dopasuj je do właściwych osób. Odpowiedzi sprawdź w biografiach.
Tres vidas contadas en números.
Observá los retratos y las frases de las fichas. Agrupá los acontecimientos en tres historias y relacioná cada una con la persona correspondiente. Comprobá tus respuestas en las biografías.

Ilustracja ćwiczeniowa: stylizowane karty archiwalne postaci (Florian Czarnyszewicz, Józefa Radzymińska, Jerzy Woszczynin). Portrety pochodzą z zasobów publicznych oraz materiałów źródłowych autorek oraz z archiwum prywatnego Jolanty Woszczynin. Projekt graficzny, skład kart i generowanie elementów z portretami AI: M. Ziółkowska (ChatGPT).

DATA	WYDARZENIE
1. 1948	emigracja do Argentyny
2. 1942	wydanie powieści *Nadberezyńcy*
3. 1940	aresztowanie przez władze sowieckie
4. 1956	przeprowadzka do Villa Carlos Paz
5. 1944	udział w Powstaniu Warszawskim
6. 1949	przyjazd z trojgiem dzieci do Buenos Aires
7. 1924	emigracja z żoną i córką do Argentyny
8. 1962	powrót na stałe do Polski
9. 1954	pisanie *Dziennika z Patagonii*

Historia 1: Florian Czarnyszewicz

..... ▷ ..... ▷ .....

Historia 2: Józefa Radzymińska

..... ▷ ..... ▷ .....

Historia 3: Jerzy Woszczynin

..... ▷ ..... ▷ .....

2.2

Trzy drogi do Argentyny!
Pracujcie w trzech grupach. Każda grupa czyta jedną biografię i uzupełnia kartę autora. Następnie przedstawcie poznaną osobę pozostałym grupom.
¡Tres caminos hacia Argentina!
Trabajen en tres grupos. Lean una biografía por grupo y completen la ficha del autor o de la autora. Después presenten esa persona los demás grupos.

OD RZEŹNI W BERISSO DO WIELKIEJ POWIEŚCI

Fot. z zasobów publicznych (źródło: wikipedia.org).

Florian Czarnyszewicz urodził się w 1900 roku w okolicach Bobrujska, na terenach należących dziś do Białorusi. Dorastał w czasie wojen i gwałtownych zmian granic. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej, a po podpisaniu traktatu ryskiego jego rodzinne strony znalazły się poza granicami Polski. W obawie przed represjami opuścił rodzinne ziemie i przeniósł się do Wilna. W 1924 roku wraz z żoną i małą córką wyemigrował do Argentyny. Zamieszkał w Berisso, mieście portowym położonym niedaleko La Platy. Przez wiele lat ciężko pracował w miejscowej rzeźni, aby utrzymać rodzinę. Jednocześnie angażował się w działalność polonijną i pełnił funkcję prezesa Związku Polaków w Berisso.
Tęsknota za utraconym światem sprawiła, że zaczął pisać. Najważniejszą książką Czarnyszewicza są *Nadberezyńcy*, powieść wydana w Buenos Aires w 1942 roku. Opowiada w niej o życiu polskiej społeczności znad Berezyny i jej walce o zachowanie swojej tożsamości. Z kolei w *Losach pasierbów* autor przedstawił doświadczenia polskich emigrantów w Argentynie. W 1956 roku pisarz przeprowadził się do Villa Carlos Paz w prowincji Córdoba. Zmarł w 1964 roku. Dziś jest uznawany za kronikarza dwóch światów: utraconych Kresów i polskiej emigracji w Argentynie.

OD POWSTANIA WARSZAWSKIEGO DO POLONIJNEJ REDAKCJI

Józefa Radzymińska urodziła się w 1921 roku w Lesznowoli niedaleko Warszawy. Studiowała nauki polityczne, a podczas okupacji kontynuowała naukę na tajnych kompletach. Działała w polskim ruchu oporu i walczyła w powstaniu warszawskim. Po wojnie znalazła się we Włoszech, gdzie dołączyła do 2. Korpusu Polskiego generała Władysława Andersa. Następnie mieszkała w Wielkiej Brytanii, a w 1948 roku wyemigrowała do Argentyny. W Buenos Aires szybko włączyła się w życie miejscowej Polonii. Współpracowała z prasą emigracyjną i redagowała dział „Kultura i Wiedza" w „Głosie Polskim". Była również współzałożycielką i prezeską Stowarzyszenia Literatów i Dziennikarzy Polskich w Argentynie.

Dzięki jej działalności polscy autorzy mogli publikować swoje utwory, spotykać się i docierać do czytelników. W książkach *Biały Orzeł nad Rio de la Plata* oraz *Czternaście lat mroku* Radzymińska opisywała codzienne życie emigrantów, ich pracę, tęsknotę za ojczyzną i próby odnalezienia się w nowym kraju. Interesowały ją również argentyńskie krajobrazy, zwyczaje i spotkanie różnych kultur. W 1962 roku wróciła do Polski i osiedliła się w Warszawie. Zmarła w 2002 roku. Pozostawiła cenne świadectwo życia polskiej społeczności w powojennej Argentynie.

Fot. z zasobów publicznych oraz archiwum materiałów źródłowych autorek.

Fot. z zasobów publicznych oraz archiwum materiałów źródłowych autorek.

MOSTY W PATAGONII, SŁOWA PO POLSKU

Jerzy Woszczynin urodził się w 1907 roku w Ignatowie koło Nowogródka. Studiował na Politechnice Warszawskiej i został inżynierem hydrotechniki. Jego życie zmieniło się po wybuchu II wojny światowej. Został aresztowany przez władze sowieckie i trafił do więzień oraz łagrów. Jego żonę i syna zesłano do Kazachstanu. Rodzinie udało się później spotkać i opuścić Związek Sowiecki wraz z armią generała Andersa. Po krótkim pobycie w Wielkiej Brytanii w 1949 roku przypłynął z rodziną do Argentyny. Początkowo mieszkał w Patagonii. Jako inżynier uczestniczył w budowie mostów i realizacji projektów związanych z gospodarką wodną. Praca prowadziła go do różnych części kraju – od prowincji Jujuy po Río Negro. Dzięki temu dobrze poznał argentyńskie krajobrazy i życie mieszkańców. Nie zrezygnował jednak z pisania. Na łamach prasy polonijnej, m.in. „Głosu Polskiego" publikował wiersze, opowiadania i recenzje. Nie udało mu się wydać żadnej powieści. Pisał o wojnie, zesłaniu, emigracji, Kresach i życiu w Argentynie. Woszczynin zmarł w 1976 roku w Buenos Aires i został pochowany na cmentarzu Chacarita.

KARTA AUTORA

Jak się nazywał(a)? .....

Gdzie i kiedy się urodził(a)? .....

Kiedy przyjechał(a) do Argentyny? .....

Czym zajmował(a) się w Argentynie? .....

.....

Jak działał(a) w środowisku polonijnym? .....

.....

Co napisał(a)? .....

O czym pisał(a)? .....

Czy wrócił(a) do Polski? Jeśli tak, kiedy? .....

Gdzie i kiedy zmarł(a)? .....

CZAS NA TROCHĘ GRAMATYKI! PODAJEMY DATY

Decimos las fechas

Pełna data: dzień + miesiąc + rok
Jeżeli podajemy dokładną datę, to dzień, miesiąc i rok mają formę **dopełniacza**:

Fecha completa: día + mes + año
Cuando indicamos una fecha completa, el día, el mes y el año aparecen en **genitivo**.

- **2 lipca 1900 roku** – *drugiego lipca tysiąc dziewięćsetnego roku;*
- **7 lipca 1907 roku** – *siódmego lipca tysiąc dziewięćset siódmego roku***;**
- **1 czerwca 1921 roku** – *pierwszego czerwca tysiąc dziewięćset dwudziestego pierwszego roku;*
- **3 września 2002 roku** – *trzeciego września dwa tysiące drugiego roku.*

Nie używamy przed pełną datą przyimka **w**:

No usamos la preposición **w** delante de la fecha completa.

✓ Józefa Radzymińska urodziła się **1 czerwca 1921 roku.**
✗ Józefa Radzymińska urodziła się ~~**w pierwszym czerwca 1921 roku**~~

Miesiąc lub rok po przyimku „w"
Jeżeli podajemy miesiąc albo rok po przyimku **w**, używamy **miejscownika**.

El mes o el año con la preposición «w»
Cuando indicamos un mes o un año después de la preposición **w**, usamos el **locativo.**

- **w styczniu, w maju, we wrześniu;**
- **w 1924 roku** – *w tysiąc dziewięćset dwudziestym czwartym roku;*
- **w 1949 roku** – *w tysiąc dziewięćset czterdziestym dziewiątym roku;*
- **w 2001 roku** – *w dwa tysiące pierwszym roku.*

UWAGA!
Rok **2000** to rok **dwutysięczny**:

¡ATENCIÓN!
El año **2000** se dice **rok dwutysięczny**:

- **w roku dwutysięcznym.**

Nazwy następnych lat tworzymy od liczebnika **dwa tysiące**:

Para expresar los años siguientes, usamos el numeral cardinal **dwa tysiące**:

- **w dwa tysiące pierwszym roku;**
- **w dwa tysiące szesnastym roku;**
- **w dwa tysiące dwudziestym szóstym roku.**

Nie mówimy:

No decimos:

✗ ~~**w dwutysięcznym pierwszym roku**~~ ani ~~**w dwutysięcznym dwudziestym szóstym roku.**~~

2.3 | **Zapisz słowami podane daty z biografii pisarzy polonijnych.**
Escribí con palabras las siguientes fechas de las biografías de escritores de la colectividad polaca.

1. 2.07.1900 – .....
2. 1924 – .....
3. 1942 – .....
4. 7.07.1907 – .....
5. 20.05.1949 – .....
6. 6.07.1976 – .....
7. 1.06.1921 – .....
8. 1948 – .....
9. 1962 – .....
10. 3.09.2002 – .....

2.4 | **Wpisz daty słowami w odpowiedniej formie.**
Escribí las fechas con palabras usando la forma adecuada.

PRZYKŁAD: Florian Czarnyszewicz urodził się *drugiego lipca tysiąc dziewięćsetnego roku (2.07.1900)*.

1. .....
wyemigrował z rodziną do Argentyny (1924).
2. Jego powieść *Nadberezyńcy* została wydana .....
..... (1942).
3. Józefa Radzymińska urodziła się .....
..... (1.06.1921).
4. .....
..... przyjechała do Argentyny (1948).
5. .....
..... wróciła na stałe do Polski (1962).
6. Jerzy Woszczynin przypłynął do Buenos Aires .....
..... (20.05.1949).
7. .....
..... otrzymał nagrodę za nowelę *Byk i dziewczyna* (1951).
8. Woszczynin zmarł .....
..... (6.07.1976).
9. .....
ukazała się książka poświęcona życiu i twórczości Jerzego Woszczynina (2026).

2.5

W każdym zdaniu znajduje się błąd w sposobie podania daty. Znajdź go i popraw zdanie.
En cada oración hay un error en la forma de expresar la fecha. Encontralo y corregí la oración.

1. Argentyna ogłosiła niepodległość w dziewiątego lipca tysiąc osiemset szesnastego roku.
2. Wisława Szymborska urodziła się drugi lipca tysiąc dziewięćset dwudziestego trzeciego roku.
3. Jorge Luis Borges urodził się dwudziestego czwartego sierpień tysiąc osiemset dziewięćdziesiątego dziewiątego roku.
4. Witold Gombrowicz przybył do Buenos Aires dwudziestego pierwszego sierpnia tysiąc dziewięćset trzydziestym dziewiątym roku.
5. Czesław Miłosz otrzymał Nagrodę Nobla w tysiąc dziewięćset osiemdziesiątego roku.
6. Polska weszła do Unii Europejskiej pierwszym maja dwa tysiące czwartego roku.
7. Tango zostało wpisane na listę UNESCO w dwutysięcznym dziewiątym roku.
8. Letnie igrzyska olimpijskie w Sydney odbyły się w dwa tysiące roku.

2.6

Dopasuj podane osoby i utwory na podstawie wskazówek. Następnie pracujcie w parach: jedna osoba czyta wskazówkę i datę, a druga podaje odpowiedź.
Relacioná las personas y las obras indicadas a partir de las pistas. Después, trabajen de a dos: una persona lee una pista y una fecha, y la otra da la respuesta.

Wisława Szymborska	*Ferdydurke*	Mafalda	*El Gaucho Martín Fierro*
Gra w klasy	Witold Gombrowicz	Adam Mickiewicz	Jorge Luis Borges

1. Ten poeta, autor *Pana Tadeusza*, urodził się 24.12.1798 roku.
   To .....
2. Ten argentyński pisarz był mistrzem krótkich opowiadań. Urodził się 24.08.1899 roku.
   To .....
3. Ten polski pisarz spędził ponad dwadzieścia lat w Argentynie. Urodził się 4.08.1904 roku.
   To .....
4. Ta polska poetka otrzymała Literacką Nagrodę Nobla w 1996 roku.
   To .....
5. Ten poemat José Hernándeza, uznawany za argentyński epos narodowy, został wydany w 1872 roku.
   To .....
6. Tę powieść Julio Cortázara można czytać na różne sposoby, przeskakując między rozdziałami. Ukazała się ona 28.06.1963 roku.
   To .....
7. Pierwszy komiks o tej inteligentnej i zbuntowanej dziewczynce ukazał się 29.09.1964 roku.
   To .....

2.7 | **Polska i Argentyna w datach. Sprawdź, kiedy miały miejsce te wydarzenia, i odpowiedz pełnymi zdaniami. Wszystkie daty zapisz słownie.**

Polonia y Argentina en fechas. Averiguá cuándo ocurrieron estos acontecimientos y respondé con oraciones completas. Escribí todas las fechas con letras.

1. Kiedy uchwalono Konstytucję 3 Maja, a kiedy przyjęto konstytucję Argentyny?

.....

2. Kiedy Polska odzyskała niepodległość, a kiedy Argentyna ogłosiła niepodległość?

.....

3. Ile razy Argentyna zdobyła mistrzostwo świata w piłce nożnej? Podaj dokładne daty zwycięskich meczów finałowych.

.....

4. Kiedy ukazały się *Pan Tadeusz* Adama Mickiewicza i *El Gaucho Martín Fierro* José Hernándeza?

.....

5. Kiedy urodzili się Jorge Luis Borges i Witold Gombrowicz? Podaj dokładne daty.

.....

6. W których latach Literacką Nagrodę Nobla otrzymali Czesław Miłosz, Wisława Szymborska i Olga Tokarczuk?

.....

2.8 | **Zapisz cztery ważne daty ze swojego życia: dwie daty pełne i dwie, w których jest tylko rok. Nie wyjaśniaj, co oznaczają. Pokaż je drugiej osobie. Niech spróbuje odgadnąć, jakie wydarzenia są z nimi związane lub dlaczego są dla Ciebie ważne.**

Escribí cuatro fechas importantes de tu vida: dos fechas completas y otras dos que incluyan solo el año. No expliques qué significan. Mostráselas a otra persona. Que intente adivinar qué acontecimientos están relacionados con ellas o por qué son importantes para vos.

Przykład: 12.04.2004, 03.02.2021, 2017, 2024
Rozmowa:
A. Czy urodziłaś się dwunastego kwietnia dwa tysiące czwartego roku?
B. Tak.
A. Czy w dwa tysiące siedemnastym roku rozpoczęłaś szkołę średnią?
B. Nie. Wtedy zaczęłam uczyć się polskiego.
A. Czy trzeciego lutego dwa tysiące dwudziestego pierwszego roku wyjechałaś za granicę?
B. Nie. Tego dnia przeprowadziłam się do Córdoby.

3

I GOMBROWICZ! BO WIELKIM PISARZEM JEST!

¡Y Gombrowicz! ¡Porque es un gran escritor!

3.1

Nowe życie w obcym kraju. Wybierz trzy trudności i trzy szanse, które mogą pojawić się w życiu emigranta. Uzasadnij swój wybór. Następnie przeczytaj biografię i sprawdź, które z nich pojawiły się w życiu Witolda Gombrowicza.

Elegí tres dificultades y tres posibilidades que pueden aparecer en la vida de una persona emigrante. Justificá tu elección. Después leé la biografía y comprobá cuáles aparecieron en la vida de Witold Gombrowicz.

brak pieniędzy • bariera językowa • prace dorywcze • pomoc innych ludzi • nowe przyjaźnie
samotność • twórcza wolność • nowi czytelnicy • tęsknota za krajem • międzynarodowa kariera

TRUDNOŚĆ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

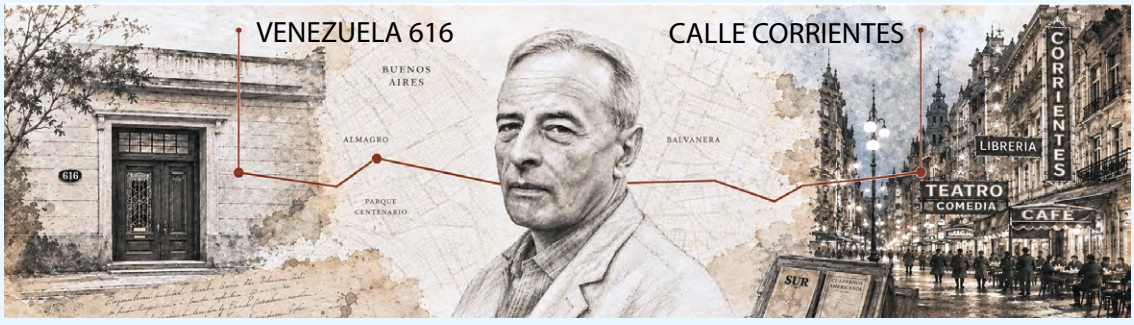
SZANSA

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3.2 | Przeczytaj tekst o życiu i twórczości Witolda Gombrowicza i uzupełnij go zdaniami A–G. Jedno zdanie nie pasuje.

Completá el texto con las oraciones A–G. Hay una oración que sobra.

A. Ten niezwykły przekład pomógł mu również wejść do hiszpańskojęzycznego środowiska literackiego.
B. Studia nie przesądziły jednak o jego przyszłości, ponieważ coraz większą rolę w jego życiu odgrywała literatura.
C. Dzięki tej współpracy utrzymywał kontakt z polskimi czytelnikami, a jego książki stopniowo wchodziły do międzynarodowego obiegu.
D. Chociaż opuścił Argentynę, doświadczenia z tego kraju pozostały ważną częścią jego biografii i twórczości.
E. Ta decyzja podzieliła jego życie na dwa okresy, a planowaną podróż zmieniła w dwudziestoczteroletnią emigrację.
F. Stała praca poprawiła jego sytuację materialną, ale jednocześnie ograniczała czas i swobodę pisania.
G. Po ukończeniu studiów prawniczych otworzył własną kancelarię w Buenos Aires.

Wizualizacja fikcyjna: kolaż koncepcyjny przedstawiający Witolda Gombrowicza na tle mapy i historycznej przestrzeni Buenos Aires. Opracowanie graficzne i generowanie AI: M. Ziółkowska (ChatGPT)

ŻYCIE, KTÓRE ZMIENIŁ PRZYPADEK

Witold Gombrowicz jest uznawany za jednego z najważniejszych polskich autorów XX wieku. W jego dorobku znajdują się powieści, opowiadania, dramaty, eseje i teksty autobiograficzne. Urodził się 4 sierpnia 1904 roku w Małoszycach koło Opatowa. W 1911 roku przeprowadził się z rodziną do Warszawy. Po ukończeniu gimnazjum rozpoczął studia prawnicze na Uniwersytecie Warszawskim, które ukończył w 1927 roku.

1. ..... W 1933 roku Gombrowicz opublikował pierwszą książkę – zbiór opowiadań *Pamiętnik z okresu dojrzewania*. Cztery lata później ukazała się powieść *Ferdydurke*, która przyniosła Gombrowiczowi rozgłos i wywołała liczne dyskusje. Bohater powieści, trzydziestoletni Józio, zostaje potraktowany jak niedojrzały chłopiec i ponownie wysłany do szkoły. Gombrowicz pisał w niej o presji wywieranej przez rodzinę, szkołę i społeczeństwo oraz o rolach narzucanych człowiekowi przez innych ludzi.

W 1938 roku ukazał się jego pierwszy dramat – *Iwona, księżniczka Burgunda*. Wydawało się, że kariera pisarza będzie rozwijała się w Polsce. Wszystko zmieniła jednak podróż rozpoczęta latem następnego roku. Pod koniec lipca 1939 roku Gombrowicz został zaproszony na pierwszy rejs polskiego transatlantyku Chrobry do Ameryki Południowej. Miał spędzić w Buenos Aires około dwóch tygodni, a następnie wrócić do Europy i opisać podróż w prasie. Statek dotarł do Argentyny 20 sierpnia. Kilkanaście dni później Niemcy zaatakowały Polskę. Powrót do kraju stał się niemożliwy. Gombrowicz zdecydował się pozostać w Buenos Aires.

2. ..... Pierwsze lata emigracji były bardzo trudne. Pisarz mieszkał w tanich hotelach i wynajmowanych pokojach, otrzymywał niewielką pomoc od polskiego rządu, publikował anonimowe teksty w prasie, a czasami pożyczał pieniądze na obiad. Stopniowo uczył się hiszpańskiego, poznawał miejscową kulturę i nawiązywał kontakty z pisarzami oraz młodymi artystami. Ważnym miejscem spotkań stało się Café Rex przy Avenida Corrientes, gdzie Gombrowicz grał w szachy i prowadził wielogodzinne rozmowy o literaturze. Właśnie tam powstał jeden z najbardziej niezwykłych przekładów literackich XX wieku. Gombrowicz nie znał jeszcze dobrze hiszpańskiego, jego współpracownicy nie znali polskiego, a słownika polsko-hiszpańskiego nie było. Mimo to wspólnie tłumaczyli *Ferdydurke*, dyskutując nad znaczeniem, brzmieniem i rytmem każdego zdania. Pracami grupy kierował kubański pisarz Virgilio Piñera. Hiszpańska wersja powieści została wydana w Buenos Aires w 1947 roku. Był to pierwszy przekład książki Gombrowicza na język obcy.

3. ..... W tym samym roku pisarz zamieszkał w pensjonacie przy ulicy Venezuela 615, gdzie pozostał aż do wyjazdu z Argentyny. W grudniu rozpoczął pracę w Banco Polaco. Początkowo zajmował się biblioteką banku, później przygotowywał sprawozdania. W wolnych chwilach pisał *Trans-Atlantyk* – groteskową powieść inspirowaną pierwszymi latami pobytu w Buenos Aires.

4. .....W maju 1955 roku Gombrowicz odszedł z banku, aby całkowicie poświęcić się literaturze. W Argentynie ukończył dramat *Ślub*, napisał *Trans-Atlantyk* i *Pornografię*, rozpoczął pracę nad *Kosmosem* oraz zaczął prowadzić *Dziennik*. Nie wszystkie te utwory opowiadają bezpośrednio o Argentynie, ale pobyt za oceanem dał mu dystans, z którego mógł obserwować Polskę, Europę i samego siebie. W latach pięćdziesiątych nawiązał współpracę z Jerzym Giedroyciem i paryskim Instytutem Literackim. W 1953 roku Instytut wydał *Trans-Atlantyk* i *Ślub*. Na łamach emigracyjnego miesięcznika „Kultura" zaczęły się również ukazywać kolejne fragmenty *Dziennika*.

5. ..... Największe międzynarodowe uznanie Gombrowicz zdobył w latach sześćdziesiątych. Jego książki były tłumaczone na kolejne języki, a dramaty wystawiano w teatrach w wielu krajach. Pisarz opuścił Buenos Aires 8 kwietnia 1963 roku. Otrzymał stypendium Fundacji Forda i został zaproszony do Berlina Zachodniego. Następnie zamieszkał we Francji, a ostatnie lata życia spędził w Vence. W 1967 roku otrzymał międzynarodową nagrodę Formentor za *Kosmos*, a jego nazwisko wymieniano wśród kandydatów do Literackiej Nagrody Nobla. W 1968 roku ożenił się z Ritą Labrosse. Do Argentyny już nie wrócił. Zmarł 24 lipca 1969 roku.

Fikcyjny kolaż koncepcyjny przedstawiający motywy gombrowiczowskie.

6. ..... Twórczość Gombrowicza wyróżnia się ironią, humorem, groteską oraz krytycznym spojrzeniem na społeczeństwo i kulturę. Pisarza interesowało, w jaki sposób człowieka kształtują inni ludzie i czy można uwolnić się od narzucanych przez nich ról. Pisał o niedojrzałości, społecznych maskach, polskości, emigracji i poszukiwaniu własnej tożsamości. Argentyna stała się dla niego nie tylko miejscem przymusowego pobytu, lecz także przestrzenią twórczej wolności i jednym z najważniejszych doświadczeń jego życia.

3.3 | Na podstawie tekstu zdecyduj, czy zdania są prawdziwe, czy fałszywe. Popraw zdania fałszywe.

Basándote en el texto, indicá si las afirmaciones son verdaderas o falsas. Corregí las falsas.

TAK / NIE

1. Ferdydurke nie była pierwszą książką Gombrowicza, ale przyniosła mu rozgłos. ☑
2. Gombrowicz popłynął do Argentyny z zamiarem pozostania tam na stałe. ☐
3. Od początku emigracji miał stałą pracę i regularne dochody. ☐
4. Hiszpański przekład *Ferdydurke* powstał dzięki wspólnej pracy osób, które nie znały jednocześnie polskiego i hiszpańskiego. ☐
5. Podczas pracy w Banco Polaco Gombrowicz zajmował się przede wszystkim działalnością literacką. ☐
6. Wszystkie utwory napisane przez Gombrowicza w Argentynie opowiadają tylko o tym kraju. ☐
7. Współpraca z Instytutem Literackim umożliwiła mu utrzymywanie kontaktu z polskimi czytelnikami. ☐
8. Po opuszczeniu Argentyny Gombrowicz otrzymał ważną nagrodę literacką, ale nigdy już nie wrócił do Buenos Aires. ☐

3.4 | Uzupełnij wyrażenia podanymi czasownikami. Następnie wybierz cztery i ułóż z nimi zdania o Gombrowiczu.

Completá las expresiones con los verbos dados. Después elegí cuatro y usalas en oraciones sobre Gombrowicz.

wejść	utrzymywać	nawiązać	narzucać
poświęcić się	przynieść	wywierać	zdobyć

1. ..... komuś rozgłos
2. ..... presję na kogoś
3. ..... komuś określoną rolę
4. ..... współpracę z kimś
5. ..... kontakt z czytelnikami
6. ..... literaturze
7. ..... do międzynarodowego obiegu
8. ..... uznanie

3.5 | Sześć książek, sześć światów. Przeczytaj krótkie informacje o utworach Gombrowicza. Następnie wybierz odpowiednią książkę dla każdej osoby. Uzasadnij wybór.

Leé la información breve sobre las obras de Gombrowicz. Después elegí el libro adecuado para cada persona. Justificá cada elección.

1 **Ferdydurke (1937)**
Trzydziestoletni Józio zostaje potraktowany jak niedojrzały chłopiec i ponownie wysłany do szkoły. Powieść w groteskowy sposób pokazuje, jak rodzina, szkoła i społeczeństwo narzucają człowiekowi określone role.

2 **Trans-Atlantyk (1953)**
Polski pisarz przebywający w Argentynie dowiaduje się o wybuchu wojny i postanawia nie wracać do Europy. Musi wybierać między wymaganiami polskiej wspólnoty emigracyjnej a własną wolnością. Powieść została częściowo zainspirowana doświadczeniami Gombrowicza.

3 **Ślub (1953)**
Dramat przypominający sen. Henryk wraca do rodzinnego domu, a jego rodzice zmieniają się w królewską parę. Bohater próbuje stworzyć nową rzeczywistość za pomocą słów, gestów i uroczystych ceremonii.

4 **Pornografia (1960)**
Dwaj dojrzali mężczyźni przebywający podczas wojny na polskiej wsi próbują manipulować młodą parą. Powieść stawia pytania o moralność, młodość oraz władzę nad drugim człowiekiem.

5 **Kosmos (1965)**
Bohaterowie zauważają zagadkowe znaki – między innymi powieszonego wróbla – i próbują odkryć ich znaczenie. Powieść pokazuje ludzką potrzebę porządkowania świata, który może być przypadkowy i chaotyczny.

6 **Dziennik (1953–1969)**
Osobiste zapiski autora łączą autobiografię, esej, komentarze dotyczące literatury i obserwacje codzienności. Gombrowicz pisze w nich między innymi o Polsce, Argentynie, emigracji, kulturze i własnej twórczości

1. Lucía interesuje się tym, jak szkoła i społeczeństwo wpływają na zachowanie człowieka.
   Polecam jej .....
   ponieważ. .....
2. Mateo szuka książki związanej z Buenos Aires, emigracją i konfliktem między poczuciem obowiązku a wolnością.
   Polecam mu .....
   ponieważ. .....
3. Sofía lubi zagadki i historie, w których bohaterowie próbują połączyć pozornie przypadkowe wydarzenia.
   Polecam jej .....
   ponieważ. .....
4. Tomás najchętniej czyta osobiste zapiski pisarzy i ich refleksje o życiu oraz kulturze.
   Polecam mu .....
   ponieważ. .....

3.6

A którą książkę Gombrowicza Ty wybierasz? Uzasadnij swoją decyzję.
¿Y vos, qué libro de Gombrowicz elegís? Justificá tu decisión.

3.7

W powieści *Ferdydurke* Gombrowicz nadaje zwyczajnym słowom nowe znaczenia. Przeczytaj objaśnienia, a następnie dopasuj do każdej sytuacji jedno z pojęć: forma, gęba albo upupienie.
En la novela *Ferdydurke*, Gombrowicz da nuevos significados a palabras comunes. Leé las explicaciones y después relacioná cada situación con uno de los conceptos: forma, gęba o upupienie.

FORMA	**GĘBA**	**UPUPIENIE**
ogólny sposób zachowania i obraz człowieka, które sami tworzymy w relacjach z innymi ludźmi; wpływa na to, jak zachowujemy się w społeczeństwie i jakie role gramy przy innych	uproszczony obraz lub rola, które dostajemy od innych ludzi; wpływa na to, jak widzą nas konkretne osoby i jaką opinię nam narzucają	traktowanie kogoś jak dziecko lub osobę niedojrzałą i odbieranie mu samodzielności

1. Nauczyciel powiedział, że Marek jest leniwy. Od tej pory cała klasa w ten sposób interpretuje każde jego zachowanie. ▷ .....
2. Podczas oficjalnej uroczystości wszyscy zachowują się zgodnie z zasadami i odgrywają przypisane im role. ▷ .....
3. Rodzice czterdziestoletniej córki nadal podejmują za nią decyzje, ponieważ uważają, że „nie zna życia". ▷ .....
4. Aktor znany z ról komediowych zagrał postać tragiczną, ale publiczność nadal widziała w nim wyłącznie zabawnego człowieka. ▷ .....
5. Pomysł młodej pracownicy został odrzucony, ponieważ szef stwierdził, że jest zbyt młoda, aby rozumieć poważne problemy firmy. ▷ .....
6. Polityk podczas debaty ukrywa swoje wątpliwości i zachowuje się jak zdecydowany przywódca, ponieważ tego oczekują od niego wyborcy. ▷ .....

3.8

Porozmawiajcie w parach: Czy można całkowicie uwolnić się od formy? Podajcie przykłady ze szkoły, pracy, życia rodzinnego albo mediów społecznościowych.
Conversen de a dos: ¿es posible liberarse completamente de la forma? Den ejemplos de la escuela, el trabajo, la familia o las redes sociales.

3.9 | Przeczytaj fragment wspomnień Gombrowicza i znajdź w tekście wyrażenia pełniące podane funkcje.

Leé el fragmento de las memorias de Gombrowicz y encontrá en el texto las expresiones que cumplen las funciones indicadas.

Jak mi się wydarzyła ta Argentyna? Czysty przypadek (przypadek?). Spotykam się w kawiarni Zodiak w Warszawie z pisarzem w moim wieku, Czesławem Straszewiczem. Mówi:
– Jadę do Ameryki Południowej.
– Jak to?
– Za miesiąc wypływa do Buenos Aires nowy transatlantyk polski „Chrobry", to jego pierwsza podróż. Zaproszono mnie jako literata, żebym coś o tym napisał do gazet.
– Co pan mówi? To może i mnie by zaprosili.
– Niech pan spróbuje, zaproponuję im, może się uda. We dwóch będzie przyjemniej.
Udało się. Zdarza mi się czasem czytać w prasie, że „uciekłem" przed wojną do Argentyny. Nic podobnego. Tak beztrosko przygotowywałem się do tej podróży, iż tylko przypadkowi (przypadkowi?) zawdzięczam, że nie zostałem w Polsce.

Witold Gombrowicz, Testament. Rozmowy z Dominique de Roux, fragment.

1. wyrażenie zdziwienia: .....
2. zachęta do podjęcia próby: .....
3. wyrażenie nadziei na powodzenie: .....
4. informacja o osiągnięciu celu: .....
5. zdecydowane zaprzeczenie: .....

3.10 | Odpowiedz na pytania.

Respondé las preguntas.

1. Jaką nieprawdziwą informację o swoim wyjeździe Gombrowicz chciał sprostować?

   .....

2. Dlaczego słowo „przypadek" powtórzył w nawiasie ze znakiem zapytania?

   .....

3.11 | Zwykły dzień „wielkiego pisarza". Przeczytaj fragment *Dziennika* Witolda Gombrowicza i uzupełnij plan jego dnia.

Un día cualquiera de un «gran escritor». Leé un fragmento del *Diario* de Witold Gombrowicz y completá su horario diario.

Czwartek
Wstałem, jak zwykle, około 10-ej i zjadłem śniadanie: herbata z biszkoptami, potem quaker*. Na 12-tą poszedłem do biura (piechotą, niedaleko). Rozmawiałem przez telefon z Marril Alberes w sprawie tłumaczenia i z Russo, omawiając projektowany wyjazd do Goya. Telefonował Rios, że powrócili już z Miramaru, oraz Dąbrowski (w związku z mieszkaniem). O 3-ej kawa i chlebek z szynką.

O 7-ej wyszedłem z biura i udałem się na avenida Costanera, żeby odetchnąć świeższym powietrzem (bo upał, 32 stopnie). […] Stamtąd już około dwunastej poszedłem do Rexa na kawę. […] Powracając do domu, zaszedłem do Tortoni żeby zabrać paczkę i rozmówić się z Poczo. W domu czytałem *Dziennik* Kafki. Zasnąłem około 3-ej.
Powyższe ogłaszam, abyście wiedzieli, jaki jestem w mojej codzienności.

Witold Gombrowicz, Dziennik 1953–1956, s. 128–129. Zachowano oryginalny sposób zapisywania godzin.

Słowniczek:
quaker – płatki owsiane lub owsianka

- około 10.00 – .....
- około 12.00 – .....
- około 15.00 – .....
- około 19.00 – .....
- około północy – .....
- około 3.00 – .....

3.12

Zredaguj współczesną wersję tego wpisu (60–80 słów). Zachowaj kolejność wydarzeń, ale przenieś dzień Gombrowicza do dzisiejszego Buenos Aires.
Escribí una versión contemporánea de este texto (60–80 palabras). Mantené el orden de los acontecimientos, pero trasladá el día de Gombrowicz al Buenos Aires actual.

3.13 | Czyj jest Gombrowicz?

Pracujcie w grupach. Wybierzcie jedną opinię (A–D) i przygotujcie trzy argumenty oparte na biografii i twórczości Gombrowicza. Następnie przedstawcie swoje stanowisko i przedyskutujcie je z pozostałymi grupami.

Trabajen en grupos. Elijan una opinión (A–D) y preparen tres argumentos basados en la biografía y la obra de Gombrowicz. Después presenten su postura y debátanla con los demás grupos.

A. Gombrowicz jest przede wszystkim pisarzem polskim.
B. Gombrowicz jest pisarzem polsko-argentyńskim.
C. Gombrowicz jest pisarzem argentyńskim.
D. Gombrowicz należy do literatury światowej i nie powinien być przypisywany do jednego kraju.

Przydatne wyrażenia:

Naszym zdaniem… • Za tą opinią przemawia… • Nie można pominąć tego, że… • Z jednej strony…, z drugiej strony… • Trudno jednoznacznie stwierdzić, że… • Nie zgadzamy się z tym argumentem, ponieważ…

PROJEKT
PROYECTO

Walizka pełna historii
Una valija llena de historias

Wybierzcie jedną z osób poznanych w module i opowiedzcie jej historię za pomocą symbolicznej walizki.

1. Odtwórzcie trasę.
Pracujcie w grupach. Ustalcie, w których krajach, miastach i innych ważnych miejscach przebywała wybrana osoba.

2. Spakujcie walizkę.
Włóżcie do walizki lub pudełka od sześciu do ośmiu przedmiotów, fotografii albo rysunków. Powinny one symbolizować pochodzenie tej osoby, jej podróże, miejsca pobytu, pracę, ważne wydarzenia oraz twórczość. Możecie wykorzystać na przykład mapę, bilet, pocztówkę, aparat fotograficzny, czekan, gazetę, pióro, model mostu, filiżankę, figurę szachową albo książkę. Do każdego przedmiotu dołączcie etykietę wyjaśniającą jego znaczenie.

3. Otwórzcie walizkę.
Nie podawajcie nazwiska. Wyjmujcie przedmioty po kolei, a pozostałe grupy niech odgadną, do kogo należy walizka. Następnie przedstawcie historię tej osoby.
Na końcu przygotujcie wspólną wystawę walizek i zaznaczcie związane z nimi miejsca na mapie.

Elijan a una de las personas presentadas en el módulo y cuenten su historia por medio de una valija simbólica.

1. Reconstruyan el recorrido.
Trabajen en grupos. Averigüen en qué países, ciudades y otros lugares importantes estuvo la persona elegida.

2. Armen la valija.
Coloquen en una valija o caja entre seis y ocho objetos, fotografías o dibujos. Deben simbolizar el origen de esa persona, sus viajes, los lugares donde estuvo, su trabajo, los acontecimientos importantes y su obra. Pueden usar, por ejemplo, un mapa, un pasaje, una postal, una cámara fotográfica, un piolet, un diario, una pluma, la maqueta de un puente, una taza, una pieza de ajedrez o un libro. Agreguen a cada objeto una etiqueta que explique su significado.

3. Abran la valija.
No digan el apellido. Saquen los objetos uno por uno para que los demás grupos adivinen a quién pertenece la valija. Después presenten la historia de esa persona.
Al final, preparen una exposición con todas las valijas y marquen en un mapa los lugares relacionados con ellas.

TO JUŻ UMIEM! AUTOEWALUACJA

¡YA LO APRENDÍ!

1. Zaznacz ✓, co potrafisz.
Marcá ✓ lo que sabés hacer:

1. ☐ **Opowiedzieć o pierwszej polskiej wyprawie w Andy i wyjaśnić pochodzenie polskich nazw na mapie tego regionu.**
Hablar de la primera expedición polaca a los Andes y explicar el origen de los nombres vinculados con Polonia en el mapa de esta región.
2. ☐ **Przedstawić najważniejsze wydarzenia z życia i twórczości Wiktora Ostrowskiego.**
Presentar los acontecimientos más importantes de la vida y obra de Wiktor Ostrowski.
3. ☐ **Tworzyć imiesłowy przymiotnikowe bierne i stosować stronę bierną.**
Formar los participios adjetivales pasivos y usar la voz pasiva.
4. ☐ **Opowiedzieć o życiu i dorobku wybranych pisarek i pisarzy polonijnych w Argentynie.**
Hablar de la vida y obra de algunas escritoras y algunos escritores de la colectividad polaca en Argentina.
5. ☐ **Poprawnie podawać pełne daty i lata.**
Decir correctamente las fechas completas y los años.
6. ☐ **Opowiedzieć o życiu Witolda Gombrowicza w Argentynie oraz przedstawić tematykę jego najważniejszych utworów.**
Hablar de la vida de Witold Gombrowicz en Argentina y presentar los temas de sus obras más importantes.
7. ☐ **Wyjaśnić znaczenie pojęć forma, *gęba* i *upupienie* w twórczości Gombrowicza.**
Explicar el significado de los conceptos forma, *gęba* y *upupienie* en la obra de Gombrowicz.
8. ☐ **Polecić wybraną książkę i uzasadnić swój wybór.**
Recomendar un libro y justificar la elección.

2. Dokończ zdania.
Completá las oraciones.

1. **Najbardziej zaskoczyło mnie, że**/Lo que más me sorprendió fue que .....
.....
2. **Z tego modułu najlepiej zapamiętam historię**/La historia que mejor voy a recordar de este módulo es .....
3. **Najbardziej zainteresował mnie tekst lub fragment**/El texto o fragmento que más me interesó fue ..... **ponieważ**/porque
.....
4. **Książka, którą chciał(a)bym przeczytać, to**/El libro que me gustaría leer es .....
5. **Nowa konstrukcja lub wyrażenie, które potrafię już zastosować, to**/La nueva construcción o expresión que ya sé usar es .....

NOTATKI

ŹRÓDŁA

PRZY OPRACOWANIU PUBLIKACJI WYKORZYSTANO NASTĘPUJĄCE ŹRÓDŁA:

Bretan J., *Tytan tanga i muzyki rozrywkowej międzywojnia, skomponował wiele przebojów tamtej epoki, które z sukcesem grywano na całym świecie*, Culture.pl, https://culture.pl/pl/tworca/jerzy-petersburski
Gombrowicz W., *Dzienniki 1953–1956*, Kraków 1997.
Gombrowicz W., *Testament. Rozmowy z Dominique de Roux*, Kraków 1996.
Guillermo-Sajdak M.*, Bilingwizm polsko-hiszpański w Argentynie. Drogi akulturacji polskich emigrantów w Buenos Aires, Córdobie, Santa Fé oraz Misiones*, Warszawa 2015.
Najdorf L., *Najdorf o Najdorfie,* Warszawa 2014.
Ostrowski W., *Wyżej niż kondory*, Kraków 1984.
Pielacińska N., Seniów A., *Argentyna w prozie wspomnieniowej Józefy Radzymińskiej. Perspektywa językowo-kulturowa,* Szczecin 2020.
Pielacińska N., *Jerzy Woszczynin: auto/bio/geo/grafía dispersa*, Szczecin 2026.
Polacy, Rusini i Ukraińcy, Argentyńczycy. Osadnictwo w Misiones 1892–2009,
red. R. Stemplowski, Warszawa 2013.
Polonia argentyńska w piśmiennictwie polskim. Antologia, red. M. Bryszewska, J. Gmitruk, J. Mazurek, Buenos Aires–Warszawa 2004.
Pyzik S., *Polacy w Argentynie*, Warszawa 2004.

Projekt graficzny i elementy autorskie (ikony, schematy nawigacyjne oraz elementy interfejsu): Magdalena Ziółkowska.

Tradycyjne materiały fotograficzne i źródłowe:
materiały fotograficzne wykorzystane w podręczniku pochodzą z zasobów Wikimedia Commons / Wikipedii (udostępnione na licencjach Creative Commons wolnego użytku) oraz ze zbiorów prywatnych i instytucjonalnych, na których wykorzystanie Autorki uzyskały bezpośrednią zgodę dysponentów praw autorskich.
Szczegółowe metryczki i autorstwo poszczególnych fotografii wskazano bezpośrednio pod obiektami.

Deklaracja wykorzystania narzędzi generatywnej sztucznej inteligencji (GenAI).
Ilustracje koncepcyjne (rekonstrukcje fikcyjne):
wygenerowane przez Magdalenę Ziółkowską przy użyciu narzędzi sztucznej inteligencji – ChatGPT (generator DALL-E 3) oraz platformy Magnific (dawniej Freepik AI).
Wygenerowane obrazy przedstawiające postacie historyczne (m.in. Witolda Gombrowicza, Mieczysława Najdorfa) w fikcyjnej scenografii i sytuacjach (np. wspólna gra w szachy) stanowią autorską cyfrową inscenizację publicystyczno-dydaktyczną.
Materiały te zostały poddane ręcznej selekcji oraz obróbce graficznej na potrzeby układu publikacji i nie stanowią autentycznych dokumentów historycznych.

WSKAZÓWKI METODYCZNE DLA NAUCZYCIELI

Podręcznik **Polski? ¡Sí, dale!** powstał z myślą o osobach uczących się języka polskiego w Argentynie oraz nauczycielach zaangażowanych w nauczanie i promocję polszczyzny w tym kraju. Jego celem jest zapewnienie obu grupom praktycznego wsparcia w procesie nauczania i uczenia się języka polskiego. Składa się z dziesięciu rozbudowanych modułów przeznaczonych dla osób uczących się języka polskiego na poziomach od A1 do B2. Kolejne rozdziały nie tworzą zamkniętego, linearnego kursu, który należy realizować kolejno od pierwszej do ostatniej strony. Każdy moduł stanowi względnie samodzielną całość tematyczną i może być wykorzystywany jako uzupełnienie kursu na poziomie wskazanym w podręczniku, wzbogacając pracę z innymi materiałami dydaktycznymi o treści osadzone w kontekście polsko-argentyńskim. Wybór materiału oraz tempo jego realizacji powinny zależeć od poziomu językowego grupy, wieku uczących się, ich wcześniejszych doświadczeń edukacyjnych, zainteresowań oraz związku z Polską i polskością. Materiał nie musi być realizowany w całości – nauczyciel może wybierać te jego elementy, które najlepiej odpowiadają celom konkretnego kursu.

Polecenia do ćwiczeń oraz objaśnienia gramatyczne podano w językach polskim i hiszpańskim. Rozwiązanie takie stanowi wsparcie dla nauczycieli o różnym przygotowaniu kierunkowym i doświadczeniu w nauczaniu polszczyzny, ułatwiając im korzystanie z polskiej terminologii językoznawczej, objaśnianie zagadnień gramatycznych oraz wskazywanie różnic między językiem polskim a hiszpańskim. Na początkowych etapach nauki wersja hiszpańska może również pomóc uczniom w zrozumieniu instrukcji oraz pozwolić im na samodzielną pracę z materiałem. W miarę rozwoju kompetencji językowych warto jednak stopniowo zachęcać osoby uczące się do odczytywania najpierw polecenia w języku polskim i sięgania do wersji hiszpańskiej dopiero w razie potrzeby.

JAK PRACOWAĆ Z PODRĘCZNIKIEM?

1. AKTYWIZACJA WIEDZY JĘZYKOWEJ I POZAJĘZYKOWEJ

Materiały składają się z dziesięciu modułów, z których każdy rozpoczyna strona otwierającą, gdzie prezentowane są główne cele językowe oraz informacje na temat wprowadzanych treści kulturowych. Stanowi ona tym samym zapowiedź tego, czego uczniowie dowiedzą się i nauczą w danym rozdziale. Rozpoczynając pracę, warto poświęcić uwagę materiałom graficznym zamieszczonym na stronie otwierającej. Są one bezpośrednio związane z tematyką modułu i mogą stanowić punkt wyjścia do rozmowy, wymiany skojarzeń oraz aktywizacji wiedzy uprzedniej – zarówno językowej, jak i pozajęzykowej. Na podstawie ilustracji, fotografii, tytułu oraz innych wskazówek tekstowych uczący się mogą przewidywać, jakie zagadnienia pojawią się w rozdziale, formułować przypuszczenia dotyczące jego treści, a następnie weryfikować je w toku dalszej pracy.

Takie działania służą rozwijaniu strategii antycypacyjnych, ważnych zwłaszcza podczas pracy z tekstami czytanymi i słuchanymi. Zachęcają również uczących się do odwoływania się do własnej wiedzy, doświadczeń i skojarzeń oraz do aktywnego udziału w procesie uczenia się. Strona otwierająca zatem nie tylko informuje o celach i tematyce modułu, ale również pełni funkcję aktywizującą i motywującą. Nauczyciel może wykorzystywać ją elastycznie, dostosowując sposób pracy do poziomu językowego, potrzeb i doświadczeń danej grupy.

2. FAZY DZIAŁAŃ METODYCZNYCH

WPROWADZANIE NOWEGO MATERIAŁU

W fazie wprowadzenia uczący się poznają nowe środki językowe w kontekście – w tekstach, dialogach, sytuacjach komunikacyjnych lub materiałach wizualnych – oraz odkrywają ich znaczenie, formę i sposób użycia. Każdy z modułów zawiera trzy części, w obrębie których proponujemy ćwiczenia językowe i zadania komunikacyjne rozwijające poszczególne działania językowe. Nowe słownictwo i struktury gramatyczne nie są więc prezentowane w izolacji, lecz pojawiają się w powiązaniu z określoną tematyką i sytuacją komunikacyjną, co ułatwia zrozumienie ich funkcji i późniejsze wykorzystanie.

Na tym etapie stosowane są różnorodne typy ćwiczeń, dostosowane do charakteru wprowadzanego materiału. Obejmują one m.in. ćwiczenia leksykalne oparte na tekstach, zadania polegające na wyszukiwaniu i porządkowaniu informacji, dopasowywaniu wyrazów i znaczeń, tworzeniu kategorii i sieci skojarzeń, a także quizy językowe, krzyżówki i wykreślanki. Różnorodność form ma sprzyjać aktywnemu odkrywaniu języka, uruchamianiu już przyswojonej wiedzy oraz tworzeniu powiązań między nowymi i wcześniej poznanymi elementami.

Faza wprowadzania nie ogranicza się jedynie do prezentacji nowych treści, ale zakłada aktywny udział uczących się w ich odkrywaniu i porządkowaniu. Stanowi zarazem przygotowanie do kolejnego etapu pracy – utrwalania i automatyzacji poznanych środków językowych, a następnie ich transferu do nowych sytuacji komunikacyjnych.

UTRWALENIE I AUTOMATYZACJA

Kolejny etap służy utrwalaniu i automatyzacji poznanych struktur oraz słownictwa poprzez odpowiednio dobrane ćwiczenia, pozwalające na wielokrotne użycie nowych elementów języka i stopniowe zwiększanie sprawności ich stosowania. Zakres ćwiczeń językowych można rozszerzać zależnie od potrzeb uczących się. Dotyczy to zwłaszcza automatyzacji struktur gramatycznych. Po wprowadzeniu i przećwiczeniu danego zagadnienia w kontekście zaproponowanym w module warto zastosować je także w innych sytuacjach komunikacyjnych oraz wprowadzić dodatkowe ćwiczenia utrwalające. Pozwala to uczącym się stopniowo przechodzić od rozpoznawania i kontrolowanego użycia nowej struktury do coraz bardziej swobodnego posługiwania się nią w komunikacji. Szczególnie przydatne mogą być krótkie ćwiczenia transformacyjne, pytania i odpowiedzi, dialogi, zadania w parach oraz ćwiczenia wymagające wielokrotnego użycia danej formy w zmieniających się kontekstach. Ze względu na charakter publikacji i ograniczenia związane z jej objętością w fazie automatyzacji warto skorzystać z dodatkowych ćwiczeń językowych zawartych w dostępnych na rynku zbiorach i materiałach pomocniczych. Można również samodzielnie tworzyć ćwiczenia, które pozwolą na lepsze opanowanie materiału.

TRANSFER

Faza transferu polega na przenoszeniu poznanych środków do nowych sytuacji i kontekstów komunikacyjnych, w których uczący się wykorzystują je coraz bardziej samodzielnie i twórczo. Taki układ umożliwia przejście od poznania i świadomego stosowania nowych form do ich swobodniejszego użycia w autentycznej komunikacji. W fazie transferu uczący się mogą realizować bardziej rozbudowane zadania samodzielnie, w parach lub większych grupach. Tego rodzaju aktywności proponowane są zazwyczaj jako podsumowanie działań w klasie. Warto również planować przedsięwzięcia, które wykraczają poza przestrzeń sali lekcyjnej i pozwalają uczącym się wykorzystywać zdobyte umiejętności podczas pracy nad projektami grupowymi. Uczniowie mogą w tym celu korzystać z różnych źródeł informacji, np. materiałów dostępnych w internecie, zbiorów rodzinnych, zasobów lokalnych instytucji czy wiedzy członków polskiej społeczności w Argentynie. Samodzielne wyszukiwanie

i selekcjonowanie treści, podejmowanie decyzji oraz współdziałanie wspierają rozwój kompetencji językowych i kulturowych. Uczą również planowania i realizacji projektów, pracy w grupie, prezentowania swojego stanowiska oraz publicznego występowania.

3. WSPÓLNA REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

Ważnym elementem podręcznika są zadania projektowe, zamieszczone w poszczególnych modułach. Stanowią one rozwinięcie prezentowanych treści językowych i kulturowych, ale mogą być również realizowane niezależnie od toku pracy z podręcznikiem. Nauczyciel może potraktować je jako podsumowanie modułu, zadanie wykonywane równolegle z pracą na lekcjach, pracę domową lub dodatkową, a także jako punkt wyjścia do dłuższych działań indywidualnych i grupowych. Każdy z projektów znajduje się na oddzielnej karcie, co ułatwia ich wykorzystanie niezależnie od pozostałych treści. Nauczyciel może realizować je zgodnie z zaproponowanymi etapami albo dostosowywać do warunków organizacyjnych, liczebności grupy i dostępnego czasu. W razie potrzeby zadanie przewidziane jako grupowe można przekształcić w pracę indywidualną, a rezultat pisemny zastąpić prezentacją ustną lub cyfrową.

Projekty mają charakter interdyscyplinarny i poznawczy. Zachęcają uczących się do samodzielnego poszukiwania informacji, korzystania z różnych źródeł, rozmów z członkami rodziny i lokalnej społeczności, dokumentowania miejsc i historii oraz prezentowania rezultatów własnych poszukiwań. Szczególne miejsce zajmują w nich zadania służące odkrywaniu polskich śladów w Argentynie – miejsc związanych z polską emigracją, losów Polaków i ich potomków, działalności polonijnych instytucji oraz osiągnięć osób, które w różny sposób wpisały się w historię i kulturę Argentyny. Przykładem jest projekt, w którym uczący się przygotowują przewodnik po polskich śladach, wybierając m.in. Misiones, Apóstoles, Wandę, Buenos Aires, Dom Polski lub postacie związane z historią polskiej emigracji.

Projekty zamykające moduły służą integrowaniu różnych sprawności językowych, wiedzy kulturowej oraz umiejętności współpracy. Prowadzą do przygotowania konkretnego rezultatu, np. prezentacji, drzewa genealogicznego, planu wydarzenia, własnej historii, materiału informacyjnego lub pracy graficznej. Ich realizacja może wykraczać poza jedną lekcję. Przed rozpoczęciem projektu należy wspólnie określić jego cel, kolejne etapy, przewidywany rezultat, sposób podziału zadań oraz kryteria oceny. W pracy grupowej warto zadbać o to, aby każdy uczestnik otrzymał określoną rolę i miał możliwość używania języka polskiego. Ocenie może podlegać nie tylko końcowy efekt, lecz także przygotowanie, współpraca, wykorzystanie poznanego słownictwa i konstrukcji oraz forma prezentacji rezultatów.

Realizacja projektów nie musi być uzależniona od poziomu znajomości języka polskiego. Osoby rozpoczynające naukę, a nawet te, które jeszcze nie posługują się językiem polskim w stopniu pozwalającym na samodzielną realizację zadania, mogą prowadzić poszukiwania i przygotować projekt w języku hiszpańskim. W takim przypadku na pierwszy plan wysuwa się cel kulturowy i poznawczy: zdobywanie wiedzy o obecności Polaków w Argentynie, związanych z nimi miejscach i instytucjach, historii emigracji oraz wkładzie osób polskiego pochodzenia w rozwój nauki, gospodarki i kultury argentyńskiej. Wraz ze wzrostem kompetencji językowej można stopniowo zwiększać udział języka polskiego – od pojedynczych nazw, pojęć i podpisów, przez krótkie informacje, aż po przygotowanie i przedstawienie całego projektu po polsku.

Początkowo projekty odwołują się przede wszystkim do własnych doświadczeń, rodziny, najbliższego otoczenia oraz codziennych praktyk kulturowych, takich jak jedzenie czy świętowanie.

Na wyższych poziomach uczący się są stopniowo zachęcani do coraz bardziej samodzielnego poszukiwania informacji, pracy z różnymi źródłami oraz odkrywania mniej znanych związków między Polską a Argentyną. Szczególnie wyraźnie widać to w projekcie, w którym sami wybierają historię związaną z Polską lub Polakami, docierają do materiałów, dokumentują ją, a następnie przedstawiają innym i umieszczają na wspólnej mapie odkryć. Taka progresja pozwala stopniowo przechodzić od uczestnictwa w zaprojektowanym zadaniu do bardziej autonomicznego działania badawczego, a tym samym wzmacnia samodzielność, odpowiedzialność za proces uczenia się oraz postawę aktywnego odkrywcy języka i kultury.

Nauczyciel powinien zatem dostosowywać nie tyle temat projektu, ile język i sposób jego realizacji do możliwości uczących się. Ten sam projekt może być wykonany przez grupę początkującą głównie po hiszpańsku, z wykorzystaniem wybranych polskich słów i nazw własnych, a przez osoby na wyższych poziomach – częściowo lub w całości po polsku. Projekty mogą dzięki temu łączyć uczących się o różnym poziomie kompetencji językowej i umożliwiać im wspólną pracę nad tym samym zagadnieniem.

Warto pozostawić uczącym się możliwość wyboru zarówno tematu, jak i formy prezentacji rezultatów. Może to być prezentacja multimedialna, plakat, mapa, przewodnik, nagranie, podcast, film, fotoreportaż czy inna zaproponowana przez nich forma. Takie rozwiązanie zastosowano w projekcie dotyczącym odkrywania kolejnych historii łączących Polskę i Argentynę, w którym można sięgać do rodzinnych opowieści, prasy, bibliotek, archiwów i internetu, a następnie tworzyć wspólną mapę odkrytych miejsc.

Ważnym celem projektów jest rozwijanie kompetencji międzykulturowej. Zadania zachęcają nie tylko do zdobywania wiedzy o Polsce, lecz także do zestawiania jej z własnym doświadczeniem kulturowym. Uczący się poszukują podobieństw i różnic między Polską a Argentyną, m.in. w zakresie tradycji, świąt, zwyczajów czy kultury kulinarnej. Przykładowo projekt poświęcony świętowaniu wymaga poznania wybranej polskiej uroczystości, a następnie znalezienia jej argentyńskiego odpowiednika i porównania sposobów obchodzenia obu wydarzeń. Porównanie nie powinno przy tym służyć wartościowaniu obu kultur, lecz dostrzeganiu różnych sposobów realizowania podobnych potrzeb, wartości i praktyk społecznych.

Projekty pełnią zatem podwójną funkcję – językową i kulturowo-poznawczą. Pozwalają wykorzystywać język polski jako narzędzie działania i zdobywania wiedzy, a jednocześnie budują świadomość historycznych i współczesnych związków między Polską a Argentyną. Ich otwarta formuła umożliwia włączenie w pracę także osób o niewielkiej znajomości polszczyzny, dla których projekt może stać się pierwszym krokiem do zainteresowania językiem, kulturą polską oraz polskim dziedzictwem obecnym w ich najbliższym otoczeniu.

4. FAZA SAMOOCENY JAKO PUNKT WYJŚCIA DO REFLEKSJI NAD PROCESEM UCZENIA SIĘ

Ważnym elementem pracy z każdym modułem jest faza autoewaluacji i refleksji nad nowo poznanymi zagadnieniami językowymi i kulturowymi. Na końcu każdego modułu znajduje się zatem lista kontrolna do samooceny, która pozwala uczącym się określić stopień opanowania nowych wiadomości i umiejętności, a także dodatkowe pytania i ćwiczenia, które służą sprawdzeniu zdobytej wiedzy i rozwijanych kompetencji. Karty „To już umiem!" zamykające poszczególne moduły pomagają uczniom podsumować zdobytą wiedzę i umiejętności. Nie powinny być traktowane wyłącznie jako sprawdzian. Ich najważniejszą funkcją jest rozwijanie świadomości własnego procesu uczenia się oraz zachęcanie do określania dalszych potrzeb.

Przed wypełnieniem karty warto przypomnieć cele przedstawione na początku modułu. Po dokonaniu samooceny uczniowie mogą wskazać zadania, które były dla nich najłatwiejsze i najtrudniejsze, wybrać treści wymagające powtórzenia oraz zaplanować kolejny etap pracy. Nauczyciel może porównać wyniki autoewaluacji z własnymi obserwacjami i na tej podstawie zaproponować dodatkowe ćwiczenia.

Ocenianie powinno obejmować nie tylko poprawność gramatyczną i leksykalną, ale także precyzję wypowiedzi, realizację celu komunikacyjnego, umiejętność współpracy, korzystanie ze strategii uczenia się oraz postępy konkretnego ucznia. Szczególnie w zadaniach otwartych i projektowych warto wcześniej przedstawić proste, czytelne kryteria sukcesu, dzięki czemu uczący się wiedzą, czego się od nich oczekuje i mogą bardziej świadomie uczestniczyć w procesie uczenia się.

Refleksja nad własnym uczeniem się to bowiem ważny element rozwijania autonomii uczącego się. Pozwala nie tylko uświadomić sobie, czego udało się nauczyć, lecz także rozpoznać swoje mocne strony, dostrzec obszary wymagające dalszej pracy oraz wyznaczać kolejne cele. Regularna samoocena sprzyja tym samym stopniowemu przejmowaniu odpowiedzialności za proces uczenia się i kształtowaniu postawy refleksyjnego, świadomego swoich potrzeb uczącego się.

ROZWIJANIE PODSYSTEMÓW JĘZYKA

Zasadniczym celem przygotowanych materiałów jest rozwijanie umiejętności językowych oraz wiedzy na temat Polski i Polaków w kontekście kontaktów polsko-argentyńskich. Myśląc o nauczaniu języka koncentrujemy się na rozwijaniu wszystkich jego podsystemów: gramatyki, słownictwa oraz fonetyki i ortografii.

◆ NAUCZANIE FONETYKI I ORTOGRAFII

Pierwszy moduł w całości poświęcono polskiemu alfabetowi, wymowie i zapisowi, ale ćwiczenia fonetyczne należy także włączać podczas pracy z pozostałymi częściami podręcznika. Nauczanie wymowy nie powinno bowiem ograniczać się do jednorazowego omówienia zasad na początku kursu. W trakcie realizacji każdego modułu warto poświęcać kilka minut na ćwiczenie wymowy pojawiających się w nim nazw własnych, nowych wyrazów oraz trudniejszych połączeń głoskowych, zwłaszcza przed czytaniem tekstu, pracą z dialogiem lub przygotowaniem wypowiedzi ustnej.

Szczególnej uwagi wymagają dźwięki nieobecne w języku hiszpańskim lub odmiennie w nim realizowane, a także ich zapis, m.in. za pomocą polskich znaków diakrytycznych i dwuznaków. Warto wykorzystywać zestawienia par wyrazów, ćwiczenia polegające na rozpoznawaniu usłyszanych dźwięków, powtarzanie pojedynczych wyrazów i krótkich fraz oraz głośne czytanie. Nazwiska, nazwy miejscowości, liczebniki i związki frazeologiczne pojawiające się w podręczniku dostarczają naturalnego materiału do doskonalenia wymowy.

Praca nad nowym dźwiękiem może przebiegać etapami: od jego rozpoznania ze słuchu, przez obserwację sposobu artykulacji i powtarzanie w izolacji, aż po użycie w wyrazach, zdaniach i spontanicznej wypowiedzi. W pierwszej kolejności należy dążyć do tego, aby uczeń potrafił odróżnić dźwięki wpływające na znaczenie wyrazu i był rozumiany przez rozmówcę. Dopiero później można koncentrować się na większej precyzji artykulacyjnej. Nie należy wymagać natychmiastowego osiągnięcia wymowy zbliżonej do wymowy

rodzimego użytkownika języka ani poprawiać każdego błędu w trakcie swobodnej wypowiedzi, ponieważ może to osłabiać gotowość ucznia do mówienia.

Ćwiczenia słuchowe warto przeprowadzać etapowo i za każdym razem wyznaczać im inny cel. Uczniowie mogą najpierw rozpoznać określony dźwięk, następnie połączyć jego brzmienie z zapisem, a na końcu powtórzyć wyraz lub zdanie. Pomocne jest również nagrywanie przez osoby uczące się własnych wypowiedzi i porównywanie ich z materiałem wzorcowym. Głośne czytanie powinno następować po wcześniejszym zapoznaniu się z treścią, aby uczeń nie musiał jednocześnie rozpoznawać znaczenia, analizować zapisu i kontrolować wymowy.

Nauczanie ortografii należy łączyć z fonetyką, ale jednocześnie pokazywać, że relacja między dźwiękiem a zapisem nie zawsze jest jednoznaczna. Zamiast ograniczać pracę do zapamiętywania reguł, warto zachęcać uczniów do porównywania form, zaznaczania powtarzających się połączeń literowych oraz samodzielnego formułowania wniosków.

◆ NAUCZANIE SŁOWNICTWA

Słownictwo wprowadzane jest w podręczniku w ramach wyraźnie określonych pól tematycznych, takich jak np.: przedstawianie się, rodzina, jedzenie, święta, emigracja, biografia, literatura czy działalność twórcza. Nowe jednostki leksykalne pojawiają się w tekstach, dialogach, materiałach wizualnych i zadaniach komunikacyjnych, a następnie są wykorzystywane w kolejnych ćwiczeniach. Warto zachować ten kontekstowy sposób pracy i unikać nauczania wyrazów wyłącznie jako oderwanych od siebie odpowiedników w dwóch językach.

Przed lekturą lub słuchaniem nauczyciel może pomóc uczniom przywołać poznane wcześniej słownictwo, wykorzystując zdjęcia, tytuły, pytania, mapy, skojarzenia lub krótką rozmowę. Nie ma potrzeby objaśniania z wyprzedzeniem wszystkich nieznanych wyrazów. Uczniowie powinni stopniowo uczyć się rozumienia znaczenia na podstawie kontekstu, ilustracji oraz własnej wiedzy o świecie.

Nowe wyrazy warto wprowadzać wraz z informacjami potrzebnymi do ich poprawnego użycia. W przypadku rzeczowników będą to m.in. rodzaj gramatyczny, w przypadku czasowników – wzorzec odmiany, wymagany przypadek, aspekt lub typowe połączenia, a w przypadku przymiotników – ich łączliwość z rzeczownikami. Korzystniejsze od zapamiętywania pojedynczych słów jest utrwalanie całych połączeń i zwrotów, np. *interesować się kulturą, składać życzenia, odnieść sukces, przygotować potrawę czy wyrażać opinię o książce.*

W utrwalaniu słownictwa pomocne są różnorodne ćwiczenia obecne w poszczególnych modułach: łączenie wyrazów z ilustracjami lub definicjami, przyporządkowywanie ich do określonych kategorii, tworzenie połączeń wyrazowych, zastępowanie opisów poznanymi wyrażeniami oraz wykorzystywanie nowego słownictwa we własnych wypowiedziach. Szczególnie ważne są zadania, w których uczniowie nie tylko rozpoznają znaczenie nowych leksemów, lecz także wykorzystują je do opisywania osób, miejsc i zjawisk, wyrażania opinii oraz mówienia o swoich doświadczeniach i zainteresowaniach. Należy regularnie powracać do wcześniej poznanych wyrazów i wykorzystywać je w nowych kontekstach. Zadania prowadzące do przygotowania dialogu, opisu, prezentacji, przepisu, życzeń czy opowieści rodzinnej umożliwiają uczniom zastosowanie poznanego słownictwa w różnych sytuacjach komunikacyjnych. Wymagają nie tylko rozpoznania znaczenia wyrazów, lecz także ich samodzielnego doboru i łączenia z innymi elementami wypowiedzi, odpowiednio do sytuacji, odbiorcy oraz rodzaju tworzonego tekstu. Dzięki temu nowe jednostki leksykalne są stopniowo włączane do czynnego zasobu językowego uczących się

Tłumaczenie na język hiszpański może być jednym ze sposobów sprawdzania znaczenia, nie powinno jednak zastępować pracy nad użyciem wyrazu. Warto zachęcać uczniów do tworzenia prostych definicji, podawania przykładów, synonimów, przeciwieństw i typowych kontekstów występowania. Na wyższych poziomach szczególną uwagę należy zwracać na związki frazeologiczne, wyrażenia idiomatyczne oraz różnice stylistyczne między jednostkami o zbliżonym znaczeniu.

Ważną zasadą pracy jest spiralne rozwijanie zasobu leksykalnego. Poznane słownictwo warto systematycznie przywoływać w kolejnych zadaniach i wykorzystywać w pracy nad nowymi zagadnieniami. Powrót do znanego wyrazu w innym tekście lub sytuacji komunikacyjnej pozwala nie tylko go utrwalić, lecz także odkrywać nowe znaczenia, połączenia wyrazowe i możliwości zastosowania. W ten sposób zasób leksykalny nie jest budowany jako odrębne listy słów, ale jako stopniowo rozwijająca się sieć powiązanych znaczeń i sposobów użycia. Nauczyciel może wspierać ten proces, zachęcając uczących się do tworzenia własnych wypowiedzi z poznanymi słowami, stosowania ich w innych kontekstach oraz powiązywania nowej leksyki z wcześniej opanowanym słownictwem. Warto również zwracać uwagę na całe związki wyrazowe i typowe kolokacje, a nie wyłącznie na pojedyncze jednostki. Tak organizowana praca sprzyja stopniowemu przechodzeniu od rozpoznawania słownictwa do jego samodzielnego i elastycznego wykorzystywania w komunikacji.

WPROWADZANIE ZAGADNIEŃ GRAMATYCZNYCH

Zagadnienia gramatyczne są w podręczniku wprowadzane przede wszystkim w sposób indukcyjny. Punktem wyjścia jest tekst lub sytuacja komunikacyjna, w których pojawiają się określone formy i struktury językowe. Uczący się są zachęcani do ich obserwowania, porównywania i samodzielnego odkrywania występujących między nimi zależności, a następnie – przy wsparciu nauczyciela – do formułowania reguły gramatycznej. Dzięki temu gramatyka nie jest prezentowana jako zbiór gotowych zasad przeznaczonych do zapamiętania, lecz jako system, którego reguły można świadomie odkrywać na podstawie przykładów rzeczywistego użycia języka.

Ważnym elementem tego procesu może być również porównywanie struktur języka polskiego z językiem ojczystym uczących się, a także z innymi znanymi im językami. Warto zachęcać ich do dostrzegania podobieństw i różnic, stawiania hipotez oraz odwoływania się do dotychczasowej już wiedzy językowej. Takie działania sprzyjają rozwijaniu kompetencji różnojęzycznej i świadomości metajęzykowej – uczący się zaczynają świadomie analizować sposób funkcjonowania różnych języków i wykorzystywać swoje doświadczenia w przyswajaniu kolejnego języka. Pozwala im to stopniowo budować system nowego języka, rozumieć zachodzące w nim prawidłowości oraz rozwijać strategie samodzielnego uczenia się.

Po etapie odkrywania i formułowania reguły warto wprowadzać ćwiczenia służące utrwaleniu i automatyzacji poznanych struktur, a następnie zadania wymagające ich wykorzystania w nowych kontekstach i działaniach komunikacyjnych. W ten sposób praca nad gramatyką przebiega od obserwacji i refleksji nad językiem, przez odkrycie reguły i jej świadome zastosowanie, aż do coraz bardziej swobodnego użycia poznanych struktur.

Zagadnienia gramatyczne osadzono w tekstach i sytuacjach komunikacyjnych związanych z tematyką poszczególnych modułów. Formy przypadków służą więc m.in. przedstawianiu siebie, mówieniu o zainteresowaniach, rodzinie i jedzeniu, tryb rozkazujący pojawia się w przepisach i instrukcjach, aspekt czasownika – w opowiadaniu o działaniach i ich rezultatach, a strona bierna – w tekstach biograficznych i historycznych. W pracy z podręcznikiem warto zachować tę zależność między formą gramatyczną a jej funkcją.

Ćwiczenia oparte na rozpoznawaniu, wyborze i uzupełnianiu form są potrzebne na etapie ich utrwalania, ale nie powinny kończyć pracy nad danym zagadnieniem. Po ćwiczeniach kontrolowanych należy przejść do zadań, w których uczniowie samodzielnie wykorzystują poznaną konstrukcję: zadają pytania, tworzą dialog, opisują osobę, opowiadają o wydarzeniu, porównują zwyczaje lub przedstawiają własne plany i doświadczenia.

Ze względu na różnice między polszczyzną a językiem hiszpańskim niektóre zagadnienia mogą wymagać większej liczby przykładów i powtórzeń. Dotyczy to zwłaszcza rodzaju gramatycznego, odmiany przez przypadki, zgodności rzeczownika z przymiotnikiem, aspektu czasownika oraz sposobów wyrażania znaczeń, które w języku hiszpańskim są realizowane za pomocą innych środków. Porównanie obydwu języków może ułatwiać zrozumienie określonego problemu, należy jednak koncentrować się przede wszystkim na funkcji konstrukcji, a nie poszukiwaniu pełnych odpowiedników formalnych.

Korekta błędów powinna zależeć od celu ćwiczenia. Podczas ćwiczeń gramatycznych można poprawiać formy bezpośrednio i szczegółowo. W zadaniach nastawionych na swobodną komunikację lepiej zapisywać najważniejsze problemy i omawiać je po zakończeniu wypowiedzi. Nie każdy błąd wymaga natychmiastowej interwencji. Pierwszeństwo powinny mieć te, które utrudniają zrozumienie, dotyczą aktualnie ćwiczonego zagadnienia lub systematycznie powtarzają się w wypowiedziach ucznia.

ROZWIJANIE DZIAŁAŃ JĘZYKOWYCH

◆ ROZUMIENIE TEKSTÓW

Teksty zamieszczone w podręczniku przybliżają postaci, miejsca, wydarzenia i zjawiska związane z Polską i Argentyną, a jednocześnie dostarczają materiału do pracy nad słownictwem, gramatyką oraz tworzeniem wypowiedzi.

Przed lekturą warto wykorzystywać tytuły, śródtytuły, fotografie, mapy i inne elementy graficzne, prosząc uczniów o przewidywanie treści. Pierwsze czytanie może służyć ustaleniu głównego tematu, kolejne natomiast wyszukiwaniu szczegółowych informacji, porządkowaniu wydarzeń, nadawaniu tytułów fragmentom lub analizowaniu wybranych środków językowych.

Tekstu nie należy od razu tłumaczyć zdanie po zdaniu. Uczniowie powinni rozwijać strategie odgadywania znaczeń, pomijania elementów nieistotnych oraz odróżniania informacji głównych od szczegółowych. Dopiero po zrozumieniu treści można wykorzystywać tekst jako wzór wypowiedzi, materiał do dyskusji albo punkt wyjścia do poszukiwania dodatkowych wiadomości.

◆ MÓWIENIE (PRODUKCJA, INTERAKCJA, MEDIACJA)

Należy pamiętać, że codzienna komunikacja ustna oparta jest na przekazywaniu konkretnych informacji (mówienie w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, najczęściej do szerszego grona odbiorców), interakcji realizowanej najczęściej w formie codziennych rozmów, konwersacji, dyskusji oraz mediacji wymagającej przetwarzania informacji i przekazywania jej w formie zrozumiałej dla rozmówcy. Tłumaczenie językowe to również forma mediacji. Liczne zadania przeznaczone do pracy w parach i grupach mają zachęcać uczniów do rzeczywistego używania języka. Przed ich wykonaniem należy upewnić się, że uczestnicy znają cel rozmowy,

potrzebne słownictwo i podstawowe konstrukcje. Na niższych poziomach pomocne mogą być modele dialogów, pytania, początki zdań oraz niewielkie zestawy gotowych zwrotów. Wraz ze wzrostem poziomu zaawansowania zakres tego wsparcia powinien się zmniejszać.

W ćwiczeniach komunikacyjnych najważniejsza jest umiejętność skutecznego przekazania informacji, podtrzymania rozmowy i właściwego reagowania na wypowiedzi rozmówcy, nie zaś całkowita poprawność językowa. Nauczyciel powinien pozostawić uczniom czas na przygotowanie oraz umożliwić wcześniejsze zapisanie najważniejszych słów lub punktów wypowiedzi. W miarę możliwości warto dostosowywać zadania do doświadczeń i zainteresowań uczniów, zachęcając ich do przywoływania historii rodzinnych oraz przykładów zaczerpniętych z lokalnego otoczenia. Uczeń ma jednak prawo nie ujawniać informacji osobistych i w takiej sytuacji może wykonać zadanie na podstawie fikcyjnej postaci lub przykładowej historii.

PISANIE

Zadania pisemne obejmują zarówno krótkie odpowiedzi i uzupełnianie informacji, jak i tworzenie dialogów, opisów, życzeń, tekstów biograficznych oraz wypowiedzi projektowych. Dłuższa praca pisemna powinna być traktowana jako proces. Przed jej rozpoczęciem warto wspólnie przeanalizować przykład, określić odbiorcę i cel tekstu, zgromadzić potrzebne słownictwo oraz przygotować prosty plan. Zaczynamy zatem od pisania kontrolowanego, aby następnie przejść do swobodnego tworzenia tekstów.

Pierwsza wersja wypowiedzi nie musi być ostateczna. Uczniowie mogą sprawdzać swoje teksty według krótkiej listy pytań, wymieniać się nimi w parach, poprawiać wybrane elementy i przygotowywać wersję końcową. Korekta nauczyciela powinna być dostosowana do poziomu i celu zadania. Zamiast zaznaczać wszystkie uchybienia, można wskazać kilka najważniejszych obszarów, np. realizację polecenia, jasność wypowiedzi, organizację tekstu, zastosowanie poznanego słownictwa oraz poprawność językową.

KSZTAŁCENIE KOMPETENCJI MIĘDZYKULTUROWEJ

Treści dotyczące Polski, Argentyny i polskiej diaspory nie stanowią jedynie tła dla ćwiczeń językowych. Są integralną częścią procesu nauczania i punktem wyjścia do porównywania doświadczeń, zadawania pytań oraz odkrywania powiązań między obydwoma krajami. Nauczyciel nie powinien ograniczać pracy do przekazywania gotowych informacji. Warto zachęcać uczniów do zestawiania przedstawionych treści z własną wiedzą, poszukiwania lokalnych przykładów oraz dostrzegania różnorodności doświadczeń Polaków i Argentyńczyków.

Porównania międzykulturowe nie mogąprowadzić do tworzenia uproszczonych obrazów obydwu społeczeństw ani do oceniania, które zwyczaje są „lepsze". Porównując obydwie kultury, warto zachęcać uczniów do odkrywania podobieństw, wzajemnych inspiracji i punktów stycznych, a nie wyłącznie do wskazywania różnic. Takie podejście rozwija ciekawość, uczy dostrzegania różnych perspektyw oraz wyrażania własnych opinii z poszanowaniem doświadczeń innych osób. Historie emigracyjne i rodzinne mogą mieć dla niektórych uczniów szczególne znaczenie emocjonalne. Warto pozostawić im swobodę decydowania, w jakim stopniu chcą dzielić się osobistymi doświadczeniami. Należy również pamiętać, że nie wszyscy odbiorcy podręcznika mają polskie korzenie. Zadania powinny pozwalać na udział zarówno osobom związanym rodzinnie z Polską, jak i tym, dla których polszczyzna jest językiem zainteresowania lub osobistego wyboru.

Prezentowane w podręczniku zagadnienia kulturowe mają charakter otwarty. Nauczyciel może je aktualizować i uzupełniać o materiały związane z miejscem, w którym prowadzone są zajęcia, zainteresowaniami uczących się oraz bieżącymi wydarzeniami w Polsce i Argentynie. Warto sięgać po autentyczne materiały – fotografie, mapy, krótkie nagrania, teksty prasowe, materiały publikowane przez instytucje polonijne czy lokalne źródła – i zachęcać uczących się do samodzielnego ich wyszukiwania. Jest to szczególnie ważne w przypadku lokalnych śladów polskiej obecności w Argentynie, które mogą być dobrze znane uczącym się, choć nie zostały uwzględnione w podręczniku. W pracy z podręcznikiem warto konsekwentnie odwoływać się do wiedzy, doświadczeń i otoczenia samych uczących się. Opowieści rodzinne, lokalne miejsca, tradycje, pamiątki, kontakty z organizacjami polonijnymi czy wiedza o historii własnego regionu mogą stać się wartościowym materiałem dydaktycznym. Takie podejście pozwala wzbogacić treści podręcznika o perspektywę lokalną, a jednocześnie stwarza sytuacje, w których uczący się stają się źródłem wiedzy dla pozostałych członków grupy.

Autorki zachęcają również do korzystania z platformy internetowej
www.polskisidale.usz.edu.pl
zawierającej dodatkowe materiały oraz do kontaktu w sprawach związanych z wykorzystaniem podręcznika w praktyce dydaktycznej.

Adriana Prizel-Kania

Nina Pielacińska

Adrianna Seniów

Podręcznik „**Polski? iSí, dale!**" wypełnia istotną lukę na rynku materiałów do nauczania języka polskiego jako obcego. Jest to nowoczesna i atrakcyjna propozycja skierowana do odbiorców hiszpańskojęzycznych, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska argentyńskiego. Jego wyjątkową wartością jest konsekwentne osadzenie nauki języka w kontekście polsko-argentyńskim oraz dwujęzyczna konstrukcja, sprzyjająca zarówno pracy z nauczycielem, jak i samodzielnej nauce. Autorki umiejętnie łączą rozwijanie kompetencji językowych, kulturowych i międzykulturowych z prezentacją współczesnej Polski i Argentyny oraz wkładu Polaków i ich potomków w historię i kulturę kraju nad La Platą. To przemyślany metodycznie, wartościowy i potrzebny podręcznik, który nie tylko uczy języka, lecz także pozwala odkrywać i lepiej rozumieć polsko-argentyńskie związki kulturowe.

dr Piotr Kajak
Uniwersytet Warszawski

ISBN 978-83-8419-175-0 (online)
ISBN 978-83-8419-174-3 (print)

9 788384 191750 >

WYDAWNICTWO NAUKOWE US

71-101 Szczecin, ul. Mickiewicza 64
tel. 91 444 20 06, 91 444 20 09
e-mail: wydawnictwo@usz.edu.pl
www.wn.usz.edu.pl